

Strukturni skladi EU v Sloveniji

Evalviranje ukrepov Evropskega socialnega sklada za leto 2004 in 2005

Ljubljana, 30. 7. 2006

Center za promocijo znanja, Zavod, inštitut
Parmova 41, 1000 Ljubljana

Vodja projekta:
Dr. Sergij Gabršček

Avtorji:
Dr. Sergij Gabršček
Metka Uršič
Dr. Žiga Knap
Mag. Pavle Golob
Dr. Eva Dolar Bahovec
Dr. Paul Roeders
Dr. Eva Geffert

KAZALO

.....	1
<i>Povzetek evalvacije</i>	7
UVOD	8
Namen in pristop k evalviranju	9
<i>Namen evalvacije</i>	9
<i>Metodologija evalviranja</i>	9
<i>Struktura poročila</i>	11
Evalvacija Prednostne naloge št. 2: Znanje, razvoj človeških virov in zaposlovanje	12
<i>Ozadje</i>	12
<i>Ozadje posameznih ukrepov</i>	16
Ukrep 2.1: Razvoj in krepitev aktivnih politik trga dela	17
Ukrep 2.2: Pospeševanje socialnega vključevanja	17
Ukrep 2.3: Vseživljensko učenje.....	18
Ukrep 2.4: Spodbujanje podjetništva in prilagodljivosti	18
<i>Programi in izbira instrumentov za izpeljavo aktivnosti programa</i>	19
<i>Management programa</i>	20
<i>Informacijski sistem, monitoring in indikatorji</i>	20
<i>Kazalniki spremljanja</i>	21
<i>Ustreznost izbora in aktivnosti ciljnih skupin</i>	22
<i>Promocija in obveščanje</i>	22
Izvajanje 2. prednostne naloge EPD	23
<i>Informacijski sistem ISARR-SP</i>	23
Uvod.....	23
Informacijski sistem ISARR	24
Namen ISARR in ISARR-SP	24
Arhitektura ISARR.....	24
Modul za analize podatkov (MAP)	25
Modul za vzdrževanje referenčnega sistema (MRS)	28
Modul za statusno poročanje (MSP).....	28
Modul za prenose podatkov (MPP).....	29
Modul za javne razpise (MJR)	29
Stanje pri uporabi informacijskega sistema ISARR-SP	30
Aktivnosti nadaljnega razvoja informacijske podpore ESF v letu 2006	32
Zaključek.....	33
Priporočila	34
<i>Spremljanje, kontrole in evalvacija</i>	34
<i>Analiza javnih razpisov</i>	37
<i>Analiza strukture izvedbenih ukrepov</i>	39
<i>Dodatnost</i>	41
<i>Horizontalne prednostne naloge</i>	43
Ugotovitve, mnenja in komentarji	47
Kazalniki in ciljne vrednosti	47
<i>Evalvacija realizacije izvajanja glede na EPD 2004-2006 na ravni 2. prednostne naloge</i>	51
Dodeljena finančna sredstva	51
<i>Ukrep 2.1: Razvoj in krepitev aktivnih politik trga dela</i>	53
Cilji	53
Upravičene dejavnosti	53
Skladnost s horizontalnimi prednostnimi nalogami	53
Kazalniki in ciljne vrednosti	54
Ciljni upravičenci	56
<i>Evalvacija kriterijev za Ukrep 2.1: Razvoj in krepitev aktivnih politik trga dela</i>	57
Dodeljena finančna sredstva	57
Skladnost s cilji EPD.....	58
<i>Evalvacija po posameznih programih</i>	62
AKTIVNOSTI UKREPA 2.1.....	62
AKTIVNOST 2.1.1. Usposabljanje brezposelnih	62

PODAKTIVNOST 2.1.2.2 Nacionalne poklicne kvalifikacije.....	62
Namen programa.....	62
Cilji programa	63
Skladnost s cilji EPD.....	64
PODAKTIVNOST 2.1.1.2. Usposabljanje na delovnem mestu in integrirani programi usposabljanja	
.....	67
Namen programa.....	67
Cilji programa	68
Tabela 13: Indikatorji aktivnosti Usposabljanje na delovnem mestu in integrirani programi	
usposabljanja	68
Skladnost s cilji EPD.....	69
AKTIVNOST 2.1.2. Izobraževanje brezposelnih	71
PODAKTIVNOST 2.1.2.1 Formalno izobraževanje	71
Namen programa.....	71
Cilji programa	71
Skladnost s cilji EPD.....	73
PODAKTIVNOST 2.1.2.2 Nacionalne poklicne kvalifikacije.....	76
Namen programa.....	76
Cilji programa	76
Skladnost s cilji EPD.....	78
Pogoji za vključitev.....	79
Ukrep 2.2: Pospeševanje socialnega vključenosti.....	82
Cilji	82
Upravičene dejavnosti	82
Kazalniki in ciljne vrednosti (učinek, rezultat, vpliv)	82
Ciljni upravičenci	84
Skladnost s horizontalnimi prednostnimi nalogami	85
Evalvacija kriterijev za Ukrep 2.2: Pospeševanje socialnega vključenosti	85
Dodeljena finančna sredstva	85
Skladnost s cilji EPD.....	86
Evalvacija po posameznih programih	90
AKTIVNOSTI UKREPA 2.2.....	90
AKTIVNOST 2.2.1. Pot do vključenosti	91
PODAKTIVNOST 2.2.1.1. Pot do vključenosti (Projektno učenje za mlajše odrasle).....	91
Namen programa.....	91
Cilji programa	91
Skladnost s cilji EPD.....	92
PODAKTIVNOST 2.2.1.2. Programi delovne vključenosti invalidov (program se je izvajal le v letu 2004).....	94
Namen programa.....	94
Cilji programa	94
Skladnost s cilji EPD.....	96
1.2. AKTIVNOST 2.2.2.: Pomoč za zaposlovanje.....	97
PODAKTIVNOST 2.2.2.1 Spodbujanje prehajanja osebnega dopolnilnega dela v redne oblike zaposlitve.....	97
PODAKTIVNOST: 2.2.2.2. Pomoč za zaposlovanje dolgotrajno brezposelnih žensk.	97
Namen programa.....	97
Cilji programa	97
Skladnost s cilji EPD.....	99
PODAKTIVNOST: 2.2.2.3. Projekti netržnih zaposlitvenih programov.	100
Namen programa.....	101
Cilji programa	101
Skladnost s cilji EPD.....	102
PODAKTIVNOST: 2.2.2.4. Usposabljanje na delovnem mestu in integrirani programi usposabljanja za invalide.	104
Namen programa.....	104
Cilji programa	104
Skladnost s cilji EPD.....	105
PODAKTIVNOST: 2.2.2.5. Usposabljanje na delovnem mestu v učnih delavnicah in učnih podjetjih.....	107

Namen programa.....	107
Cilji programa	107
Skladnost s cilji EPD.....	108
Ukrep 2.3: Vseživljensko učenje.....	110
Upravičenci	112
Skladnost s horizontalnimi prednostnimi nalogami	112
Evalvacija kriterijev za Ukrep 2.3: Vseživljensko učenje	113
Dodeljena finančna sredstva	113
Skladnost s cilji EPD.....	114
AKTIVNOSTI	118
AKTIVNOST 2.3.1- Izobraževanje izobraževalcev.....	118
PODAKTIVNOST 2.3.1.1 – Izobraževanje izobraževalcev – javni razpis.....	118
Namen programa.....	118
Cilji programa	119
Skladnost s cilji EPD.....	120
PODAKTIVNOST 2.3.1.2 – Izobraževanje izobraževalcev v RO.	121
Namen programa.....	121
Cilji programa	121
Skladnost s cilji EPD.....	122
PODAKTIVNOST 2.3.1.3 – Usposabljanje strokovnih delavcev v športu	124
Namen programa.....	124
Cilji programa	124
Skladnost s cilji EPD.....	125
AKTIVNOST 2.3.2.: Posodabljanje in razvijanje programov izobraževanja in usposabljanja v poklicnem in terciarnem izobraževanju	125
PODAKTIVNOST 2.3.2.1 - Posodabljanje in razvijanje programov.....	125
Namen programa.....	126
Cilji programa	126
Skladnost s cilji EPD.....	127
PODAKTIVNOST 2.3.2.2 - Evalvacija	129
Namen programa.....	129
Cilji programa	129
Skladnost s cilji EPD.....	130
AKTIVNOST 2.3.3.: Razvijanje in širjenje mreže z IKT podprtih lokalnih/regionalnih svetovalnih centrov in centrov za poklicno svetovanje.	132
Namen programa.....	132
Cilji programa	132
Skladnost s cilji EPD.....	133
AKTIVNOST 2.3.4.: Širjenje sistema zagotavljanja kakovosti.	135
Namen programa.....	135
Cilji programa	135
Skladnost s cilji EPD.....	136
AKTIVNOST 2.3.5.: Zmanjševanje izobrazbenega primanjkljaja pri odraslih in izobraževanje ter usposabljanje osipnikov.	138
Namen programa.....	138
Cilji programa	138
Skladnost s cilji EPD.....	139
Ukrep 2.4: Spodbujanje podjetništva in prilagodljivosti	141
Cilji	141
Upravičene dejavnosti	141
Kazalniki in ciljne vrednosti	142
Ciljni upravičenci	144
Skladnost s horizontalnimi prednostnimi nalogami	144
Evalvacija kriterijev za Ukrep 2.4: Spodbujanje podjetništva in prilagodljivosti	145
Dodeljena finančna sredstva	145
Skladnost s cilji EPD.....	146
AKTIVNOST 2.4.1. Usposabljanje in izobraževanje zaposlenih, zlasti iz sektorjev v prestrukturiranju	149
AKTIVNOST 2.4.2. Usposabljanje zaposlenih v perspektivnih sektorjih s hitro stopnjo rasti:	150

PODAKTIVNOST 2.4.2.1. Usposabljanje zaposlenih v perspektivnih sektorjih s hitro stopnjo rasti.	150
.....	150
Namen programa.....	150
Cilji programa	150
Skladnost s cilji EPD.....	152
AKTIVNOST 2.4.3. Usposabljanje in pomoč pri ustanavljanju podjetij.....	153
PODAKTIVNOST: 2.4.3.2 Sofinanciranje stroškov spodbujanja podjetništva.....	154
Namen programa.....	154
Cilji programa	154
Skladnost s cilji EPD.....	155
AKTIVNOST 2.4.4.: Razvoj novih virov zaposlovanja:	157
PODAKTIVNOST: 2.4.4.1. Lokalni zaposlitveni programi.....	157
Namen programa.....	157
Cilji programa	157
Skladnost s cilji EPD.....	158
AKTIVNOST 2.4.4.: Razvoj novih virov zaposlovanja	159
PODAKTIVNOST: 2.4.4.2. Spodbujanje novega zaposlovanja starejših.....	159
Namen programa.....	159
Cilji programa	159
Skladnost s cilji EPD.....	160
Priporočila.....	162
<i>Uporabljeni viri in literatura</i>	<i>164</i>
Priloga 1: Seznam uporabljenih kratic	167

Povzetek evalvacije

Poročilo predstavlja rezultate evalvacije ukrepov 2. prednostne naloge ESS: Znanje, razvoj človeških virov in zaposlovanje za leti 2004 in 2005.

Namen evalvacije je bil ovrednotiti kakovost izpeljave ukrepanja druge prednostne naloge Enotnega programskega dokumenta, da se preveri uspešnost ukrepov Evropskega socialnega sklada, njihovo relevantnost, ugotovi morebitna odstopanja, nedoseganje ali tveganje na poti doseganja načrtovanih rezultatov z namenom, da se po potrebi program prilagodi.

V okviru evalvacije smo preiskovali učinkovitost doseganja izidov in rezultatov na nivoju aktivnosti, programa ukrepov. Analizirali smo ciljne skupine in aktivnosti programov, način programiranja, ob tem pa upoštevali načela kakovosti programov ukrepanja (relevantnost, konsistentnost, učinkovitost in uspešnost in trajnost).

Rezultati evalvacije kažejo, da so ukrepi pravilno naravnani in da vodijo k doseganju ciljev. Pri tem je potrebno izpostaviti nekatere ugotovitve:

- Med programi, ki smo jih analizirali, nobeden ni bil pripravljen skladno s pravili dobrega programiranja, ki omogočajo ustrezno spremljanje doseganja izidov in rezultatov in pravočasno ukrepanje v primeru nedoseganja le-teh
- sistem ustreznih indikatorjev za drugo prednostno nalogo, po kateri se spremlja njeno izvajanje, je bil predlagan in vzpostavljen šele konec leta 2005
- sredstva ESS predstavljajo dodatnost k programom aktivne politike zaposlovanja in tako omogočajo večje število vključenih v nekaterih programih
- sistem izvajanja programov ESS je zaradi postopkov, ki jim je potrebno slediti, zahteven, zato bi bilo potrebno za naslednje obdobje razmisliti o koncentraciji, da bi namesto cele vrste razdrobljenih programov izvajali nekaj večjih programov, s katerimi bi lahko dosegali enake ali celo boljše učinke, hkrati pa bi zahtevali manj resursov.
- potrebno je dograditi informacijsko podporo izvajanju ukrepov ESS, predvsem zato, da bi omogočili spremljavo posameznih aktivnosti oziroma inštrumentov.

V zadnjem delu poročila so navedena nekatera priporočila, ki so nastala na osnovi rezultatov evalvacije.

UVOD

Opomba:

Pri izvedbi evalvacije smo naleteli na naslednje omejitve, ki bi lahko vplivale na kvaliteto evalvacijske ocene:

1. S strani končnega uporabnika ukrepa 2.3. nismo pravočasno prejeli programov, ki jih izvajajo v okviru Ukrepa 2.3. Vseživljsko učenje.

Da bi zagotovili zadovoljiv nivo informacij za podajanje kvalitetne evalvacijske ocene, smo zgoraj omenjene podatke za posamezne programe pridobili iz sekundarnih virov, in sicer iz Izvedbene strukture ukrepa 2.3. ter letnih poročil o izvajanju strukturnih skladov za leti 2004 in 2005.

Namen in pristop k evalviranju

Namen evalvacije

Namen evalvacije je ovrednotiti izvajanje 2. prednostne naloge EPD in APZ z namenom, da se ugotovi, ali so cilji v družbeno-ekonomskem kontekstu še relevantni, katere so morebitne potrebne institucionalne spremembe, kako izpeljava programov vpliva na reševanje problemov in izkoriščanje priložnosti pa tudi potenciala, ki pripomorejo k rezultatom ukrepanja. Namen evalvacije je preveriti kakovost in razvojno naravnost ukrepov in aktivnosti ESF in APZ. Programi naj bi bili evalvirani z vidika namena in cilja programa, pristopa, kakovosti programa, konsistentnosti in trajnosti, zanesljivih podatkov, učinkovitosti in managementa.

Evalvacija naj bi ovrednotila kakovost programiranega ukrepanja ESF programov, ustreznost namena, ciljev in aktivnosti ukrepanja ter ustreznost izbranih ciljnih skupin ukrepanja. Evalvacija naj bi tudi preverila dosegljivost in ustreznost podatkov spremljanja izpeljave ukrepanja, pa tudi obstoj in kakovost indikatorjev spremljanja inputa, outputa, rezultatov in učinkov programov.

Specifični cilji so:

- Ugotoviti konsistentnost politik zaposlovanja, izobraževanja in socialne politike z drugimi politikami, pa tudi usklajenost financiranja aktivnosti z ozirom na načrtovano in potrebami v realnosti
- Ugotoviti outpute in prve rezultate z ozirom na EPD
- Ugotoviti morebitne sinergijske učinke ukrepanja, mrtve efekte, preboje ali učinke vzvoda, tudi v primeru, da so trajni
- Ugotoviti udejanjanje horizontalnih ciljev EPD v 2. prednostni nalogi
- Ugotoviti udejanjanje horizontalnih ciljev ESF
- Pripraviti operativna vsebinska priporočila za dopolnitve glede ESF v tekočem programskem obdobju do leta 2006.

Metodologija evalviranja

Analiza strukture in podatkov

Pripravili bomo analizo strukture, ki skrbi za izvajanje programov Evropskega socialnega sklada, naloge, odgovornosti, komunikacijske poti in način komunikacije. V okviru tega dela bomo preverili tudi način spremljanja in kontrole posameznih projektov. Preverili bomo tudi dosegljivost in ustreznost podatkov spremljanja izpeljave ukrepanja pa tudi obstoj in kakovost indikatorjev spremljanja inputa, outputa, rezultatov in učinkov programov.

Pregled dokumentacije

Evalvacija bo ovrednotila kakovost programiranega ukrepanja programov, ustreznost namena, ciljev in aktivnosti ukrepanja ter ustreznost izbranih ciljnih skupin ukrepanja. To bo izvedeno na osnovi analize dokumentacije. Na osnovi analize dobljenih podatkov in primerjave s sedanjim stanjem bomo ugotovili, če so začetne predpostavke in cilji še ustrezni in če je program še relevantne.

Analiziranje in vrednotenje doseganja ciljev, kvantifikacije, konsistentnost ukrepanja, upoštevanje prioritet, skladnost ukrepov, aktivnosti in porabe virov;

Za posamezne aktivnosti/podaktivnosti oziroma programe smo analizirali, kako so bili v času od januarja 2004 do decembra 2005 doseženi postavljeni cilji, ali so bili ukrepi med sabo konsistentni ali so se izključevali, ter skladnost ukrepov, aktivnosti in porabe virov zanje.

Za programe smo preverjali, kaj je namen programa in kateri so bili cilji programa: specifični in operativni (izraženi v številkah). Preučevali smo učinkovitost doseganja izidov in rezultatov na nivoju aktivnosti, programa ukrepov. Večina indikatorjev, kot je bilo mogoče zaslediti v dokumentaciji, je vezana na število udeležencev in na stroške.

V zvezi z dobrim programiranjem smo ugotavljali:

- ali za namenom stoji strategija, ali cilji izpeljujejo namen;
- ali so cilji podrobneje opredeljeni glede na specifične vidike, ki jih želi doseči ukrepanje;
- ali so operativni cilji opredeljeni v številkah t.j. izraženi kot indikatorji outputa;
- ali so in kako natančno so opredeljene aktivnosti programa;
- ali so bili vnaprej opredeljeni indikatorji outputa, rezultatov in učinkov programa, ali je razumljen pomen indikatorjev za sistem ukrepanja;
- ali so v programu opredeljene ciljne skupine, ali je v programu več različnih ciljnih skupin, ali nekatere ciljne skupine sploh niso opredeljene;
- ali so bile v načrtovanju programa programirane vse ključne sestavine programa: namen, specifični cilji, operativni cilji, aktivnosti, ciljne skupine, načini izvajanja programov;
- ali se realnost programa še vedno ujema z načrtovanim;
- ali program in z njim povezane aktivnosti dosega namen in z njim povezane cilje;
- ali je program konsistenten s strateškimi usmeritvami;
- ali je zajeto ustrezno število upravičenih oseb za ukrepanje;
- ali so izidi, rezultati in učinki programa in aktivnosti v skladu s pričakovanji;
- ali vidijo koristniki v programu svoje koristi;
- ali obstajajo kriteriji in merila za vključitev v program.

Programe smo evalvirali tudi glede na:

Relevantnost

Ugotavljali smo relevantnost kakovosti ukrepanja, še posebej relevantnost ciljev, ustreznost instrumentov ukrepanja in relevantnost indikatorjev, če so slednji ustrezno opredeljeni.

Za relevantnost ciljev programa smo ugotavlja primernost, ustreznost strategije ukrepanja oziroma ciljev. Ugotavljali smo, do kakšne stopnje so programski cilji relevantni glede na prioritete na nacionalni ravni (Program ukrepov APZ in Nacionalni akcijski program zaposlovanja) in na ravni EU (na evropsko zaposlitveno strategijo in smernice).

Analiza relevantnosti ciljev je med drugim povezana z identifikacijo resničnih potreb problemov v okolju, ustreznih ciljnih skupin, ocenitve lokalnih zmožnosti, zanimanja, interesa, lokalnih zmožnosti implementacije

Relevantnost nadalje zajame ustreznost instrumentov in relevantno opredelitev indikatorjev:

- Relevantnost instrumentov, aktivnosti oziroma operacij za učinkovito izpeljavo programa.
- Relevantna opredelitev inputa, outputa, rezultatov in učinkov programa.

Vsako od sestavin programiranega ukrepanja se posebej preveri, v smislu ali se ukrepanje v realnosti še vedno ujema z načrtovanimi opredelitvami.

Konsistentnost ukrepanja

Ta pomeni, da je zaželeno, da imajo ukrepi sinergične učinke, ne pa nasprotno, da pride do izničevalnih učinkov, pomeni, da mora biti načrtovano ukrepanje vedno konsistentno. Vprašanja so:

- Kako konsistentne (skladne) so usmeritve nacionalnega ukrepanja z usmeritvami in politikami v okolju EU?
- Kakšne so institucionalne zmogljivosti in zmožnosti z vidika programa?
- Kako se vključuje program v lokalno institucionalno strukturo?
- Ali se bo lahko program nadaljeval, ali ima ustrezno osebje, sredstva, opremo?
- Ali je poraba virov za program v skladu z rezultati; ali lahko rečemo, da so koristi večje od stroškov zanje?
- Ali so sredstva za izpeljavo programa zadostovala; načrtovana in dejanska plačila.
- Ali svetovalsko-strokovni vidik pristopa času še ustreza dejanskim potrebam?
- Ali je bilo upoštevano načelo enakih možnosti in nediskriminacije pri dostopu do storitev (n.pr. med spoloma, itd.)? Ali in zakaj prihaja do razlik med enotami?
- Ali naj se program nadaljuje?

Učinkovitost in uspešnost

Učinkovitost programa ugotavlja, ali so različne programske aktivnosti pripeljale do ustreznih rezultatov (kvalitativnih, kvantitativnih in časovno ustreznih). Primerja se vložke (zlasti finančne) z dejanskimi učinki. Po definiciji je učinkovitost razmerje med izidi in inputi (še posebej finančnimi viri), ki so bili za program uporabljeni.

Uspešnost je stopnja realizacije ciljev: na nivoju programov gre za primerjavo med tistim, kar je bilo storjeno in tistim, kar je bilo nameravano storiti. Primerja se dejanske izide, rezultate s pričakovanimi.

Za program smo poskušali preveriti posamezne sestavine kot so bile načrtovane in ugotoviti učinkovitost in uspešnost doseganja operativnih in specifičnih ciljev pa tudi namena programa.

Struktura poročila

Poročilo v nadaljevanju podaja ugotovitve, mnenja in komentarje tako za posamezne ukrepe kot tudi za posamezne programe, aktivnosti ali podaktivnosti. Ponekod sledijo tudi priporočila, vezana na posamezne programe, na koncu poročila pa so zbrana splošna priporočila, za katera menimo, da so ustrezna za programe v celotni drugi prednostni nalogi.

Na koncu sledi uporabljena literatura, dokumenti in zakonske osnove, ki smo jih uporabljali pri evalvaciji.

Evalvacija Prednostne naloge št. 2: Znanje, razvoj človeških virov in zaposlovanje

Ozadje

Programski dokumenti so osnova za črpanje sredstev iz evropskih strukturnih skladov. Enotni programski dokument 2004-2006 (EPD) predstavlja akcijski načrt Republike Slovenije za obdobje 2004–2006, ki določa, kako bo Slovenija dosegala svoje strateške cilje in usmeritve. Gre za skupni programski dokument Slovenije in Evropske komisije, saj obe kot partnerici sodelujeta v njegovi izvedbi in financiranju. Zakon o javnih financah opredeljuje EPD kot »dokument države članice, ki določa razvojno strategijo države in pomeni podlago za izvajanje dolgoročne razvojne politike in dolgoročno proračunsko načrtovanje«. EPD temelji na Strategiji gospodarskega razvoja Slovenije in Državnem razvojnem programu in vključuje opis ukrepov, ki jih Slovenija izvaja v tem programskem obdobju.

V EPD so v prednostnih nalogah predstavljeni ukrepi, ki vsebinsko opredeljujejo namene porabe sredstev iz SS.

V skladu s splošno sprejetim pristopom osredotočenja na omejen nabor prednostnih nalog in ukrepov ob upoštevanju meril za izbor ukrepov in dejavnosti, je pomoč EU usmerjena na štiri prednostna področja, med katerimi je tudi ***Prednostna naloga št. 2, Znanje, razvoj človeških virov in zaposlovanje***.

Določajo jo naslednji cilji: vlaganje v znanje, razvoj človeških virov in zaposlovanje z namenom ustvarjanja kakovostnih delovnih mest, boj proti brezposelnosti, spodbujanje vključevanja oseb s posebnimi potrebami, vseživljenjsko učenje in razvoj spretnosti ter prilagodljivosti človeških virov in nadaljnje usposabljanje delavcev v perspektivnih sektorjih ter sektorjih, ki se prestrukturirajo.

Specifični cilji ukrepov in aktivnosti v okviru te prednostne naloge so:

- Višanje stopnje delovne aktivnosti in zniževanje stopnje brezposelnosti, s posebnim poudarkom na preprečevanju dolgotrajne brezposelnosti in pomoči brezposelnim pri njihovi integraciji na trg dela
- Pospeševanje socialnega vključevanja skupin prebivalstva s posebnimi potrebami in tistih, pri katerih obstaja tveganje izključitve s trga dela
- Razvoj programov in dostopnosti sistemov izobraževanja in usposabljanja z vgrajevanjem dejavnikov vseživljenjskega učenja in krepitev kakovosti teh programov
- Zviševanje izobrazbene in kvalifikacijske ravni zaposlenih in njihove prilagodljivosti novim oblikam organizacije dela

Aktivnosti potekajo v okviru štirih ukrepov, ki so financirani iz ESS:

- Razvoj in krepitev aktivnih politik trga dela
- Pospeševanje socialnega vključevanja
- Vseživljenjsko učenje
- Spodbujanje podjetništva in prilagodljivosti

Prednostne naloge pa so povezane s sprejetimi horizontalnimi strategijami za celoten program:

- Enake možnosti
 - Program sistematično spodbuja enake možnosti in dostopnost do izobraževanja, usposabljanja in zaposlovanje ne glede na spol, invalidnost ali etnično pripadnost. V okviru druge prednostne naloge je vsaj po ena aktivnost posebej namenjena spodbujanjem žensk, v vse ukrepe pa je vključenih najmanj 50% žensk. Krepitev udeležbe žensk na trgu dela je pomembna za doseganje ciljev programa:
 - Zagotavljanje ženskam dostop do izobraževanja, usposabljanja in zaposlitve in na ta način zviševati njihovo delovno aktivnost (zlasti v starosti 55 do 64 let) ter znižati stopnjo brezposelnosti v primerjavi z moškimi
 - Spodbujati ženske k udeležbi v programih usposabljanja, namenjenih kreptvi njihove prilagodljivosti potrebam tehnološko zahtevne industrije, pa tudi spodbujati njihove pobude na področju samozaposlovanja
- Trajnostni razvoj
 - Osnova vseh strateških dokumentov v Sloveniji, gre za težnjo k zagotavljanju razvoja, ki bo nudil ravnotežje med ekonomskimi, socialnimi in okoljskimi vidiki in prispeval k blagostanju. V tem okviru so dejavnosti namenjene prispevku k rasti socialnega standarda z ukrepi v okviru druge prednostne naloge.
- Informacijska družba
 - Posebna pozornost je namenjena zagotavljanju podpore inovativnim dejavnostim, ki bodo povečale dostop do IKT in uporabo storitev informacijske družbe za skupnost in podjetja v obrobni območjih, kjer je zaradi slabega interesa ponudnikov omejena ponudba storitev. Z ukrepi naj bi podprli uvajanje znanih najboljših praks, ki bodo prispevali k vključevanju v e-prostor, h konkurenčnemu poslovnemu okolju, vseživljenjskemu učenju in rasti ustvarjalne in inovacijske kulture. Tako naj bi spodbudili in podprli povpraševanje po IKT in dostopnost prilagodljivega usposabljanja na področju IKT za čim širši krog uporabnikov.

Začetna analiza stanja

EPD predstavlja akcijski načrt Republike Slovenije za obdobje 2004-2006, ki določa, kako bo Slovenija dosegala svoje strateške cilje in usmeritve. To je **skupen programski dokument Slovenije in EU**, ker gre za partnersko sodelovanje pri izvedbi in financiranju. EDP temelji na Strategiji gospodarskega razvoja Slovenije (2001), v Državnem razvojnem programu pa so bili strateški cilji oblikovani v programe, ukrepe in projekte. S tem je zagotovljena komplementarnost z drugimi nacionalnimi politikami.

Pravni status EDP je opredeljen v Zakonu o javnih financah kot «dokument države članice, ki določa razvojno strategijo države in pomeni podlago za izvajanje dolgoročne razvojne politike in dolgoročno proračunsko načrtovanje». V okviru EU so vloga EDP in pravila delovanja strukturnih skladov opredeljene v Uredbi Sveta, št. 1260/1999 z dne 21. junija 1999, ki predpisuje splošna določila za strukturne sklade. Pri načrtovanju EDP so bili upoštevani: določila omenjene uredbe, programske smernice Evropske komisije za obdobje 2000-2006, Smernice o strukturnih skladih in njihove koordinacije s kohezijskim skladom pri programih v

obdobju 2000-2006, prav tako pa tudi nadaljnje okvirne smernice za države kandidatke, izbrane marca 2003.

Za posamezna področja so bile izvedene analize razvojnih neskladij in kohezijskih diferenc. Za prednostno nalogo 2, človeški viri, ki je tudi predmet evalvacije, so bili prikazani podatki za posamezna področja:

- Na področju zaposlovanja in brezposelnosti so ugotavljali, da so bila gibanja na trgu dela pozitivna, z zmerno rastjo zaposlenosti in zmanjševanjem brezposelnosti v zadnjih nekaj letih. Petletno obdobje je pokazalo na nekatera neskladja:
 - Naraščanje zaposlenosti v storitvenem sektorju, stagnacijo v industrijskem
 - Padanje zaposlenosti v srednjih in velikih podjetjih, naraščanje v mikro in malih podjetjih, a padanje števila mikropodjetij
 - Stopnja brezposelnosti pod ravno EU, vendar: veliko dolgotrajno brezposelnih, oseb z nizko izobrazbo in starejših od 40 let, invalidov; ostajanje visoke stopnje brezposelnosti med mladimi, naraščanje števila prvih iskalcev
 - Visoka raven dela na črno in sive ekonomije, davčna obremenitev dela
 - Regionalne in lokalne razlike v brezposelnosti, omejena mobilnost
 - Ampak: izboljševanje fleksibilnosti na trgu dela.
- Na področju enakosti spolov je razlika v zaposlenosti znašala skoraj 10%, kar se tudi ni bistveno spremenilo (delež žensk v delovno aktivnem prebivalstvu za 2. četrtletje 2003 je 45,6%)¹. Podobne podatke najdemo tudi pri ostalih primerjavah z moškimi, razen pri izobrazbi, kjer je stopnja izobrazbe ženske višja kot pri moških.
- Izobraževanje in usposabljanje je kazalo, da se je povprečno število let izobraževanja povečalo, predvsem zaradi vključevanja mladih v izobraževanje. Povečevali so se izdatki za izobraževanje, podaljšuje se čas vključevanja v izobraževalni sistem, povečuje delež v posrednem izobraževanju. Vendar pa struktura vpisa v terciarno izobraževanje ne odraža potreb gospodarstva in trga dela, predvsem na področju naravoslovja in tehnologije. Število srednješolcev je enakomerno po regijah, medtem ko je število študentov najvišje v ljubljanski urbani regiji (48 na tisoč prebivalcev, v vzhodni Sloveniji pa le 37). Glavni problemi trga dela glede izobraževanja pa so bili ob nastanki EDP naslednji:
 - Nizka udeležba odraslih v izobraževanju in usposabljanju, prav tako brezposelnih, nizka vlaganja delodajalcev v razvoj človeških virov
 - Nizka raven funkcionalne pismenosti (70% na 1 ali 2. stopnji), počasnejše obvladovanje IKT pri starejših
 - Manjši delež odraslih s terciarno izobrazbo v primerjavi s povprečjem EU, predvsem pri starejših.
 - Visoka stopnja osipa in ponavljanja v šolah, kar prinese k prilivu delovne sile, ki težko najde zaposlitev, hkrati pa so podvrženi tveganju socialne marginalizacije. Zdi se, da tu prihaja do različnih podatkov in interpretacij, kakšen je v resnici ta osip.
 - Neravnotežje med ponudbo programov izobraževanja in usposabljanja in potrebami gospodarstva, trga dela in posameznikov. To je predvsem posledica slabega odziva izobraževalnega sistema na potrebe trga dela. Pojavlja se izostanek skupnega pristopa k razvoju človeških virov. Ob celi vrsti predvidenih novosti, od odprtega kurikulumu, vključevanje gospodarstva in obrti pri definiranju potreb, inovativne metode, usposabljanja, modularni

¹ Statistični letopis 2004, SURS, Ljubljana 2004

programi, poklicno usmerjanje, moderne tehnologije, nacionalne poklicne kvalifikacije, vse poteka prepočasi, zaradi:

- Šibke svetovalne podpore pri uvajanju novosti in togem sistemu
- Počasna modernizacija sistema na vseh nivojih
- Neučinkovitega poklicnega usmerjanja in svetovanja
- Šibkega vključevanja lokalnega okolja

Podiplomski programi so preveč razdrobljeni, premalo povezani z gospodarstvom, predvsem pri razvoju raziskovalnega potenciala in prehajanju v gospodarstvo, prenosu novih znanj, omejenosti študijskih programov

- Kakovost v izobraževanju, predvsem začetnem, je povezana z ukrepi vseživljenjskega učenja. Nizke sposobnosti za reševanje problemov (v letu 2004 tudi slabši uspeh pri TIMSS!). Ocena, da je kakovost izobraževanja razlog za nizko funkcionalno pismenost odraslih (OECD). Uvajanje sistema zagotavljanja kakovosti na osnovi samoocenjevanja.
- Resne materialne ovire za nadaljnji kakovostni razvoj izobraževanja in usposabljanja, predvsem pomanjkanje virov za usposabljanje za potrebe gospodarstva, za odpiranje izobraževalne infrastrukture skupnosti, opremljanje z IKT, povezovanje v večnamenske centre. Slaba medresorska in medpanožna koordinacija vpliva na uvajanje vseživljenjskega učenja, ki je ključni instrument za spodbujanje razvoja na znanju temelječe družbe.

Na področju razvoja človeških virov so ob sprejetju Enotnega programskega dokumenta obstajali naslednji okvirji politik:

- ***Izobraževanje in usposabljanje***: osnova je bila Bela knjiga o vzgoji in izobraževanju (1995). Po sprejetju DRP, pristopne strategije s področja razvoja človeških virov in v skladu s politiko EU po Lizbonskem vrhu (2000) je prišlo do nadgradnje z operativnimi dokumenti z nacionalnimi prednostmi:
 - Memorandum o nadaljnjem razvoju poklicnega izobraževanja in usposabljanja v RS
 - Nacionalni program izobraževanja odraslih
 - Nacionalni program visokega šolstva
 - ZOFI, spremenjen 2001
 - Zakon o nacionalnih poklicnih kvalifikacijah, 2003

Razvitih je bilo nekaj nekaj državnih shem, s skupno vlogo izobraževanja in usposabljanja, dostop do izobraževanja in zaposlitve. Naslavljanje posameznih ciljnih skupin, predvsem tistih kritičnih, in naslavljanje posebnih pomanjkljivosti sistema. Aktivnosti usmerjene k izboljšanju kakovosti sistemov izobraževanja in usposabljanja, povprečne strokovne usposobljenosti (na najmanj višješolsko raven do 2010) in povečan odstotek prebivalstva, zajet v vseživljenjsko učenje. Poudarek na največjem manjku – poklicna in socialna usposobljenost, funkcionalne in IKT sposobnosti, tuji jeziki.

Težave ostajajo:

- Pomanjkanje preglednosti, fleksibilnosti in razdrobitev ponudbe izobraževanja in usposabljanja, šibak prenos in prilagodljivost znanja potrebam lokalnih gospodarstev, zahtev trga dela in posebnih javnih, socialnih in individualnih interesov in slabo vlaganje v poklicno usposabljanje učiteljev.

Privzeti so bili konkretni ukrepi (modularizacija poklicnega izobraževanja, novo vseživljenjsko učenje, usposabljanje učiteljev, sprejetje mrež šol in regionalni razvojni načrti).

Posebna pozornost je posvečena bolj učinkovitemu in medresorskemu sodelovanju na državni in lokalnih ravneh.

- **Trg dela in zaposlovanja:** kontekst politike je opredeljen v Nacionalnem programu razvoja trga dela in zaposlovanja do leta 2006, ki določa skupne cilje za dvig izobrazbene ravni aktivnega prebivalstva, zmanjšanje strukturnih in regionalnih razlik na trgu dela, aktiviranje mladih in drugih brezposelnih, zvišanje zaposlenosti in nadaljnji razvoj socialnega partnerstva. Skupni cilji so bili v Smernicah aktivne politike zaposlovanja v letih 2002 in 2003 in letnih programih APZ. Institucionalni okvir so zakonska določila, ki urejajo zaposlovanje in zavarovanje za primer brezposelnosti, razvoj plač, sisteme davkov in davčnih olajšav, sisteme poklicnega izobraževanja in usposabljanja in delovne fleksibilnosti in varnosti zaposlitve. Zakon o delovnih razmerjih (2003) je pomenil napredek. Osnovna institucionalna struktura je Zavod RS za zaposlovanje. Znotraj APZ je cela vrsta programov za ciljne skupine na področju izobraževanja in usposabljanja, načrtovanje poklicne poti in iskanja zaposlitve, programe zaposlovanja za osebe, lokalne zaposlitvene programe in programe za delodajalce. Za APZ je značilna postopna sprememba strukture ciljnih skupin, usmerjena na težje zaposljive. Vendar trg dela in stanje zaposlenosti v RDS zahtevata izboljšanje mehanizmov za doseg globalnih ciljev in racionalizacijo nacionalnih ciljev s cilji EU. Gre za spremembo pasivne v aktivno politiko trga dela, pri čemer je potrebno pozornost posvetiti predvsem mlajšim in starejšim iskalcem zaposlitve, dolgotrajno brezposelnim, ženskam in tistim, ki jim grozi dolgotrajna brezposelnost. Poleg tega je pomembno spodbujanje podjetništva, ustvarjanja novih delovnih mest, zviševanja izobrazbene ravni, predvsem med brezposelnimi in nizko usposobljenimi zaposlenimi.
- **Enake možnosti:** Osnovni zakonski okvirji so Zakon o enakih možnostih žensk in moških, Zakon o delovnih razmerjih in Zakon o starševskem varstvu in družinskih prejemkih. Pomembna je vloga Urada za enake možnosti in ombudsmana. Slovenija je določila izhodišča in postavila skupino, ki je pripravljala Nacionalni program za enake možnosti moških in žensk.² Razlike med moškimi in ženskami kljub zakonskim določilom ostajajo, predvsem glede dejavnosti in stopnje zaposlenosti, segregacija spolov, neenakomerna zastopanost žensk v posameznih sektorjih ali poklicih, kar kliče k akciji.
- **Socialna vključenost:** Slovenija sledi strateškemu ciljem trajnostnega izboljšanja blagostanja prebivalstva ob uravnoteženem gospodarskem, socialnem in okoljskem razvoju. V okviru Programa za boj proti revščini in socialni izključenosti je definirana politika socialne vključenosti. Priprava Skupnega memoranduma o socialnem vključevanju (JIM, 2003) je korak naprej. Socialna vključenost je povezovalni element več vladnih politik (aktivna politika trga dela, programi socialnega varstva, izobraževanje in usposabljanje, politika zdravstvenega varstva, stanovanjska politika, programi e-vključitve). To so tudi ukrepi, ki jih je predvidela vlada, in so namenjeni najbolj ranljivim skupinam (dolgotrajno brezposelni, mlajši in starejši, Romi, invalidi, socialno izključeni, žrtve nasilja itd). V okviru tega so tudi programi za zmanjševanje osipa in spodbujanje vseživljenjskega učenja.

Ozadje posameznih ukrepov

² Urad za enake možnosti je leta 2005 pripravil predlog Resolucije o nacionalnem programu za enake možnosti žensk in moških, 2005-2013.

Ukrep 2.1: Razvoj in krepitev aktivnih politik trga dela

V Sloveniji je zaposlenost začela naraščati v letu 1999. Rast v obdobju 1999-2001 je bila več kot en odstotek. Ta pozitiven trend pa se je leta 2002 obrnil in stopnja zaposlenosti je padla. Obstajata sta dve značilnosti v zvezi z zaposlenostjo: nizka stopnja zaposlenosti oseb v starostni skupini 55–64 let (le 24,4 % – cilj EU je doseči stopnjo 50 % do leta 2010) in razlike med stopnjama zaposlenosti moških in žensk (več kot 10 %).

Stopnja brezposelnosti v Sloveniji postopoma pada, zelo opazne pa so strukturne značilnosti brezposelnosti. Med njimi izstopa dolgotrajna brezposelnost, katere stopnja med vsemi brezposelnimi je leta 2002 dosegla 57,7 %, velik delež mladih brezposelnih oseb (15,3 %), visoka stopnja starejših brezposelnih oseb (46,7 % brezposelnih oseb starih nad 40 let in 22,9 % nad 50 let konec leta 2002) in koncentracija dolgotrajne brezposelnosti v skupini brez poklicne izobrazbe (več kot 50 % vseh brezposelnih). Tudi med regionalne razlike v stopnji brezposelnosti so sorazmerno velike.

Pričakuje se, da bo vključitev ciljnih skupin brezposelnih v ustrezne programe, ki jim bodo zagotavljali usposabljanje ali izobraževanje, prilagojeno potrebam brezposelnih in potrebam delodajalcev, s ciljem olajšati pot do zaposlitve, imela za posledico zmanjšanje deleža dolgotrajno brezposelnih oseb in brezposelnih oseb brez kvalifikacij. Vključitev bo prispevala tudi k zmanjšanju deleža mladih in starejših od 50 let med brezposelnimi. Programi vključevanja brezposelnih oseb v programe zaposlovanja bodo posebno pozornost namenili ženskam.

Na osnovi predhodnega vrednotenja se pričakuje, da bo ukrep bo prispeval k splošni strategiji razvoja človeških virov, kakor tudi izvajanju referenčnega okvirja politike zaposlovanja in razvoja človeških virov v Sloveniji. Nadalje bo prispeval k ciljem Nacionalnega programa razvoja trga dela in zaposlovanja do leta 2006, in bo dopolnjeval dejavnosti, ki se izvajajo v okviru nacionalnih programov aktivne politike zaposlovanja. Dejavnosti v okviru tega ukrepa bodo imele neposredno korist za udeležence, tako da se bo izboljšala njihova zaposljivost. Družba bo z zmanjšano stopnjo brezposelnosti imela posredno splošno korist, kot tudi delodajalci s povečano razpoložljivostjo kvalificiranih, ustrezno usposobljenih delavcev.

Ukrep 2.2: Pospeševanje socialnega vključevanja

Brezposelnost, še posebej dolgotrajna brezposelnost je eden glavnih virov socialne izključenosti v sodobni družbi. 25,6 % ljudi med dolgotrajno brezposelnimi je brezposelnih več kot 3 leta. Jedra dolgotrajno brezposelnih tvorijo ljudje z nizkimi kvalifikacijami ali brez njih, ki so pogosto hkrati pretežno tudi starejši in imajo omejene delovne sposobnosti (npr. zaradi invalidnosti).

Procesi tranzicije so v Sloveniji povzročili povečano segmentacijo na trgu dela. To se odraža na rasti deleža invalidov in določenih drugih skupin med brezposelnimi, in sicer takih skupin, ki zaradi svojih specifičnih potreb in težav ne morejo vstopiti na trg dela brez predhodne priprave v programih za omilitev njihovih omejitev ali hib.

V občutljive skupine sodijo tudi mladi, ki so opustili šolo zaradi različnih razlogov in so brez kvalifikacij. Mladi z nizkimi kvalifikacijami ali brez njih se soočajo z velikimi težavami na trgu dela, saj so njihove zaposlitvene možnosti nizke, delovna mesta in poklici, kamor se lahko prijavi, pa jim nudijo nizko raven socialne varnosti.

Z vidika socialne vključenosti so posebne skupine na trgu dela tudi etnične skupine, posebno Romi. Delovna aktivnost Romov je v primerjavi z večino prebivalstva nizka, predvsem zaradi pomanjkanja osnovnih kvalifikacij, funkcionalne pismenosti ter predsodkov delodajalcev. Poleg invalidov, mladih, ki so zapustili šolo in Romov, so še druge skupine diskriminiranih na trgu dela, ki zelo težko najdejo zaposlitev. V skladu s Skupnim memorandumom o socialnem vključevanju JIM, ranljive skupine vključujejo tudi brezdomce in ljudi z nizkimi dohodki, žrtve nasilja, osebe s težavami v duševnem zdravju, odvisnike, osebe po prestani kazni ter ljudi brez dovoljenja za delo.

Ta ukrep je namenjen dopolnitvi obstoječih nacionalnih programov, da bi razvijal in razširil preventivne in aktivne politike zaposlovanja, ki so usmerjene na marginalizirane skupine. Zato je posebej usmerjen v reševanje problemov ciljnih skupin s posebnimi potrebami glede integracije na trg dela (pot do vključitve, ki lahko vključuje ugotavljanje potreb, informiranje, usmerjanje, svetovanje, izobraževanje in usposabljanje), ki ga dopolnjuje pomoč za zaposlovanje. Ukrep dopolnjuje tudi druge ukrepe v okviru te prednostne naloge, zlasti tiste, namenjene brezposelnim.

Ukrep 2.3: Vseživljenjsko učenje

V skladu s Sporočilom o evropski primerjalni analizi izobraževanja in usposabljanja – kot nadaljevanje Evropskega sveta v Lizboni – je "izvajanje strategij vseživljenjskega učenja v samem jedru lizbonskih ciljev in sestavni del evropskega socialnega modela". Kot takšno je vseživljenjsko učenje najprej in predvsem potreba, da posamezniki vse življenje nadgrajujejo in dopolnjujejo svoje znanje, sposobnosti in spretnosti za čim učinkovitejši osebni razvoj in ohranjanje ter izboljšanje svojega položaja na trgu dela. Ukrep EPD "vseživljenjsko učenje" je ključni instrument pri doseganju usmerjenega vlaganja v ljudi na določenih prednostnih področjih gospodarstva in zaposlovanja, ki je sinergijsko usmerjen v uresničevanje nacionalnih in EU strategij in politik.

Ukrep se osredotoča predvsem na vzpostavitev potrebnih sistemov in struktur, ki bodo podprle učinkovito izvajanje koncepta vseživljenjskega učenja v naslednjih načrtovalnih obdobjih in aktivnosti, usmerjene v področja s primanjkljajem v razvoju človeških virov. Ukrep vseživljenjskega učenja želi pospešiti proces doseganja večje prožnosti in odzivnosti sistema izobraževanja in usposabljanja, da se zagotovi dolgoročno ravnovesje med ponudbo in infrastrukturo izobraževanja ter zahtevami gospodarstva in trga dela. S to strategijo bi proaktiven odnos do vseživljenjskega učenja lahko postal ključnega pomena za nadaljnji gospodarski in socialni razvoj ter razvoj zaposlovanja tako na nacionalni kot na lokalni ravni. Slovenija vztraja pri tej dinamiki z izboljševanjem sistemov in struktur, ki podpirajo dvig kakovosti in dostopa do izobraževanja in usposabljanja skozi vse življenje, s krepitvijo medsebojne odvisnosti med gospodarstvom, zaposlovanjem in izobraževanjem ter z uvajanjem in razvojem sodobnih metod in tehnik poučevanja ter učenja, da bi omogočila lažjo prenosljivost znanja na določene gospodarske sektorje in prednostne naloge regionalnega razvoja v skladu z občutnim letnim naraščanjem vlaganj v človeške vire na prebivalca.

Ukrep 2.4: Spodbujanje podjetništva in prilagodljivosti

Analiza slovenskega proizvodnega sektorja in človeških virov kažeta ključne izzive, s katerimi se mora spopasti Slovenija, da bo uresničila svoja razvojna cilja prehoda v konkurenčno gospodarstvo in na znanju temelječo družbo. Ti izzivi so tesno povezani s

kakovostjo dela, ki terja ustrezne kvalifikacije in usposobljenost delavcev, prilagodljivost tehnološkemu in strokovnemu razvoju, poklicni razvoj in enakost med spoloma.

Poleg tega so bili ugotovljeni tile glavni izzivi: prvič, potreba po podpori usposabljanju zaposlenih za izboljšanje njihovih spretnosti in kvalifikacij, pa tudi za izboljšanje poslovnih znanj in podjetništva, drugič, izboljšanje kvalifikacij in spretnosti, zlasti delavcev v delovno intenzivnih panogah, ki se prestrukturirajo (tekstilna industrija itd.), ki jim grozi izguba zaposlitve, in tretjič, za uresničitev razvojnih ciljev rasti zaposlovanja je treba delovati tako na strani ponudbe (vlaganja v človeški kapital) kot na strani povpraševanja (več delovnih mest in boljša delovna mesta).

Da bi to bilo možno je potrebno v regijah in ranljivih ciljnih skupinah, ki se soočajo s procesi prestrukturiranja (prilagajanja) delovno intenzivnih panog vzpostaviti ukrepe in s pomočjo spodbujanja nastajanja in razvoja tako klasično profitno naravnanih podjetij, kot tudi tistih, ki delujejo na neprofitni osnovi zagotoviti možnosti za prekvalifikacije in prezaposlovanje delavcev, ki postajajo presežni zaradi prestrukturiranja (prilagajanja) ali zapiranja dejavnosti.

V ta namen bodo aktivnosti tega ukrepa namenjene ciljem: povečanje prilagodljivosti zaposlenih in podjetij pogojem svetovnega trga in trga dela, ohranjanje delovnih mest, povečevanje produktivnosti in konkurenčnosti podjetij ter na odpravljanje razvojnih ovir na področju ponudbe in povpraševanja po delovni sili v podjetju ali v skupini podjetij, spodbujanje razvoja znanj in usposobljenosti zaposlenih v najbolj perspektivnih sektorjih, s čimer se bo prispevalo k hitrejšemu uvajanju in učinkovitejši izrabi novih tehnologij, povečala stopnja inovativnosti in ustvarjalnosti ter stopnja tehnične usposobljenosti zaposlenih, izboljšala kvaliteta vodenja zaposlenih in s tem prispevalo k dvigu konkurenčnosti ter povečalo zaposlitvene kapacitete perspektivnih panog.

Na ravni podjetij bodo aktivnosti prispevale k dvigu ravni usposobljenosti zaposlenih in delodajalcev in managementa ter k višji ravni sposobnosti in znanja za ohranitev zaposlitve; z vidika regionalnega razvoja bodo prispevale k izboljšanju konkurenčnosti in s pomočjo višje ravni znanja k tehnološkemu in znanstvenemu razvoju.

Dejavnosti so z vidika udeležencev, katerim je ukrep namenjen, usmerjene zlasti na vodstvene delavce, zaposlene in prostovoljce, s ciljem dviga njihove usposobljenosti za ustvarjanje novih zaposlitvenih priložnosti za presežne delavce in tiste, ki so izgubili delo v tradicionalnih panogah, ter na zaposlene, ki jim grozi brezposelnost, s ciljem, da se jih usposobi za pripravo in realizacijo individualnih ali skupinskih samozaposlitvenih projektov z ustanovitvijo, profitnih ali neprofitnih oblik podjetij ali organizacij ter na vključevanje v prekvalifikacije in prezaposlovanje za presežke z nizko stopnjo usposobljenosti, da bi pospešili njihovo poklicno mobilnost in povečali njihovo znanje, usposobljenost in motivacijo za zaposlovanje na novih področjih in oblikah dela.

Programi in izbira instrumentov za izpeljavo aktivnosti programa

Programi druge prednostne naloge se izvajajo preko različnih instrumentov, v večini primerov preko javnih razpisov in javnih povabil, v nekaterih primerih, predvsem na področju vseživljenjskega učenja pa tudi preko letnih delovnih načrtov javnih zavodov. V tem primeru se sklene pogodba z javnim zavodom.

Javne razpise pripravljajo in izvajajo končni upravičenci. V primeru ukrepov 2.1, 2.2 in 2.4 je to Zavod RS za zaposlovanje, pri ukrepu 2.3. pa sta to resorni ministrstvi, Ministrstvo za šolstvo in šport in Ministrstvo za visoko šolstvo, znanost in tehnologijo.

Management programa

Za pravilno in učinkovito izpolnjevanje zahtev pravnega reda Evropske unije je potrebna jasna razmejitev nalog in odnosov med izvajalskimi institucijami. *Uredba o izvajanju postopkov pri porabi sredstev strukturne politike v Republiki Sloveniji* (Ur. l. št. RS 30/04, 48/04, 87/04, 07/06) določa pravice, obveznosti in naloge institucij, ki so vključene v izvajanje SS:

<p>Organ upravljanja (OU) je Služba Vlade Republike Slovenije za lokalno samoupravo in regionalno politiko. Odgovoren je za upravljanje Enotnega programskega dokumenta (EPD) Republike Slovenije za programsko obdobje 2004-2006, učinkovito ter pravilno črpanje sredstev iz strukturnih skladov v okviru EPD.</p>
<p>Posredniško telo (PT) je odgovorno za izvedbo posamezne prednostne naloge EPD. V skladu z usmeritvami organa upravljanja vodi medresorsko usklajevanje za izbor projektov EPD ali programov na nivoju pristojne prednostne naloge in zagotavlja skladnost s horizontalnimi prednostnimi nalogami EU, merljivost učinkov in doseganje zastavljenih ciljev. PT za izvajanje druge prioritetne naloge je bilo Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve (MDDSZ), po izdaji Uredbe o izvajanju postopkov pri porabi sredstev Evropskih strukturnih skladov³ pa je postala PT za izvajanje te naloge Služba Vlade Republike Slovenije za lokalno samoupravo in regionalno politiko</p>
<p>Nosilec proračunske postavke (NPP) je neposredni uporabnik državnega proračuna, ki ima v posebnem delu proračuna zagotovljena sredstva strukturne politike. Deluje v skladu z navodili OU, PO, PT ter v skladu s sklenjenimi sporazumi in drugimi akti. V postopkih načrtovanja in porabe sredstev so odgovorni za izvajanje ukrepov ali aktivnosti ter kontrolo izvajanja postopkov. NPP za drugo prednostno nalogo so: Ministrstvo za šolstvo in šport (MŠŠ), Ministrstvo za visoko šolstvo, znanost in tehnologijo (MŠZT) in Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve (MDDSZ).</p>
<p>Končni upravičenec (KU) je neposredni ali posredni proračunski uporabnik v skladu s predpisom ministra, pristojnega za finance, ki odobri državno pomoč ali izvede projekt. KU je dolžen spoštovati navodila OU, PO, PT in NPP ter sklenjene sporazume in druge akte. V prednostnih nalogah so KU določeni v Programskem dopolnilu. KU so organi, ki odobrijo pomoč posameznim prejemnikom. KU za drugo prednostno nalogo so: Ministrstvo za šolstvo in šport (MŠŠ), Ministrstvo za visoko šolstvo, znanost in tehnologijo (MVŠZT) in Zavod RS za zaposlovanje.</p>
<p>Končni prejemnik (KP) je prejemnik sredstev socialnega sklada. Za posamezni ukrep so navedeni možni končni prejemniki sredstev oziroma izvajalci projektov, ki se sofinancirajo iz SS.</p>
<p>Nadzorni odbor (NO) nadzira izvajanje programa EPD. NO zagotavlja učinkovitost in kvaliteto izvajanja pomoči. Njegovi člani so predstavniki Evropske Komisije, predstavniki ministrstev vključenih v izvajanje EPD RS 2004-2006, socialnih in ekonomskih partnerjev, regionalnih partnerjev in nevladnih organizacij. NO je med drugim odgovoren tudi za vse spremembe programa in programskega dopolnila. Člani NO so redno obveščeni o napredku pri implementaciji SS in odobrijo Letno poročilo o izvajanju.</p>

Informacijski sistem, monitoring in indikatorji

Spremljanje je nenehno trajajoč postopek preverjanja napredka intervencij in izdatkov v okviru državnega razvojnega programa, okviru EPD in PD.

³ UL RS 07/06

Učinkovit sistem za vrednotenje in spremljanje je bistvenega pomena za optimalen izkoristek SS. OU in NO zagotavljata spremljanje s fizičnimi in finančnimi kazalniki, določenimi v EPD in v PD. Uredba Sveta (ES) št. 1260/99 v 36. členu določa, da naj države članice pri pripravi svojih kazalnikov upoštevajo okvirno metodologijo in seznam primerov kazalnikov kot tudi kategorizacijo področij intervencije. Kazalniki so sestavni del temeljnega dokumenta za črpanje strukturnih skladov. Postopek spremljanja mora zagotoviti vse informacije v taki obliki zato, da je mogoče spremljati stopnjo posledic projektov in oceniti njihove učinke glede na njihove cilje.

Osnovni procesi spremljanja:

- Priprava predstavlja postavitev sistema spremljanja (kaj, kako, kdo, kdaj), ki se prične se že v fazi priprave programa (programiranje)
- Zbiranje finančnih in fizičnih podatkov,
- Poročanje o doseganju ciljev,
- Zaključevanje spremljanja programa predstavlja zbiranje podatkov o doseženih vplivih programa po njegovem zaključku.

Kazalniki spremljanja

Kazalniki spremljanja morajo izkazovati:

- specifične cilje, izmerjene tam, kjer so prilagojeni za merjenje za ukrepe in prednostne naloge in njihovo medsebojno usklajenost
- stopnjo, doseženo s pomočjo v smislu fizičnega izvajanja, rezultatov in takoj po začetku praktičnega izvajanja, njihovega vpliva na ustrezni stopnji (prednostni nalogi ali ukrepu)
- napredovanje finančnega načrta.

Kjer narava pomoči dovoljuje, je potrebno statistike porazdeliti po spolu in velikosti prejemnikovih obveznosti.

Da bi lahko spremljali izvajanje programa in presojali ali so doseženi rezultati v skladu z zastavljenimi cilji, je treba uporabljati vrsto kazalnikov, ki se morajo določiti vnaprej ali zgodaj na začetku izvajanja programa, da se lahko zberejo podatki o njih.

Glede na kazalnike ločimo:

- Kazalniki rezultatov in vplivov se lahko opredelijo na vseh ravneh programa,
- Kazalniki učinkov se kvantificirajo le na ravni ukrepov.
- Številni kazalniki učinkov se za opredelitev ustreznih kazalnikov na ravni prednostnih nalog in programa lahko združijo.
- Vzročno povezave med ravnmi ukrepov, prednostnih nalog in programa se lahko opišejo z evolucijo kazalnikov rezultatov in vplivov, ki se merijo na različnih ravneh.

V večini primerov jim bodo določene ciljne ravni, ki bodo združene ustrezale ciljem programa.

Kazalniki virov se nanašajo na proračun, dodeljen vsaki ravni pomoči. Finančni kazalniki se uporabljajo za spremljanje napredka v smislu (letnega) dodeljevanja in izplačila denarne podpore, ki je na voljo za katero koli aktivnost, ukrep ali program glede na upravičene stroške.
--

Kazalniki **učinkov** se nanašajo na dejavnosti. Merijo se v fizikalnih ali denarnih enotah (npr. dolžina zgrajene ceste, število podjetij, ki prejemajo finančno podporo itd.)

Kazalniki **rezultatov** se nanašajo na neposredne in takojšnje vplive programa. Zagotavljajo informacije o spremembah, na primer, obnašanja, zmogljivosti ali doseženih rezultatov neposrednih upravičencev. Taki kazalniki so lahko fizične narave (skrajšanje časa potovanja, število uspešnih udeležencev usposabljanja, število prometnih nesreč itd.) ali finančne narave (vzvodi virov zasebnega sektorja, zmanjšanje transportnih stroškov).

Kazalniki **vplivov** se poleg neposrednih vplivov na neposredne upravičence nanašajo na posledice programa. Opredelita se lahko dva koncepta vplivov. Specifični vplivi so tiste posledice, ki se pojavijo po določenem času, a so vseeno neposredno povezane z izvedenim ukrepom. Globalni vplivi so dolgoročnejši vplivi, ki vplivajo na širšo populacijo. Merjenje tovrstnih vplivov je seveda zapleteno, jasna vzročna razmerja pa je pogosto težko ugotoviti.

Podatki o programih se zbirajo v informacijskem sistemi ISARR-SR in so končnim upravičencem dostopni v elektronski obliki. Sistem, ki je bil načrtovan za podporo programom Evropskega socialnega sklada, pa še ni dokončan oziroma ne deluje z vsemi predvidenimi funkcijami. Težava je tudi v tem, da končni upravičenci zbirajo podatke od končnih porabnikov v papirni obliki, gradivo pa po kontroli potuje na vnos v ISARR- SR, na Službo Vlade Republike Slovenije za lokalno samoupravo in regionalno politiko, kjer podatke vnašajo.

Ustreznost izbora in aktivnosti ciljnih skupin

Ciljne skupine in aktivnosti se izbirajo glede na cilje posameznih programov, pri tem pa naj bi se upoštevale ne le cilji posameznega ukrepa ali aktivnosti, ampak tudi horizontalne prioritete. Komentarji k izbiri ciljnih skupin in njihovih aktivnosti je podan v evalvaciji posameznih ukrepov in aktivnosti/podatktivnosti

Promocija in obveščanje

Informiranje in obveščanje javnosti sodi med cilje četrte prednostne naloge EPD – Tehnična pomoč. Strategija obveščanja javnosti je kot projekt v okviru tehnične pomoči natančneje opredeljena v PD, v poglavju 3.2. Splošnih določb.

Ključna cilja ukrepov informiranja in obveščanja javnosti o SS v Sloveniji sta:

- informirati končne upravičence, potencialne nosilce in pobudnike projektov in uporabnike o možnostih, ki jih ponuja pomoč iz Strukturnih skladov Evropske unije, in tako pripomoči k preglednosti izvajanja EPD;
- seznaniti širšo javnost z vlogo skladov EU in ukrepov EPD, s katerimi želi Slovenija izpolniti razvojne prednostne naloge, objavljati rezultate in vplive pomoči.

V okviru druge prednostne naloge je sistem promocije in obveščanja javnosti manj izražen, več informacij o možnostih v okviru posameznih ukrepov te naloge se je pojavilo šele v zadnjem času. Predvidevamo, da bi promocijo lahko izkoristili predvsem za izvajanje tistih programov, kjer je zanimanje majhno ali pa kjer ni dovolj informacij o posamezni aktivnosti. Tak primer so na primer Nacionalne poklicne kvalifikacije, ki so posebej delodajalcem relativno nepoznane.

Izvajanje 2. prednostne naloge EPD

Izvajanje aktivnosti ESS poteka skladno z zakonskimi predpisi, ki urejajo to področje in ki smo jih omenili že v uvodnem delu. V nadaljevanju so predstavljeni nekatera poglavja, ki so pomembna za uspešno vodenje in spremljanje aktivnosti.

Informacijski sistem ISARR-SP

Uvod

Sistem upravljanja in nadzora projektov porabe sredstev ESS (Evropskega socialnega sklada) določata Uredba o izvajanju postopkov pri porabi sredstev strukturne politike v Republiki Sloveniji z dne 12.1.2006 in ki temelji na Uredbi Evropske Komisije 438/2001 z dne 2. marca 2001. V slovenski uredbi z dne 12.1.2006 so v 2. členu opredeljeni trije informacijski sistemi oziroma moduli za podporo postopkov porabe sredstev strukturne politike. in sicer:

1. Sistem ISARR–SP je referenčni informacijski sistem za spremljanje in poročanje o izvajanju EPD.
2. ESF modul je informacijski sistem za spremljanje in poročanje o izvajanju 2. prednostne naloge iz EPD.
3. MFERAC je enotni računalniško podprt računovodski sistem za izvrševanje državnega proračuna.

Ta uredba opredeljuje pristojnosti in odgovornosti udeležencev, vključenih v izvajanje EPD. Na nivoju uporabe informacijskih sistemov so te naloge za posameznega udeleženca naslednje:

Organ upravljanja (4. člen):

- Uskladitev in posredovanje predloga za odprtje projekta EP Ministrstvu za finance ter odobritev izvrševanja projekta EPD v sistemu MFERAC Ministrstvu za finance in nosilcu proračunske postavke skladno s pravilnikom, ki ureja postopke za izvrševanje proračuna, in določbami te uredbe;
- Vzpostavitev in vzdrževanje sistema ISARR-SP za zbiranje finančnih, statističnih in drugih informacij;
- Izdaja navodila za vnos podatkov v ISARR-SP in navodila za poročanje. Navodila morajo biti v delu, ki se nanaša na prenos podatkov iz MFERAC v ISARR-SP, usklajena z Ministrstvom za finance, ter v delu, ki se nanaša na vnos podatkov za 2. prednostno nalogo EPD, z Ministrstvom za delo, družino in socialne zadeve;

Posredniško telo (5. člen)

- Preverjanje skladnosti, točnosti, pravilnosti in ažurnosti fizičnih in finančnih kazalnikov in podatkov v sistemu ISARR-SP za pristojno prednostno nalogo ter ukrepe prednostne naloge;
- Priprava in izvajanje ISARR–SP kompatibilnega ESF modula v podporo 2. prednostni nalogi "Znanje, razvoj človeških virov in zaposlovanje" ter ukrepov znotraj te prednostne naloge v skladu z zahtevami poročanja Evropski komisiji;

Nosilec proračunske postavke (6. člen)

- Zagotavljanje pravilnosti podatkov v sistemu MFERAC na nivoju EP in projekta EPD;

- Zagotavljanje podatkov v skladu z navodili organa upravljanja, ki so potrebni za spremljanje in poročanje v okviru sistema ISARR-SP na ravni projekta EPD;
- Izvajanje ESF modula

Končni upravičenec (7. člen)

- Zagotavljanje podatkov v skladu z navodili organa upravljanja, ki so potrebni za spremljanje in poročanje v okviru sistema ISARR-SP;
- Izvajanje ESF modula;

Plačilni organ (8. člen)

- sestavo in predložitev napovedi zahtevkov za plačilo sredstev strukturnih skladov EU za tekoče in naslednje leto, ki temelji na usklajenih evidencah v MFERAC in ISARR-SP, kakor določa 7. odstavek 32. člena Uredbe 1260/1999;

V nadaljevanju poročila predstavljamo stopnjo uporabe sistema ISARR-SP in stanje razvoja modula ESF. Podajamo tudi način uporabe državnega računovodskega sistema MFERAC v okviru izvajanj nalog plačilnega organa.

Informacijski sistem ISARR

Namen ISARR in ISARR-SP

Agencija za regionalni razvoj (v nadaljevanju ARR) je začela z razvojem Informacijskega sistema ISARR z namenom integracije finančnega in vsebinskega vidika spremljanja razvojnih programov v državi (državni razvojni program, regionalni razvojni programi, regionalne spodbude, pobude skupnosti, kohezijski sklad, ipd), podsistem ISARR-SP pa podpora izvajanja in poročanja o napredku izvajanja strukturnih skladov oziroma EPD.

Sistem ISARR-SP je bil zasnovan kot stična točka med vsemi udeleženci razvojnih programov v Republiki Sloveniji. Nudil naj bi infrastrukturo za zbiranje podatkov, poročanje ter analizo podatkov o razvojnih programih (državni razvojni program, regionalni razvojni programi, neposredne regionalne spodbude, pobude skupnosti - INTERREG, kohezijski sklad) in projektov. V sklopu sistema ISARR je bilo predvideno tudi primerjalno poročanje in analiza podatkov izvajanja EPD, pri čemer naj bi se podatki vnašali preko podsistema ISARR-SP. Poročanje naj bi obsegalo tudi izdelavo poročil za evropske in državne organe zadolžene za spremljanje razvojnih programov. Predviden je bil tudi razvoj modula informacijskega sistema za podporo izvajanju javnih razpisov.

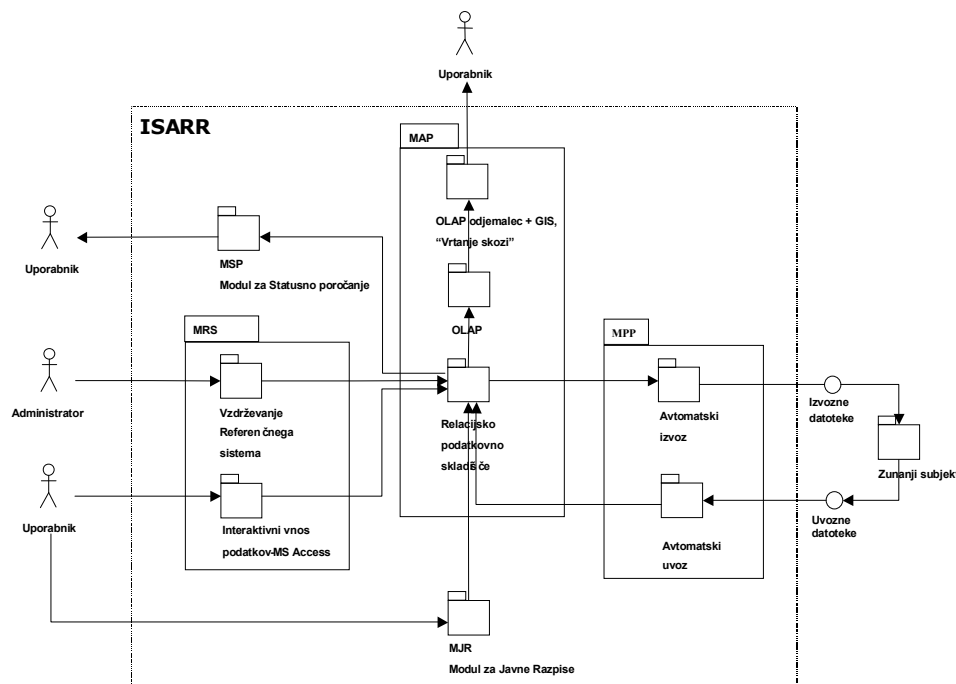
V zasnovi informacijskega sistema je arhitektura ISARR-SP obsegala pet glavnih modulov:

1. **Modul za vzdrževanje Referenčnega Sistema (MRS)**
2. **Modul za Javne Razpise (MJR)**
3. **Modul za Prenose Podatkov (MPP)**
4. **Modul za Analize Podatkov (MAP)**
5. **Modul za Statusno Poročanje (MSP)**

Arhitektura ISARR

Arhitektura informacijskega sistema ISARR je podana na naslednji sliki:

ISARR aplikativna arhitektura

Uporabniški vmesniki naj bi omogočali uporabnikom kontrolirano izvajanje vnaprej opredeljenih procesov, predvsem vnosa podatkov za potrebe spremljanja programov, upravljanje sistema, izvajanje vnaprej predvidenih aktivnosti in kontrol, pregleda podatkov v obliki poročil, grafov ter izvajanje procedur rednih prenosov podatkov.

Modul za analize podatkov (MAP)

Modul je namenjen analizam podatkov, ki v sistem vstopajo preko vnosa s pomočjo uporabniških vmesnikov, ali preko podatkovnih povezav z ostalimi informacijskimi sistemi državne uprave zadolženimi za spremljanje razvojnih programov. Njegov temelj je relacijsko podatkovno skladišče na osnovi katerega so izdelane OLAP kocke do katerih uporabniki dostopajo s pomočjo OLAP odjemalca.

Relacijsko podatkovno skladišče je podatkovni temelj integralnega informacijskega sistema ARR. Deluje v okolju Windows 2000 na MS SQL 2000 strežniku.

Ključne entitete podatkovne baze RPARR, ki predstavlja osrednje podatkovno skladišče aplikativne programske opreme ISARR-SP, so naslednje:

- urejena struktura razvojnega programa do ravni projekta, ki omogoča strukturirano zapisovanje vseh podatkov v skladu s strukturo enega razvojnega programa in medsebojnimi povezavami z ostalimi programi,
- ključne faze in aktivnosti za načrtovanje in spremljanje izvedbe programov,
- viri finančnih sredstev z vso obvezno strukturo državnega proračuna, evropskih in ostalih virov,
- sheme državnih pomoči in projektov NRP (obvezna navezava),

- teritorialna enota na vseh ravneh od občine navzgor – teritorialni vidik razvoja v državi,
- horizontalna področja in vsebine,
- kvantificirani cilji (kontekstni, programski, specifični) na vseh ravneh in enotni nabor fizičnih kazalnikov,
- udeleženci v vseh vlogah sodelovanja.

Ključne entitete nosijo za poročanje in analize vse potrebne podatke (attribute) in so med seboj relacijsko povezane ter tako tvorijo celovit pregled nad podatki iz katere koli strani.

S pomočjo OLAP (On Line Analytical Processing) strežnika je generiranih več multidimenzionalnih podatkovnih kock (baz), s skupnimi in povezanimi hierarhično organiziranimi dimenzijami, ki posebnim uporabnikom – analitikom omogočajo večdimenzionalno raziskovanje po podatkih na različnih področjih in kreiranje enostavnih pregledov poročil z grafi v obliki menujev za ostale uporabnike.

Sistem OLAP vsebuje naslednje hierarhično organizirane dimenzije:

- Čas: časovna dimenzija je organizirana hierarhično dan, mesec (kvartal), leto.
- Razvojni program: predstavlja hierarhijo vseh programov (DRP, EPD, RRP, CIP, itd.) do ravni posameznih projektov oziroma faz.
- Hierarhija: dimenzija predstavlja sekundarno dimenzijo Razvojni program, skozi katero lahko opazujemo širše izvajanje razvojnih programov s tako imenovanimi sekundarnimi navezavami projektov na program. Na primer, določen projekt se bo primarno izvajal v okviru enega ukrepa CIP – Interreg (primarna navezava), istočasno pa bo s sofinanciranjem v regiji sledil cilje določenega ukrepa RRP-ja (sekundarna navezava). Po dimenziji Razvojni program bomo torej opazovali izvajanje CIP-a, dimenzija Hierarhija pa nam bo pokazala podatke o izvajanju določenega RRP v širšem smislu.
- Vir sredstev: omogoča pregled podatkov po hierarhiji funkcionalne programske klasifikacije (FPK) proračuna RS do proračunske postavke, torej področje porabe, glavni programi, podprogrami in proračunske postavke.
- Tip postavke: dimenzija se osvežuje neposredno iz proračuna, omogoča pa pregledovanje finančnih podatkov po tipih postavk. Dodani so novi tipi postavk, ki se nanašajo na strukturno pomoč evropske komisije.
- Konto: dimenzija vsebuje celotno drevo kontnega načrta za analitično spremljanje finančne realizacije.
- Vrsta stroška: dimenzija je namenjena spremljanju in analizi prijavljenih upravičenih stroškov po vrstah (kategorijah) stroškov v primerjavi z načrtovanimi.
- Upravičenost: dimenzija razdeljuje stroške (plan in realizacija) glede na upravičenost za povračilo iz evropskih virov financiranja.
- Sklad: dimenzija omogoča pregledovanje finančnih podatkov po različnih skladih in spodbudah.
- Prioriteta: dimenzija vsebuje vsa področja financiranja na osnovi uredbe evropske komisije 438/2001 in omogoča horizontalno spremljanje izvajanja strukturnih pomoči med programi in projekti.
- Verzija plana: različne verzije načrta so potrebne zaradi finančnega planiranja na več ravneh razvojnih programov (prioriteta, ukrep, projekt, faza) in zaradi potrebnega načrtovanja programov po oblikah strukturne pomoči (strukturni skladi, kohezijski sklad, itd.).

- Teritorialna enota: dimenzija omogoča sledenje dveh hierarhij, statistične in razvojne. Začne se z naseljem, sledijo občine, regije (SKTE 3), regije (SKTE 2), države (Slovenija, Madžarska, Hrvaška, itd.). Vsebuje tudi neodvisno hierarhijo upravnih enot za potrebe spremljanja določenih podatkov, ker se le-te ne pokrivajo z občinami niti z regijami.
- Vrsta podatka: dimenzija omogoča spremljanje vseh statističnih (kontekstnih) in programskih indikatorjev, ki so v sistemu ISARR-SP vezani na TE (statistični) ali na razvojni program (programski).
- Vrsta kazalca: omogoča preglede doseganja ciljev po vrstah kazalca (vhodni, učinek, rezultat, vpliv).
- Udeleženec: skozi dimenzijo Udeleženec bo omogočeno spremljanje finančnih podatkov (načrtovane, realizacija in indeks), skozi vse udeležence (državna uprava, podjetja, posameznik, drugo), ki so udeleženi pri financiranju, vodenju ter nadziranju programov in projektov.
- Dejavnost: dimenzija Dejavnost vsebuje SKD šifrant dejavnosti, kateri omogoča pregledovanje tako finančnih, kot tudi fizičnih podatkov po dejavnostih.
- Status prijave (stroškov): izkazuje stanje prijave stroškov glede na fazo v procesu
- Status projekta: izkazuje stanje projekta glede na fazo v procesu

Navedene dimenzije so povezane v različne večdimenzionalne baze podatkov (kocke), izračunajo in hranijo podatke in njihove agregate v večdimenzionalni in uporabniku prijazni obliki z relativno hitrim dostopom do njih (enostavno raziskovanje v globino).

Sistemu OLAP vsebuje naslednje kocke:

- Finančni nadzor: kocka je namenjena finančnemu spremljanju programov (primerjava plana in finančne realizacije).
- Finančni tokovi: omogoča primerjavo vseh finančnih podatkov razvojnih programov
- Doseganje ciljev: omogoča fizično spremljanje razvojnih programov in projektov.
- Statistika: namenjena za potrebe vrednotenja razvojnih programov, saj vsebuje podatke ostalih statističnih indikatorjev po teritorialnih enotah.
- Rezultat programov: omogoča spremljanje doseganja rezultatov programskih ciljev.
- Cilj: namenjena prikazu in analizi fizičnih ciljev.
- Plan sredstev: kocka prikazuje finančne plane na različnih ravneh hierarhije razvojnih programov.
- Realizacija: kocka je namenjena analizi finančne realizacije razvojnih programov (podatki so pridobljeni iz zunanjih virov – inf. sistem MFERAC).
- Plan stroškov: vsebuje podatke o predvidenih stroških projektov.
- Prijava stroškov: vsebuje podatke o prijavljenih stroških projektov.
- Stroški: kocka je namenjena primerjavi plana in prijave stroškov.

Sistem polnjenja OLAP, ki se samodejno proži vsako noč, izračunava in hrani agregate po vseh dimenzijah, odstopanja od plana (finančno in fizično) v odstotkih in v številkah. Podana je tudi možnost prikazovanja zneskov v SIT ali EURO.

Sistem ISARR-SP omogoča dostop do večdimenzionalnih baz podatkov vključno z raziskovanjem v globino (podrobni podatki) preko treh vmesnikov:

- Uporabniško prijazen ProClarity proizvajalca Knosys s priloženim preglednikom (menu). Vmesnik omogoča kreiranje vnaprej pripravljenih poročil in grafičnih prikazov.

- Vmesnik MapX kot dodatek vmesnika ProClarity. Ta vmesnik omogoča prijazno prikazovanje podatkov v obliki geografskih kart.
- Analitično zelo zmogljiv, vendar uporabniško manj prijazen MS Excel.

Vmesnik za dinamično poizvedovanje po kvalitativnih podatkih («vrtanje skozi») je razvit v okolju MS Access in deluje v sistemu ISARR kot samostojna programska oprema. Dostopen je samo uporabnikom modula MAP. Vsebuje predvsem preglede opisnih podatkov programov, kateri niso shranjeni v sistemu OLAP, pa so potrebni pri izvajanju analiz.

Vmesnik vsebuje naslednje preglede podatkov:

- Osnovni podatki o programu oziroma projektu.
- Udeleženci in njihove vloge.
- Horizontalne razvrstitve in vertikalne uvrstitve.
- Specifični cilje.
- Seznam načrtovanih in izvedenih aktivnosti.

Modul za vzdrževanje referenčnega sistema (MRS)

Grafični vmesnik deluje na osnovi orodja MS Access 2000 in omogoča uporabnikom vnos vseh potrebnih podatkov, ki jih zahtevajo ključni procesi izvajanja razvojne politike.

Razpoložljive operacije lahko delimo na naslednje sklope:

- Upravljanje pravic dostopa do sistema omogoča omejevanje skupin uporabnikov do različnih ekranov za vnos ter omejevanje posameznikov do različnih ravni programov.
- Vzdrževanje vseh ključnih šifrantov, ki so pomembni za normalno delovanje sistema, in izvrševanje potrebnih kontrol.
- Centralno vzdrževanje in hranjenje celotnega nabora indikatorjev, potrebnih za spremljanje izvajanja razvojnih programov in projektov.
- Izvajanje procesov in potrebnih procedur na vseh ravneh programa (verzioniranje programov, menjave statusov projektov in prijav stroškov).
- Vnosi finančnih podatkov, ki predstavljajo finančne načrte na štirih ravneh (prioritet, ukrepov, instrumentov in projektov ter njihovih faz), finančno napoved, načrt in prijavo upravičenih stroškov, načrt izvedbe aktivnosti, kakor tudi fizičnih ciljev na vseh ravneh. Časovna dinamika vnosov je lahko na letni, kvartalni oziroma mesečni ravni.
- Vnosi fizičnih ciljev in njihove realizacije na vseh nivojih, kjer poteka ciljno spremljanje razvojnih programov. Podprte so tudi t.i. predloge ciljev, ko na nižjih nivojih ciljnega spremljanja dedujemo cilje iz višjih nivojev ciljnega spremljanja.
- Vnos podatkov o stroških omogoča vnos plana in prijave stroškov ter navajanje povezav s finančnimi dokumenti iz računovodskega sistema MFERAC.
- Vnos podatkov o opravljenih obiskih – kontrole na lokaciji projekta.
- Proženje izpisov vnesenih podatkov na predpisanih obrazcih v sklopu potrebne dokumentacije s pomočjo povezav do modula za statusno poročanje (MSP).

Modul za statusno poročanje (MSP)

ARR je razvila in tudi vzdržuje spletno aplikacijo (intranet sistema ISARR) za generiranje izpisov in standardnih poročil iz podatkovne baze RPARR, ki je jedro sistema ISARR.

Aplikacija deluje v okolju Windows 2000 na spletnem strežniku Microsoft Internet Information Server. Zgrajena je na osnovi strežniško orientirane spletne tehnologije in je dostopna znotraj lokalnega omrežja ARR.

Aplikacija je zgrajena modularno, kar pomeni, da se lahko nove funkcionalnosti in nova poročila, oziroma izpise, dodajajo na enostaven način. Obliko in vsebino poročil praviloma določajo uporabniki, kar omogoča enostavna tehnologija izdelave poročil. V letu 2005 so bili pripravljene naslednji trije podmoduli:

1. Pregled in izpis rednih mesečnih, kvartalnih poročil o izvajanju projektov in posameznih ravni programov in sicer po različnih sklopih, za posamezne skupine uporabnikov (poročila EPD, Vademecum, ipd.).
2. Izpis obrazcev za vnesene podatke na ravni ukrepov in projektov.
3. Pregled in izpis dokumentov, kot je npr. zahtevke za povračilo stroškov. Uporabnikom na ravni projektov omogoča izpis določenih obrazcev (npr. zahtevka za povračilo stroškov) ter pregled na vseh ravneh.

Modul za prenose podatkov (MPP)

S pomočjo posebnega orodja DTS (Data Transformation Service) so izdelane avtomatske procedure za uvoz in izvoz podatkov. Te procedure se lahko prožijo samodejno na podlagi vnaprej določenega urnika ali pa na zahtevo pooblaščenega uporabnika.

V sistemu ISARR-SP se v določenih časovnih intervalih izvajajo naslednje procedure za izmenjavo podatkov:

- Uvoz podatkov iz sistema MFERAC: podatki o NRP projektih, finančni realizaciji in proračunu (dnevno proženje)
- Izvoz v IS-PA (informacijski sistem plačilnega organa): podatki o razvojnih programih, udeležencih ter finančni podatki o planu in realizaciji porabe sredstev (dnevno proženje),
- Izvoz podatkov v bazo evropske komisije (SFC),
- Uvoz podatkov o državnih pomočeh (občasno proženje),
- Uvoz podatkov iz registra podjetij - vir AJ PES (občasno proženje).

Modul za javne razpise (MJR)

Modul za izvajanje javnih razpisov (v nadaljevanju MJR), ki je sestavni del sistema ISARR, v določenem obsegu podpira postopek dodelitve sredstev subvencij, posojil in drugih oblik sofinanciranja.

MJR omogoča enotno zbiranje, pregledovanje in analiziranje podatkov o poteku javnih razpisov, prispelih vlogah, prijaviteljih, projektih, partnerjih in priloženi dokumentaciji. Uporabniški vmesnik je zgrajen s pomočjo razvojnega orodja Microsoft ASP.NET, odjemalec pa lahko do njega dostopa preko spletnega brskalnika Internet Explorer.

Obstoječe funkcionalnosti MJR so bile izdelane v sklopu naslednjih aktivnosti:

- Priprava razpisa (ne zajema celotnega obsega funkcionalnosti)
 - določitev osnovnih podatkov razpisa,
 - določitev vsebinskih podatkov razpisa,
 - določitev finančnih podatkov razpisa,
 - določitev časovnega poteka razpisa in
 - določitev administrativne ustreznosti vlog.
- Sprejem vlog
 - sprejem nove vloge
- Odpiranje vlog
 - določitev osnovnih podatkov o vlogi,
 - določitev administrativne ustreznosti na nivoju posamezne vloge,
 - določitev podatkov o prijavitelju,
 - določitev podatkov o partnerju/jih in
 - določitev podatkov o projektu.
- Pregled dopolnjenih vlog.

Obstoječe funkcionalnosti MJR so:

- MJR je zgrajen na postopkovni način (uporaba MJR se izvaja po postopku izvedbe javnega naročanja).
- Postopki podeljevanja pomoči so prilagojeni postopkom izvajanja Programa pobude Skupnosti Interreg, pri čemer je mogoča prilagodljivost modula za izvedbo javnih razpisov drugih vrst strukturnih skladov.
- Modul omogoča izbiro različnih izvedb obravnave prispelih vlog.
- Modul omogoča časovno opredelitev izvedbe razpisa.
- Modul omogoča večjezičnost opisov posameznih projektov.
- Modul omogoča opredelitev teritorialnih območij za različna področja (A,B,C,D klasifikacija).
- Modul omogoča enosmerno povezavo z ostalimi moduli ISARR-SP.
- Prispele vloge se vežejo na različne ukrepe in prioritete naloge, ki so opredeljene v različnih programskih dokumentih.
- Modul omogoča opredelitev dokumentov za različne nabore vlog.
- Modul je prilagojen za obravnavo fizičnih oziroma pravnih oseb.
- Modul omogoča izdelavo manjšega nabora izpisov.

Stanje pri uporabi informacijskega sistema ISARR-SP

Informacijski sistem ISARR

ISARR-SP je v letu 2005 ponujal možnost informacijske podpore delovanju strukturnih skladov v Republiki Sloveniji. ISARR-SP je omogočal spremljanje in poročanje o izvajanju EPD in je podpiral ključne funkcije načrtovanja in poročanje na ravni programov in projektov, ki so v določenih primerih sestavljeni iz več pogodb na ravni instrumentov. Delovanje sistema ISARR-SP je še vedno temeljilo na principu centralnega vnosa podatkov in izpisov poročil na ARR, oziroma na Službi vlade Republike Slovenije za lokalno samoupravo in regionalno politiko.

V letu 2005 je prišlo na Službi vlade za lokalno samoupravo in regionalno politiko oziroma na Agenciji za regionalni razvoj do zastojev pri financiranju projekta razvoja, vzdrževanja in uvedbe informacijskega sistema ISARR, saj ni bilo izpeljano javno naročilo za financiranje tega projekta, kar je povzročilo tudi zastoj pri uvajanju in uporabi tega informacijskega sistema, predvsem na nivoju nosilcev proračunske postavke in končnih uporabnikov.

V letu 2005 je informacijski sistem ISARR-SP za spremljanje in poročanje o izvajanju EPD omogočal:

- podporo procesu javnih razpisov za dodeljevanje sredstev,
- zbiranje podatkov, zajetih pred odprtjem načrtov razvojnih programov (v nadaljevanju besedila: NRP), t.j. načrtovanih podatkov,
- spremljanje finančnih izplačil iz proračuna (povezava z računovodskim sistemom MFERAC),
- vnos doseženih ciljev in aktivnosti ter
- vnos, registracijo, avtorizacijo in certifikacijo zahtevkov za povračilo,
- vnos in potrditev zahtevka za plačilo EU,
- izvoz podatkov v informacijski sistem plačilnega organa (IS-PA),
- izvoz podatkov v SFC bazo Evropske komisije, skozi katerega je bil posredovan EPD,
- izpis mesečnega finančnega poročila in druge izpise preko modula za statusno poročanje,
- izpis dinamičnih – vrtljivih tabel iz modula za analizo podatkov (OLAP).

Sistem ISARR-SP je bil podatkovno povezan s sistemom MFERAC. Izvajal se je reden prenos finančnih podatkov NRP iz sistema MFERAC v ISARR-SP. Tedensko (vsak ponedeljek) so se izvajali elektronski izvozi podatkov iz sistema ISARR-SP v sistem plačilnega organa IS-PA. Izvedeni so bili prenosi podatkov Evropski komisiji v bazo SFC in sicer: programsko dopolnilo, napoved plačil, zahtevki za plačilo. Mesečno so se osveževali podatki pravnih oseb iz poslovnega registra agencije AJPES.

Dostop do sistema ISARR je imelo 74 notranjih uporabnikov SVLR in ARR ter 65 zunanjih uporabnikov. Sistem je v takratni konfiguraciji dovoljeval 60 istočasnih dostopov zunanjih uporabnikov. Večino podatkov EPD se je vnašalo centralno na ARR razen za podatke, ki so jih vnašali uporabniki na Agenciji Republike Slovenije za kmetijske trge in razvoj podeželja, ARR za področje INTERREG in Neposredne regionalne spodbude.

Informacijska podpora ESF modul

Uredba o izvajanju postopkov pri porabi sredstev strukturne politike v Republiki Sloveniji (Ur. l. RS, št. 30/04, 48/04, 87/04, 39/05) je predvidevala, da bo za zbiranje in spremljanje podatkov o izvedenih aktivnostih ESF deloval poseben ESF modul. Za potrebe poročanja v letu 2005 in do vzpostavitve ESF modula pa naj bi končna upravičenca pripravljala podatke ob pomoči obstoječih informacijskih sistemov, po potrebi pa bi podatke urejala tudi s pomočjo drugih informacijskih orodij.

Jeseni 2003 je Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve v okviru Twinning projekta začelo razvijati pilotni informacijski sistem ESF. Vzpostavljena je bila pilotna relacijska baza podatkov v okolju MS Access in pripravljani so bili osnovni uporabniški vmesniki za pripravo poročil in analiz.

Osnovni namen pilotnega informacijskega sistema je bilo predstaviti način nadzora na naslednjih nivojih:

- nadzor nad izvajanjem projektov ESF na nivoju končnega uporabnika, to je Zavoda RS za zaposlovanje in Ministrstva za šolstvo in šport
- priprava zahtevkov za plačila
- priprava letnih poročil, za katera je zadolženo Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve
- nadzor Ministrstva za delo, družino in socialne zadeve nad izvajanjem programov Aktivne politike zaposlovanje

V letu 2005 je bil pilotni sistem pripravljen do te mere, da je bila mogoča predstavitev zgoraj nevednih aktivnosti. Do razvoja in uvedbe informacijskega sistema, ki bi temeljil na tem pilotnem informacijskem sistemu pa ni prišlo.

Glede na to, da ISARR-SP ni zagotavljal dogovorjenega in zelenega nivoja informacijske podpore je MDDSZ julija 2005 spremenil navodila o spremljanju in poročanju NPP in KU o izvajanju ukrepov Evropskega socialnega sklada (v nadaljevanju ESF). Prvotna verzija navodil za spremljanje in poročanje je bila pripravljena z namenom, da se pripravi ustrezna podlaga za vzpostavitev delovanja modula ESF in njegovo uporabo pri spremljanju projektov ESF. Ker se je priprava in programiranje modula ESF zamaknila v obdobje do konca leta 2006, se Programski svet ESF za spremljanje in upravljanje sklada odločil, da bo uporabljal modificiran informacijski sistem Regionalne razvojne agencije ISARR-SP, ko bo ta razvit. Začele so se aktivnosti izbora in vzpostavitve ustreznega nabora spremljanih podatkov, ki bodo hranjeni v informacijskem sistemu pri končnem upravičencu.

Računovodski sistem MFERAC

Osnovni namen informacijskega sistema MFERAC je zbiranje podatkov z namenom priprave in nadzora državnega proračuna, vodenja Glavne knjige in saldakontov, vodenja stroškov dela in drugih osebnih prejemkov iz sredstev proračuna s kadrovske evidenco, skrb za sistem vodenja osnovnih sredstev, skrb za tolarsko in devizno blagajno.

V zbirki podatkov informacijskega sistema MFERAC je mogoče iskati podatke po nizu različnih kriterijev: stanje proračuna, spremembe proračuna, predobremenitve, računi, odredbe, stroški dela, projekti, delitev proračunskih sredstev pri proračunskem uporabniku, izvrševanje proračuna, pogodbe o zaposlitvi, organizacija in sistemizacija delovnih mest, mentorstvo, dodatni dopust za otroka, kadrovske evidence in stroški dela, evidence prisotnosti in dela, evidence prejemkov, odbitkov, podatki o boniteti za uporabo službenih vozil za zasebne namene itd.

V okviru izvajanja postopkov pri porabi sredstev strukturne politike v Republiki Sloveniji je uporaba informacijskega sistema MFERAC potekala v skladu z določili uredbe Uredba o izvajanju postopkov pri porabi sredstev strukturne politike v Republiki Sloveniji z dne 12.1.2006.

Aktivnosti nadaljnjega razvoja informacijske podpore ESF v letu 2006

V letu 2006 so bile izvedene aktivnosti, ki lahko vodijo k izboljšanju stanja na področju nivoja uporabe informacijske tehnologije v procesu izvajanja postopkov porabe sredstev strukturne politike. Tako je Služba vlade Republike Slovenije za lokalno samoupravo in regionalno politiko v januarju 2006 izvedela naročilo male vrednosti za vzdrževanje

obstoječega sistema ISARR-SP ter začela s pripravami za izvedbo javnega naročila za nadgradnjo tega informacijskega sistema.

Zavod RS za zaposlovanje je začel z aktivnostmi razvoja lastnega informacijskega sistema ZPnet, ki bo med drugim tudi podpiral izvajanje nalog pri upravljanju in nadzoru projektov financiranih iz ukrepov ESS. Aplikativna programska oprema bo vsebovala module, ki bodo omogočali:

- izvajanje napotitev brezposelnih oseb v programe sofinancirane iz ESS ter spremljanje aktivnosti vključenih oseb;
- prenose podatkov med operativnimi bazami podatkov ter podatkovnimi skladišči ter izdelave poročil o izvajanju programov ESS;
- spremljanje porabe sredstev iz ESF ter zagotavljanje sledljivosti porabe;
- poročanje v IS ISARR-SP.

Predvidene so naslednje razvojne aktivnosti:

- z dopolnitvami informacijskega podsistema za podporo dela z brezposelnimi osebami;
- z izdelavo posebnega poročevalskega sistema za področje programov sofinanciranih iz ESS, ki bo deloval na podatkovnem skladišču;
- z dopolnitvijo obstoječe finančno-računovodske aplikacije;
- z načrtovanjem in razvojem posebnih modulov za posredovanje poročil in podatkov v IS ISARR-SP.

Zaključek

Glede na navedbe podane v poglavjih 2., 3. in 4. lahko povzamemo:

1. Informacijski sistem ISARR-SP za spremljanje in nadziranje izvajanja EPD ni bil razvit in uveden v celoti. Predvsem ni bilo zagotovljen dostop do informacijskega sistema vsem udeležencem v procesu izvajanja postopkov porabe sredstev strukturne politike. Tako tudi ni bil zagotovljen neposreden vnos in kontrola podatkov na vseh nivojih v organizacijski strukturi porabe sredstev strukturne politike.
2. Nejasna ostaja usoda predvidenega ESF modula. Pripravljen je bil pilotni sistem, ki pa ni bil pripravljen za operativno uporabo in tako ta modul ni bil uveden v uporabo na predvidenih nivojih organizacijske strukture sistema porabe strukturnih sredstev.
3. Nivo uporabe informacijskega sistema MFERAC je skladna z določili Uredbe o izvajanju postopkov pri porabi sredstev strukturne politike v Republiki Sloveniji .

Tako lahko zaključimo, da navkljub vsem zagotovilom in načrtom informacijska podpora izvajanju ESF projektov ni dosegala nivojev, ki so opredeljeni v Uredbi o izvajanju postopkov pri porabi sredstev strukturne politike v Republiki Sloveniji.

Kljub temu je sam proces izvajanja postopkov pri porabi sredstev strukturne politike v Republiki Sloveniji potekal na tak način, da je zagotavljal upravičenost porabe sredstev. Organ upravljanja in Plačilni organ sta imela v okviru svoje organiziranosti vzpostavljeno informacijsko podporo (MFERAC, ISARR-SP v omejenem obsegu). Neposredni proračunski porabnik, Posredniško telo in končni upravičenec pa sta odsotnost informacijske podpore nadomestila z uporabo standardnih programskih orodij (MS Word in MS Excel), kar sicer ni zagotavljajo učinkovitega izvajanja procesov, je pa z uvedbo dodatnih ročnih postopkov omogočilo uspešno izvajanje postopkov porabe sredstev strukturne politike.

Priporočila

Predlagamo, da pristojni organi in institucije predvsem nadaljujejo z v letu 2006 začetimi aktivnostmi s ciljem pravočasno zagotoviti ustrezno informacijsko podporo izvajanju ukrepov na področju ESF v tem in predvsem v naslednjem finančnem obdobju.

Tako predlagamo, da Služba vlade Republike Slovenije za lokalno samoupravo in regionalno politiko zaključi z razvojem informacijskega sistema ISARR-SP in ga uvede v uporabo na vseh v uredbi predvidenih nivojih organizacijske strukture porabe sredstev strukturne politike.

Predlagamo tudi, da Zavod RS za zaposlovanje razvije in uvede v uporabo informacijskih sistem ZPnet, ki bo podpiral izvajanje aktivnosti Končnega uporabnika ESF sredstev.

Zavod RS za zaposlovanje in Služba vlade Republike Slovenije za lokalno samoupravo in regionalno politiko naj skupaj opredelita podatkovne vmesnike med obema informacijskima sistemoma ter zagotovita njihovo redno obratovanje.

Pri tem je potrebno posebno pozornost nameniti:

- Zagotoviti skladnost strategije razvoja informacijskih rešitev vseh udeležencev v procesu porabe strukturnih skladov (od Organa upravljanja do končnega upravičenca) s strategijo izvajanja ukrepov ESF
- Z namenom pravočasnega razvoja in uvedbe informacijskih rešitev je potrebno zagotoviti ustrezno upravljanje projektov razvoja in uvedbe informacijskih rešitev. To pomeni, da je potrebno:
 - vzpostaviti tak organizacijsko upravljavski okvir vodenja projekta, ki bo zagotavljal nemoten potek del in nadzor nad njihovim izvajanjem. Jasno morajo biti opredeljene vloge posameznih udeležencev izvajanja projekta ter formalno imenovanji posamezniki, ki jih zasedajo.
 - formalno in vnaprej je potrebno opredeliti cilje projektov, zahteve za delovanje informacijskih rešitev, projektni načrt, način spremljanja izvajanja načrta in način zagotavljanja kakovosti rezultatov projektnih nalog.
- Na nivoju celotne države oziroma organizacijske strukture upravljanja in izvajanja ukrepov ESF zagotoviti stalno komunikacijo med posameznimi akterji te strukture in vzpostaviti stalno koordinacijo aktivnosti načrtovanja, izvajanja in nadzora projektov izgradnje informacijske podpore.

V izogib ponovitvi situacije iz leta 2005, ko ni bilo zagotovljeno pravočasno črpanje proračunske postavke, je potrebno zagotoviti pravočasno zagotavljanje in črpanje potrebnih finančnih in človeških virov.

Spremljanje, kontrole in evalvacija

Spremljanje in kontrola

Ker se izvajanje EPD RS za programsko obdobje 2004 – 2006 (UL RS, št. 7/24.1.2006) veže na Uredbo sveta (ES) št. 1260/1999 z dne 21. junija 1999, sta tudi spremljanje in kontrola izvajanja programa postopkov pri porabi sredstev strukturne politike v skladu z zahtevami Sveta in Komisije (ES).

Spremljanje

Spremljanje je opredeljeno v členih 34, 35, 36 in 37 Uredbe sveta in se nanaša na pravno utemeljenost, finančne in fizične kazalnike in na vmesna, letna in končna poročila izvajanja in na nadzorne odbore, ki morajo pregledovati in potrjevati dokumente o poteku izvajanja. Ves sistem je konstituiran na dveh temeljih, namreč na skladnosti z dokumenti ES (Uredbe sveta in drugi dokumenti ES) in na upoštevanju zakonodaje in pravne prakse posamezne države (ki pa je morala svojo zakonodajo uskladiti z zakonodajo Skupnosti še pred vstopom v Skupnost).

Glavna teža kompetentnega spremljanja izvajanja EPD leži na upravnem organu, ki je odgovorna za pravilnost in učinkovitost upravljanja in izvajanja. Vzpostaviti je dolžan sistem za zbiranje zanesljivih finančnih in statističnih podatkov o izvajanju. Opredeliti je dolžan kazalnike za spremljanje in evalvacijo v skladu z evropsko zakonodajo in organizirati pretok teh podatkov med državo izvajalko in evropsko Komisijo (če je mogoče z uporabo računalniških sistemov). Organ upravljanja zagotovi prilagoditve in programska dopolnila, letna poročila in vmesna vrednotenja, zagotavlja neodvisnost finančnih transakcij v zvezi pomočjo, zagotavlja izvajanje notranjega nadzora in odzivanje na morebitne ugotovitve ali zahteve po korektivih. Za vse dokumente, ki jih upravni organ posreduje Komisiji, pridobi potrditev od nadzornega odbora. Zagotavlja skladnost s politikami Skupnosti, skladnost s pogoji o oddaji javnih naročil in z obvezami glede informiranja in obveščanja javnosti. Po pregledu dokumentov lahko Komisija da državi članici in organu upravljanja pripombe in država članica obvesti Komisijo o ukrepih, ki jih je sprejela na podlagi pripomb. Vsako prilagajanje programskih dopolnil potrdi nadzorni odbor in se obvesti komisijo (pri tem ostane nespremenjen skupni znesek prispevka sklada).

Nadzorne odbore ustanovi država članica v soglasju z organom upravljanja in posvetovanju s partnerji (spodbujanje uravnotežene udeležbe žensk in moških). Nadzorni odbori se ustanovijo v skladu z zakonodajo, pritegnejo lahko k sodelovanju predstavnike Komisije in EIB. Uredba sveta določa natančne časovne roke in pravne uzance, nadzorni odbor pa se mora prepričati o uspešnosti in kakovosti izvajanja pomoči.

Organ upravljanja in nadzorni odbor zagotavljata spremljanje s fizičnimi in finančnimi kazalniki. Kazalniki omogočajo opredeljevanje posebnih ciljev (po možnosti kvantificiranih), dosežen nivo pomoči, nivo realizacije finančnega načrta, opredeljevanje vpliva na ustreznem nivoju (prednostne naloga ali ukrep).

Letna in končna poročila o izvajanju so pomemben dokument spremljanja o izvajanju pomoči, vsebovati morajo vsako spremembo splošnih pogojev, napredek pri izvajanju prednostnih nalog, podrobno finančno izvajanje pomoči, ukrepe, ki sta jih uvedla nadzorni odbor in organ upravljanja, povzetek vseh pomembnih problemov, uporabo tehnične pomoči, ukrepe za zagotavljanje obveščanja javnosti, ukrepe za zagotavljanje koordinacije celotne strukturne pomoči Skupnosti.

Finančna kontrola

Pri pomoči Skupnosti so za finančno kontrolo pomoči predvsem odgovorne same države članice, ki preverjajo samo vzpostavljane sistema upravljanja, nadzora in izvajanja ali zagotavlja učinkovito in pravilno uporabo sredstev skladov Skupnosti.

Komisija, ki odgovarja za izvrševanje splošnega proračuna Evropskih skupnosti, zagotovi, da upravljalni in nadzorni sistem držav članic nemoteno deluje. (V ta namen lahko predstavniki Komisije izvedejo preglede na kraju samem, vključno s pregledi vzorcev aktivnosti.) Komisija in države članice na podlagi dogovorov sodelujejo pri koordiniranju načrtov, metod in izvajanju pregledov v svrhu maksimalnih koristnih učinkov.

Komisija pripravi ugotovitve, zlasti glede finančnega vpliva odkritih nepravilnosti. Ugotovitvam se priložijo zahteve po korektivnih ukrepih, da se odpravijo pomanjkljivosti v upravljanju in popravijo odkrite nepravilnosti. Integralni del sistema finančne kontrole je vključen tudi celotni sistem postopkov finančnih popravkov. V zvezi s posamezno ali sistemsko nepravilnostjo lahko Komisija prekliče celoten ali delni prispevek Skupnosti.

Evalvacija - vrednotenje

Uspešnost strukturne pomoči Skupnosti se meri s predhodnim, vmesnim in naknadnim vrednotenjem, ki je namenjeno presoji vpliva te pomoči glede na zastavljene cilje in analizi njenih učinkov na specifične strukturne probleme. Vse te faze vrednotenja pomagajo pri optimiranju učinkov vloženih sredstev. Predhodno vrednotenje je podlaga za pripravo razvojnih načrtov pomoči in programskega dopolnila.

Vmesno vrednotenje preveri začetne rezultate pomoči, njihovo ustreznost in stopnjo doseganja ciljev. Odgovoren za vmesno vrednotenje je organ upravljanja v sodelovanju s Komisijo in državo članico. Naknadno vrednotenje se nanaša na koristno uporabo sredstev, uspešnost in učinkovitost pomoči in oblikuje podlago za politiko ekonomske in socialne kohezije.

Upravljanje in nadzor

Komisije (ES) je 2. marca 2001 sprejela Uredbo št.438/2001, njena naloga pa je bila formulirati in uzakoniti tista pravila izvajanja upravljanja in nadzora, ki se nanašajo na Uredbe Sveta (ES) št. 1260/1999. Uredba Komisije je podrobno urejala potek sistema pomoči, dodeljene iz Strukturnih skladov, ki jih upravljajo države članice. V Uredbi o izvajanju postopkov pri porabi sredstev strukturne politike v RS (UL RS / št. 7 /24.1.2006) je temu predmetu posvečeno poglavje III. Pristojnosti in odgovornosti udeležencev vključenih v izvajanje EPD.

Država članica je dolžna zagotavljati organom upravljanja in plačilnim telesom ter posredniškim telesom ustrezna navodila, ki zagotavljajo dobro finančno poslovanje Strukturnih skladov. Posebej je potrebno omogočati ustrezno točnost, pravilnost in upravičenost zahtevkov po pomoči Skupnosti. Člen 38 Uredbe (ES) št. 1260/1999 vsebuje splošne določbe u finančnem nadzoru, Uredba št. 438/2001 pa precizira splošne določbe. Zlasti zahteva zagotavljanje upoštevanje pogojev, ki se nanašajo na upravičenost izdatkov za pomoč iz Strukturnih skladov in usklajenost z veljavnimi predpisi države članice in predpisi skupnosti. Postopki določajo, da se na kraju samem zabeležijo preverjanja posamezne aktivnosti. Vsa preverjanja, ki so bila izvedena na vzorcu, morajo imeti v evidencah opisano tudi metodo vzorčenja. Pri tem je potrebno omogočati jasno določitev in razdelitev ter zadostno ločitev nalog znotraj zadevnih organizacij.

Država članica za vsako pomoč obvesti Komisijo ne pozneje kot v treh mesecih o odobritvi določene pomoči, o organiziranosti organov upravljanja, plačilnih organov in posredniških

teles, prav tako pa o samih sistemih upravljanja in nadzora. Sporočilo mora vsebovati informacijo o dodeljeni nalogi, kako so naloge razdeljene med službami ali znotraj služb, posebna pozornost je namenjena razdelitvi med organom upravljanja in plačilnim organom, kadar je to isti organ. Informacijo o postopkih, ki se nanašajo na prejem, preverjanje in potrjevanje zahtevkov za povračilo izdatkov. Informacijo o predpisih za revizijo sistema upravljanja in nadzora.

Zahtevki za povračilo izdatkov morajo biti opremljeni s potrdili nadzornih odborov in v predpisani obliki (glej prilogo te uredbe). Plačilni organ potrdi posamezno poročilo, ko se prepriča, da sta organ upravljanja in posredniški organ izpolnila pogoje iz Uredbe 1260/1999 in pogoje odločbe Komisije. Poročilo o izdatkih vsebuje samo izdatke, ki so dejansko nastali v obdobju upravičenosti, ki je določena z odločbo in se nanašajo na aktivnosti, ki so izbrane za financiranje v okviru zadevne pomoči. Organ upravljanja mora zagotavljati, da sta sistem nadzora in revizijska sled zadostna (to zagotavlja s sprotnim obveščanjem).

Analiza javnih razpisov

V okviru analize ustreznosti dokumentov smo izvedli tudi analizo javnih razpisov, ki so bili pripravljani kot inštrument izvajanja 2. prednostne naloge.

Komentar k preglednici o 23 javnih razpisih v letih 2004 do 2006

- Spisek pregledanih javnih razpisov
 1. Javni razpis za izbor izvajalcev delavnic »Informacijski centri iskalcev zaposlitve«
 2. Javni poziv delodajalcem za izvedbo programov usposabljanja na delovnem mestu za obdobje 2005-2007
 3. Javni poziv k oddaji vlog za ugotavljanje usposobljenosti izvajalcev izvedbe priprav na preverjanje in potrjevanje nacionalnih poklicnih kvalifikacij za brezposelne osebe
 4. Javni razpis za izbor izvajalcev programov delovne vključenosti za leto 2003
 5. Javni razpis za pomoč za zaposlovanje dolgotrajno brezposelnih žensk
 6. Javni razpis za projekte netržnih zaposlitvenih programov
 7. Javni razpis za usposabljanje na delovnem mestu in integrirani programi usposabljanja za invalide
 8. Javni razpis za usposabljanje na delovnem mestu v učnih delavnicah in učnih podjetjih
 9. Javni razpis za sofinanciranje usposabljanja in izobraževanja zaposlenih v Republiki Sloveniji
 10. Javni razpis za sofinanciranje usposabljanja in izobraževanja zaposlenih v Republiki Sloveniji
 11. Javni razpis za izbor lokalnih zaposlitvenih programov v Republiki Sloveniji za leto 2004
 12. Javni razpis za spodbujanje novega zaposlovanja starejših
 13. Javni razpis za sofinanciranje projekta Partnerstvo fakultet in šol v letih 2004 in 2005

14. Javni razpis za sofinanciranje projekta partnerstvo izobraževanja in dela v letih 2004 in 2005
15. Javni razpis za sofinanciranje aktivnosti posodabljanja in razvijanja izobraževalnih programov srednjega šolstva in višjega šolstva s področja kmetijstva in živilstva v letih 2004, 2005 in 2006
16. Javni razpis za sofinanciranje aktivnosti pri posodabljanju in razvijanju študijskih programov visokega šolstva v letih 2004 in 2005
17. Javni razpis za sofinanciranje izobraževanja odraslih ter razvijanje in širjenje mrež z IKT podprtih lokalnih/regionalnih svetovalnih centrov in centrov za poklicno svetovanje
18. Javni razpis za dodelitev sredstev za odpravljanje izobrazbenega primanjkljaja
19. Javni razpis za sofinanciranje aktivnosti pri posodabljanju in razvijanju višješolskih študijskih programov v letih 2004 in 2005
20. Javni razpis za zbiranje in sofinanciranje programov za profesionalni razvoj strokovnih delavcev v vzgoji in izobraževanju
21. Javni razpis za izbor in izvedbo seminarjev za obdobje do 15.10.2006 s področja uporabe informacijske in komunikacijske tehnologije pri poučevanju in učenju za strokovne delavce na vzgojno-izobraževalnih zavodih
22. Javni razpis za sofinanciranje razvijanja in širjenja mrež z IKT podprtih lokalnih/regionalnih svetovalnih centrov in centrov za poklicno svetovanje – centri VŽU
23. Javni razpis za sofinanciranje izobraževalnih programov za zmanjševanje izobrazbenega primanjkljaja

- Analiza je bila izvedena na osnovi 11 parametrov (sestavine javnega razpisa, kot so definirane v Uredbi o izvajanju postopkov pri porabi sredstev strukturne politike v republiki Sloveniji (UL RS št. 7/ 24.1.2006) poglavje V. IZBOR IN POTRJEVANJE PROJEKTOV, 12. člen). Vseh 11 parametrov je naštetih v točki (2) in se glasijo

1. Ime oziroma naziv in sedež končnega upravičence, ki izvede vse postopke, potrebne za dodelitev sredstev
2. Pravna podlaga za izvedbo javnega razpisa
3. Predmet javnega razpisa (aktivnost in nameni)
4. Pogoji za kandidiranje na javnem razpisu
5. Merila za izbor končnih prejemnikov, ki izpolnjujejo pogoje iz prejšnje alineje
6. Višina sredstev, ki so na razpolago za javni razpis, za obdobje financiranja
7. Najnižja in najvišja višina sredstev, ki so na razpolago za posamezen predmet javnega razpisa, in delež sofinanciranja
8. Rok, do katerih morajo biti predložene vloge za dodelitev sredstev, oziroma način obveščanja o rokih v primeru zaporednega dodeljevanja sredstev
9. Datum odpiranja vlog za dodelitev sredstev oziroma način obveščanja o datumih naslednjih odpiranj v primeru zaporednega dodeljevanja sredstev
10. Rok, v katerem bodo kandidati obveščeni o izidu javnega razpisa
11. Kraj, čas ter oseba, pri kateri lahko zainteresirane osebe dvignejo razpisno dokumentacijo

Komentar. Na splošno lahko ugotovimo, da ne glede na to, da je bila »Uredba...« izdana šele leta 2006, da so vsi parametri v pregledanih razpisih upoštevani tudi v razpisih iz let 2004 in 2005, čeprav se v teh letih v nekaterih razpisih ne držijo poznejšega (v Uredbi vpeljanega) zaporedja posameznih parametrov. Največje odstopanje je v postavki : - najnižja in najvišja višina sredstev, ki so na razpolago za posamezen predmet javnega razpisa in delež sofinanciranja.

Eksplicitno navedena najnižja in najvišja višina sredstev je v vzorcu samo v 3 primerih, v ostalih pregledanih primerih pa je ta višina opisana z maksimalno višino sredstev, ki jih je mogoče dobiti za posameznega udeleženca (v izobraževanju dokvalifikacije, prekvalifikacije ali učenja na delovnem mestu).

V veliki večini razpisov je poleg razpisne dokumentacije navedena tudi kontaktna oseba za pojasnila in dodatne informacije.

Analiza strukture izvedbenih ukrepov

Komentar k preglednici štirih ukrepov in parametrov , ki jih navaja 10. člen Uredbe o izvajanju postopkov pri porabi sredstev strukturne politike v Republiki Sloveniji (UL RS št. 7/24.1.2006) poglavje IV. IZVEDBENA STRUKTURA UKREPA).

Ukrepi

- 2.1 Razvoj in krepitev aktivnih politik trga dela
- 2.2 Pospeševanje socialnega vključevanja
- 2.3 Vseživljensko učenje
- 2.4 Spodbujanje podjetništva in prilagodljivosti

Za te štiri dokumente Ministrstva za delo, družini in socialne zadeve je bila izdelana preglednica primerjav s parametri omenjenega 10. člena. V njem so navedeni parametri, ki jim mora zadoščati vsebinski načrt in finančni načrt za izvedbo postopkov načrtovanja in porabe sredstev. Parametre smo oštevilčili (vsebinski načrt: 1 do 12 in finančni načrt: 1 do 9). Obe skupini parametrov sta taksativno naštet:

Vsebinski načrt ukrepa

1. Naziv ukrepa EPD in strukturnega sklada, iz katerega se bo ukrep financiral
2. Kratek opis ukrepa in navedba ciljev (strateški/splošni,specifični)
3. posredniško telo in odgovorne osebe
4. nosilec proračunske postavke in odgovorne osebe
5. končni upravičenec in odgovorne osebe razen v primeru 17.člena uredbe, ko se navedejo nosilci proračunskih postavk
6. kratek opis instrumenta
7. opredelitev kriterijev upravičenosti
8. upravičeni stroški in višina sofinanciranja
9. kazalniki spremljanja
10. merila in kriteriji za izbiro končnih prejemnikov razen v primeru 17. člena uredbe, ko se navedejo merila za izbiro končnih upravičencev
11. postopek in kratek opis postopka izbora in potrjevanja projektov
12. kratek opis izvajanja horizontalnih prednostnih nalog (enake možnosti, informacijska družba, trajnostni razvoj)

Finančni načrt za izvedbo, ki mora vsebovati najmanj

1. finančno tabelo EP
2. naziv in šifro EP
3. proračunske vrstice, v katerih so predvidene pravice porabe sredstev strukturne politike za ukrep
4. razmerja med namenskimi sredstvi EU za strukturno politiko in namenskimi sredstvi slovenske udeležbe za strukturno politiko v skladu z EPD
5. sredstva odobrenih pravic za prevzem obveznosti po EPD in predvidena dinamika porabe za celotni EP (od leta 2004 do leta 2008)
6. finančna tabela za posamezni instrument
7. naziv EP, iz katerega izhaja instrument
8. viri financiranja: proračunski viri (po proračunskih vrsticah in letih do vključno leta 2008) in ostali viri (ločeno po virih in letih do vključno leta 2008) za posamezni instrument
9. trajanja (začetek in konec) posameznega instrumenta

Vsak od štirih dokumentov je urejen v dva dela »A- raven ukrepa« in »B – raven instrumenta«. Podatki iz »A – raven ukrepa« pokrivajo prvih šest parametrov »vsebinskega načrta ukrepa« (od 1 do 6) podatki iz »B – raven instrumenta« pa pokrivajo parametre 6 do 12 vsebinskega načrta ukrepa in parametre 1 do 9 »finančnega načrta za izvedbo«. V dokumentih je razdelek »B – raven instrumenta« po potrebi še razcepljen v vzporedna poglavja po letih, v dokumentu 2.3. Vseživljensko učenje pa je razcepljen še po kategorijah: (1) Razpis, (2) (LDN) – Program, (3) Nacionalni program in (4) Razpis in javno naročilo MVZT. V dokumentu 2.4 Spodbujanje podjetništva in prilagodljivosti pa je Raven instrumenta razcepljena na (1) Program in (2) Javni razpis. V dokumentih so tako vsebinski kot finančni parametri podatkovno zadosti dobro pokriti.

Tabela 1: pregled ISU za leto 2005

	Ukrep 2.1:	Ukrep 2.2:	Ukrep 2.3:	Ukrep 2.4:
1. Vsebinski načrt ukrepa				
- Naziv ukrepa EPD in strukturnega sklada, iz katerega se bo ukrep financiral	√	√	√	√
- Kratek opis ukrepa in navedba ciljev (strateški/splošni, specifični)	√	√	√	√
- posredniško telo in odgovorne osebe	√	√	√	√
- nosilec proračunske postavke in odgovorne osebe	√	√	√	√
- končni upravičenec in odgovorne osebe razen v primeru 17. člena uredbe, ko se navedejo nosilci proračunskih postavk	√	√	√	√
- kratek opis instrumenta	√	√	√	√
- opredelitev kriterijev upravičenosti	√	√	√ ⁴	√

⁴ Zaradi zagotavljanja konsistentnosti celotne 2. Prednostne naloge, kriterije za posamezne aktivnosti in podaktivnosti, vezane na okrepljeno vlogo gospodarstva in trga dela potrjuje programski svet za ESF. Pred

- upravičeni stroški in višina sofinanciranja	√	√	√	√
- kazalniki spremljanja	√	√	√	√
- merila in kriteriji za izbiro končnih prejemnikov razen v primeru 17. člena uredbe, ko se navedejo merila za izbiro končnih upravičencev	√	√	√	√
- postopek in kratek opis postopka izbora in potrjevanja projektov	√	√	√	√
- kratek opis izvajanja horizontalnih prednostnih nalog	√	√	√	√
2. finančni načrt za izvedbo, ki mora vsebovati najmanj				
- finančno tabelo EP	-	-	-	-
- naziv in šifro EP	-	-	-	-
- proračunske vrstice, v katerih so predvidene pravice porabe sredstev strukturne politike za ukrep	√	√	√	√
- razmerja med namenskimi sredstvi EU za strukturno politiko in namenskimi sredstvi slovenske udeležbe za strukturno politiko v skladu z EPD	√	√	√	√
- sredstva odobrenih pravic za prevzem obveznosti po EPD in predvidena dinamika porabe za celotni EP (od leta 2004 do leta 2008)	-	-	-	-
- finančna tabela za posamezni instrument	√	√	√	√
- naziv EP, iz katerega izhaja instrument	-	-	-	-
- viri financiranja: proračunski viri (po proračunskih vrsticah in letih do vključno leta 2008) in ostali viri (ločeno po virih in letih do vključno leta 2008) za posamezni instrument	√	√	√	√
- trajanja (začetek in konec) ⁵ posameznega instrumenta	√	√	√	√

V Izvedbeni strukturi ukrepa so bile vse potrebne točke, razen informacij, ki se tičejo EP.

Dodatnost

Zakonodaja EU zahteva, da je raven strukturnih izdatkov najmanj enaka kot je bil znesek povprečnih letnih izdatkov v prejšnjem programskem obdobju in ne smejo nadomestiti javnih izdatkov države članice. Ker Slovenija ni imela predhodnega programskega obdobja, je bilo

obravnavo na programskem svetu se kriteriji usklajujejo v okviru Zakona o skladnem regionalnem razvoju v svetih za razvoj človeških virov do njegovega sprejetja pa v programskih svetih RRA.

⁵ Trajanje posameznega instrumenta ni datumsko opredeljeno, ampak je navedeno samo, v katerih letih se bo izvaja

kot referenčno obdobje izbrano obdobje 2000-2001. Predhodno preverjanje dodatnosti za Cilj 1 je vsebovalo informacije slovenskih oblasti, da povprečni letni znesek javnih izdatkov v obdobju dosega znesek v višini 582,0 milijonov evro po stalnih cenah iz leta 1999. To predstavlja porast v višini 12,6% v primerjavi s povprečnimi letnimi izdatki v obdobju 2000-2001, ko so ti znašali 516,8 milijonov evro po stalnih cenah iz leta 1999. Podatki vsebujejo podatke iz državnega proračuna, občinskih proračunov in drugih javnih sredstev ter so ustrezno predstavljena. Na osnovi podatkov slovenskih oblasti je Slovenija izpolnjevala temeljno zahtevo EU po dodatnosti sredstev.

V letu 2004 je bil sprejet program aktivne politike zaposlovanja 5.1. 2004. V mesecu juliju so bile sprejete spremembe APZ, ki so upoštevale dodatna sredstva Evropskega socialnega sklada. Na osnovi podatkov obeh programov smo preverili, kako so dodatna sredstva ESS vplivala število vključenih v programe APZ. V tabeli so prikazana sredstva iz obeh dokumentov ter sprememba števila vključenih v posamezne aktivnosti.

Tabela 2: Primerjava sredstev in vključitev za aktivnosti APZ za leto 2004

Tabela: APZ 2004

Naziv programa	IP	IP	Skupaj	ESS	LU	vključeni	
	5.1.2004	7.7.2004				5.1.2004	7.7.2004
	v 1000 SIT	v 1000 SI	V 1000 SIT	V 1000 SIT	V 1000 SIT		
Klub za iskanje zaposlitev	188.800	150.000	280.000	97.500	32.500	1.600	2.373
Delovni preizkus	204.600		220.000			3.000	3.226
Programi izpopolnjevanja in usposabljanja	560.000	439.941	660.000	165.045	55.013	8.000	8.000
Program pridobitve NPK "program 10 000"	1.082.018	1.082.018	2.153.340	803.491	267.830		
Usposabljanje na delovnem mestu in integrirani programi usposabljanja	350.000	250.000	729.703	359.777	119.925	1.517	1.824
Nadomestitev plače invalidu in težje zaposljivi brezposelni osebi	75.000	85.000	85.000				200
Spodbujanje zaposlovanja - sezonska dela	70.000	105.000	105.000				1.299
Lokalni zaposlitveni programi - javna dela	5.116.000	4.516.000					5.420
Nadomestitev dela stroškov invalidskim podjetjem	1.285.723	975.825	975.825			6.300	6.300
Programi delovne vključenosti invalidov	432.000	300.000	511.403	158.552	52.850	300	300

Sofinanciranje izobraževanja in usposabljanja zaposlenih	250.000	140.713	481.970	255.942	85.314		2.408
Skladi dela	500.000	430.000	430.000			1.500	1.303
Programi zaposlovanja, prestrukturiranje		1.450.000	1.450.000				
Spodbujanje zaposlovanja težje zaposljivih oseb	1.311.221	1.773.483	1.773.483				1.708
Lokalni zaposlitveni programi	1.500.000	880.000	1.180.000	225.000	75.000		986
Pospeševanje zaposlovanja za krajši delovni čas	75.000	90.000	90.000				300
Povračila prispevko delodajalcem	700.000	500.000	500.000				4.167
SKUPAJ	13.700.362	13.167.980	11.625.724	2.065.307	688.432	22.217	39.814

Iz tabele vidimo, da so sredstva Slovenije ostala približno enaka, dodatnost predstavljajo sredstva ESS. Programi so sicer ostali enaki, povečalo pa se je število vključitev v programih:

- Usposabljanje na delovnem mestu in integrirani programi usposabljanja (za 307), Sofinanciranje izobraževanja in usposabljanja zaposlenih (2408)
- Lokalni zaposlitveni programi (986)
- Klub za iskanje zaposlitve (773)
- Delovni preizkus (226)

Horizontalne prednostne naloge

Smernice za programe strukturnih skladov za obdobje 2000-06 poleg glavnih prednostnih nalog Skupnosti identificirajo tudi **tri horizontalne prednostne naloge**, katerih uresničevanje morajo vsebovati programi na področju glavnih prednostnih nalog. Horizontalne prednostne naloge se nanašajo na enake možnosti, okoljsko trajnost in informacijsko družbo. Vsebuje jih Enotni programski dokument (EPD).

Enake možnosti

Spodbujanje enakih možnosti moških in žensk zlasti s pristopom integracije načela enakosti je ena od treh horizontalnih prednostnih nalog EPD. Pristop sledi politiki in usmeritvam OZN in Skupnosti glede enakosti med moškimi in ženskami, zlasti tistim, ki so zastavljene v pogodbi o ustanovitvi ES, v uredbah o strukturnih skladih in Evropski strategiji zaposlovanja. Pristop je tudi skladen z nacionalno zakonodajo in politiko.

Enake možnosti med spoloma so vgrajene v EPD preko dvojne strategije: z integracijo načela enakosti (mainstreaming), in s posebnimi ukrepi v okviru druge prednostne naloge v korist žensk, saj določa, da mora biti v vsakem ukrepu vsaj ena aktivnost, ki je posebej

usmerjena na ženske in vsak ukrep mora vključevati najmanj 50 % žensk. Oba pristopa sta zastavljena tako, da se dopolnjujeta. Služila naj bi kot inštrument za doseganje dveh ciljev programa EPD:

-zagotoviti dostopnost programov izobraževanja, usposabljanja in zaposlovanja ženskam, za dvig njihove stopnje zaposlenosti (posebej v starostni grupi 55-64 let) in za zmanjšanje njihove stopnje brezposelnosti glede na moške;

-spodbujati ženske k udeležbi v programih usposabljanja, namenjenih krepitvi njihove prilagodljivosti potrebam zaposlovanju v tehnološko zahtevnih panogah in samozaposlovanju.

Za uresničitev prvega cilja bo posebna pozornost namenjena brezposelnim ženskam, starejšim od 40 let, invalidkam in ženskam s posebnimi potrebami, delavkam z nižjimi kvalifikacijami v delovno intenzivnih panogah, ki jim preti izguba zaposlitve.

Za uresničitev drugega cilja, spodbujanje žensk k vključevanju v usposabljanje za delo v tehnološko naprednih panogah in k samozaposlovanju, se bo spodbujalo vključevanje žensk v programe (usposabljanje za ITK) vseživljensko učenje in fleksibilne oblike organizacije dela (delo na domu). Poleg tega se bo spodbudilo lokalne programe zaposlovanja in odpiralo možnosti samo zaposlovanja.

Pri ocenjevanju uresničevanja ciljev enakih možnosti so cilje vrednosti naslednje:

- 50 % mest za brezposelne v izobraževanju in usposabljanju morajo zasedati ženske
- 30 % prejemnikov pomoči pri samozaposlitvi v okviru programa mora biti žensk.
- 50 % mest pri usposabljanju delavcev morajo zasedati ženske.

Pričakovani učinki:

Enake možnosti so vpete v vse štiri ukrepe 2. prednostne naloge. Pričakovani učinki ukrepov na enakost med spoloma so naslednji:

Ukrep 2.1. razvoj in spodbujanje politik trga dela

Preventivni in aktivni pristop sta posebej usmerjen k brezposelnim in dolgotrajno brezposelnim osebam. Usposabljanje in izobraževanje žensk, kot del integracijske poti bo izboljšalo možnosti žensk za zaposlitev

Ukrep 2.2. večja socialna vključenost

Reševali in preprečevali se bodo problemi socialne izključenosti žensk (invalidi in žensk s posebnimi potrebami). Ukrep naj bi pomagal pri vključevanju na trg dela. Spodbujanje enakih možnosti se bo sistematično upoštevalo pri pripravi programov in projektov, pri izvajanju in spremljanju vseh programov in pri poročanju. Kjer se ukrep izvaja s posameznimi projekti, kriteriji izbire vključujejo zagotavljanje položaja žensk v delovnem okolju, na trgu dela in pri razvoju človeških virov.

Ukrep 2.3. Vseživljensko učenje

Strategija in dejavnosti vseživljenskega učenja podpirajo enake možnosti glede izobraževanja, usposabljanja, vključno z usposabljanjem na področju IKT in učenja. Enake možnosti v izobraževanju, usposabljanju, vključno z usposabljanjem na področju IKT, in učenju se

spodbujajo s strategijo vseživljenjskega učenja in aktivnostmi, ki so v skladu z nacionalnimi politikami ter ukrepi za krepitev enakih možnosti za ženske (več žensk v usposabljanju IKT, tehničnih in naravoslovnih znanostih, med vodilnimi kadri – tudi v sodelovanju z Nacionalnim odborom za enake možnosti).

Enakost med spoloma se spodbuja tudi z merilom, ki zahteva, da je vsaj 50 % vseh oseb, ki prejemajo pomoč, ženskega spola.

Ukrep 2.4. Spodbujanje podjetništva in prilagodljivosti

Dvig ravni človeškega kapitala s poklicnim usposabljanjem zaposlenih žensk (zlasti v panogah, kijih čaka prestrukturiranje, pa tudi razvojno perspektivnih panogah). Spodbujalo in razvijalo se bo podjetništvo pri ženskah, npr. Z novimi poslovnimi dejavnostmi in novimi oblikami organizacije dela. To lahko torej zmanjša razlike med spoloma glede zagona novih podjetij.

Načrtujejo se dejavnosti pomoči starejšim ženskam pri premagovanju težav in ohranjanju dela. Spodbujanje enakih možnosti se bo upoštevalo sistematično pri pripravi programov in pri poročanju. S tem ukrepom se spodbuja dvig ravni človeškega kapitala s poklicnim usposabljanjem in prekvalifikacijo zaposlenih žensk (zlasti v panogah, kijih čaka prestrukturiranje, pa tudi razvojno obetavnih panogah).

Kjer se ukrep izvaja s posebnimi projekti, kriteriji izbire vključujejo zagotavljanje položaja žensk v delovnem okolju, na trgu dela in pri razvoju človeških virov. Poleg tega ukrep obsega vsaj eno aktivnost, ki je posebej namenjena ženskam.

Ponavadi se z vodenjem in ustanavljanjem podjetij ukvarja več moških kot žensk, zato ima usposabljanje za vodenje koristi več moških kot žensk. V okviru tega ukrepa bodo zato uvedeni posebni pozitivni ukrepi, namenjeni spodbujanju vključevanja žensk. Ukrepi integracije pozitivnih ukrepov za ženske bodo skušali vključevati izkušnje obstoječih mrež za spodbujanje ženskega podjetništva in posebno usposabljanje za podjetnice.

Posredniško telo za ESS, ki pod pokroviteljstvom organa upravljanja pripravi smernice za presojo vpliva spola na posamezne skupine izdatkov po tem programu. Med izvajanjem programa vsa merila za izbor projektov poudarjajo enakopravnost. Spodbujanje za enake možnosti je vgrajena tudi v projekte kot tudi merila za izbiro projekta. Kriteriji in postopki izbora projekta so podani v Navodilih za izpeljavo horizontalne naloge integracija načela enakosti v ukrepih EPD.

Enakopravnost predstavlja obvezo tudi v vseh ocenjevanjih v okviru EPD.

Med programiranjem, izvajanjem, nadziranjem in ocenjevanjem vseh dejavnosti se opravijo posvetovanja z organizacijami za enakopravnost spolov vključno z Urdom Vlade za enake možnosti.

Nadalje organ upravljanja zagotovi, da vse dejavnosti, ki jih sofinancirajo strukturni skladi izpolnjujejo in kadar je primerno prispevajo k politiki in zakonodaji Skupnosti o enakih možnostih.

Kazalniki:

EPD sistematično spodbuja enake možnosti saj to komponento upošteva v programskih dokumentih, v načrtovanju, izvajanju in spremljanju ter vrednotenju aktivnosti.

Spodbujanje enakih možnosti vključena v merila izbire za vse projekte. Poleg tega bodo morala poročila, za katere je smiselno, navajati strukturo vključenih po spolu.

Uporabljeni kazalniki bodo naslednji: število žensk, ki so vključene v aktivnosti, delež podjetnic, ki prejemajo pomoč, zmanjševanje vrzeli stopnje zaposlenosti med spoloma (15-64 (ženske/moški).

Ugotovitve:

Zagotavljanje enakih možnosti moških in žensk je jasno opredeljeno v EPD in vpeto v vse ukrepe in aktivnosti programskega dokumenta (mainstreaming). Podani so cilji, opredeljene ciljne skupine in pričakovani učinki. Podani so kazalniki za vrednotenje aktivnosti. Kazalniki spremljave aktivnosti podani v PD in dopolnjeni s predlogom novembra 2005, podajajo informacije ločeno tudi po spolu. Načelo enakih možnosti je bilo upoštevano pri izboru in vrednotenju programov in projektov.

Ocenjujemo, da je na nivoju programskih dokumentov zagotavljanje enakih možnosti moških in žensk ustrezno.

Ugotovitve, mnenja in komentarji

Za drugo prednostno nalogo so bili razdelani splošni in specifični cilji.

Splošni cilj: vlagati v znanje, razvoj človeških virov in zaposlovanja zaradi;

- povečanja števila kakovostnih delovnih mest,
- zmanjšanja brezposelnosti,
- spodbujanja socialnega vključevanja skupin s posebnimi potrebami,
- spodbujanja vseživljenjskega učenja z višjo kakovostjo in lažjo dostopnostjo izobraževanja in usposabljanja za življenje in delo, ter
- zvišanja ravni usposobljenosti in prilagodljivosti delavcev.

Specifični cilji:

- Zviševanje stopnje zaposlenosti in zniževanje stopnje brezposelnosti; posebna pozornost bo posvečena preprečevanju dolgotrajne brezposelnosti in pomoči brezposelnim na poti do zaposlitve
- Zviševanje udeležbe ljudi s posebnimi potrebami in težavami na trgu dela
- Zagotavljanje osnovnih človeških virov in infrastrukturnih predpogojev za izboljšanje kulture vseživljenjskega učenja v Sloveniji in izboljšanje kakovosti in dostopa do izobraževanja in usposabljanja skozi celo življenje.
- Izboljšanje usposobljenosti in spretnosti za spodbujanje prilagodljivosti zaposlenih in podjetij, in ustvarjanje novih kakovostnih delovnih mest.

Kazalniki in ciljne vrednosti

Vsi pomembni podatki spremljanja se bodo zbirali ločeno za moške in ženske, starostnih skupinah in bodo upoštevali status na trgu dela. Ključne ciljne vrednosti te prednostne naloge, ki so čim bolj količinsko opredeljene, so sledeče:

Tabela 3: indikatorji za 2. prednostno nalogo⁶

Cilj	Vrsta kazalnika	Kazalnik	Izhodiščno stanje (datum)	Cilj (datum)	Vir podatkov	Pogostnost merjenja (Periodičnost)
Specifičen/ 2. prednostna naloga: Znanje, razvoj človeških virov in	Vpliv	Znižanje deleža dolgotrajno brezposelnih med vsemi brezposelnimi	57,7 % (2002)	do 40 % (Ob koncu programa)	SURS ADS ESS	Ob koncu programa
	Vpliv	Delež vključenih, zaposlenih ⁸ po 12 mesecih	Podatek ni na voljo	70 % (Ob koncu programa)	Zavod RS za zaposlovanje, RS MŠŠ in MVZT	Ob koncu programa

⁶ Vir: Predlog podrobnejših kazalnikov za spremljanje izvajanja programskega dopolnila RS 2004-2006; Gradivo za NO EPD, 23. november 2005

⁷ Vsi kazalniki so razčlenjeni po spolu, starosti in statusu trga delovne sile.

zaposlovanje ⁷	Vpliv	Povečanje stopnje vključenosti prebivalstva pri aktivnostih vseživljenjskega učenja	5,1 % (2002)	do 12,5 % (Ob koncu programa)	SURS, RS MŠŠ in MVZT	Ob koncu programa
	Rezultat	Delež udeležencev, ki so uspešno dokončali ⁹ aktivnost	Podatek ni na voljo	85 % (Ob koncu programa)	Zavod RS za zaposlovanje	Letno
	Rezultat	Bruto število delovnih mest, ustvarjenih v FTE	0(2003)	1.500 (Ob koncu programa)	AJPES, Zavod RS za zaposlovanje	Letno
	Učinek	Št. udeležencev, od tega 50 % žensk	0(2003)	42.400 ¹⁰ (Ob koncu programa)	Zavod RS za zaposlovanje, RS MŠŠ in MVZT	Letno
	Učinek	Št. podprtih podjetij	0(2003)	220 (Ob koncu programa)	Zavod RS za zaposlovanje, RS MŠŠ in MVZT	Letno
	Učinek	Št. projektov ¹¹	0(2003)	300 (Ob koncu programa)	Zavod RS za zaposlovanje, RS MŠŠ in MVZT	Letno

Tabela 4: Kazalniki za 2. prednostno nalogo z navedenimi ciljnim vrednostmi ter vrednostmi za leto 2004 in vrednostmi do konca leta 2005¹²

Kazalniki	Ciljna vrednost	Izvajanje v 2004	Izvajanje do konca leta 2005
Učinek:			
Število udeležencev	42.400	19.529 ¹³	56.612
- od tega žensk	21.200	n.p.*	n.p.*
Število podprtih podjetij	220	1.262 ¹⁴	2.738 ¹⁵
Število projektov **	300	173	1.115 ¹¹
Rezultat:			
Delež udeležencev, ki so uspešno dokončali ***	85%	41%	n.p.*

⁸ Neregistrirani brezposelni

⁹ Zaposlitev, ustanovitev podjetja, dostop do subvencionirane zaposlitve, pridobivanje kvalifikacij, uspešen zaključek programa, dostop do izobraževanja ali usposabljanja, mobilnost za zaposlenega

¹⁰ Od tega 50 % žensk

¹¹ »Projekt« pomeni aktivnost, ki ima obliko nepovratnih sredstev, dodeljenih preko razpisov, na podlagi enotnega sklepa, da se sofinancira s strani ESS in poteka v pristojnosti prijavitelja ali končnega prejemnika.

¹² Letno poročilo 2005 o izvajanju enotnega programskega dokumenta Republike Slovenije za programsko obdobje 2004-2006

¹³ v poročilu za leto 2004 je bila posredovana ocena vključitev; kumulativno je za obdobje 2004 – 2005 posredovano pravo število vključitev. Manjkajoča vrednost kazalnika bo posredovana na naslednji redni seji Nadzornega odbora EPD.

¹⁴ navedeno je št. vseh podprtih podjetij, ki so prejela nepovratna sredstva (tudi samozaposlitve)

¹⁵ v letu 2005 manjka podatek – št. podprtih podjetij (projektov) za nekatere instrumente (ukrep 2.4 in ukrep 2.2); podatek vključuje št. vseh podprtih podjetij, ki so prejela nepovratna sredstva (tudi samozaposlitve). Prava vrednost kazalnika bo posredovana na naslednji redni seji Nadzornega odbora EPD,

Kazalniki	Ciljna vrednost	Izvajanje v 2004	Izvajanje do konca leta 2005
aktivnost			
Bruto število delovnih mest, ustvarjenih v FTE	1.500	1.319	2.599 ¹⁶
Vpliv:			
Znižanje (v odstotnih točkah) deleža dolgotrajno brezposelnih med vsemi brezposelnimi	12,2	n.p. *	n.p. *
Delež udeležencev, zaposlenih po 12 mesecih****	70%	n.p. *	n.p. *
Povečanje (v odstotnih točkah) stopnje vključenosti prebivalstva pri aktivnostih vseživljenjskega učenja	7,4	n.p. *	n.p. *

* Manjkajoče vrednosti kazalnikov bodo posredovane na naslednji redni seji Nadzornega odbora EPD.

** »Projekt« pomeni aktivnost, ki ima obliko nepovratnih sredstev, dodeljenih preko razpisov, na podlagi enotnega sklepa, da se sofinancira s strani ESS in poteka v pristojnosti prijavitelja ali končnega prejemnika.

*** Zaposlitev, ustanovitev podjetja, dostop do subvencionirane zaposlitve, pridobivanje kvalifikacij, uspešen zaključek programa, dostop do izobraževanja ali usposabljanja, mobilnost za zaposlenega

**** Neregistrirani nezaposleni.

Tabela 5: Pregled realizacije izvajanja glede na EPD 2004 - 2006 na ravni 2. Prednostne naloge¹⁷

	Razpoložljiva sredstva 2004-2006		Razpisana sredstva**		Dodeljena sredstva**		Podpisane pogodbe ¹⁸		Izplačila iz proračuna RS ¹⁹		Posredovani zahtevki za povračilo na plačilni organ ²⁰		Število sofinanciranih instrumentov/projektov
	mio SIT	% ²¹	mio SIT	% ²²	mio SIT	% ²³	mio SIT	% ²⁴	mio SIT	% ²⁵	mio SIT	% ²⁶	
Ukrep 2.1	7.013	100	5.469	77,9	5.469	78	4.669	66,6	2.430	34,7	1.114	21,2	7*
Ukrep 2.2	2.338	100	2.199	94	1.419	60,7	1.876	80,2	355	15,2	172	9,8	6*
Ukrep 2.3	7.012	100	4.399	62,7	4.204	59,9	3.801	54,2	1.807	25,8	760	14,5	40
Ukrep 2.4	7.012	100	7.012	100	5.912	84,3	6.177	88	1.852	26,4	402	7,6	7*
Skupaj PN 2	23.375	100	19.079	81,6	17.004	77	16.523	71	6.444	27,6	2.448	14	60
SKUPAJ EPD	78.872	100	69.439	88,0	61.165	77,5	45.764	58,1	23.451	29,7	11.795	19,9	223

¹⁶ navedeno je št. delovnih mest (vključena so tudi delovna mesta, ki se realizirajo s samozaposlitvijo – podjetništvom) na osnovi podatkov o zaposlitvah Prava vrednost kazalnika bo posredovana na naslednji redni seji Nadzornega odbora EPD.

¹⁷ Letno poročilo 2005 o izvajanju enotnega programskega dokumenta Republike Slovenije za programsko obdobje 2004-2006

¹⁸ kumulativa v obdobju 1.1.2004 – 31.12.2005

¹⁹ ibid

²⁰ osnova za izračun deleža je samo EU del

²¹ % glede na razpoložljiva sredstva

²² ibid

²³ ibid

²⁴ ibid

²⁵ ibid

²⁶ ibid

* pri ukrepih 2.1, 2.2 in 2.4 v 2. PN zaradi nedvoumnosti uporabljamo termin instrument, saj je en od kazalnikov »št. projektov«. Zaradi narave instrumentov ESS, ki so agregacija z vidika »posameznika« - operacije, instrument predstavlja raven projekta. Vključena oseba ali pa »izvedbeni projekt« je s tega vidika raven podprojekta oz. operacije. »

**pri 2. PN je na dan 31.12.2005 dodeljenih več kot je razpisanih sredstev, ker so bili FEP-i po instrumentih pri ukrepih 2.1., 2.2. in 2.4. v novembru novi in so bili znižani v skladu z oceno realizacije 2005.

V gradivu *Predlog podrobnejših kazalnikov za spremljanje izvajanja Programskega dopolnila RS 2004-2006*²⁷ se uporablja izraz kazalnik, ki predstavlja kvantifikacijo cilja, zato bi bil ustrežnejši izraz **indikator**, ki je tudi širši, vezan na posamezen cilj.

V Predlogu so tudi v tabeli na strani 3 definirani cilji (specifični cilji za drugo prednostno nalogo) ter kazalniki. Po našem mnenju bi bilo ustrežnejše, če bi se definirali posamezni cilji (globalni, specifični in operativni) ter povezali z indikatorji vpliva, rezultata in učinka.

Tu prihaja tudi do terminološke zmede. Po našem mnenju gre pri učinku in vplivu za isto kategorijo, zato bi bilo ustrežnejše uporabiti izraz **izid** (angleški izraz output), ki je npr indikator vključenosti v program, merijo pa se v fizikalnih ali denarnih enotah. Na ta način bi bile stvari veliko bolj jasne.

Poleg tega ni ustrezna dikcija v tabeli *Podatek ni na voljo*, ker gre pri indikatorju za podatek, ki ga ni mogoče definirati na začetku, ampak je kot rezultat posledica aktivnosti in torej nima izhodiščne vrednosti.

V tabeli 6. so predstavljeni dopolnjeni kazalniki za horizontalne dejavnosti, ki so relevantne za 2. prednostno nalogo. Trajnostni razvoj, ki je tudi ena od horizontalnih dejavnosti, nima takega pomena kot pri drugih prednostnih nalogah oziroma nimamo postavljenega nobenega kazalnika, na osnovi katerega bi lahko neposredno spremljali dolgoročneje vplive, čeprav so posamezni vidiki upoštevani, predvsem preko regionalnega principa pri posameznih aktivnostih, poleg tega pa nekateri izobraževalni programi, ki se razvijajo v okviru ukrepov ESS, vsebujejo tudi to dimenzijo. Tudi za to tabelo (in vse nadalje) velja isti komentar glede izraza učinek.

Tabela 6: Indikatorji za horizontalne dejavnosti²⁸

Cilj	Vrsta kazalnika	Kazalnik	Izhodiščno stanje (datum)	Cilj (datum)	Vir podatkov	Pogostnost merjenja (Periodičnost)
Horizontalna prednostna naloga: Enakost možnosti	Vpliv	Zmanjševanje vrzeli v stopnji zaposlenosti med spoloma (15-64) (ženske / moški)	9.6 odstotne točke (2002)	Podatek ni na voljo	SURS – ADS	Letno

²⁷ Vir: Predlog podrobnejših kazalnikov za spremljanje izvajanja programskega dopolnila RS 2004-2006; Gradivo za NO EPD, 23. november 2005

²⁸ Vir: ibid

	Rezultat	Delež podjetnic, ki prejemajo pomoč	0 (2003)	Podatek ni na voljo	Spremljanje	Letno
	Učinek	Število žensk vključenih v dejavnosti	0 (2003)	Podatek ni na voljo	Spremljanje	Letno
Horizontalna prednostna naloga: Informacijska družba	Vpliv	Odstotek posameznikov, ki redno uporabljajo internet	45 % (Dec 2002)	Podatek ni na voljo	SURS	Letno
	Rezultat	Odstotek zaposlenih oseb, ki pri vsakdanjem delu uporabljajo računalnike, priključene na internet	30 % (Dec 2002)	Podatek ni na voljo	SURS	Letno
	Učinek	Št. posodobljenih centrov za e-učenje	Podatek ni na voljo	Podatek ni na voljo	RS MVZT	Letno
	Učinek	Št. zaposlenih odraslih oseb in oseb z nedokončanim študijem, ki so deležni usposabljanja na področju IKT	Podatek ni na voljo	Podatek ni na voljo	Spremljanje	Letno

Evalvacija realizacije izvajanja glede na EPD 2004-2006 na ravni 2. prednostne naloge

Evalvacijo smo izvedli za vsako aktivnost oziroma podaktivnost v okviru ukrepa posebej, skladno z evalvacijsko metodologijo. Na ravni posameznega ukrepa smo nato rezultate združili in podali ugotovitve in mnenje za posamezen ukrep, na osnovi le-teh pa podajamo mnenje za 2. prednostno nalogo ter priporočila za njeno izvajanje.

Dodeljena finančna sredstva

Ugotovitev: V letih 2004 in 2005 je bila dodeljenih 77% razpoložljivih sredstev

V letih 2004 in 2005 je bilo za izvajanje druge prednostne naloge v povprečju dodeljenih 77% razpoložljivih sredstev, kar je enako kot delež, ki velja skupaj za celoten EPD. Analiza po posameznih ukrepih kaže, da je bilo črpanje najmanj učinkovito v okviru ukrepov 2.2 in 2.3.,

Največji del sredstev pa je bil počrpan v okviru ukrepa 2.4. Največje število sofinanciranih instrumentov/projektov je bilo prav tako v ukrepu 2.3, Vseživljensko učenje (40).

Indikatorji

***Ugotovitev:** Analiza indikatorjev kaže, da so bile ciljne vrednosti vseh indikatorjev izida, ki so bile postavljene kot ciljne vrednosti, presežene že ob koncu leta 2005, torej precej prek zaključkom aktivnosti programov. Tako so preseženi vrednosti za število udeležencev, število podprtih podjetij in število projektov.*

Presežene ciljne vrednosti pomenijo, da so bile vrednosti indikatorjev izida slabo planirane, tudi ob upoštevanju tega, da je bilo v tem obdobju porabljenih tri četrtine razpoložljivih sredstev. Predvsem preseneča veliko število podprtih podjetij (2.783, predvidenih je bilo 220), kar je posledica tega, da so med podjetij navedene tudi samozaposlitve.

V letu 2004 je bil delež udeležencev, ki so uspešno dokončali aktivnost, 41%, kar je polovica ciljne vrednosti. Visoko je tudi bruto število ustvarjenih delovnih mest (2599), skoraj enkrat višje od predvidenega, kar pa je tudi posledica tega, da se v to štejejo samozaposlitve.

Predvideni so tudi indikatorji za horizontalne dejavnosti, vendar podatki zaenkrat še niso na voljo.

Ukrep 2.1: Razvoj in krepitev aktivnih politik trga dela

Cilji

Splošni cilj Zviševanje stopnje zaposlenosti in znižanje stopnje brezposelnosti; posebna pozornost bo posvečena preprečevanju dolgotrajne brezposelnosti in pomoči brezposelnim na poti do zaposlitve (prek integracijske poti).

Specifični cilji:

- Izboljšati zaposljivost brezposelnih oseb;
- Zmanjšati delež dolgotrajno brezposelnih;
- Zmanjšati delež brezposelnih mladih in žensk;
- Zmanjšati delež starejših brezposelnih.

Upravičene dejavnosti

Upravičene dejavnosti v okviru tega ukrepa bodo vključevale:

1. **Usposabljanje, usmerjeno v izboljšanje usposobljenosti brezposelnih oseb** (člen 3.1(a) Uredbe ESS. Pomoč osebam.)²⁹

Izvajale se bodo aktivnosti, ki bodo omogočile udeležencem pridobiti znanje, spretnosti in/ali delovne izkušnje, potrebne za izboljšanje njihovih zaposlitvene možnosti in zmanjšanje strukturnih neskladij na trgu dela. Aktivnosti bodo vključevale (i) programe institucionalnega usposabljanja in (ii) programe usposabljanja na delovnem mestu ter integrirane programe usposabljanja.

2. **Izobraževanje brezposelnih** (člen 3.1(a) Uredbe ESS . Pomoč osebam.)³⁰

Izobraževanje za dvig izobrazbene ravni brezposelnih. Dejavnost bo omogočila, da udeleženci pridobijo javno veljavno izobrazbo s ciljem povečanja zaposlitvenih možnosti in zmanjšanja strukturnih neskladij na trgu dela.

Pri vseh aktivnostih izobraževanja in usposabljanja bo posebna pozornost namenjena vidikom informacijske družbe na področju iskanja zaposlitve, poklicnega usmerjanja in usposabljanja. Pri aktivnostih se bo uporabljala IKT. Udeleženci bodo, kjer bo to primerno, vključeni v modul okoljskega usposabljanja.

Skladnost s horizontalnimi prednostnimi nalogami

Enake možnosti:

Spodbujanje enakih možnosti se bo sistematično upoštevalo pri pripravi programov in projektov, pri izvajanju in spremljanju vseh programov in pri poročanju. Ta ukrep je posebej usmerjen na brezposelne in dolgotrajno brezposelne, vključno z ženskami, prek preventivnega in aktivnega pristopa. Izobraževanje in usposabljanje, v izobraževalnih institucijah in na delovnem mestu, je usmerjeno na izboljšanje zaposljivosti. Pri organiziranju usposabljanja se nadalje zagotovi, da izpolnjuje potrebe tako moških kot žensk.

Informacijska družba:

Ukrep je usmerjen v izkoriščanje možnosti, ki jih nudi *informacijska družba* (ID) in IKT, zlasti na področjih, ki spodbujajo aktivne oblike iskanja zaposlitve in izobraževanje in

²⁹ Uredba (ES) št. 1784/1999 Evropskega parlamenta in Sveta

³⁰ ibid

usposabljanje. Zato se spodbuja uporaba storitev ID ter izboljšuje dostop do teh storitev. Oblikovanje grozdov virov, ki ga izkoriščajo storitve informacijske družbe, bo pospešilo razpoložljivost in dostopnost trga dela in izobraževalnih informacij. Povečala se bo uporaba storitev informacijske družbe.

Razvoj lokalnega zaposlovanja:

Ukrep bo spodbujal *lokalne programe zaposlovanja* na podlagi lokalnih partnerstev in sodelovanja lokalnih subjektov z namenom podpore razvoju lokalnih okolij. Na ta način bo dosežena krepitev sodelovanja na regionalni in lokalni ravni pri zmanjševanju brezposelnosti, spodbujanju zaposlovanja, izboljševanju delovanja trga dela in spodbujanju razvoja lokalnih gospodarstev. Lokalni programi so še posebej pomembni z vidika preprečevanja dolgotrajne. Glede *trajnostnega razvoja* se od ukrepa ne pričakuje pomembnih neposrednih učinkov na okolje. Udeleženci pa bodo, kjer bo to primerno, dobili modul okoljskega usposabljanja.

Nadalje bo zagotovljena komplementarnost med naštetimi aktivnostmi in aktivnostmi, izvedenimi po drugih ukrepih v okviru druge prednostne naloge. Zlasti bo poskrbljeno za preprečevanje podvajanja glede upravičencev pri aktivnostih, ki bodo namenjene povečevanju zaposljivosti, socialnega vključevanja in spodbujanju vseživljenjskega učenja. Poleg tega bo potrebno iskati sinergije in preprečevati prekrivanje v zvezi z aktivnostmi, ki bodo financirane v okviru tega ukrepa ter tistimi, ki bodo financirane iz PHARE programov, zlasti iz dotacijske sheme PHARE 2003 "Izboljšanje računalniške pismenosti brezposelnih", ki se bo predvidoma izvajala vzporedno s tem ukrepom.

Kazalniki in ciljne vrednosti

Vsi pomembni podatki spremljanja se zbirajo ločeno za moške in ženske, starostnih skupinah in bodo upoštevali status na trgu dela. Ključne ciljne vrednosti tega ukrepa, so:

Tabela 7: Indikatorji za Ukrep 2.1³¹

Kazalniki	Izhodiščna/ciljna vrednost 2004-06	Izvajanje v 2004	Izvajanje v 2005	Izvajanje do konca leta 2005
Učinek:				
vklučenih brezposelnih oseb	18.000	7.326	6.848	14.147
Od tega žensk	najmanj 9.000	4.920	4.241	9.161
Učinek:				
mladih, ki se vključijo pred 6 meseci brezposelnosti	6.480	1.518 ³²	1.164 ³³	2.682 ³⁴
- od tega		754 ³⁵	557 ³⁶	1.311 ³⁷

³¹ Vir: Letno poročilo 2005 o izvajanju enotnega programskega dokumenta Republike Slovenije za programsko obdobje 2004 - 2006

³² podatek o številu mladih/žensk, ki se vključijo v aktivnost pred pretekom 6 mesecev brezposelnosti, se za vključene v 2005 nanaša na mlajše od 25 let; za vključene v 2004 pa na mlajše od 26 let; za vključene v 2004 podatki tudi niso popolni – vrednosti kazalnikov, ki niso podane na istem imenovalcu (starosti, do katere se spremlja brezposelne osebe kot mlade), bodo kot primerljive posredovane na naslednji redni seji Nadzornega odbora EPD,

³³ ibid

³⁴ ibid,

Kazalniki	Izhodiščna/ciljna vrednost 2004-06	Izvajanje v 2004	Izvajanje v 2005	Izvajanje do konca leta 2005
žensk				
Učinek:				
odraslih, ki se vključijo pred 12 meseci brezposelnosti	4.320	n.p. ³⁸	n.p. ³⁹	n.p. ⁴⁰
od tega žensk		n.p. ⁴¹	n.p. ⁴²	n.p. ⁴³
Učinek				
Delež vključenih v preventivne ukrepe	60%	n.p. ⁴⁴	n.p. ⁴⁵	n.p. ⁴⁶
Rezultat:				
udeležencev s pozitivnim rezultatom ob izhodu	10.800	2.275 ⁴⁷	Ocena: 7.461 ⁴⁸	Ocena: 9.736 ⁴⁹
Rezultat:				
udeležencev, ki so po zaključku programa takoj zaposleni	2.250	n.p. ⁵⁰	n.p. ⁵¹	n.p. ⁵²
Rezultat:				
udeležencev, ki so po 12 mesecih zaposleni	4.500	n.p. ⁵³	n.p. ⁵⁴	n.p. ⁵⁵

³⁵ ibid

³⁶ ibid

³⁷ ibid

³⁸ podatek o številu odraslih/žensk, ki se vključijo v aktivnost pred pretekom 12 mesecev brezposelnosti, se še ne spremlja ločeno po kriteriju starejši od 26 let in hkrati brezposelni do 12 mesecev – vrednosti kazalnikov, bodo posredovane na naslednji redni seji Nadzornega odbora EPD.

³⁹ ibid

⁴⁰ ibid

⁴¹ ibid

⁴² ibid

⁴³ ibid

⁴⁴ zaradi zgornjih opomb ni mogoče izračunati relevantnega kazalnika - o njem bomo poročali na naslednji redni seji Nadzornega odbora EPD

⁴⁵ ibid

⁴⁶ ibid

⁴⁷ podatki – vrednosti kazalnikov bodo posredovane na naslednji redni seji Nadzornega odbora EPD, vendar ti podatki na stanje na dan 31.12.2005 ne bodo dali povsem realne slike o izvajanju, ker se lahko izvajanje instrumentov nadaljuje v naslednjem letu

⁴⁸ ibid

⁴⁹ ibid

⁵⁰ ibid

⁵¹ ibid

⁵² ibid

⁵³ ibid

⁵⁴ ibid

⁵⁵ ibid

Tabela 8: Kumulativni podatki za leti 2004 in 2005 na ravni ukrepa 2.1 ⁵⁶

	Razpoložljiva sredstva 2004-2006		Razpisana sredstva ⁵⁷		Dodeljena sredstva ³⁰		Podpisane pogodbe ³⁰		Izplačila iz proračuna RS ³⁰		Posredovani zahtevki za povračilo na plačilni organ ⁵⁸		Število sofinanciranih instrumentov ⁵⁹
	mio SIT	% ⁶⁰	mio SIT	% ³³	mio SIT	% ³³	mio SIT	% ³³	mio SIT	% ³³	mio SIT	% ³³	
Ukrep 2.1	7.013	100	5.469	77,9	5.469	78,0	4.669	66,6	2.430	34,7	1.114	21,2	7
Skupaj PN 2	23.375	100	19.079	81,6	17.004	77,0	16.523	71,0	6.444	27,6	2.448	14,0	60
SKUPAJ EPD	78.872	100	69.439	88,0	61.165	77,5	45.764	58,1	23.451	29,7	11.795	19,9	223

Tabela 9: Finančno izvajanje v letu 2004 na ravni ukrepa 2.1⁶¹

	Razpoložljiva sredstva (SIT)*	Dodeljena sredstva (SIT)**	Delež dodeljenih sredstev glede na razpoložljiva sredstva (%)	Delež sredstev EU glede na dodeljena sredstva (%)	Število sofinanciranih projektov
Skupaj ukrep 2.1	7.012.451.000	1.346.821.000	19,21	75	4

v 000 SIT

* Razpoložljiva sredstva so prevzete obveznosti v skladu z EPD.

** Dodeljena sredstva so zneski potrjeni na Programskem svetu, za koledarsko leto (2004); dodeljena sredstva niso neposredno primerljiva s tabelami o obsegu dodeljenih sredstev po skupinah regij, saj le te upoštevajo v določenih instrumentih sredstva za šolsko leto 2004/2005.

Ciljni upravičenci

Brezposelne osebe.

Prednost bo namenjena:

- vključevanju žensk,
- brezposelnim mladim pred iztekom 6 mesecev in odraslim pred iztekom 12 mesecev brezposelnosti,
- dolgotrajno brezposelnim (do dveh let) mladim in odraslim,
- brezposelnim, starim več kot 40 let (ženske) ali več kot 50 let (moški)

⁵⁶ Vir: Letno poročilo 2005 o izvajanju enotnega programskega dokumenta Republike Slovenije za programsko obdobje 2004-2006

⁵⁷ kumulativa v obdobju 1.1.2004 – 31.12.2005

⁵⁸ osnova za izračun kazalnika je samo EU del

⁵⁹ Ker je v 2. PN kazalnik »št. projektov«, zaradi nedvoumnosti uporabljamo termin instrument

⁶⁰ 1 % glede na razpoložljiva sredstva

⁶¹ Vir: Letno poročilo 2004 o izvajanju enotnega programskega dokumenta Republike Slovenije za programsko obdobje 2004-2006

Evalvacija kriterijev za Ukrep 2.1: Razvoj in krepitev aktivnih politik trga dela

Dodeljena finančna sredstva

Ugotovitev: V letih 2004 in 2005 je bilo za Ukrep 2.1. dodeljenih skupaj 78% razpoložljivih sredstev.

V letih 2004 in 2005 je bilo za izvajanje ukrepa 2.1. v povprečju dodeljenih 78% razpoložljivih sredstev, kar je enako kot delež, ki velja skupaj za celoten EPD oziroma za 2. prednostno nalogo. Primerjava s podatki za leto 2004 kaže, da je k temu pripomoglo predvsem črpanje v letu 2005, kajti v letu 2004 je bilo porabljenih le 19.21% razpoložljivih sredstev.

Indikatorji

Ugotovitev: Analiza indikatorjev kaže, da se dosežene vrednosti ob koncu leta 2005 približujejo ciljnim vrednosti. V nevarnosti je doseganje cilja vključitve mladih.

V ukrep je bilo vključenih 14.147 oseb (ciljna vrednost je 18.000), preseženo pa je že planirano število vključenih žensk (cilj je bil najmanj 9000). Od planiranega števila 6.480 mladih, ki se vključijo pred šestimi meseci brezposelnosti, jih je bila vključena le dobra tretjina, kar pomeni, da je doseganje tega cilja v nevarnosti, tudi zato, ker je število mladih, vključenih v letu 2005, za tretjino nižje kot tisto v letu 2004. Indikatorji tudi kažejo, da je vključenost žensk večja od planirane.

Med indikatorji rezultata je na zabeležen le rezultat udeležencev s pozitivnim rezultatom ob izhodu, ki je bil ob koncu leta le za 10% nižji od planiranega.

Ugotovitve in mnenja

Programiranje

Ugotovitev: Analiza posameznih programov ukrepa 2.1 kaže, da pri programiranju nobenega od programov niso bili upoštevani vsi principi dobrega programiranja.

Med programi je izjema le program izobraževanja za brezposelne osebe, »Program 10.000+«, ki je dobro strukturiran in ima večino elementov, ki so potrebni za program. V nobenem od programov pa niso definirani globalni cilj(i), posebni cilji in operativni cilji in ustrezni indikatorji, ki bi omogočali spremljanje in evalvacijo programov in ustrezno upravljanje s tveganjem. Prav tako v programih manjkajo ustrezne strategije, natančne opredelitve aktivnosti, ter ključne sestavine programa. Ostali programi ukrepa 2.1 so bili pripravljene po enotnem obrazcu, ki se uporablja za pripravo programov Aktivne politike zaposlovanja.

Skladnost s cilji EPD

Ugotovitev: Ciljne skupine, aktivnosti, upravičeni stroški in končni upravičenci so bili v vseh programih ukrepa 2.1. skladni s cilji Enotnega programskega dokumenta.

Ciljne skupine, upravičeno do sofinanciranja iz ESS, so predstavljale težje zaposljive brezposelne osebe oziroma brezposelne osebe v evidenci Zavoda RS za zaposlovanje, končni koristnik programa pa je bil udeleženec usposabljanja. Za izvajanje aktivnosti Kluba za iskanje zaposlitve in Informacijskih centrov iskalcev zaposlitve pa so bili izvajalci izbrani na osnovi javnega razpisa. Upravičeni stroški se ujemajo s cilji, končni upravičenci razpisa pa so skladni s cilji EPD.

Relevantnost

Ugotovitev: Programi ukrepa so relevantni za ciljne skupine in njihove potrebe.

V okviru Enotnega programskega dokumenta in Programskega dopolnila je področje razvoja in krepitev aktivnih politik trga dela eden od štirih pomembnih ukrepov, s katerim naj bi prispevali k splošni strategiji razvoja človeških virov, kakor tudi izvajanju referenčnega okvirja politike zaposlovanja in razvoja človeških virov v Sloveniji. Poleg tega naj bi tudi prispeval k ciljem Nacionalnega programa razvoja trga dela in zaposlovanja do leta 2006, in dopolnjeval dejavnosti, ki se izvajajo v okviru nacionalnih programov aktivne politike zaposlovanja. Dejavnosti v okviru tega ukrepa naj bi imele neposredno korist za udeležence, ker se bo izboljšala njihova zaposljivost. Družba bo z zmanjšano stopnjo brezposelnosti imela posredno splošno korist, kot tudi delodajalci s povečano razpoložljivostjo kvalificiranih, ustrezno usposobljenih delavcev.

V fazi programiranja so bile definirane ciljne skupine (ženske, brezposelni mladi pred iztekom 6 mesecev in odrasli pred iztekom 12 mesecev brezposelnosti, dolgotrajno brezposelni (do dveh let) mladi in odrasli, brezposelni, stari več kot 40 let (ženske) ali več kot 50 let (moški), brezposelni brez izobrazbe in kvalifikacij). Gre tudi za ranljive skupine in tiste skupine oziroma posameznike, ki jim grozi socialna izključenost. Pričakovalo se je, da bo vključitev ciljnih skupin brezposelnih v ustrezne programe, ki jim bodo zagotavljali usposabljanje ali izobraževanje, prilagojeno potrebam brezposelnih in potrebam delodajalcev, s ciljem olajšati pot do zaposlitve, imela za posledico zmanjšanje deleža dolgotrajno brezposelnih oseb in brezposelnih oseb brez kvalifikacij.

Izbrane ciljne skupine so bile ustrezne in skladne s cilji, pojavljajo pa se tudi v večini drugih ukrepov kot prioritete. To je tako v skladu z usmeritvami Evropske unije, kot tudi s prioritetami Slovenije, kajti brezposelnost je največja prav pri teh ciljnih skupinah.

Aktivnosti v okviru ukrepa 2.1. se izvajajo skupaj s programi Aktivne politike zaposlovanja, končni upravičenec pa je Zavod Republike Slovenije za zaposlovanje, ki tudi izvaja ali koordinira vse aktivnosti. Njegova infrastruktura z območnimi službami in uradi za delo omogoča

tako izbor in napotitev kandidatov, ki so prijavljeni kot brezposelni, kot tudi samo izvedbo potrebnih aktivnosti.

Sama izpeljava programov je potekala z neposrednimi napotitvami brezposelnih oseb na osnovi podatkov iz podatkovnih baz Zavoda za zaposlovanje ter na osnovi zaposlitvenih načrtov, ki so osnova za napotitev kandidatov. Prav tako obstajajo pogoji in merila za vključevanje posameznikov. Izvajalci posameznih aktivnosti so bili izbrani z javnim razpisom, v večini primerov so bili lokalni izvajalci, razen tam, kjer zaradi različnih vzrokov to ni bilo mogoče.

Pri sami izpeljavi so se pojavile težave, ker je bilo število vključitev manjše, kot je bilo planirano. To je posledica prepoznega vključevanja brezposelnih v programe usposabljanja, ki so posledica kasnega pričetka programa. To je težava, ki se pojavlja pri mnogih programih, kot posledica (pre)kasnih vsebinskih in pravnih podlag za razpise. Ti se običajno izvedejo šele konec avgusta, tako da za izpeljavo ostane le kratek rok. Podrobnejša analiza vzrokov za to je navedena pri posameznih programih.

Posamezni programi imajo običajno definirane dejavnike, ki vplivajo na realizacijo števila vključitev in so vezane predvsem na materialne pogoje, nismo pa pri programih zasledili posebnega mehanizma za obvladovanje tveganj.

Stiki z lokalnimi institucijami in subjekti so ustrezni, običajno so vključeni lokalni ponudniki storitev ali lokalni uporabniki nekaterih programov ukrepa. S programi se ustvarja večja povezanost lokalnih institucij in subjektov, predvsem takrat, ko programi upoštevajo lokalne razmere in potrebe.

V programih so definirani splošni in posebni cilji, nekateri operativni cilji pa niso opredeljeni v številkah, še posebej pri posameznih aktivnostih in podaktivnostih. Tudi za sam ukrep indikatorji do konca leta 2005 niso bili natančno definirani, nato pa jih je organ upravljanja sprejel in potrdil. Na nivoju aktivnosti posamezni indikatorji niso bili definirani kot indikatorji učinka, rezultata ali vpliva, ampak le kot indikatorji. To kaže, da morebiti pomen indikatorjev ni ustrezno razumljen. V tabeli smo predlagane indikatorje razdelili na indikatorje vpliva, rezultata in učinka, da bi bili tako lažje razumljivi.

Konsistentnost

***Ugotovitev:** Programi so skladni s politikami EU in nacionalno strategijo zaposlovanja, programi pa so tudi usklajeni z ostalimi inštrumenti EPD.*

Usmeritve nacionalnega ukrepanja so skladne s politikami EU, ki spodbuja izpopolnjevanje in usposabljanje dolgotrajno brezposelnih in presežnih delavcev, ki jim grozi izključitev s trga dela. Programi so vpeti v lokalno strukturo in prilagojeni lokalnim razmeram, izvajajo ga pa podizvajalci, ki morajo med drugimi pogoji tudi izvajati program, ki je

skladu s potrebami območne enote ZRSZ, kjer je predvideno njegovo izvajanje. Za uspešnost programa je pomembno, da se upošteva ta lokalni vidik.

Programi ukrepa 2.1. so vpeti v nacionalno strategijo zaposlovanja, ki je skladna z evropsko strategijo zaposlovanja. Podpira doseganje slovenskih strateških ciljev do leta 2006, ki so zastavljeni Nacionalnem programu razvoja trga dela in zaposlovanja do leta 2006, in dopolnjuje izvajanje programov nacionalne politike zaposlovanja, tako da se sredstva in aktivnosti koncentrirajo na preprečevanje dolgotrajne brezposelnosti mladih in odraslih. Mehanizma sta dva: zgodnje posredovanje ter aktiviranje. Pri mladih gre za zaposlovanje do šestega meseca brezposelnosti, pri starejših pa do 12. meseca. Ciljne skupine se vključujejo v programe, ki omogočajo ali usposabljanje ali izobraževanje, ki jim bodo omogočili pot do zaposlitve ali jo pa olajšali. Pri tem se upošteva potrebe tako brezposelnih kot tudi delodajalcev. Pomemben del programa je učinkovito svetovanje brezposelnim, ter sodelovanje z delodajalci, ki so pomemben partner v tem procesu, upoštevajo pa se lokalne in regijske potrebe. Na ta način naj bi se zmanjšala brezposelnost in povečala zaposlenost. S programi naj bi se izboljšala zaposljivost brezposelnih, zmanjšal delež mladih brezposelnih in dolgotrajno brezposelnih ter delež žensk in starejših brezposelnih.

Ciljne skupine so dobro opredeljene. Nekatere izmed aktivnosti imajo podobno strukturo in so namenjene isti (ali podobni) populaciji, razlikujejo pa se po dobi trajanja (klubi iskalcev zaposlitve, informacijski centri iskalcev zaposlitve, pomoč pri načrtovanju poklicne pot in drugo) Smiselno bi bilo, da se ti različni programi oz. aktivnosti ponudijo preko enega ponudnika, ki bi bil za izvajanje ustrezno usposobljen, kar bi lahko poenostavilo tako postopke kot tudi zagotovilo učinkovitejše izvajanje.

Trajnost

Programi v tem ukrepu bodo omogočili udeležencem pridobiti znanje, spretnosti in/ali delovne izkušnje, potrebne za izboljšanje njihovih zaposlitvene možnosti in zmanjšanje strukturnih neskladij na trgu dela, oziroma javno veljavno izobrazbo s ciljem povečanja zaposlitvenih možnosti in zmanjšanja strukturnih neskladij na trgu dela. Planirano število vključenih (18.000), od katerih naj bi 10.800 imelo uspešen zaključek enega od programov (izhod) zagotavlja določeno dolgoročno prednost tem posameznikom na trgu dela, višjo stopnjo izobrazbe ali določene dodatne kvalifikacije. Na ta način so torej vplivi dolgoročnejši in trajnejši.

Nacionalne usmeritve so v skladu z usmeritvami EU, obseg aktivnosti je pa odvisen od sredstev, ki so na razpolago. Večina programov je povezana oziroma predstavlja del programov aktivne politike zaposlovanja. Dodana vrednost je v tem primeru višina sredstev, ki so na voljo za posamezne programe in omogoča veliko večjo vključenost posameznikov, kot bi jo samo lastna proračunska sredstva, in večji obseg aktivnosti. Za posamezne izbrane programe APZ so zagotovljena

sredstva ESS in lastna udeležba iz proračuna. Analiza spremembe APZ v letu 2004, ko so se sredstva za programe APZ povečala je pokazala, da se je zaradi tega povečanja sredstev (glej poglavje o razmerju med ESS in APZ) povečalo tudi število vključenih v aktivnosti.

Lokalna institucionalna struktura je v izvajanje vključena preko razpisov za izvajanje posameznih aktivnosti v okvirih programov. V določenih primerih se dogaja, da lokalni ponudniki nimajo ustreznih resursov ali znanja za izvajanje določenih aktivnosti, ali pa so roki prekratki za ustrezno pripravo. V tem primeru aktivnosti izvajajo izvajalci iz drugih območij. Pričakujemo, da bi morebiti centri vseživljenjskega učenja ali druge podobna središča omogočila širšo ponudbo možnosti izobraževanja in usposabljanja v skladu z lokalnimi potrebami.

Večina programov, ki je potekala v okviru tega ukrepa, je bila prilagojena lokalnim potrebam. Tako so na primer izvajalci programa Informacijskih centrov iskalcev zaposlitve (ICIS) morali pripraviti analizo lokalnih potreb na trgu dela in glede na to zasnovati svoje izobraževanje.

Pri programih usposabljanja opazamo, da je večina namenjena nastopu na trgu dela in motivaciji, manjši delež pa razvijanju kompetenc za večjo zaposljivost. Ta vidik je delno rešen v programih usposabljanja na delovnem mestu in integriranih programih usposabljanja, ki so relevantni za trg dela na področju, kjer živijo brezposelni. Poleg tega bi bilo mogoče že v samo usposabljanje vključiti nekatere vidike ugotavljanja in razvoja kompetenc, predvsem tistih, ki jih posameznik potrebuje za uspešno zaposlovanje in ohranjanje zaposlitve, kot dolgoročno rešitev. Rezultati programa usposabljanja na delovnem mestu, kjer podatki kažejo na do 70% izhod v zaposlitev (čeprav ne vemo, kako dolgotrajna je ta zaposlitev) so znak, da je program uspešen, kljub nekaterim pomislekom glede »namenov« in »resnosti« delodajalcev, ki naj bi izkoriščali instrument za poceni zaposlovanje za določen čas. Potrebno se je zavedati, da tudi sam delodajalec vlaga v udeleženca izobraževanja, udeleženec razvija kompetence in je kasneje, ne glede na siceršnjo zaposlitev, bolj konkurenčen na trgu dela.

Sredstva, ki so bila na voljo za izpeljavo projekta, so bila ustrezna in so zadostovala za izvedbo, v mnogih primerih pa zaradi težav pri izvedbi vseh ni bilo mogoče črpati. Kljub temu je bila višina črpanih sredstev ustrezna.

Uspešnost in učinkovitost

Na osnovi indikatorjev, ki so na voljo, ocenjujemo, da so programi uspešni, ob upoštevanju nekaterih že omenjenih omejitev. Še posebej je uspešen program Usposabljanje na delovnem mestu in integrirani programi usposabljanja, ki so tudi najbolj ciljno usmerjeni in omogočajo povezovanje delodajalca in brezposelne osebe. Tudi izhod, okoli dveh tretjine tistih, ki se zaposlijo, je zelo dober rezultat. Poleg tega je že bila presežena ciljna vrednost za udeležbo žensk in število vključitev je že doseglo 78% načrtovanih vključitev.

Poročila, ki se pripravljajo v okviru ukrepa 2.1. so ustrezna, pregledna in nudijo podatke o vseh kazalnikih, ki so bili definirani na začetku projekta. Prav tako so na voljo podrobnejše informacije po različnih kriterijih, po katerih se spremljajo kazalniki (spol, izobrazba, regije in podobno) .

Analiza Zavoda RS za zaposlovanje kaže, da v večini primerov prihaja do manjšega števila vključitev zaradi prepoznega vključevanja kandidatov, ki so posledica kasnega pričetka programa (tako se je npr. program pomoči začel šele septembra 2004 zaradi kasnih vsebinskih in pravnih podlag⁶²) ali kratkega roka za pripravo dokumentacije. Podobno se je dogajalo tudi s programom Informacijskih centrov iskalcev zaposlitev, kjer sta bila za izvajanje na voljo le slaba dva meseca.

Pri formalnem izobraževanju se pojavljajo težave pri izvajanju zaradi razlike med koledarskim letom in šolskim letom, predvsem zato, ker se pogodbe sklepajo pozno, ko se je šolsko leto že začelo, mnogi udeleženci pa ne morejo sami kriti stroškov izobraževanja. Prav tako se kazalniki nanašajo na naslednje leto, v naslednje leto pa se prenašajo tudi finance.

Učinkovitost programa nacionalnih poklicnih kvalifikacij ni tako velika, kot bi pričakovali. Sistem je zapleten, postopki trajajo dolgo, sistem je v določenih segmentih precej podoben formalnemu, poleg tega pa na področju deficitarnih poklicev primanjkuje določenih NPK. Sistem privilegira nekatere kvalifikacije, ki so v interesu inštitucij, ki se ukvarjajo tudi s pripravo na kvalifikacije. Zato bi bilo potrebno optimizirati sistem, Zavod za zaposlovanje pa bi lahko pripravil predloge za razvoj NPK za tista področja ali poklice, kjer je izražena potreba.

Evalvacija po posameznih programih

AKTIVNOSTI UKREPA 2.1

AKTIVNOST 2.1.1. Usposabljanje brezposelnih

PODAKTIVNOST 2.1.2.2 Nacionalne poklicne kvalifikacije

Namen programa	Vključitve brezposelnih in presežnih delavcev v programe izpopolnjevanja in usposabljanja z namenom izboljšanja njihovih zaposlitvenih možnosti.
-----------------------	--

⁶² Pogodba med MDDSZ in ZRSZ je bila za aktivnost podpisana 29.7.2004 (vir: Letno poročilo o koriščenju sredstev ESS v letu 2005)

Cilji programa

Seznanitev brezposelnih z elementi učinkovitega nastopanja na trgu dela ter pridobitev temeljnih veščin za aktivno ter učinkovito iskanje zaposlitve, motiviranje in usposobitev oseb za aktivnejši pristop k reševanju lastne brezposelnosti, pridobitev informacij o možnostih izobraževanja ter zaposlovanja na trgu dela, aktivno iskanje zaposlitve in pridobivanje vseh informacij, znanj in veščin potrebnih za le-to.

V okviru te dejavnosti so se v letu 2004 izvajali naslednji programi:

- Pomoč pri načrtovanju poklicne poti in iskanju zaposlitve,
- Klub za iskanje zaposlitve,
- Programi izpopolnjevanja in usposabljanja,

v letu 2005 pa program *Informacijski centri iskalcev zaposlitve*.

Tabela 10: Indikatorji aktivnosti Programov institucionalnega usposabljanja⁶³

Kazalniki	Izhodiščna/ciljna vrednost za leto 2004 ³²	Izhodiščna/ciljna vrednost za leto 2005	Izvajanje v 2004 ⁶⁴	Izvajanje v 2005 ⁶⁵
Učinek:				
vključenih brezposelnih oseb	4745	2100	2027	2078
Od tega najmanj žensk	50%	50% (1050)	1398 (68.96%)	1307 (62.89%)
Učinek:				
mladih, ki se vključijo pred 6 meseci brezposelnosti	298	273
- od tega žensk	190	172
Učinek:				
odraslih, ki se vključijo pred 12 meseci brezposelnosti
- od tega žensk
Učinek				
Delež vključenih v preventivne ukrepe
Rezultat:				
udeležencev s pozitivnim rezultatom ob izhodu	1600 ⁶⁶	...	1430 ⁶⁷	...
Rezultat:				
udeležencev, ki so po zaključku programa takoj zaposleni
Rezultat:				
udeležencev, ki so po 12 mesecih zaposleni

Tabela 11: Planirana in realizirana sredstva⁶⁸

⁶³ Vir: Letni poročili Koriščenje sredstev Evropskega socialnega sklada v letu 2004 in 2005

⁶⁴ Skupni seštevek za programe: Pomoč pri načrtovanju poklicne poti in iskanju zaposlitve, Klub za iskanje zaposlitve ter Programi izpopolnjevanja in usposabljanja

⁶⁵ Program »Informacijski centri iskalcev zaposlitve«

⁶⁶ Kazalnik samo za program Klub za iskanje zaposlitve

⁶⁷ Število oseb, ki so zaključile usposabljanje

⁶⁸ Vir: Letni poročili Koriščenje sredstev Evropskega socialnega sklada v letu 2004 in 2005

	Planirana sredstva	Realizirana sredstva	Delež realiziranih sredstev od planiranih
2004	400.058.900,00	110.722.722,22	27.67%
2005	214.297.000,00	189.701.957,94	88.52%

Ugotovitve in mnenja

Programiranje *Ugotovitev: Analiza programa kaže, da pri programiranju niso bili ustrezno upoštevani vsi principi dobrega programiranja.*

Pri programu niso definirali globalni cilji programa oziroma ni bil naveden namen tega programa. Naveden je le cilj⁶⁹, za katerega ni definirano, ali gre za specifični ali za operativni cilj. V dokumentu Programa APZ za leto 2004 (prav tako pa tudi v programu za leto 2005)⁷⁰ je navedena vsebina programa, ki je zelo splošna. Namen programa je definiran kot smernica EU št. 1 (Aktivni in preventivni ukrepi za nezaposlene in neaktivne), gre za definicijo namena programa na trgu dela.

Operativni cilji niso določeni, navedeno pa je predvideno število udeležencev, rezultati pa naj bi se ugotavljali glede na število tistih, ki zaključijo izpopolnjevanje ali usposabljanje in tistih, ki se zaposlijo. Nekateri indikatorji za izide in rezultate so bili predloženi oziroma navedeni v Izvedbeni strukturi ukrepa⁷¹, vendar so bili samo naštet in niso bili definirani kot izidi ali rezultati. Naveden je edino izid »število vključenih«, od katerih je polovica žensk.

Navedena so merila za vključitev v program, ciljne skupine in končni porabniki in podlage za izračun stroškov. Poleg tega navedeni tudi načini izvajanja, merila za podizvajalce ter pravne in druge podlage.

Sama struktura programa po naši oceni ne nudi možnosti kvalitetnega spremljanja le-tega.

Skladnost s cilji EPD

Ugotovitev: Ciljne skupine, aktivnosti, upravičeni stroški in končni upravičenci so skladni s cilji Enotnega programskega dokumenta.

Ciljno skupino, upravičeno do sofinanciranja iz ESS, so predstavljale težje zaposljive brezposelne osebe oziroma brezposelne osebe v evidenci Zavoda RS za zaposlovanje, končni koristnik programa pa je bil udeleženec usposabljanja. Za izvajanje aktivnosti Kluba za iskanje zaposlitve in Informacijskih centrov iskalcev zaposlitve pa so bili izvajalci izbrani na osnovi javnega razpisa. Upravičeni stroški se ujemajo s cilji, končni upravičenci razpisa pa so skladni s cilji EPD.

⁶⁹ Izvedbena struktura ukrepa 2.1., str. 3, Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve, 2006

⁷⁰ Program APZ za leto 2004, ZRSZ, 2004, str. 22

⁷¹ ISU 2.1, str. 25, Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve, 2006

Relevantnost***Ugotovitev:***

Cilj programa je vključitev brezposelnih in presežnih delavcev v programe izpopolnjevanja in usposabljanja z namenom izboljšanja njihovih zaposlitvenih možnosti. Ukrepi te podaktivnosti so namenjeni ciljni skupini brezposelnih, v nekaterih programih tudi dolgotrajno brezposelnih, s ciljem izboljšati prilagodljivost iskalcev zaposlitve na trgu delovne sile in motiviranje in povečanje zaposlitvenih možnosti iskalcev zaposlitve.

Vprašanje, ki se pojavlja ob programih usposabljanja, ki se izvajajo, je njihova relevantnost glede same zaposljivosti. Večina aktivnosti je usmerjenih v motivacijo in nastopanje na trgu dela, manjši delež pa razvijanju kompetenc za večjo zaposljivost, predvsem pri težje zaposljivih ali tistih, ki so nezaposleni že daljše obdobje. Večina aktivnosti je tudi namenjena iskanju zaposlitve, torej zaposlovanju, ki je trd oreh, posebej še na območjih, kjer je večja nezaposlenost od povprečja. Potrebno bi bilo ponuditi tudi možnost in podporo samozaposlovanju (ki je sicer tudi del ukrepa 2.4) kot opciji, ki bi marsikomu pomagala do vstopa na trg dela.

V okviru programov usposabljanja se upoštevajo lokalne razmere in potrebe. Tako so bili programi v okviru Informacijskih centrov iskalcev zaposlitve razviti na osnovi analize lokalnih razmer na trgu dela. Izbrani izvajalci so morali prilagoditi programe izpopolnjevanja in usposabljanja situaciji na področju, kjer so izvajali programe.

Indikatorji so sicer ustrezni, ker upoštevajo ciljne skupine, vendar pa indikatorji rezultatov še niso znani, ker so vezani na daljše obdobje po zaključku usposabljanja, razen števila tistih, ki uspešno zaključijo taka usposabljanja.

Konsistentnost

Usmeritve nacionalnega ukrepanja so skladne s politikami EU, ki spodbuja izpopolnjevanje in usposabljanje dolgotrajno brezposelnih in presežnih delavcev, ki jim grozi izključitev s trga dela. Programi so vpeti v lokalno strukturo in prilagojeni lokalnim razmeram, izvajajo ga pa podizvajalci, ki morajo med drugimi pogoji tudi izvajati program, ki je skladu s potrebami območne enote ZRSZ, kjer je predvideno njegovo izvajanje. Za uspešnost programa je pomembno, da se upošteva ta lokalni vidik.

Uspešnost in učinkovitost

Ugotovitev: Zaradi poznega začetka programov prihaja do manjšega števila vključitev in manjšega črpanja sredstev.

Analiza Zavoda RS za zaposlovanje kaže, da v večini primerov prihaja do manjšega števila vključitev zaradi prepoznega vključevanja kandidatov, ki so posledica kasnega pričetka programa (tako se je npr. program pomoči začel šele septembra 2004 zaradi kasnih vsebinskih in

pravnih podlag⁷²) ali kratkega roka za pripravo dokumentacije. Podobno se je dogajalo tudi s programom Informacijskih centrov iskalcev zaposlitev, kjer sta bila za izvajanje na voljo le slaba dva meseca.

Kratki roki za pripravo in izvedbo prav gotovo tudi vplivajo na kvaliteto posameznih programov, še posebej če gre za nove ali pilotske programe, ki se izvajajo na osnovi javnega razpisa, še posebej če se od izbranega ponudnika zahteva tudi razvoj takega programa ali prilagoditev razmeram v lokalnem okolju. Zato bi bilo potrebno razmisliti o dovolj zgodnjem planiranju in pripravi vseh instrumentov, da bi bili s tem seznanjeni tudi bodoči ponudniki, s čimer bi nekoliko zmanjšali siceršnji pritisk. Poročila namreč kažejo, da se precej programov začne z razpisi v drugi polovici avgusta ali začetku septembra, zaradi sofinanciranja iz proračuna pa morajo biti aktivnosti zaključene do konca novembra (ali pa celo še prej, ker se proračun zapre že v mesecu oktobru).

Aktivnosti, ki so bile planirane, so se izpeljale, težave so bile v letu 2004 le z **doseganjem planiranega števila vključitev**. To je verjetno tudi posledica dejstva, da se večina teh programov že izvaja v takšni ali drugačni obliki v okviru aktivnosti Aktivne politike zaposlovanja, novi programi pa se redko pojavijo. Ta se vsako leto prilagodi razmeram na trgu, kar se odraža tudi v aktivnostih oziroma programih, ki jih sofinancira ESS. Tako je bila vključenost v prvem letu izvajanja 42,7%, delež realiziranih sredstev pa nekaj več kot četrtnina. V letu 2005 se je učinkovitost precej izboljšala, število udeležencev je bilo skoraj enako številu planiranih vključitev, delež realiziranih sredstev pa je bil 88,5%, ob sicer polovico manjših planiranih sredstvih v primerjavi z letom 2004.

Različni programi v okviru podaktivnosti trajajo različno dolgo, od nekaj dni za osnovno informiranje in motiviranje oseb do daljših, ki trajajo do 3 mesece. Približno dve tretjini udeležencev se je udeležilo krajših oblik programov, tretjina pa najdaljših. Plan vključitev je bil dosežen v dobrih treh četrtinah pri programih pomoči, dveh tretjinah pri klubih za iskanje zaposlitve in manj kot 30% pri programih izpopolnjevanja in usposabljanja, ki se izvaja v skladu z zaposlitvenim načrtom posameznika⁷³.

Programi usposabljanja se izvajajo lokalno, z lokalnimi parterji, čeprav se včasih pojavijo težave⁷⁴, tako da programi so usmerjeni na reševanje lokalnih težav. Pri mnogih programih sodelujejo lokalne institucije, razvojne agencije ali organizacije za izobraževanje odraslih, tako da povezava obstaja in jo ocenjujemo kot uspešno. To se lepo odraža pri nekaterih projektih pobude Equal, kjer sodeluje cela vrsta lokalnih organizacij pri razvoju modelov zaposlovanja in vključevanja skupin, ki

⁷² Pogodba med MDDSZ in ZRSZ je bila za aktivnost podpisana 29.7.2004 (vir: Letno poročilo o koriščenju sredstev ESS v letu 2005)

⁷³ Letno poročilo ZRSZ o koriščenju sredstev ESS v letu 2004. marec 2005

⁷⁴ Tako so bile npr. v okviru programa ICIS zaradi kratkega časa težave na nekaterih območjih, ker niso uspeli dobiti lokalnih izvajalcev in so potem angažirali strokovnjake iz drugih regij.

so zaradi različnih vzrokov rizične ali ne dovolj vključene, med drugim tudi mladi iskalci prve zaposlitve.

Samo izvajanje programov je dovolj uspešno tudi zato, ker se v okviru programa nezaposlene napoti na usposabljanje ali druge oblike udeležbe v programih. Večjo transparentnost je mogoče doseči z ukrepi javnega razpisa ali povabila, kjer posamezniki izrazijo svoj interes za sodelovanje.

Posamezni programi se izvajajo ločeno, z različnimi izvajalci. Verjetno bi bilo smiselno programe, ki so sorodni, povezati med sabo tudi tako, da bi jih izvajala ista inštitucija, ki bi lahko posameznika usmerjala v ustrezne programe tudi med samim izvajanjem, glede na njegove želje in potrebe. S tem bi tudi dosegli določeno optimizacijo resursov, tako človeških kot tudi materialnih.

Horizontalne prioritete

Regionalna pokritost programov je ustrezna. Horizontalne prioritete so upoštevane. Informacijsko komunikacijska tehnologija je upoštevana, udeleženci se seznanjajo z uporabo te tehnologije, čeprav je čas dostopa do računalnikov prekratek za resnejše iskanje. Programi nudijo enake možnosti in zagotavljajo udeležbo najmanj 50% žensk, kar je v skladu s cilji druge prioritete naloge. Tudi vidik trajnostnega razvoja je posredno upoštevan z dvigom zaposlitvenih možnosti.

Tabela 12: Aktivnost 2.1.1.1

cilji		indikator		uspešnost	učinkovitost
operativni cilj	-	Udeleženci / ženske	√		
specifični cilj	-	rezultat	√		
globalni cilj	-	učinek (vpliv)	-		

PODAKTIVNOST 2.1.1.2. Usposabljanje na delovnem mestu in integrirani programi usposabljanja

Namen programa

Namen programa je pospeševanje zaposlovanja in ponovne delovne integracije oseb, katerih znanja, veščine, spretnosti in delovne izkušnje ne omogočajo neposredne zaposlitve ali ohranitve zaposlitve. Program predstavlja pomoč osebam s pomanjkljivimi ali neustreznimi veščinami in spretnostmi za opravljanje konkretnega dela pri delodajalcu kot tudi pomoč delodajalcem pri zaposlovanju novih sodelavcev.

Cilji programa

Vključitev osebe s programom usposabljanja v delovne procese na konkretnem delovnem mestu ali področju, pri delodajalcu z namenom usposabljanja za konkretno delo.

Tabela 13: Indikatorji aktivnosti Usposabljanje na delovnem mestu in integrirani programi usposabljanja ⁷⁵

Kazalniki	Izhodiščna/ciljna vrednost za leto 2004	Izhodiščna/ciljna vrednost za leto 2005	Izvajanje v 2004	Izvajanje v 2005
Učinek:				
vključenih brezposelnih oseb	761	2500	1331	1565
Od tega žensk	...	60%	863 (64,83%)	937 (59,87%)
Učinek:				
mladih, ki se vključijo pred 6 meseci brezposelnosti	274	308
- od tega žensk	144	134
Učinek:				
odraslih, ki se vključijo pred 12 meseci brezposelnosti
- od tega žensk
Učinek				
Delež vključenih v preventivne ukrepe
Rezultat:				
udeležencev s pozitivnim rezultatom ob izhodu	845 ⁷⁶	...
Rezultat:				
udeležencev, ki so po zaključku programa takoj zaposleni
Rezultat:				
udeležencev, ki so po 12 mesecih zaposleni

Tabela 14: Planirana in realizirana sredstva ⁷⁷

	Planirana sredstva	Realizirana sredstva	Delež realiziranih sredstev od planiranih
2004	479.703.632,00	222.431.915,99	46,36%
2005	615.600.000	208.069.988,73	33,79%

Ugotovitve in mnenja

⁷⁵ Vir: Letni poročili Koriščenje sredstev Evropskega socialnega sklada v letu 2004 in 2005

⁷⁶ Število oseb, ki so zaključile usposabljanje

⁷⁷ Vir: Letni poročili Koriščenje sredstev Evropskega socialnega sklada v letu 2004 in 2005

Programiranje

Ugotovitev: Analiza programa kaže, da pri programiranju niso bili ustrezno upoštevani vsi principi dobrega programiranja.

Pri programu niso definirani globalni cilji programa, v Izvedbeni strukturi ukrepa pa je naveden namen tega programa, ki smo ga ocenili kot splošni cilj⁷⁸. V programu ni navedenih specifičnih in operativnih ciljev, prav tako tudi ne ustreznih indikatorjev, razen vložka, izida (ki je število vključenih) in rezultata, ki je število zaposlenih 6 mesecev po usposabljanju.

Nekateri indikatorji za izide in rezultate so bili predloženi oziroma navedeni v Izvedbeni strukturi ukrepa⁷⁹, vendar so bili samo naštet in niso bili definirani kot izidi ali rezultati. S tem se je vseeno nekoliko povečala transparentnost samega programa, ker indikatorji omogočajo spremljanje tistih prvin programa, ki so pomembni za njegovo uspešnost.

Skladnost s cilji EPD

Ugotovitev: Ciljne skupine, aktivnosti, upravičeni stroški in končni upravičenci so skladni s cilji Enotnega programskega dokumenta.

Ciljno skupino, upravičeno do sofinanciranja iz ESS, so predstavljali:

- brezposelni mladi pred iztekom 6 mesecev in odrasli pred iztekom 12 mesecev brezposelnosti,
- dolgotrajno brezposelni,
- brezposelni, stari več kot 50 let,
- brezposelni brez izobrazbe in kvalifikacij.

Ciljno skupino za nadomestitev plače pa predstavljajo težje zaposljive brezposelne osebe, ki so bile pred hodno vključene v usposabljanje na delovnem mestu.

Končni koristnik programa je udeleženec usposabljanja. Upravičeni stroški se ujemajo s cilji ukrepa, končni upravičenci razpisa pa so skladni s cilji ukrepa.

Relevantnost

Ugotovitev:

Tukaj se, nasprotno kot v aktivnosti 2.1.1.1., posameznik usposablja na delovnem mestu za dela in naloge, ki jih bo opravljal na konkretnem delovnem mestu, s čimer se njegove možnosti za zaposlitev precej povečajo, ker si pridobi tako ustrezne kompetence za delo, hkrati pa se spozna z delodajalcem. Izhod iz tega programa, zaposlitev, je precej visok, okoli 50%, po nekaterih podatkih celo 60 do 70%⁸⁰, program pa je v skladu z lokalnimi potrebami trga dela, ker je eden od ciljev ukrepa.

Zavod je objavil javni poziv, s katerim je delodajalce seznanil o

⁷⁸ Izvedbena struktura ukrepa 2.1., str. 4, Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve, 2006

⁷⁹ ISU 2.1, str. 26, Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve, 2006

⁸⁰ Podatki Zavoda RS za zaposlovanje

izvajanju aktivnosti in jim ponudil možnost posredovanja predlogov programov usposabljanja na delovnem mestu za vključitev brezposelnih oseb v podaktivnost. Cilj poziva je neposredno skladen z ukrepom 2.1., ki govori o izboljšanju zaposljivosti brezposelnih.

Tudi tu bi lahko, kot pri prejšnji podaktivnosti, omenili možnost sodelovanja oziroma vključevanja tudi v druge programe tega ukrepa, predvsem izobraževanje brezposelnih, ker bi s tako kombinacijo še izboljšali njihove možnosti za zaposlitev z izobraževanjem na tistem področju, ki ga zahteva delovno mesto, na katerem se usposablja, če je to potrebno.

V programu usposabljanja na delovnem mestu se izpeljujejo resnične potrebe okolja, gre tudi za obliko funkcionalnega usposabljanja. Zanimanje lokalnih subjektov za izpeljavo je veliko, program pa se smatra za enega najboljših. Pojavljajo se sicer pomisleki, da nekateri delodajalci izkoriščajo ta program za »brezplačno« zaposlovanje, tako da se pojavljajo tudi predlogi, da bi usposabljanje na delovnem mestu vezali na sklenitev pogodbe o zaposlitvi za vsaj enako obdobje kot je trajalo usposabljanje, vendar prevladujejo argumenti, da to ne bil ustrezen ukrep, kajti število tistih, ki to izkoriščajo, je majhno, poleg tega pa se Območne službe oziroma Uradi za delo izogibajo takim delodajalcem.

V nekaterih primerih gre tudi za motiviranje za nekatere poklice, ki so deficitarni ali pa tudi suficitarni, odvisno od regije. Pojavlja se tudi motivacija za zaposlovanje žensk na tipično moških poklicih v okviru horizontalne prioritete.

Indikatorji so ustrezni, razdeljeni tudi po spolu, vendar indikatorjev rezultatov razen uspešnega zaključka usposabljanja še ni. Ti rezultati bodo relevantnejši za oceno uspešnosti programa kot sam podatek o uspešnem zaključku usposabljanja.

Konsistentnost

Usmeritve nacionalnega ukrepanja so skladne s politikami EU, ki spodbuja izpopolnjevanje in usposabljanje dolgotrajno brezposelnih in presežnih delavcev, ki jim grozi izključitev s trga dela. Programi se izvajajo na lokalnem nivoju, pri delodajalcih, gre torej za vključevanje v lokalno strukturo, usposabljanje pa poteka v skladu z zaposlitvenim načrtom osebe, ki se usposablja.

Pri dostopu do storitev je bilo upoštevano načelo enakih možnosti.

Uspešnost in učinkovitost

Ugotovitev: Uspešnost programa je bila v letu 2004 precej višja kot v letu 2005 in število planiranih vključitev je bilo ob nižjih stroških višje.

V letu 2004 so bili rezultati izvajanja programa usposabljanje na delovnem mestu so glede na planirane vključitve nadpovprečni, saj je bil plan vključitev presežen kar za 74,9% (planirano 761, realizirano 1331).

Planirana sredstva so bila realizirana 46,4%, skupni planirani strošek za vključene v program pa je bil 630.359,00 SIT, realizirani strošek pa le 167.116,39 SIT. Strošek je pomembno nižji od planiranega predvsem zaradi malega števila nadaljevanja programa z zaposlitvijo v neprofitnem sektorju, ker se je predvidevalo kar 200 vključitev v nadaljevanje programa, realiziranih pa je bilo le 5.

V letu 2005 je bila slika drugačna. Zavod je začel izvajati podaktivnost relativno pozno, saj prej niso bile podane ustrezne pravne podlage, podobno kot v pri usposabljanju. Po usklajevanju je bilo mogoče objaviti javni poziv, s katerim je Zavod delodajalce seznanil o izvajanju podaktivnosti in jim ponudil možnost posredovanja predlogov programov usposabljanja na delovnem mestu za vključitev brezposelnih oseb. Podaktivnost se je izvajala le zadnje štiri mesece leta, tako da ni bilo mogoče doseči planiranih rezultatov. Poraba predvidenih sredstev za leto 2005 je bila relativno nizka, le 33,8%, večji delež vključitev v letu 2005, ki jih je bilo glede na plan realiziranih 62,6 %, finančno pokrival še v letu 2006.

Horizontalne prioritete

Horizontalne prioritete:

- Vpliv na informacijsko komunikacijsko družbo je pozitiven, vendar odvisen tudi od konkretne vsebine usposabljanja pri delodajalcu
- Enake možnosti: vpliv je pozitiven, kar izkazuje 60% delež vključenih žensk

Tabela 15: Aktivnost 2.1.1.2

cilji		indikator		uspešnost	učinkovitost
operativni cilj	-	izid - output	-	3	
specifični cilj	-	rezultat	-		
globalni cilj	√	učinek (vpliv)	-		

AKTIVNOST 2.1.2. Izobraževanje brezposelnih

PODAKTIVNOST 2.1.2.1 Formalno izobraževanje

Namen programa

S programi izobraževanja brezposelnih v obliki formalnega izobraževanja se omogoča brezposelnim osebam vključitev v izobraževanje po javno veljavnih programih, s ciljem **povečanja njihovih zaposlitvenih možnosti**. Vzporedno s tem naša država sledi temeljnemu cilju strateških dokumentov, to je **prehodu v na znanju temelječo družbo**

Cilji

- višanje stopnje zaposlenosti in nižanje stopnje brezposelnosti,

programa

- pospeševanje socialnega vključevanja skupin prebivalstva s posebnimi potrebami (pa tudi tistih, pri katerih obstaja tveganje izključitve s trga dela),
- razvoj programov in dostopnosti sistemov izobraževanja, z usposabljanjem, z dejavniki vseživljenjskega učenja in krepitevijo kakovosti teh programov,
- zviševanje izobrazbene in kvalifikacijske ravni zaposlenih ter prilagodljivosti novim oblikam organizacije dela.

Tabela 16: indikatorji aktivnosti Formalno izobraževanje⁸¹

Kazalniki	Izhodiščna/ciljna vrednost za leto 2004	Izhodiščna/ciljna vrednost za leto 2005	Izvajanje v 2004	Izvajanje v 2005
Učinek:				
vključenih brezposelnih oseb	4607	4574	3945	3074
Od tega žensk	2644 (67.02%)	1941 (63.14%)
Učinek:				
mladih, ki se vključijo pred 6 meseci brezposelnosti	1110	575
- od tega žensk	535	249
Učinek:				
odraslih, ki se vključijo pred 12 meseci brezposelnosti	776
- od tega žensk
Učinek				
Delež vključenih v preventivne ukrepe
Rezultat:				
udeležencev s pozitivnim rezultatom ob izhodu	...	3613
Rezultat:				
udeležencev, ki so po zaključku programa takoj zaposleni
Rezultat:				
udeležencev, ki so po 12 mesecih zaposleni	...	903

Tabela 17: Planirana in realizirana sredstva⁸²

	Planirana sredstva	Realizirana	Delež realiziranih
--	--------------------	-------------	--------------------

⁸¹ Vir: Letni poročili Koriščenje sredstev Evropskega socialnega sklada v letu 2004 in 2005

⁸² Vir: Letni poročili Koriščenje sredstev Evropskega socialnega sklada v letu 2004 in 2005

		sredstva	sredstev od planiranih
2004/2005	317.058.900,00	190.903.927,10	60.21%
2005/2006	529.461.164,79	188.539.643,34	35.60%

Ugotovitve in mnenja

Programiranje *Ugotovitev:* Analiza programa te podaktivnosti kaže, da pri programiranju niso bili ustrezno upoštevani vsi principi dobrega programiranja, predvsem pogrešamo natančno opredelitev ciljev na različnih ravneh in z njimi povezanih indikatorjev.

V programu ni definiran namen program (namen je definiran kot namen programa na trgu dela: smernica EU št.1)⁸³. Pri programu so definirani le globalni cilji programa⁸⁴ (povečanje zaposljivosti brezposelnih oseb, dvig kvalifikacijske ravni, zmanjšanje strukturnega neskladja na trgu dela), niso pa definirani indikatorji rezultatov za te cilje. Prav tako niso natančno definirane naslednje ravni ciljev in z njimi povezani indikatorji.

Operativni cilji niso podrobneje predstavljeni, definirano je le predvideno število udeležencev. V dokumentu⁸⁵ so navedeni osnovni indikatorji za spremljanje programa, ki niso le indikatorji izida ampak tudi indikatorji rezultata (spremljanje uspešnosti ob zaključku programa, spremljanje uspešnosti z vidika zaposlovanja udeležencev). , ki so precej natančni in se zbirajo tudi po spolu.

Aktivnosti programa so v dokumentu navedene natančno po posameznih udeležencih.

Merila in kriteriji za vključitev v program so navedeni v dokumentaciji projekta.

Skladnost s cilji EPD

Ugotovitev: Ciljne skupine, aktivnosti, upravičeni stroški in končni upravičenci so skladni s cilji Enotnega programskega dokumenta.

Temeljni cilji podaktivnosti, skladni z Evropskim programskim dokumentom, so:

- povečanje zaposljivosti brezposelnih oseb,
- dvig izobrazbene in kvalifikacijske ravni in
- zmanjšanje strukturnega neskladja na trgu dela.

Program tako neposredno podpira cilje ukrepa 2.1 EPD. Ciljno skupino, upravičeno do sofinanciranja s sredstvi Evropskega socialnega sklada v okviru podaktivnosti formalnega izobraževanja predstavljajo:

- brezposelne osebe brez poklicne oziroma strokovne izobrazbe,
- brezposelne osebe s poklicno in strokovno izobrazbo, ki na tem področju ne morejo dobiti zaposlitve in so pri Zavodu RS za zaposlovanje prijavljeni več kot šest mesecev.

⁸³ Program APZ za leto 2004, ZRSZ, 2004, str. 26

⁸⁴ ibid

⁸⁵ Program izobraževanja in pridobitve certifikatov o NPK za brezposelne osebe »Program 10.000+ za šolsko leto 2004/2005, MDDSZ, gradivo za Vlado, 22.7.2004

S sredstvi ESS in lastne udeležbe so lahko financirani upravičeni stroški v skladu z Izvedbeno strukturo ukrepov ESS za Ukrep 2.1. in instrumentov ISU ESS – Formalno izobraževanje, med katere sodijo:

- programi osnovne šole za odrasle – pravice vključenih oseb,
- programi splošnih in strokovnih gimnazij, vključno z maturitetnimi tečaji – pravice vključenih oseb in stroški izvedbe, če MŠŠ ne zagotavlja dovolj sredstev,
- programi za pridobitev nižje poklicne izobrazbe – pravice vključenih oseb in stroški izvedbe,
- programi za pridobitev srednje strokovne izobrazbe, vključno s poklicnimi tečaji in z delovodskimi, poslovodskimi in mojstrskimi izpiti - pravice vključenih oseb in stroški izvedbe.

Tudi končni upravičenci tega programa so ustrezni, za brezposelne osebe brez ustrezne (dokončane) formalne izobrazbe oziroma osebe, ki si želijo pridobiti višjo stopnjo izobrazbe za boljši položaj oziroma večjo konkurenčnost na trgu dela. Program ni neposredno povezan s potrebami lokalnega gospodarstva ker je namenjen posamezniku in njegovi odločitvi za posamezno vrsto izobraževanja.

Relevantnost

Ugotovitev:

Višja izobrazbena raven daje posamezniku večje možnosti za zaposlitev. V skladu z opredelitvijo v 53.b. členu Zakona o zaposlovanju in zavarovanju za primer brezposelnosti se lahko »brezposelna oseba, ki ji ni mogoče zagotoviti ustrezne ali primerne zaposlitve, lahko zaradi izboljšanja položaja na trgu dela na podlagi zaposlitvenega načrta vključi v izobraževanje..«, 53.č. člen pa govori o pridobitvi poklicne kvalifikacije kot javne listine.

Interes za formalno izobraževanje obstaja, prav tako pa obstajajo lokalne zmožnosti za implementacijo. Pri teh aktivnostih gre za sodelovanje različnih partnerjev v procesu.

Glede na razmerje med šolstvom/izobraževanjem in trgom dela se pojavlja vprašanje, ali je smiselno brezposelno osebo usmerjati na začetno formalno izobraževanje, v prvi letnik ustrezne stopnje. Smiselno bi bilo, da ta segment, ki je tudi vezan na dvig izobrazbene ravni, pokriva Ministrstvo za šolstvo in šport, ki je tudi končni upravičenec, Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve oziroma Zavod za zaposlovanje pa izvaja formalno izobraževanje predvsem za zaključne letnike ter za deficitarne poklice, da tako omogoči prijavljenim brezposelnim, da se čim prej zaposlijo.

Financiranje programa poteka na sledeč način:

- Ministrstvo za šolstvo in šport v okviru proračunskih sredstev za posamezno leto financira stroške izvajanja programa poklicnega in strokovnega izobraževanja za organizirane oddelke, v katere

so vključene brezposelne osebe, krije pa tudi stroške izvajanja programa osnovne šole za odrasle. Ministrstvo je prevzelo tudi skrb nad izvajanjem in financiranjem usposabljanja izvajalcev Programa 10.000+, organizatorjev izobraževanja, učiteljev in svetovalnih delavcev, kot naročnik javnih del pa krije tudi materialne stroške za izvajanje učne pomoči.

- Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve v okviru proračunskih sredstev za posamezno leto financira stroške šolnin za udeležence programa (vse individualno vključene in delno tudi oddelke za brezposelne), pravice, ki pripadajo udeležencem, ostale stroške izvajanja javnih del "Učna pomoč brezposelnim osebam", stroške promocije programa, evalvacije, itd.
- Financiranje oddelkov za brezposelne: Ministrstvo za šolstvo in šport in Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve, preko Zavoda RS za zaposlovanje financirata izvajanje programa v oddelkih za brezposelne na podlagi sklenjenih tripartitnih pogodb.

Za spremljanje programa služijo indikatorji. Postavljeni so indikatorji izida, ki spremljajo število vključenih oseb, po različnih kategorijah, in indikatorji rezultatov, ki ugotavljajo število zaposlenih posameznikov neposredno po izobraževanju ter eno leto po zaključku izobraževanja.

Konsistentnost Uspešnost in učinkovitost

Program je vezan na šolsko leto in se torej financira v dveh koledarskih letih, kar predstavlja določene težave pri njegovi izvedbi. Vsako leto se program začne izvajati šele v mesecu novembru, predvsem zaradi priprave pravnih podlag za vključitev brezposelnih v podaktivnost formalnega izobraževanja. Izobraževanje se izvaja za vse brezposelne osebe, ki se vključujejo v formalne izobraževalne programe do vključno V. (pete) stopnje, ostale brezposelne osebe, ki se vključujejo v višje, visoke in univerzitetne programe pa se financirajo iz proračunskega vira RS oz. integralnega proračuna.

Leta 2004 je bila realizacija vključitev 3.945 (85,63%) udeležencev kar je posledica poznega pričetka vključevanja oseb v programe formalnega izobraževanja. Težave so nastale zaradi poteka izobraževanja odraslih v RS in zahtev do izvajalcev izobraževanj, ki jih na višjih, visokih in univerzitetnih programih le-ti niso hoteli sprejeti. Prav tako je niz odprtih vprašanj še pri izvajanju formalnega izobraževanja in stroškov posameznih izobraževalnih storitev, ki niso zajete v cene šolnine. Zato je bil v letu 2005 sprejet sklep, da bo ZRSZ kot izvajalec Programa 10.000+, v bodoče sodeloval izključno le še z izvajalci, ki so v poizvedbi o pripravljenosti sodelovanja sprejeli pogoje, navedene v Programu 10.000+ za šolsko leto 2005/2006, kar je bilo realizirano. Kljub temu pa se pojavljajo težave, zaradi neurejenih pogojev izvajanja podaktivnosti je bilo s strani izvajalcev do konca leta 2005 pogosto zaznati pritožbe in upravičen dvom o zmožnosti zagotovitve kakovostnega izobraževanja. Poleg tega je pozna zagotovitev pogodb vodila v pozna izplačila pravic udeležencem (štipendij, potnih stroškov...) kakor tudi stroškov šolnin izvajalcem, zaradi česar je bilo moteno opravljanje izobraževalnih

obveznosti vseh, udeležencev in izvajalcev.

V šolskem letu 2005/2006 naj bi se v podaktivnost formalnega izobraževanja vključilo 4.574 udeležencev. Ob koncu decembra 2005 je bilo v podaktivnost dejansko vključenih 3.074 oseb (67,2 %), vendar pa bodo končni podatki znani šele spomladi, kajti skladno s šolsko zakonodajo je mogoče opravljati posamezne aktivnosti tudi takrat, kot npr. zaključne izpite ali maturo.

Pojavlja se vprašanje samega formalnega izobraževanja ter povezave med izobraževanjem in delom. Glede na specifično odraslih brezposelnih bi bilo potrebno zagotoviti krajše obdobje izvajanja, ki je sedaj predolgo, saj traja leto in pol za en razred. Poleg tega bi bilo smiselno prilagoditi znanja ciljni populaciji ter jim dati specifična strokovna znanja, zasnovana na kompetencah. Pri nekaterih ciljnih skupinah, predvsem tistih, ki jim grozi izključevanje, kot so npr. Romi, so potrebne začetne izobraževalne aktivnosti, ki jim omogočijo doseganje ustrezne funkcionalne pismenosti, preden se lahko udeležijo razrednega pouka.

Horizontalne prioritete

Podaktivnost Formalno izobraževanje ima pozitiven vpliv na izbrane kriterije horizontalnih prioritet. Pozitivno deluje na trajnostni in okoljski razvoj vseh slovenskih regij v najširšem pomenu, spodbuja uporabo in širjenje znanj o informacijskih in komunikacijskih tehnologijah, ohranja državljanom enake možnosti do izobraževanja ne glede na spol, zdravstveno neenakost ali etnično pripadnost.

Tabela 18: Aktivnost 2.1.2.1

cilji		indikator		uspešnost	učinkovitost
operativni cilj	-	izid - output	-		
Specifični cilj	-	rezultat	-		
globalni cilj	-	učinek (vpliv)	-		

PODAKTIVNOST 2.1.2.2 Nacionalne poklicne kvalifikacije

Namen programa

Omogočiti brezposelnim osebam vključitev v program priprave na postopek za ugotavljanje in potrjevanje nacionalnih poklicnih kvalifikacij (NPK) ter v postopke za ugotavljanje in potrjevanje nacionalnih poklicnih kvalifikacij.

Cilji programa

- Povečanje zaposljivosti brezposelnih oseb,
- dvig izobrazbene in kvalifikacijske ravni ter
- zmanjšanje strukturnega neskladja na trgu dela.

Tabela 19: Indikatorji aktivnosti Program 10000+ Nacionalne poklicne kvalifikacije⁸⁶

Kazalniki	Izhodiščna/ciljna vrednost za leto 2004	Izhodiščna/ciljna vrednost za leto 2005	Izvajanje v 2004	Izvajanje v 2005
Učinek:				
vključenih brezposelnih oseb	600	729	23	131
Od tega žensk	15 (65.21%)	56 (42.74%)
Učinek:				
mladih, ki se vključijo pred 6 meseci brezposelnosti	0	8
- od tega žensk	0	2
Učinek:				
odraslih, ki se vključijo pred 12 meseci brezposelnosti
- od tega žensk
Učinek				
Delež vključenih v preventivne ukrepe
Rezultat:				
udeležencev s pozitivnim rezultatom ob izhodu	...	1238
Rezultat:				
udeležencev, ki so po zaključku programa takoj zaposleni
Rezultat:				
udeležencev, ki so po 12 mesecih zaposleni	...	619

Tabela 20: Planirana in realizirana sredstva⁸⁷

	Planirana sredstva	Realizirana sredstva	Delež realiziranih sredstev od planiranih
2004/2005	150.000.000,00	753.096,57	0.50%
2005/2006	126.879.483,70 ⁸⁸	5.896.403,24	4.64%

⁸⁶ Vir: Letni poročili Koriščenje sredstev Evropskega socialnega sklada v letu 2004 in 2005

⁸⁷ Vir: Letni poročili Koriščenje sredstev Evropskega socialnega sklada v letu 2004 in 2005

⁸⁸ Sredstva za obdobje od 1.9. do 31.12.2005

Ugotovitve in mnenja

Programiranje *Ugotovitev: Analiza programa te podaktivnosti kaže, da pri programiranju niso bili ustrezno upoštevani vsi principi dobrega programiranja, predvsem pogrešamo natančno opredelitev ciljev na različnih ravneh in z njimi povezanih indikatorjev.*

V programu ni definiran namen program (namen je definiran kot namen programa na trgu dela: smernica EU št.1)⁸⁹. Pri programu so definirani le globalni cilji programa⁹⁰ (povečanje zaposljivosti brezposelnih oseb, dvig kvalifikacijske ravni, zmanjšanje strukturnega neskladja na trgu dela), niso pa definirani indikatorji rezultatov za te cilje. Prav tako niso natančno definirane naslednje ravni ciljev in z njimi povezani indikatorji.

Operativni cilji niso podrobneje predstavljeni, definirano je le predvideno število udeležencev. V dokumentu⁹¹ so navedeni osnovni indikatorji za spremljanje programa, ki niso le indikatorji izida ampak tudi indikatorji rezultata (spremljanje uspešnosti ob zaključku programa, spremljanje uspešnosti z vidika zaposlovanja udeležencev). , ki so precej natančni in se zbirajo tudi po spolu.

Aktivnosti programa so v dokumentu navedene natančno po posameznih udeležencih.

Merila in kriteriji za vključitev v program so navedeni v dokumentaciji projekta.

Skladnost s cilji EPD

Ugotovitev: Ciljne skupine, aktivnosti, upravičeni stroški in končni upravičenci so skladni s cilji Enotnega programskega dokumenta.

Cilji podaktivnosti so povečanje zaposljivosti brezposelnih oseb, dvig izobrazbene in kvalifikacijske ravni ter zmanjšanje strukturnega neskladja na trgu dela. Podaktivnost je namenjena brezposelnim osebam brez poklicne izobrazbe. Med vključenimi v program delež žensk znaša vsaj 50 %. Končni koristnik programa je udeleženec usposabljanja. Upravičeni stroški se ujemajo s cilji ukrepa, končni upravičenci razpisa pa so skladni s cilji ukrepa.

Temeljni cilji podaktivnosti, skladni z Evropskim programskim dokumentom, so:

- povečanje zaposljivosti brezposelnih oseb,
- dvig izobrazbene in kvalifikacijske ravni in
- zmanjšanje strukturnega neskladja na trgu dela.

Program tako neposredno podpira cilje ukrepa 2.1 EPD. Ciljno skupino, upravičeno do sofinanciranja s sredstvi Evropskega socialnega sklada v okviru podaktivnosti formalnega izobraževanja predstavljajo:

⁸⁹ Program APZ za leto 2004, ZRSZ, 2004, str. 26

⁹⁰ ibid

⁹¹ Program izobraževanja in pridobitve certifikatov o NPK za brezposelne osebe »Program 10.000+ za šolsko leto 2004/2005, MDDSZ, gradivo za Vlado, 22.7.2004

- brezposelne osebe brez poklicne oziroma strokovne izobrazbe,
- brezposelne osebe s poklicno in strokovno izobrazbo, ki na tem področju ne morejo dobiti zaposlitve in so pri Zavodu RS za zaposlovanje prijavljeni več kot šest mesecev.

S sredstvi ESS in lastne udeležbe so lahko financirani upravičeni stroški v skladu z Izvedbeno strukturo ukrepov ESS za Ukrep 2.1. in instrumentov ISU ESS – Formalno izobraževanje, med katere sodijo:

- programi osnovne šole za odrasle – pravice vključenih oseb,
- programi splošnih in strokovnih gimnazij, vključno z maturitetnimi tečaji – pravice vključenih oseb in stroški izvedbe, če MŠŠ ne zagotavlja dovolj sredstev,
- programi za pridobitev nižje poklicne izobrazbe – pravice vključenih oseb in stroški izvedbe,
- programi za pridobitev srednje strokovne izobrazbe, vključno s poklicnimi tečaji in z delovodskimi, poslovodskimi in mojstrskimi izpiti - pravice vključenih oseb in stroški izvedbe.

Tudi končni upravičenci tega programa so ustrezni, za brezposelne osebe brez ustrezne (dokončane) formalne izobrazbe oziroma osebe, ki si želijo pridobiti višjo stopnjo izobrazbe za boljši položaj oziroma večjo konkurenčnost na trgu dela. Program ni neposredno povezan s potrebami lokalnega gospodarstva ker je namenjen posamezniku in njegovi odločitvi za posamezno vrsto izobraževanja.

Pogoji za vključitev

Vključevanje oseb v program poteka na podlagi zaposlitvenega načrta. Brezposelna oseba najprej pridobi mnenje svetovalca za NPK. V kolikor potrebuje še pripravo, se vključi k izvajalcu na podlagi najugodnejše cene. Po uspešno zaključenem programu, oseba pridobi certifikat.

Relevantnost

Ugotovitev: Program NPK je skladen s politikami na področju zaposlovanja v Sloveniji in EU.

Cilji programa so v skladu tako s programi APZ, katerih del so, kot tudi Smernico EU št.1, ki govori o aktivnih in preventivnih ukrepih za nezaposlen in neaktivne. Program NPK je sicer odziv na potrebe na trgu dela, vendar os lokalne zmožnosti zaenkrat premajhne za uspešno implementacijo sistema.

Nizek procent realiziranih vključitev je posledica pomanjkanja izvajalcev priprav na postopke ugotavljanja in potrjevanja NPK, pa tudi izvajalcev preverjanj in potrjevanj, ki jih vodi MDDSZ. Prav tako delodajalci sistema NPK pogosto še ne razpoznavajo kot izziv in hiter odgovor na spremenjene razmere na trgu dela. Prav ta (ne)prepoznavnost nacionalnih poklicnih kvalifikacij kot enakovrednega standarda izobraževalnim ter njihov obstoj sta verjetno razlog za manjše zanimanje, kot bi bilo sicer.

Nacionalne poklicne kvalifikacije so dober program, vendar je sistem preveč zapleten in dolgotrajen, da bi lahko zaživel s polno močjo, hkrati pa se vzpostavlja relativno počasi. Interes za NPK narašča, vendar so postopki za potrditev nove kvalifikacije dolgotrajni. Za posamezne kvalifikacije tudi ni dovolj izvajalcev, še posebej na nekaterih področjih.

Potrebno bi bilo izvesti promocijo NPK tako pri delodajalcih kot tudi pri nezaposlenih, hkrati pa mora kvalifikacija dobiti ustrezno (enakovredno) mesto v izobraževalnem sistemu. Pomembno je, da gre razvoj v smeri harmonizacije formalnega (šolskega) in neformalnega ter priložnostnega učenja.

Eden od problemov NPK je, da je v določenih segmentih podoben formalnemu sistemu s tem, da je za certificiranje potrebno ali pa se pričakuje izobraževanje, ki je precej dolgotrajno in tudi relativno drago. Na tem področju vlada nekaj monopolov, hkrati pa primanjkuje priložnosti za določeno izobraževanje ali pripravo za postopke certificiranja, kar tudi poviša stroške priprave in izvedbe.

Na področju deficitarnih poklicev primanjkuje določenih nacionalnih poklicnih kvalifikacij, zato bi bilo potrebno razmisliti, kako pristopiti k postopkom predloga in priprave novih NPK za tiste kvalifikacije, ki bi jih Zavod za zaposlovanje lahko ponudil brezposelnim osebam, ki so prijavljeni kot iskalci zaposlitve.

Inputi in outputi so v programu definirani s številom udeležencev programa ter predvidenimi finančnimi sredstvi, rezultati pa s številom udeležencev, ki uspešno zaključijo program in številom tistih, ki so zaposleni po 12 mesecih.

Konsistentnost

Program Nacionalnih poklicnih kvalifikacij kot sistem in del ukrepov aktivne politike zaposlovanja je konsistenten z usmeritvami in politikami v okolju EU. Tu gre predvsem za izgradnjo nacionalnega kvalifikacijskega ogrodja kot sistema, ki sledi principom Evropskega kvalifikacijskega ogrodja. Sistem NPK omogoča postavitve posamezne poklicne kvalifikacije ali vrste kvalifikacij, ki jih potrebuje posamezno okolje in se na ta način lahko vključuje v lokalno institucionalno strukturo.

Uspešnost in učinkovitost

Ugotovitev: V programu je sodelovalo manj udeležencev, kot je bilo načrtovano, prav tako pa je bilo tudi črpanje sredstev manjše, kot je bilo načrtovano.

Program se je pričel izvajati v letu 2004. Začetno planirano število vključitev je bilo 2.100 oseb, zaradi obsežne priprave dokumentacije in vzpostavitve celotnega sistema NPK se je plan vključitev zmanjšal na 600 oseb, na koncu pa se jih je udeležilo 23, kar predstavlja nekaj manj kot 4%. Zaradi zamika pri pripravi dokumentacije se je vključevanje oseb pričelo v sredini meseca novembra. V letu 2004 je bilo

zagotovljeno tudi osnovno usposabljanje za vodje zaposlenih, ki delajo na področju programa. Usposabljanja se je udeležilo 48 delavcev s področja zaposlovanja, poklicne orientacije in aktivne politike zaposlovanja.

Postopke preverjanja in potrjevanja nacionalnih poklicnih kvalifikacij so v navedenem obdobju izvajale organizacije, ki so vpisane v razvid izvajalcev postopkov preverjanja in potrjevanja nacionalnih poklicnih kvalifikacij pri Ministrstvu za delo, družino in socialne zadeve.

V obdobju od 1.9.2005 do 31.12.2005 je bilo v podaktivnost Nacionalne poklicne kvalifikacije na novo vključenih 131 oseb (8,4 % od celotnega planiranega števila vključitev). Nizka realizacija vključitev je zlasti posledica pozne pridobitve pravnih podlag za izvajanje podaktivnosti s strani MDDSZ kot posredniškega telesa kot v prejšnjem letu. Tako je bila pogodba med MDDSZ in ZRSZ za NPK sklenjena 15.4.2004, aneks 1 dne 12.7. 2004, aneks 2 dne 7.10.2004 in aneks 3 30.9.2005⁹², zaradi česar so se lahko aktivnosti začele šele v novembru, tudi ob upoštevanju, da sistem ni vezan na šolsko leto.

V programu so bili navedeni tudi dejavniki, ki vplivajo na število udeležencev, niso pa bila vnaprej opredeljena tveganja ter posledično zmožnosti reagiranja na spremenjene okoliščine.

Analiza Zavoda kaže, da so med vključenimi v podaktivnost prevladovali moški, zlasti iz starostnega razreda 25-45 let, in predvsem s III. IV. in V. stopnjo izobrazbe. Med vključenimi je delež invalidov znašal 3 %, delež iskalcev prve zaposlitve pa 66, %, kar kaže da so nekateri od specifičnih ciljev upoštevani, predvsem izboljšava zaposljivosti brezposelnih oseb. Med njimi je bil velik delež takih, ki so bili brezposelni več kot 6 mesecev, predvsem pri ženskah.⁹³

Program Nacionalnih poklicnih kvalifikacij je predvsem v letu 2004, ko se je začel izvajati, bil veliko manj uspešen, kot je bilo načrtovano. Tudi podatki o črpanju sredstev kažejo, da je bil delež realizacije glede na planirana sredstva za šolsko leto 2005/2006 manj kot 5%, vendar višji kot v letu 2004/2005. V primerjavi z letom prej se je povečal tudi delež udeležencev glede na planirano število.

Horizontalne prioritete

Analiza horizontalnih prioritet kaže, da so bile upoštevane pri načrtovanju in izvajanju programa. V okviru programa posameznih NPK morajo udeleženci uporabljati računalnik., kar je predpisano s katalogom znanj, s čimer se doseže vključitev uporabe IKT v izobraževanje in usposabljanje. Med enakimi možnostmi naj omenimo, da je bilo prvo leto delež žensk med vsemi vključenimi 65,2 %, v letu 2005 pa malo manj kot 43%.

⁹² Letno poročilo, Koriščenje sredstev ESS v letu 2005, ZRSZ, februar 2006

⁹³ ibid, str. 31

Ukrep 2.2: Pospješevanje socialnega vključevanja

Cilji

Splošni cilj: Zviševanje vključenosti oseb s posebnimi potrebami in težavami pri dostopu do trga dela.

Specifični cilji:

- spodbujanje socialnega vključevanja brezposelnih s posebnimi potrebami in izboljšanje njihovih možnosti zaposlitve; posebna pozornost bo posvečena invalidom in mladim odraslim, ki so opustili šolanje pred zaključkom, so brezposelni in se soočajo z različnimi težavami,
- izboljšanje dostopa do trga dela osebam, ki jim grozi socialna izključenost,
- razvoj novih možnosti za zaposlovanje v okviru netržnih zaposlitvenih programov (socialne ekonomije) na lokalnem nivoju.

Upravičene dejavnosti

Ukrep se bo izvajal skozi naslednje dejavnosti:

1. **Pot do integracije** (člen 3.1(a) Uredbe ESS pomoč osebam.)⁹⁴

Izvede se informiranje, usmerjanje, svetovanje, usposabljanje in izobraževanje izbranih ciljnih skupin prek postopnega pristopa do vključevanja. To bo omogočilo socialno vključenost izbranih ciljnih skupin in podprlo njihovo vključevanje na trg dela ali vrnitev v sistem izobraževanja.

Posebna pozornost bo namenjena usposabljanju na področju IKT, in v kolikor bo mogoče, usposabljanju, ki bo obsegalo modul okoljske ozaveščenosti.

2. **Pomoč za zaposlovanje** (člen 3.1(b), 3.1(d) Uredbe ESS pomoč osebam.)⁹⁵

a) Izvajali se bodo razvojni programi lokalnega zaposlovanja, namenjeni omogočanju zaposlovanja brezposelnim osebam, vključno z razvojem novih virov zaposlovanja, zlasti v socialni ekonomiji. Posebna pozornost bo namenjena zagotavljanju dostopa do usposabljanja in zaposlovanja ženskam.

b) Izvede se podpora oblikovanju projektov netržnih zaposlitvenih programov kot socialnega podjetništva, kooperativ in vseh drugih oblik in zagotovi zagonska pomoč pri izdelavi katalogov zaposlitvenih možnosti v okviru lokalnih skupnosti.

Kazalniki in ciljne vrednosti (učinek, rezultat, vpliv)

Ključne ciljne vrednosti tega ukrepa, ki so čim bolj količinsko opredeljene, so kot sledi (vsi pomembni podatki spremljanja se bodo zbirali ločeno za moške in ženske, starostnih skupinah in bodo upoštevali status na trgu dela):

⁹⁴ Uredba (ES) št. 1784/1999 Evropskega parlamenta in Sveta

⁹⁵ ibid

Tabela 21: Indikatorji za Ukrep 2.2⁹⁶

Kazalniki	Izhodiščna/ciljna vrednost 2004-06	Izvajanje v 2004	Izvajanje v 2005	Izvajanje do konca leta 2005
Učinek:				
- število vključenih brezposelnih oseb	1.600	398	506	904
- od tega žensk	800	222	360	582
Delež vključenih drugih ciljnih skupin, ki niso invalidi in osipniki	50%	13,57%	57,71%	38,27%
Rezultat:				
- število udeležencev s pozitivnim rezultatom ob izhodu	800	n.p. ⁹⁷	n.p. ⁹⁸	628 ⁹⁹
Število izhodov v zaposlitve **	...	n.p. ¹⁰⁰	n.p. ¹⁰¹	n.p. ¹⁰²
Št. udeležencev, ki so po 12. mesecih zaposleni	...	n.p. ¹⁰³	n.p. ¹⁰⁴	n.p. ¹⁰⁵

**pridobitev poklicne kvalifikacije, uspešen zaključek programa, nadaljevanje izobraževanja ali usposabljanja, pridobitev zaposlitve

⁹⁶ Vir: Letno poročilo 2005 o izvajanju enotnega programskega dokumenta Republike Slovenije za programsko obdobje 2004-2006

⁹⁷ podatki – vrednosti kazalnikov bodo posredovane na naslednji redni seji Nadzornega odbora EPD, vendar ti podatki na stanje na dan 31.12.2005 ne bodo dali povsem realne slike o izvajanju, ker se lahko izvajanje instrumentov nadaljuje v naslednjem letu

⁹⁸ ibid

⁹⁹ ibid

¹⁰⁰ ibid

¹⁰¹ ibid

¹⁰² ibid

¹⁰³ ibid

¹⁰⁴ ibid

¹⁰⁵ ibid

Tabela 22: Kumulativni podatki za leti 2004 in 2005 na ravni ukrepa 2.2¹⁰⁶

	Razpoložljiva sredstva 2004-2006		Razpisana sredstva ¹⁰⁷		Dodeljena sredstva ¹⁰⁸		Podpisane pogodbe ¹⁰⁹		Izplačila iz proračuna RS ¹¹⁰		Posredovani zahtevki za povračilo na plačilni organ ¹¹¹		Število sofinanciranih instrumentov ¹¹²
	mio SIT	% ¹¹³	mio SIT	% ¹¹⁴	mio SIT	% ¹¹⁵	mio SIT	% ¹¹⁶	mio SIT	% ¹¹⁷	mio SIT	% ¹¹⁸	
Ukrep 2.2	2.338	100	2.199	94,0	1.419	60,7	1.876	80,2	355	15,2	172	9,8	6
Skupaj PN 2	23.375	100	19.079	81,6	17.004	77,0	16.523	71,0	6.444	27,6	2.448	14,0	60
SKUP AJ EPD	78.872	100	69.439	88,0	61.165	77,5	45.764	58,1	23.451	29,7	11.795	19,9	223

Tabela 23 : Finančno izvajanje v letu 2004 na ravni ukrepa 2.2¹¹⁹

	Razpoložljiva sredstva (SIT)*	Dodeljena sredstva (SIT)**	Delež dodeljenih sredstev glede na razpoložljiva sredstva (%)	Delež sredstev EU glede na dodeljena sredstva (%)	Število sofinanciranih projektov
Skupaj ukrep 2.2	2.337.489.000	259.731.000	11,11	75	3

* Razpoložljiva sredstva so prevzete obveznosti v skladu z EPD

** Dodeljena sredstva so zneski potrjeni na Programskem svetu, za koledarsko leto (2004); dodeljena sredstva niso neposredno primerljiva s tabelami o obsegu dodeljenih sredstev po skupinah regij, saj le te upoštevajo v določenih instrumentih sredstva za šolsko leto 2004/2005

- **Priporočilo:** Predlagamo, da se uskladi terminologija za posamezne indikatorje in da se izraz učinek nadomesti z izidom, ki natančneje opisuje indikator. .

Ciljni upravičenci

Med ciljne upravičence pomoči v okviru tega ukrepa lahko sodijo:

- Dolgotrajno brezposelni (več kot 2 leti),
- Mladi, ki so opustili šolanje, so brezposelni in imajo težave na različnih področjih

¹⁰⁶ Vir: Letno poročilo 2005 o izvajanju enotnega programskega dokumenta Republike Slovenije za programsko obdobje 2004-2006

¹⁰⁷ kumulativa v obdobju 1.1.2004 – 31.12.2005,

¹⁰⁸ ibid

¹⁰⁹ ibid

¹¹⁰ ibid

¹¹¹ osnova za izračun deleža je samo EU del

¹¹² Ker je v 2. PN kazalnik »št. projektov«, zaradi nedvoumnosti uporabljamo termin instrument

¹¹³ % glede na razpoložljiva sredstva

¹¹⁴ ibid

¹¹⁵ ibid

¹¹⁶ ibid

¹¹⁷ ibid

¹¹⁸ ibid

¹¹⁹ Vir: Letno poročilo 2004 o izvajanju enotnega programskega dokumenta Republike Slovenije za programsko obdobje 2004-2006

- Invalidi (telesni in duševni),
- Etnične skupine (Romi),
- Druge skupine: žrtve nasilja, bivši odvisniki, osebe po prestani kazni, in drugi,

Skladnost s horizontalnimi prednostnimi nalogami

Enake možnosti:

Spodbujanje enakih možnosti se bo sistematično upoštevalo pri pripravi programov in projektov, pri izvajanju in spremljanju vseh programov in pri poročanju. S tem ukrepom se bo reševala in preprečevala socialna izključenost žensk. To jim bo pomagalo pri vključevanju in/ali ponovnem vključevanju na trg dela. Kjer se ukrep izvaja s posameznimi projekti, kriteriji izbire vključujejo zagotavljanje položaja žensk v delovnem okolju, na trgu dela in pri razvoju človeških virov.

Informacijska družba:

Ukrep je usmerjen v izkoriščanje možnosti, ki jih nudi *informacijska družba* (ID) in IKT, zlasti na področjih, ki spodbujajo aktivne oblike iskanja zaposlitve in preprečevanje socialne izključenosti (dodatno pospešene z večanjem 'digitalnega razkoraka') kakor tudi na področju izobraževanja in usposabljanja. Spodbuja se uporaba storitev ID ter izboljša dostop do teh storitev.

Razvoj lokalnega zaposlovanja:

Ukrep bo spodbujal lokalne netržne in tržne programe zaposlovanja na podlagi lokalnih partnerstev in sodelovanja lokalnih subjektov z namenom podpore razvoju lokalnih okolij. Na ta način bo dosežena krepitev sodelovanja na regionalni in lokalni ravni pri zmanjševanju brezposelnosti, spodbujanju zaposlovanja, izboljševanju delovanja trga dela in spodbujanju razvoja lokalnih gospodarstev. Lokalni programi so zlasti pomembni z vidika preprečevanja socialne izključenosti in pospeševanja možnosti zaposlitve izbranih ciljnih skupin.

Trajnostni razvoj:

Glede *trajnostnega razvoja* se od ukrepa ne pričakuje pomembnih neposrednih učinkov na okolje. Vendar pa se pričakuje splošni pozitivni učinek na okolje. Vključene osebe bodo v skladu s potrebami vključene v modul okoljskega usposabljanja.

Evalvacija kriterijev za Ukrep 2.2: Pospeševanje socialnega vključevanja

Dodeljena finančna sredstva

Ugotovitev: V letih 2004 in 2005 je bilo za Ukrep 2.2. dodeljenih skupaj 60,7% razpoložljivih sredstev, kar je nižje od povprečja naloge.

V letih 2004 in 2005 je bilo za izvajanje ukrepa 2.2. v povprečju dodeljenih 60,7% razpoložljivih predvidenih sredstev sredstev za ta ukrep. Primerjava s podatki za leto 2004 kaže, da je k temu pripomoglo predvsem črpanje v letu 2005, kajti v letu 2004 je bilo porabljenih le 11,11% razpoložljivih sredstev. Podpisane pogodbe so za 80% vseh sredstev kar kaže, da se črpanje prenaša v naslednje leto. Podrobnejša analiza pokaže, da je bilo črpanje sredstev v Programu delovne vključenosti invalidov nekaj čez 90%, medtem pa ko so imeli drugi

programi zelo skromno črpanje tudi v letu 2005.

Indikatorji

***Ugotovitev:** Analiza indikatorjev za ukrep 2.2 kaže, da so dosežene vrednosti ob koncu leta 2005 nižje (predvsem skupno število udeležencev), kot bi bilo za pričakovati.*

Indikatorji so ustrezni. Potrebno bi bilo definirati ciljne vrednosti za rezultate udeležencev, ki se zaposlijo, da bi na ta način lahko spremljali uspešnost programa. Tudi tu bi morala biti statistika ločeno za ženske.

Ugotovitve in mnenja

Programiranje

***Ugotovitev:** Analiza posameznih programov ukrepa 2.2 kaže, da pri programiranju nobenega od programov niso bili upoštevani vsi principi dobrega programiranja.*

Programi so definirani v dokumentu Aktivne politike zaposlovanja, so sicer strukturirani, vendar niso bili pripravljene z upoštevanjem principov dobrega programiranja. V nobenem od programov tega ukrepa niso definirani globalni cilji, posebni cilji in operativni cilji in ustrezni indikatorji, ki bi omogočali spremljanje in evalvacijo programov. V programih tudi ni zabeleženega tveganja oziroma nevarnosti in ukrepanja v tem primeru. Najprimernejši instrument kot del širšega instrumentarija je logični okvir, ki smo ga svetovali že pri ukrepu 2.1. in ki bi ga bilo smiselno (in potrebno) uporabljati pri vseh programih ali drugih inštrumentih.

Skladnost s cilji EPD

***Ugotovitev:** Ciljne skupine, aktivnosti, upravičeni stroški in končni upravičenci so bili v vseh programih ukrepa 2.2. skladni s cilji Enotnega programskega dokumenta.*

Ciljne skupine oziroma upravičenci so dolgotrajno brezposelni, mladi, ki so opustili šolanje in so brezposelni, invalidi, etnične skupine in druge (marginalne) skupine. Upravičeni stroški se ujemajo s cilji, končni upravičenci razpisa pa so skladni s cilji EPD.

Relevantnost

***Ugotovitev:** Programi ukrepa so relevantni za ciljne skupine in njihove potrebe.*

Ta ukrep je namenjen dopolnitvi obstoječih nacionalnih programov pri razvijanju in razširjanju preventivnih in aktivnih politik zaposlovanja, ki so usmerjene na najbolj prikrajšane skupine. Slovenija je sprejela nekaj ukrepov in programov spodbujanja socialnega vključevanja. Izvajata se Program boja proti revščini in socialni izključenosti (2000) in Strategija razvoja varstva invalidov (1991), podpisan pa je bil tudi Skupni memorandum o socialnem vključevanju (JIM, 2003). Ukrep dopolnjuje tudi druge ukrepe v okviru te prednostne naloge, zlasti tiste, namenjene

brezposelnim osebam. Ta ukrep je posebej usmerjen v reševanje problemov ciljnih skupin s posebnimi potrebami pri vključevanju na trg dela, ki ga dopolnjuje pomoč za zaposlovanje. Z zagotavljanjem celostne podpore osebam iz prikrajšanih skupnosti ukrepe pomaga pri odpravljanju ovir pri zaposlovanju. V okviru tega ukrepa se bo podpiralo sodelovanje na lokalni ravni ter v tem okvirju razvoj ter izvajanje posebnih programov socialne in ekonomske vključitve oseb iz ciljnih skupin.

Splošni cilj tega ukrepa je zviševanje udeležbe ljudi s posebnimi potrebami in težavami pri dostopu do trga dela. Posebni cilji pa so spodbujanje socialnega vključevanja brezposelnih oseb s posebnimi potrebami in izboljšanje njihovih zaposlitvenih možnosti;

Definirane so bile ciljne skupine, gre tudi za ranljive skupine in tiste, ki jim grozi socialna izključenost. V občutljive skupine sodijo tudi mladi, ki so opustili šolo zaradi različnih razlogov in so brez kvalifikacij. Mladi z nizkimi kvalifikacijami ali brez njih se soočajo z velikimi težavami na trgu dela, saj so njihove zaposlitvene možnosti nizke, delovna mesta in poklici, kamor se lahko prijavijo, pa jim nudijo nizko raven socialne varnosti.

Z vidika socialne vključenosti so posebne skupine na trgu dela tudi etnične skupine, posebno Romi. Delovna aktivnost Romov je v primerjavi z večino prebivalstva nizka, predvsem zaradi pomanjkanja osnovnih kvalifikacij, funkcionalne pismenosti ter predsodkov delodajalcev.

Poleg invalidov, mladih, ki so zapustili šolo in Romov, so še druge skupine diskriminiranih na trgu dela, ki zelo težko najdejo zaposlitev. V skladu s Skupnim memorandumom o socialnem vključevanju JIM, ranljive skupine vključujejo tudi brezdomce in ljudi z nizkimi dohodki, žrtve nasilja, osebe s težavami v duševnem zdravju, odvisnike, osebe po prestani kazni ter ljudi brez dovoljenja za delo.

Izbrane ciljne skupine so bile ustrezne, ta segment populacije se pojavlja le v tem ukrepu, čeprav se invalidi oziroma tisti z zmanjšanimi sposobnostmi pojavljajo tudi v ukrepu 2.4.

Aktivnosti v okviru ukrepa 2.2. se izvajajo s programom. Osnova instrumentu nacionalnemu programu je Nacionalni akcijski program zaposlovanja v RS (NAP)) in *Program izobraževanja in pridobitve nacionalnih poklicnih kvalifikacij za brezposelne osebe »Program 10.000+« za šolsko leto 2004/2005*, ki ga sprejme Vlada RS in podrobneje razdelani in operativno opredeljeni ukrepi v Programu aktivne politike zaposlovanja (Program APZ).

Končni upravičenec je Zavod Republike Slovenije za zaposlovanje, ki tudi izvaja ali koordinira vse aktivnosti. Zavod ima ustrezno infrastrukturo za izvajanje programov, kar poenostavi oziroma olajša predvsem izbor kandidatov in komunikacijo z njimi.

V tem ukrepu je šlo za naslednje aktivnosti in podaktivnosti: Pot do vključenosti (Projektno učenje za mlajše odrasle), Programi delovne vključenosti invalidov, Pomoč za zaposlovanje dolgotrajno brezposelnih žensk, Projekti netržnih zaposlitvenih programov, Usposabljanje na delovnem mestu in integrirani programi usposabljanja za invalide in Usposabljanje na delovnem mestu v učnih delavnicah in učnih podjetij. Predviden je bil še en inštrument, Spodbujanje prehajanja osebnega dopolnilnega dela v redne oblik zaposlitve, vendar se je med testiranje ugotovilo, da program ni izvedljiv.

Aktivnosti programov so skladne s cilji tako splošnimi kot tudi posebnimi. Ustrezne so tudi ciljne skupine, ki so bile vključene.

Sama izpeljava programov je potekala z neposrednimi napotitvami brezposelnih oseb iz ciljnih skupin na osnovi podatkov iz podatkovnih baz Zavoda za zaposlovanje. Izvajalci posameznih aktivnosti so bili izbrani z javnim razpisom, kjer je bilo mogoče, so bili to lokalni izvajalci. Pri določenih programih, na primer pri Projektne učenju za mlajše odrasle, so bile težave z izvajalci, ker jih ni dovolj, njihova mreža pa je slabo razvita¹²⁰.

Vključitev je bilo manj, kot je bilo predvideno, skoraj v vseh programih, v večini primerov je to posledica kasne izvedbe postopkov. (pravne podlage za pripravo razpisov in pogodb so običajno pripravljene šele konec julija – glej Letna poročila o izvajanju ESS). Za izvajanje takih programov, vezanih na socialno izključenost je nujno sodelovanje lokalnega okolja, kajti brez tega je aktivnosti skoraj nemogoče izpeljati.

Konsistentnost

***Ugotovitev:** Programi so skladni z evropsko in nacionalno strategijo zaposlovanja, programi pa so tudi usklajeni z ostalimi inštrumenti EPD.*

Programi ukrepa 2.2. so vpeti v nacionalno strategijo zaposlovanja, ki je skladna z evropsko strategijo zaposlovanja. Podpira doseganje slovenskih strateških ciljev do leta 2006, ki so zastavljeni Nacionalnem programu razvoja trga dela in zaposlovanja do leta 2006. Ukrep dopolnjuje tudi druge ukrepe v okviru te prednostne naloge, zlasti tiste, namenjene brezposelnim osebam. Ta ukrep je posebej usmerjen v reševanje problemov ciljnih skupin s posebnimi potrebami pri vključevanju na trg dela, ki ga dopolnjuje pomoč za zaposlovanje. Z zagotavljanjem celostne podpore osebam iz prikrajšanih skupnosti ukrepe pomaga pri odpravljanju ovir pri zaposlovanju. V okviru tega ukrepa se bo podpiralo sodelovanje na lokalni ravni ter v tem okvirju razvoj ter izvajanje posebnih programov socialne in ekonomske vključitve oseb iz ciljnih skupin.

V programih so definirani splošni in posebni cilji, nekateri operativni cilji pa niso opredeljeni v številkah, še posebej pri posameznih aktivnostih in podaktivnostih. Tudi za sam ukrep kazalniki do konca leta

¹²⁰ Zato na nekaterih območnih enotah Zavoda za zaposlovanje ne izvajajo programa PUM.

2005 niso bili natančno definirani, nato pa jih je organ upravljanja sprejel in potrdil. Na nivoju aktivnosti posamezni kazalniki niso bili definirani kot kazalniki učinka, rezultata ali vpliva, ampak le kot kazalniki. To kaže, da morebiti pomen kazalnikov ni ustrezno razumljen. V tabeli smo predlagane kazalnike razdelili na kazalnike vpliva, rezultata in učinka, da bi bili tako lažje razumljivi.

Ciljne skupine so dobro opredeljene. Sam projekt se bo lahko nadaljeval, če bodo zagotovljena sredstva za njegovo izvajanje. Programi so v primerjavi z drugimi programi v okviru druge prednostne naloge specifični, ker nagovarjajo drugo populacijo, so pa komplementarni drugim ukrepom.

Trajnost

Ta ukrep je namenjen dopolnitvi obstoječih nacionalnih programov, da bi razvijal in razširjal preventivne in aktivne politike zaposlovanja, ki so usmerjene na marginalizirane skupine. Zato je posebej usmerjen v reševanje problemov ciljnih skupin s posebnimi potrebami glede integracije na trg dela (pot do vključitve, ki lahko vključuje ugotavljanje potreb, informiranje, usmerjanje, svetovanje, izobraževanje in usposabljanje), ki ga dopolnjuje pomoč za zaposlovanje. Ukrep dopolnjuje tudi druge ukrepe v okviru te prednostne naloge, zlasti tiste, namenjene brezposelnim, tako da lahko pride do sinergijskih učinkov.

Nacionalne usmeritve so v skladu z usmeritvami EU, je pa obseg aktivnosti odvisen od sredstev, ki so na razpolago. Programi predstavljajo del programov aktivne politike zaposlovanja. Dodana vrednost je v tem primeru višina sredstev, ki so na voljo za posamezne programe, s katerimi se poveča število vključenih posameznikov.

Lokalna institucionalna struktura je v izvajanje vključena preko razpisov za izvajanje posameznih aktivnosti v okvirih programov, kjer je to mogoče. V primeru Projektnega učenja za mlajše odrasle je bila v nekaterih okoljih težava z izvajanjem, ker ni bilo lokalnih izvajalcev. Verjetno bi bilo potrebno ojačati število točk, kjer se ponuja tovrstno izobraževanje, ki se je izkazalo za učinkovit sistem za spodbujanje mladih osipnikov za vračanje v izobraževanje ali pa za zaposlitev, po pridobitvi ustreznih kompetenc. Možnost je, da bi se ti programi lahko ponujali v novih centrih vseživljenjskega učenja.

Večina programov, ki je potekala v okviru tega ukrepa, je bila prilagojena lokalnim potrebam. Vendar je prihajalo do težav z vključevanjem v nekatere programe, na primer projekti netržnih zaposlitvenih programov, kjer ni bilo posebnega zanimanja med delodajalci, tako da se je vključilo le 10% planirane populacije. V tem primeru bi bilo potrebno razmisliti o ponujanju programa tudi v drugih regijah, ne le tistih z višjo stopnjo brezposelnosti od povprečne.

Sredstva, ki so bila na voljo za izpeljavo projekta, so bila ustrezna in so zadostovala za izvedbo, v mnogih primerih pa zaradi težav pri izvedbi vseh ni bilo mogoče črpati, tako da so ostajala.

Vidiki horizontalnih prioritet so bili upoštevani. Enakost možnosti je bila zasnovana in upoštevana kot delež vključenih žensk, ki je bil planiran 50%. Eden od programov tega ukrepa je bil namenjen samo ženskam, šlo je za zaposlovanje dolgotrajno brezposelnih žensk, čeprav so analize kasneje pokazale, da večina ni bila brezposelna dalj kot dve leti. Informacijsko komunikacijski vidik je predstavljala uporaba IKT pri izobraževanju ali usposabljanju. Tudi preprečevanje revščine je bilo kot horizontalna prioriteta vključeno v programe, ker je bila ciljna populacija brezposelnih tista, ki je v nevarnosti. Podprte so bile tista področja, kjer je stopnja brezposelnosti višja od povprečne brezposelnosti v Republiki Sloveniji.

Uspešnost in učinkovitost

Učinkovitost programov ukrepa 2.2. je manjša kot učinkovitost ukrepov 2.1. Manjši je bil odstotek črpanja sredstev, tudi število vključenih oseb je manjše kot pri nekaterih drugih programih. Eden od razlogov je predvidoma zahtevnejša skupina, ki težko dobi zaposlitev tudi ob sicer ugodnih pogojih za delodajalca.

V tem ukrepu ni bilo težav z zamudami pri pripravi razpisov, bilo pa je manj zanimanja za nekatere programe, kot so na primer netržni zaposlitveni programi ali usposabljanje na delovnem mestu, kjer se je vključila le desetina od predvidenega števila udeležencev. Pri ostalih programih je bilo vključevanje višje, na primer v primeru usposabljanja na delovnem mestu, kjer je bilo število za tekoče leto celo preseženo.

Pri Projektne učenju za mlajše odrasle se v posameznem letu realizira le manjši del sredstev zaradi poznega začetka izvajanja aktivnosti, ki je vezan na šolsko leto, zato se stroški pojavijo šele v naslednjem letu. Prav tako se kazalniki nanašajo na naslednje leto, v naslednje leto pa se prenašajo tudi finance.

Za uspešnost programa je pomembno tudi učinkovito črpanje sredstev. Med težje zaposljivimi imamo različne skupine posameznikov in tudi razmere v različnih regijah niso enake. Zato bi bilo mogoče smiselno, da se pripravi integralna shema subvencij za različne skupine, potem pa se odločitev o razrezu sprejme na lokalnem ali regionalnem nivoju.

Na osnovi kazalnikov, ki so na voljo, ocenjujemo, da so programi uspešni, ob upoštevanju nekaterih že omenjenih omejitev. Še posebej je uspešen program Projektne učenje za mlajše odrasle, čeprav podatkov o vračanju v izobraževanje še ni bilo mogoče dobiti in tako oceniti njegove dolgotrajnejše učinke.

Evalvacija po posameznih programih

AKTIVNOSTI UKREPA 2.2

AKTIVNOST 2.2.1. Pot do vključenosti

PODAKTIVNOST 2.2.1.1. Pot do vključenosti (Projektno učenje za mlajše odrasle)

Namen programa Izvajanje aktivnosti, ki posamezniku pomagajo pridobiti funkcionalna znanja s področja splošne razgledanosti, večjo prožnost mišljenja, tista znanja, ki so ciljno usmerjena k vsebinam, ki povečajo možnosti za uspešno reintegracijo v šolsko okolje in vsakdanje življenje ter omogočajo večjo integracijo na trgu delovne sile, zlasti zaposlitveno fleksibilnost in samostojnost.

Cilji programa Cilji so spodbuditev mladih brezposelnih oseb, da se vrnejo v izobraževanje ali se zaposlijo, splošne izobraženosti, formiranje poklicne identitete in socialno kulturnega delovanje.

Tabela 24: Indikatorji aktivnosti Pot do vključenosti (Projektno učenje za mlajše odrasle)¹²¹

Kazalniki	Izhodiščna/ciljna vrednost za leto 2004	Izhodiščna/ciljna vrednost za leto 2005	Izvajanje v 2004	Izvajanje v 2005
Učinek:				
- število vključenih brezposelnih oseb	280	200	105	117
- od tega žensk	50%	...	51	50 (42.73%)
Delež vključenih drugih ciljnih skupin, ki niso invalidi in osipniki
Rezultat:				
- število udeležencev s pozitivnim rezultatom ob izhodu	...	120
Število izhodov v zaposlitev ¹²²	...	20
Št. udeležencev, ki so po 12. mesecih zaposleni

Tabela 25: Planirana in realizirana sredstva¹²³

	Planirana sredstva	Realizirana sredstva	Delež realiziranih sredstev od planiranih
2004/2005	28.326.400,00	0,00	0%

¹²¹ Vir: Letni poročili Koriščenje sredstev Evropskega socialnega sklada v letu 2004 in 2005

¹²² Pridobitev kvalifikacije, uspešen zaključek programa, nadaljevanje izobraževanja ali usposabljanja, pridobitev zaposlitve

¹²³ Vir: Letni poročili Koriščenje sredstev Evropskega socialnega sklada v letu 2004 in 2005

2005/2006	30.000.000,00	5.479.440,72	18.26%
-----------	---------------	--------------	--------

Ugotovitve in mnenja

Programiranje *Ugotovitev: Analiza programa kaže, da pri programiranju niso bili ustrezno upoštevani vsi principi dobrega programiranja, predvsem pogrešamo natančno opredelitev ciljev na različnih ravneh in z njimi povezanih indikatorjev.*

V programu ni definiran namen program (namen je definiran kot namen programa na trgu dela: smernica EU št.1)¹²⁴. Pri programu so definirani le globalni cilji programa¹²⁵ (povečanje zaposljivosti brezposelnih oseb, dvig kvalifikacijske ravni, zmanjšanje strukturnega neskladja na trgu dela), niso pa definirani indikatorji rezultatov za te cilje. Prav tako niso natančno definirane naslednje ravni ciljev in z njimi povezani indikatorji.

Operativni cilji niso podrobneje predstavljeni, definirano je le predvideno število udeležencev. V dokumentu¹²⁶ so navedeni osnovni indikatorji za spremljanje programa, ki niso le indikatorji izida ampak tudi indikatorji rezultata (spremljanje uspešnosti ob zaključku programa, spremljanje uspešnosti z vidika zaposlovanja udeležencev). , ki so precej natančni in se zbirajo tudi po spolu.

Aktivnosti programa so v dokumentu navedene natančno po posameznih udeležencih.

Merila in kriteriji za vključitev v program so navedeni v dokumentaciji projekta.

Skladnost s cilji EPD

Ugotovitev: Ciljne skupine, aktivnosti, upravičeni stroški in končni upravičenci so skladni s cilji Enotnega programskega dokumenta.

Program PUM je namenjen mladim brezposelnim osebam do 26 let starosti, ki so opustili šolanje. Kriteriji izbora za vključevanje brezposelnih oseb pa so:

- upoštevanje ciljnih skupin: mladi brezposelni »osipniki«, etnične manjšine, brezposelni, ki jim grozi izključenost.
- od vseh vključenih vsaj 50 % žensk,
- potrebe brezposelne osebe,
- možnost za uspešen zaključek programa.

Aktivnosti so skladne s ciljem ukrepa, ker gre za mlade brezposelne, ki jim grozi izključenost, ker so izobraževanje kot »osipniki« zapustili pred koncem izobraževanja. Program jim pomaga, da se vrnejo v izobraževalni sistem. Tudi končni upravičenci so skladni s ciljem ukrepa, prav tako kot stroški, ki so upravičeni, tako da se program in njegovi elementi skladajo s tem ukrepom. Vendar tukaj ne gre primarno za vključevanje na trg dela, gre predvsem za motivacijsko komponento

¹²⁴ Program APZ za leto 2004, ZRSZ, 2004, str. 26

¹²⁵ ibid

¹²⁶ Program izobraževanja in pridobitve certifikatov o NPK za brezposelne osebe »Program 10.000+ za šolsko leto 2004/2005, MDDSZ, gradivo za Vlado, 22.7.2004

ter razvoj splošnih funkcionalnih znanj.

Relevantnost

Ugotovitev: Program je relevanten in ustrezen za ciljno skupino, vendar bi bilo potrebno spremeniti indikatorje zaposlovanje ter jih nadomestiti z indikatorji vključenosti v izobraževanje.

Program nagovarja populacijo osipnikov, ki so zapustili šolanje in so v nevarnosti, da ga ne zaključijo, ostanejo brez ustrezne izobrazbe in kot taki z manjšimi možnostmi za zaposlitev. Programski cilji so relevantni in v skladu tako s politiko APZ kot tudi ESS v boju proti socialni izključenosti, ki grozi neuspešnim posameznikom. Ciljna skupina je ustrezna, programi se izvajajo v lokalnem okolju. .

Projektno učenje za mlade je dober program, z dobro vsebino, ki pa ne omogoča takojšnje izhoda v zaposlovanje. Tukaj pravzaprav niso popolnoma jasne meje med šolskim sistemom in zaposlovanjem, predvsem Zavodom za zaposlovanje, kajti ti osipniki niso »klienti«, ki bi iskali zaposlitev oziroma naj to ne bi bili. Za vključitev v program se morajo biti osipniki prijavljeni na Zavodu za zaposlovanje in imeti zaposlitveni načrt, hkrati pa naj bi se vrnil nazaj v izobraževanje

Kazalniki določeni v programu se izračunajo po koncu šolskega leta. Manjkajočih indikatorjev ni mogoče izračunati, saj bodisi potrební čas za izračun še ni potekel, bodisi indikator ni relevanten za program. Delež žensk je manjši od 50% zaradi večjega deleža fantov med osipniki, kar se kaže tudi v večletnem spremljanju programa PUM in njegovi zunanji evalvaciji.

Med indikatorji se nam ne zdijo ustrezni indikatorji vključenosti v zaposlitev, kajti osnovni cilj programa PUM naj bi bil vračanje v izobraževanje, ne pa izhod na trg dela

Konsistentnost

Program sicer ni vezan neposredno na zaposlovanje, ima pa pozitivne učinke ker posamezniku pomaga pridobiti osnovna funkcionalna znanja, daje mu splošno razgledanost, večjo prožnost mišljenja, znanja, ciljno usmerjena k vsebinam, ki povečajo možnosti za uspešno reintegracijo v šolsko okolje in vsakdanje življenje ter omogočajo večjo integracijo na trgu delovne sile, zlasti zaposlitveno fleksibilnost in samostojnost. Program poskuša preprečiti socialno izključenost posameznikov v zgodnjem obdobju ter jih vrniti v izobraževanje ali usposabljanje.

Uspešnost in učinkovitost

Ugotovitev:

Izvajanje programa PUM je vezano na šolsko leto. V letu 2004 je bilo planiranih vključitev 280, a vključilo se je le 105 oseb, dobra tretjina (37,5%). V naslednjem šolskem letu je bila s »Programom 10.000+« za šolsko leto 2005/2006, katerega del je PUM, predvidena vključitev 200 brezposelnih oseb. V PUM se mladi vključujejo skozi vse šolsko leto, zato je izkazana 58,5 % realizacija vključitev relativno ustrezna, a dokazuje, da je ciljna skupina potencialnih kandidatov, za tako dober

program kot je PUM, včasih res potrebna daljše in bolj poglobljene obravnave. Zato strokovni delavci zavoda pred napotitvijo v ta program mladi brezposelni osebi zagotovijo obisk poklicnega svetovalca ter tudi izvajalca PUM-a.

V letih 2004 in 2005 se je realiziral le manjši del sredstev, prvo leto nekaj več kot 28 milijonov, v letu 2005 pa le 18% od predvidenih 30 milijonov. Ti podatki odražajo pozno začetno izvajanje podaktivnosti, tako da naj bi se večji del stroškov realiziral v letu 2006. .

Pri projektu PUM se pojavlja še ena težava. Program prinaša dobre izkušnje, vendar manjka izvajalcev in mreža izvajalcev ni dovolj dobro razvita, da bi lahko uspešno pokrila vse potrebe, še posebej na nekaterih regionalnih področjih.

Horizontalne prioritete

Med horizontalnimi ukrepi velja omeniti le približno polovično udeležbo žensk, kar naj bi pripomoglo k enakim možnostim, druge prioritete pa niso bile posebej upoštevane ali programirane.

Tabela 26: Aktivnost 2.2.1.1

cilji		indikator		uspešnost	učinkovitost
operativni cilj	-	izid - output	-		
specifični cilj	√	rezultat	√		
globalni cilj	-	učinek (vpliv)	-		

PODAKTIVNOST 2.2.1.2. Programi delovne vključenosti invalidov (program se je izvajal le v letu 2004)

Namen programa

Programi delovne vključenosti so namenjeni izenačevanju možnosti zaposlovanja oziroma ustvarjanju pogojev za zaposlovanje invalidov, ki imajo kompleksne ovire in posebne potrebe, ki izhajajo iz bolezni, okvare, funkcijske omejitve ali oviranosti.

Cilji programa

Cilj programa je usposobitev invalida za vključitev v zaposlitev v skladu z njegovimi sposobnostmi, znanji in zmožnostmi.

Tabela 27: Indikatorji aktivnosti Programi delovne vključenosti invalidov¹²⁷

Kazalniki	Izhodiščna/ciljna vrednost za leto 2004	Izvajanje v 2004	Izvajanje v 2005
Učinek:			

¹²⁷ Vir: Letno poročilo Koriščenje sredstev Evropskega socialnega sklada v letu 2004

- od tega žensk	...	171	(program se je izvajal le v letu 2004)
Delež vključenih drugih ciljnih skupin, ki niso invalidi in osipniki	
Rezultat:			
- število udeležencev s pozitivnim rezultatom ob izhodu	
Število izhodov v zaposlitve ¹²⁸	
Št. udeležencev, ki so po 12. mesecih zaposleni	

Tabela 28: Planirana in realizirana sredstva¹²⁹

	Planirana sredstva	Realizirana sredstva	Delež realiziranih sredstev od planiranih
2004	211.403.600,00	191.113.568,31	90.40%
2005	Program se v tem letu ni izvajal		

Ugotovitve in mnenja

Programiranje *Ugotovitev: Analiza programa kaže, da pri programiranju niso bili ustrezno upoštevani vsi principi dobrega programiranja, postavljena je le struktura z osnovnimi informacijami.*

Analiza programa v okviru te podaktivnosti kaže, da tako kot tudi pri drugih programih pri programiranju niso bili ustrezno upoštevani principi programiranja, ki se jih uporablja za spremljanje in usmerjanje programa.

Pri programu je bil naveden le namen tega programa¹³⁰, zagotavljanje vključenosti v delo z usposabljanjem, privajanjem na delo, pridobivanje delovnih spretnosti in veščin ter omogočanje vključevanja v delovno in socialno okolje, vendar je to navedeno pod vsebino programa, medtem ko namen programa na trgu dela navaja dve smernici EU, št 1 (Aktivni in preventivni ukrepi za nezaposlene in neaktivne) in št. 7 (Integracija in boj proti diskriminaciji na trgu dela).

Cilji programa so specifični, ni pa operativnih ciljev, prav tako pa v programu ni ustreznih indikatorjev. Določena so merila za vključitev, ciljne skupine in končni porabniki ter druge informacije povezane s financiranjem in izvajanjem programa.

Nekateri indikatorji za izide in rezultate so bili predloženi oziroma

¹²⁸ Pridobitev kvalifikacije, uspešen zaključek programa, nadaljevanje izobraževanja ali usposabljanja, pridobitev zaposlitve

¹²⁹ Vir: Letno poročilo Koriščenje sredstev Evropskega socialnega sklada v letu 2004

¹³⁰ Izvedbena struktura ukrepa 2.2., str. 4, Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve, 2006

navedeni v Izvedbeni strukturi ukrepa 2.2¹³¹, vendar so bili samo naštet in niso bili definirani kot izidi ali rezultati.

Skladnost s cilji EPD

Ugotovitev: Ciljne skupine, aktivnosti, upravičeni stroški in končni upravičenci so skladni s cilji Enotnega programskega dokumenta.

Aktivnosti programa so v skladu s ciljem ukrepa, prav tako aktivnosti, ker gre za socialno izključenost dela populacije.

Relevantnost

Ugotovitev: Program je relevanten

Na osnovi do sedaj izvajanih programov zaposlovanja in programov poklicne (zaposlitvene) rehabilitacije invalidov je ugotovljeno, da se del invalidov zaradi kompleksne oviranosti in posebnih potreb, ki izhajajo iz bolezni, okvare, funkcijske omejitve ali oviranosti, ne more zaposliti oz. zaposlitev zadržati niti v običajnem delovnem okolju niti v invalidskem podjetju. Zaradi ohranjene delne delazmožnosti so zanje primerne ustrezne delovne sredine, kjer so delovna mesta, organizacija dela in vodenje dela, ustrezno individualno prilagojena Posebno oblikovani programi t.i. programi delovne (in socialne) vključenosti omogočajo invalidnim osebam, priložnost za ustrezno usposobitev in zaposlitev. Tovrstno zaposlitev naj bi potekala na meji med varovanimi zaposlitvami (VDC) in zaposlitvami v invalidskih podjetjih. Gre za dolgotrajen rehabilitacijski proces ob sočasnem uvajanju v delo.

Program je relevanten, ker omogoča delovno usposabljanje invalidov, hkrati pa tudi njihovo delovno vključenost ter tako pripomore k boju proti socialni izključenosti, ki je pri invalidih pogosto prisotna.

V programe delovne vključenosti se lahko vključijo invalidne osebe in težje zaposljive brezposelne osebe z ovirami in posebnimi potrebami, ki izhajajo iz bolezni, okvare ali funkcijske omejitve ali oviranosti in ki se v procesu rehabilitacije niso mogle dovolj usposobiti za zaposlitev v običajnem delovnem okolju ter v procesu vključevanja v širše socialno in delovno okolje, potrebujejo posebne - prilagojene oblike dela in vodenja.

Indikatorji za spremljanje izvajanja programa so ustrezni, vendar v tem trenutku indikatorji rezultatov še niso dostopni, da bi lahko ocenili dolgoročni učinek programa.

Konsistentnost

Program je konsistenten z nacionalnimi usmeritvami in usmeritvami EU glede integracije in boja proti socialni izključenosti ter diskriminaciji na trgu dela. Povezan je tudi z aktivnostmi vseživljenskega učenja.

Uspešnost in učinkovitost

Ugotovitev: Program se je v letu 2004 uspešno izvajal

Cilj programa je usposobitev invalida za vključitev v zaposlitev v skladu

¹³¹ ISU 2.2, str. 18, Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve, 2006

z njegovimi sposobnostmi, znanji in zmožnostmi. Program se izvaja že vrsto let, od 1.7.2004 do 13.12.2004 pa se je financira iz Evropskega socialnega sklada v odnosu 75% sredstva ESS in 25% sredstva lastne udeležbe države (proračun)

V programe delovne vključenosti je bilo v obdobju od 1.7. 2004 do 31.12.2004 vključenih 293 invalidnih in težje zaposljivih oseb, stanje vključenih konec leta 2004 pa je bilo 282.

Od planiranih 211.403.600,00 SIT je bilo porabljenih nekaj več kot 90%, kar v primerjavi z nekaterimi drugimi programi pomeni uspešno črpanje sredstev.

Horizontalne prioritete

Podatkov o horizontalnih prioritetah ni bilo, je pa že sam program vključeval komponento enakih možnosti, ter izvajanje na območju celotne Slovenije.

Tabela 29: Aktivnost 2.2.1.2

cilji		indikator		uspešnost	učinkovitost
operativni cilj	-	izid - output	-		
specifični cilj	-	rezultat	-		
globalni cilj	-	učinek (vpliv)	-		

1.2. AKTIVNOST 2.2.2.: Pomoč za zaposlovanje

PODAKTIVNOST 2.2.2.1 Spodbujanje prehajanja osebnega dopolnilnega dela v redne oblike zaposlitve.

Predvideno je bilo, da se bo instrument izvajal v letu 2004, vendar pa se je v fazi razvijanja in testiranja instrumenta glede na rezultate testiranja izkazalo, da program iz različnih razlogov ni uresničljiv, zato se v letu 2004 ni izvajal.

PODAKTIVNOST: 2.2.2.2. Pomoč za zaposlovanje dolgotrajno brezposelnih žensk.

Namen programa

Namen je s sofinanciranjem zaposlitev dolgotrajno brezposelnih žensk preprečevati socialno izključenost ter spodbujati zaposlovanje in ponovno delovno integracijo žensk, ki so že več kot dve leti prijavljene v evidenci brezposelnih oseb na Zavodu RS za zaposlovanje oziroma so skupaj z vključenostjo v javna dela brez redne zaposlitve več kot dve leti.

Cilji programa

Cilj programa je zaposlitev 350 dolgotrajno brezposelnih žensk za najmanj 12 mesecev za polni ali krajši delovni čas.

Tabela 30: Indikatorji aktivnosti Pomoč za zaposlovanje dolgotrajno brezposelnih žensk¹³²

Kazalniki	Izhodiščna/ciljna vrednost za leto 2005	Izvajanje v 2004	Izvajanje v 2005
Učinek:			
- število vključenih brezposelnih oseb	247	Program se v tem letu ni izvajal	183
- od tega žensk	247		183
Delež vključenih drugih ciljnih skupin, ki niso invalidi in osipniki
Rezultat:			
- število udeležencev s pozitivnim rezultatom ob izhodu
Število izhodov v zaposlitev ¹³³
Št. udeležencev, ki so po 12. mesecih zaposleni

Tabela 31: Planirana in realizirana sredstva¹³⁴

	Planirana sredstva	Realizirana sredstva	Delež realiziranih sredstev od planiranih
2004	Program se v tem letu ni izvajal		
2005	400.000.000,00	100.750.000,00	25.18%

Ugotovitve in mnenja

Programiranje *Ugotovitev: Pri programiranju niso bili upoštevani vsi vidiki dobrega programiranja*

Pri programu je bil naveden namen tega programa, ni bil pa naveden globalni cilj. V tekstu je naveden le cilj¹³⁵, za katerega pa ni definirano, ali gre za specifični ali za operativni cilj, gre pa za operativni cilj (zaposlitev dolgotrajno brezposelnih žensk za najmanj 12 mesecev). Potrebno bi bilo natančno definirati globalne, s specifičnih ciljev in operativne cilje, hkrati pa tudi posamezne indikatorje (vpliva, rezultatov in izidov), ki bi jih bilo mogoče spremljati.

Nekateri indikatorji za izide in rezultate so bili predloženi oziroma

¹³² Vir: Letno poročilo Koriščenje sredstev Evropskega socialnega sklada v letu 2005

¹³³ Pridobitev kvalifikacije, uspešen zaključek programa, nadaljevanje izobraževanja ali usposabljanja, pridobitev zaposlitve

¹³⁴ Vir: Letno poročilo Koriščenje sredstev Evropskega socialnega sklada v letu 2005

¹³⁵ Izvedbena struktura ukrepa 2.2., str. 5, Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve, 2006

¹³⁶ ISU 2.2, str. 18, Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve, 2006

navedeni v Izvedbeni strukturi ukrepa¹³⁶, vendar so bili samo naštet in niso bili definirani kot izidi ali rezultati. Indikatorji so grupirani tudi po posameznih kategorijah.

Skladnost s cilji EPD

***Ugotovitev:** Ciljne skupine, aktivnosti, upravičeni stroški in končni upravičenci so skladni s cilji Enotnega programskega dokumenta.*

Cilji podaktivnosti so skladni z ukrepom 2.2 iz Enotnega programskega dokumenta, spodbujanjem socialne vključenosti ter izboljšanje dostopa do trga dela osebam, ki jim grozi socialna izključenost. Med ciljnim upravičenci ženske niso posebej navedene, kar bi lahko pomenilo diskriminacijo do tistih moških, ki spadajo v isto kategorijo. Res pa je, da je v EPD navedeno, da mora biti eden od programov namenjen samo ženskam, tako da je temu kriteriju zadoščeno, med upravičenimi dejavnostmi (člen 3.1(b), 3.1(d) Uredbe ESS pomoč osebam.)¹³⁷ pa je tudi posebna pozornost pri zagotavljanju dostopa do usposabljanja in zaposlovanja ženskam.

Podaktivnost je namenjena območjem z višjo stopnjo brezposelnosti od povprečne v Republiki Sloveniji, kar sicer ni eden od kriterijev v samem ukrepu. Verjetno bi bilo dobro razmisliti tudi o bolj odprtem pristopu, predvsem glede dolgoročnejšega zaposlovanja, tudi v podjetjih, ne le v neprofitnih organizacijah, morebiti z vezavo na kasnejšo zaposlitev.

Relevantnost

***Ugotovitev:** Program je relevanten za preprečevanje socialne izključenosti cilje skupine*

Ciljna skupina programa so brezposelne ženske, kar je v skladu z določbo, da mora biti eden od programov namenjen samo ženskam.

Pregled vključenih žensk po trajanju brezposelnosti kaže, da jih je le 57 od 183 brezposelnih več kot dve leti, ob opombi, da se v to obdobje ne štejejo vključitve v javna dela. Podatek torej kaže, da v skoraj 70% ne gre za dolgotrajno brezposelne ženske, ob predpostavki, da so nekatere sodelovale pri javnih delih, pa je ta faktor izključenosti še manjši. Če je podaktivnost namenjena tej najbolj ranljivi skupini, potem bi moral to biti kriterij izbora, v primeru pa, da se sredstva ne porabijo na regijsko manj razvitih območjih to omogočiti na področju celotne Slovenije, vendar le tiste, ki zadoščajo kriterijem.

Program povečuje socialno vključenost vključenih brezposelnih žensk, zmanjšuje stopnjo tveganja revščine, povišuje stopnjo zaposlenosti žensk in povečuje razširjenost mreže socialnih in drugih (javnih) storitev.

Indikatorji za spremljanje izvajanja programa so ustrezni, vendar v tem trenutku indikatorji rezultatov še niso dostopni, da bi lahko ocenili

¹³⁷ Uredba (ES) št. 1784/1999 Evropskega parlamenta in Sveta

dolgoročnejši učinek programa.

Konsistentnost Ta podaktivnost se nekoliko pokriva s podaktivnostjo zaposlovanje starejših brezposelnih, čeprav starostna struktura kaže, da gre tu predvsem za mlajše ženske, tri četrt jih je mlajših od 45 let. Tu bi bilo verjetno mogoče najti določeno sinergijo.

Uspešnost in učinkovitost

Ugotovitev: Program se je uspešno izvajal

Program se je začel izvajati v drugi polovici leta 2005, subvencije za zaposlitev pa so lahko odobrene za najmanj 12 in največ 18 mesecev. V letu 2005 je bilo v okviru programa izplačanih 100.750.000,00 SIT. Planirano je bilo 247 vključitev, vključenih je bilo 183 žensk, kar predstavlja 74%, ob četrtini porabljenih planiranih sredstev. Za celotno izvajanje tega programa je planiranih 350 vključitev.

Ob tem programu se pojavlja vprašanje razdeljevanja subvencij glede na različne skupine težje zaposljivih brezposelnih posameznikov. Bilo bi smiselno, da se pripravi integralna shema različnih subvencij za različne ranljive skupine, sama izvedba oziroma odločitev pa se prepusti posameznim regijam, glede na njihove potrebe in lokalne razmere. Na ta način bi tudi zagotovili ustrezno črpanje sredstev. V tem primeru bi lahko postavili minimalne zahteve (npr. da mora biti določen minimalni delež namenjen npr. starejšim ženskam), ostalo pa je v pristojnosti regij, ob ustreznem nadzoru.

Horizontalne prioritete

Glede horizontalnih prioritet se podaktivnost dotika le področja zagotavljanja enakih možnosti, ni pa posebne omembe IKT (čeprav v primeru zaposlovanja oseba uporablja tako opremo, če je to del njenega dela). Regionalni vidik je upoštevan tako, da je program namenjen manj razvitim območjem.

Tabela 32: Aktivnost 2.2.2.2

cilji		indikator		uspešnost	učinkovitost
operativni cilj	-	izid - output	√		
specifični cilj	-	rezultat	-		
globalni cilj - namen	√	učinek (vpliv)	-		

PODAKTIVNOST: 2.2.2.3. Projekti netržnih zaposlitvenih programov.

Namen programa Namen programa je povečanje zaposlitvenih možnosti brezposelnih oseb iz ciljnih skupin, ki se soočajo z ovirami pri vstopu na trg dela in tako z zaposlitvijo zagotoviti njihovo socialno vključenost.

Cilji programa Cilj programa je zaposlitev 200 brezposelnih oseb iz ciljne skupine za najmanj 12 mesecev za polni delovni čas.

Tabela 33: Indikatorji aktivnosti Projektov netržnih zaposlitvenih programov¹³⁸

Kazalniki	Izhodiščna/ciljna vrednost za leto 2005	Izvajanje v 2004	Izvajanje v 2005
Učinek:			
- število vključenih brezposelnih oseb	200	Program se v tem letu ni izvajal	21
- od tega žensk	...		2 (9.52%)
Delež vključenih drugih ciljnih skupin, ki niso invalidi in osipniki
Rezultat:	...		
- število udeležencev s pozitivnim rezultatom ob izhodu
Število izhodov v zaposlitev ¹³⁹
Št. udeležencev, ki so po 12. mesecih zaposleni

Tabela 34: Planirana in realizirana sredstva

	Planirana sredstva	Realizirana sredstva	Delež realiziranih sredstev od planiranih
2004	Program se v tem letu ni izvajal		
2005	102.329.587,00	14.000.000,00	13.68%

Ugotovitve in mnenja

Programiranje *Ugotovitev: Pri programiranju niso bili upoštevani vsi vidiki dobrega programiranja*

Pri programu je definiran namen programa (preprečevanje socialne izključenosti s sofinanciranjem zaposlitev brezposelnih oseb)¹⁴⁰. Naveden je tudi cilj (ki je sicer operativni cilj), zaposlitev 200 oseb za dobo najmanj 12 mesecev. Potrebno bi bilo natančno definirati globalne, specifične in operativne cilje, s tem pa tudi posamezne indikatorje

¹³⁸ Vir: Letno poročilo Koriščenje sredstev Evropskega socialnega sklada v letu 2005

¹³⁹ Pridobitev kvalifikacije, uspešen zaključek programa, nadaljevanje izobraževanja ali usposabljanja, pridobitev zaposlitve

¹⁴⁰ Izvedbena struktura ukrepa 2.2., str. 5, Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve, 2006

(vpliva, rezultatov in izidov), ki se jih nato spremlja in omogočajo učinkovito reagiranje v primeru nedoseganja le-teh .

Nekateri indikatorji za izide in rezultate so bili predloženi oziroma navedeni v Izvedbeni strukturi ukrepa¹⁴¹, vendar so bili samo naštet in niso bili definirani kot izidi ali rezultati. S tem se je popravila pomanjkljivost pri programiranju (čeprav še vedno ne ustreza princpom), ker je z indikatorji mogoče spremljati tiste prvine programa, ki so pomembni za njegovo uspešnost.

Skladnost s cilji EPD

***Ugotovitev:** Ciljne skupine, aktivnosti, upravičeni stroški in končni upravičenci so skladni s cilji Enotnega programskega dokumenta.*

Cilji program so skladni z ukrepom 2.2 iz Enotnega programskega dokumenta, ker s sofinanciranjem zaposlitev brezposelnih oseb iz ciljnih skupin preprečuje njihovo socialno izključenost ter spodbujati njihovo ponovno delovno vključenost, tako da program povečuje socialno vključenost brezposelnih oseb, zmanjšuje stopnjo tveganja revščine, povišuje stopnjo zaposlenosti teh oseb in povečuje razširjenost mreže javnih storitev nepridobitnega značaja, na območjih z višjo stopnjo brezposelnosti od povprečne v Republiki Sloveniji.

Prav tako so skladne s ciljem razpisa tudi upravičene aktivnosti, saj omogočajo zaposlovanje invalidov in mladih ter ostalih etničnih in socialno izključenih skupin ter upravičeni stroški.

Ciljne skupine so dolgotrajno brezposelne osebe, prijavljene v evidenci ZRSZ več kot dve leti, mladi, ki so opustili šolanje, so brezposelni in imajo težave na različnih področjih, etnične skupine (Romi) in druge skupine žrtve nasilja, bivši odvisniki, osebe po prestani kazni in drugi. Iz ciljnih skupin so izvzete dolgotrajno brezposelne ženske, ki so več kot dve leti prijavljene v evidenci brezposelnih oseb na ZRSZ oziroma so skupaj z vključenostjo v lokalno zaposlitvene programe – javna dela brez redne zaposlitve več kot dve leti in invalidi, ki so vključeni v druge programe.

Relevantnost

***Ugotovitev:** Program je relevanten, rezultati pa kažejo, da so lokalne zmožnosti in interes majhni*

Socialna ekonomija predstavlja družbeno ekonomsko kategorijo, kjer vrsta najrazličnejših pravnih in fizičnih subjektov ustvarja podporno okolje za (ponovno) vključitev ranljivih skupin prebivalstva v socialno in delovno okolje. Socialno podjetništvo pomeni etičen, strokoven inovativen in sistemski pristop, ki skozi različne aktivnosti udejanja cilje socialne ekonomije. V primeru netržnih programov gre običajno za netržne storitve države, kot so npr. izobraževanje, zdravstvo in socialno skrbstvo, kultura, šport in podobni programi.

¹⁴¹ ISU 2.1, str. 18, Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve, 2006

Namen podaktivnosti je s sofinanciranjem zaposlitev brezposelnih oseb iz ciljnih skupin preprečevati njihovo socialno izključenost ter spodbujati njihovo ponovno delovno vključenost, tako da program povečuje socialno vključenost brezposelnih oseb, zmanjšuje stopnjo tveganja revščine, povišuje stopnjo zaposlenosti teh oseb in povečuje razširjenost mreže storitev s področja urejanja okolja in ekologije, kulture, izobraževanja, socialnega varstva ter drugih javnih storitev nepridobitnega značaja, na območjih z višjo stopnjo brezposelnosti od povprečne v Republiki Sloveniji.

Indikatorji za spremljanje izidov in rezultatov so ustrezni.

Konsistentnost

Program je v skladu z nacionalno in evropsko politiko zagotavljanja enakih možnosti in vključevanja ranljivih skupin ter preprečevanja socialne izključenosti.

Uspešnost in učinkovitost

Ugotovitev: Program tako po porabi sredstev kot tudi po številu vključitev ni dosegel načrtanih ciljev.

Program se leta 2004 ni izvajal. Zavod RS za zaposlovanje je konec avgusta 2005 objavil javni razpis za projekte netržnih zaposlitvenih programov na območjih z višjo stopnjo brezposelnosti od povprečne v RS. Višina sredstev, ki so na razpolago za izvajanje aktivnosti znašajo skupaj 313.899.571,56 SIT, program pa je razpisan za obdobje do leta 2007. V letu 2005 se je v program vključilo 21 udeležencev, porabljenih pa je bilo 13% sredstev.

Odziv delodajalcev je slab, potrebno bi bilo planirati in izvesti aktivnosti za večjo prepoznavnost tega programa. Ker program nagovarja populacijo, ki je ranljiva, bi bilo potrebno v primeru slabše porabe sredstev razmisliti o širitvi programa tudi na druge regije, ne le na regije z višjo stopnjo brezposelnosti. Tu prihaja do križanja različnih prioritet.

Potrebno je omeniti, da je program transparenten, ker se vključitev izvrši na osnovi povabila oz. razpisa, pojavlja pa se vprašanje izključevanja znotraj posameznega ukrepa. Verjetno bi bilo smiselno določene programe znotraj ukrepa ali celo znotraj prioritete naloge povezati, mogoče v obliki horizontalnih ukrepov, za katere bi bil namenjen določen delež sredstev, npr. izobraževanje. Tu se verjetno pojavlja skrb, da bi se potem število udeležencev zmanjšalo, vendar bi bilo to verjetno učinkoviteje. Lahko pa bi del sredstev za te namene zagotovili tudi iz integralnega proračuna.

Horizontalne prioritete

Med horizontalni kriteriji je opaziti, da je število vključenih žensk (le 2 med 21) nizko. Potrebno bi bilo preučiti razloge za to in ugotoviti, kako povečati njihovo število. Regionalni kriterij je pokrit, ker je program namenjen področjem z večjo brezposelnostjo.

Tabela 35: Aktivnost 2.2.2.3

cilji		indikator		uspešnost	učinkovitost
operativni cilj	√	izid - output	√		
specifični cilj	-	rezultat	-		
globalni cilj	√	učinek (vpliv)	-		

PODAKTIVNOST: 2.2.2.4. Usposabljanje na delovnem mestu in integrirani programi usposabljanja za invalide.

Namen programa Namen programa je delovna integracija oseb z ugotovljeno zaposlitveno oviranostjo, oseb z upadom delovnih sposobnosti, ki nima za posledico statusa invalidnosti in invalidnih oseb, katerih znanja, veščine, spretnosti in delovne izkušnje ne omogočajo neposredne zaposlitve ter pospeševanje zaposlovanja in izenačevanja njihovih možnosti na trgu dela z usposabljanjem na delovnem mestu in subvencijo zaposlitve, na območjih z nadpovprečno stopnjo brezposelnosti v Republiki Sloveniji.

Cilji programa Cilj programa je usposobiti 370 težje zaposljivih brezposelnih oseb oziroma invalidov za konkretno delo in jih po končanem usposabljanju zaposliti za 12 mesecev za polni delovni čas, od tega jih bo leta 2005 v program vključenih 300, v letu 2006 pa 70.

Tabela 36: Indikatorji aktivnosti programa Usposabljanje na delovnem mestu in integrirani programi usposabljanja za invalide¹⁴²

Kazalniki	Izhodiščna/ciljna vrednost za leto 2005	Izvajanje v 2004	Izvajanje v 2005
Učinek:			
- število vključenih brezposelnih oseb	300	Program se v tem letu ni izvajal	29
- od tega žensk	150		22 (75.86%)
Delež vključenih drugih ciljnih skupin, ki niso invalidi in osipniki	...		17 ¹⁴³
Rezultat:			
- število udeležencev s pozitivnim rezultatom ob izhodu
Število izhodov v zaposlitev ¹⁴⁴
Št. udeležencev, ki so po 12. mesecih zaposleni

¹⁴² Vir: Letno poročilo Koriščenje sredstev Evropskega socialnega sklada v letu 2005

¹⁴³ Število vključenih oseb, z upadom delovnih sposobnosti in zaposlitveno oviranostjo

¹⁴⁴ Pridobitev kvalifikacije, uspešen zaključek programa, nadaljevanje izobraževanja ali usposabljanja, pridobitev zaposlitve

Tabela 37: Planirana in realizirana sredstva

	Planirana sredstva	Realizirana sredstva	Delež realiziranih sredstev od planiranih
2004	Program se v tem letu ni izvajal		
2005	217.491.913,00	861.545,52	0.39%

Ugotovitve in mnenja

Programiranje *Ugotovitev: Pri programiranju niso bili upoštevani vsi vidiki dobrega programiranja*

Pri programu je bil naveden namen tega programa, ni bil pa naveden globalni cilj. V tekstu je naveden le cilj¹⁴⁵, za katerega pa v dokumentu ni definirano, ali gre za specifični ali za operativni cilj. Gre za operativni cilj z izidom (usposobitev 370 težje zaposljivih brezposelnih invalidov in njihova zaposlitev za najmanj 12 mesecev). Niso bili navedeni tudi posamezni posebni in operativni cilji in z njimi povezani indikatorji. Nekateri indikatorji za izide in rezultate so bili predloženi oziroma navedeni v Izvedbeni strukturi ukrepa¹⁴⁶, vendar so bili samo naštet in niso bili definirani kot izidi ali rezultati.

Skladnost s cilji EPD

Ugotovitev: Ciljne skupine, aktivnosti, upravičeni stroški in končni upravičenci so skladni s cilji Enotnega programskega dokumenta.

Cilji program so skladni z ukrepom 2.2 iz Enotnega programskega dokumenta, ker gre za delovna integracijo oseb z ugotovljeno zaposlitveno oviranostjo, oseb z upadom delovnih sposobnosti, ki nima za posledico statusa invalidnosti in invalidnih oseb, katerih znanja, veščine, spretnosti in delovne izkušnje ne omogočajo neposredne zaposlitve ter pospeševanje zaposlovanja in izenačevanja njihovih možnosti na trgu dela na območjih z nadpovprečno stopnjo brezposelnosti v Republiki Sloveniji.

Upravičena aktivnost je skladna s ciljem razpisa, ker gre za zaposlovanje invalidov. S ciljem razpisa so skladni upravičeni stroški, ker gre za stroške izvajanja programa usposabljanja, prav tako pa so primerni tudi končni upravičenci, ki jim je program namenjen .

Relevantnost

Ugotovitev: Program je relevanten za ciljno skupino, da se prepreči njena socialna izključenosti

S programom usposabljanja na delovnem mestu in integriranimi programi usposabljanja za invalide se oseba z upadom delovnih

¹⁴⁵ Izvedbena struktura ukrepa 2.2., str. 6, Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve, 2006

¹⁴⁶ ISU 2.2, str. 19, Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve, 2006

sposobnosti, ki nima za posledico statusa invalidnosti in invalidnih oseb, katerih znanja, veščine, spretnosti in delovne izkušnje ne omogočajo neposredne zaposlitve, vključi v delovne procese na konkretnem delovnem mestu ali področju pri delodajalcu, z namenom usposabljanja za konkretno delo ter omogoči njena zaposlitev za eno leto s subvencijo za zaposlitev za polni delovni čas.

Posebna prednost programa je kombinacija med usposabljanjem na delovnem mestu oziroma integriranim usposabljanjem in možno kasnejšo zaposlitvijo na tem istem delovnem mestu, za katerega se je oseba iz ciljne skupine ravnokar usposobila, za dobo najmanj enega leta. Program predstavlja tako pomoč osebam s pomanjkljivimi ali neustreznimi veščinami in spretnostmi za opravljanje konkretnega dela pri delodajalcu, kot tudi pomoč delodajalcem pri zaposlovanju novih sodelavcev.

Kazalniki za spremljanje programa so ustrezni.

Konsistentnost

Program je v skladu z nacionalno in evropsko politiko zagotavljanja enakih možnosti in vključevanja ranljivih skupin ter preprečevanja socialne izključenosti.

Uspešnost in učinkovitost

Ugotovitev: Odziv na javni razpis je bil slabši od pričakovanega, zato so se tudi indikatorji izida spremenili. Reševanje vlog je kasnilo, aktivnosti so se začele šele konec leta.

Program se v letu 2004 ni izvajal, pričel se je izvajati z objavo javnega razpisa konec avgusta 2005. Na prva dva roka je prispelo 12 vlog od katerih je na podlagi meril o izpolnjevanju razpisnih pogojev, razpisna komisija izbrala 10 izvajalcev za usposabljanje 148 invalidov, 8 oseb z upadom delovnih sposobnosti in 3 oseb z zaposlitveno oviranostjo. Zaradi slabše odzivnosti na javni razpis, je bil v oktobru sprejet popravek programa APZ v smislu zmanjšanja števila vključenih v letu 2005 in višine sredstev namenjenih za izvajanje te podaktivnosti.

Zaradi postopka odločanja o pozitivno rešenih vlogah na dveh ravneh, so se prve brezposelne osebe iz ciljnih skupin pričele vključevati šele v mesecu novembru. Do konca leta je bilo v podaktivnost vključenih le 29 oseb iz ciljnih skupin, torej je bila realizacija nekaj manj kot 10%. Tudi poraba sredstev je bila glede na pozen začetek nizka, manj kot odstotek (za program je namenjenih 217.491.913,00 SIT).

Horizontalne prioritete

Glede horizontalnih možnosti opazimo, da je zaenkrat število žensk večje kot moških, regijski kriterij pa je podobno kot v prejšnjem programu vezan na področja z veliko stopnjo brezposelnosti..

Tabela 38: Aktivnost 2.2.2.4

cilji	indikator	uspešnost	učinkovitost
-------	-----------	-----------	--------------

operativni cilj	√	izid - output	-		
specifični cilj	-	rezultat	-		
globalni cilj	√	učinek (vpliv)	-		

PODAKTIVNOST: 2.2.2.5. Usposabljanje na delovnem mestu v učnih delavnicah in učnih podjetjih.

Namen programa

Namen programa je zahtevnejše usposabljanje na konkretnem delovnem mestu za konkretno delo in delovna integracija oseb z ugotovljeno zaposlitveno oviranostjo, oseb z upadom delovnih sposobnosti, ki nima za posledico statusa invalidnosti in invalidnih oseb, katerih znanja, veščine, spretnosti in delovne izkušnje ne omogočajo neposredne zaposlitve ter izenačevanje njihovih možnosti na trgu dela z usposabljanjem na delovnem mestu v učnih delavnicah in učnih podjetjih, na območjih z nadpovprečno stopnjo brezposelnosti v Republiki Sloveniji.

Cilji programa

Cilj programa je usposobiti 243 težje zaposljivih brezposelnih oseb oziroma invalidov (121 vključenih v letu 2005 in 122 v letu 2006), ki se srečujejo z zaposlitveno oviranostjo oziroma upadom delovnih sposobnosti za konkretno delo.

Tabela 39: Indikatorji aktivnosti Usposabljanje na delovnem mestu v učnih delavnicah in učnih podjetjih.¹⁴⁷

Kazalniki	Izhodiščna/ciljna vrednost za leto 2005	Izvajanje v 2004	Izvajanje v 2005
Učinek:			
- število vključenih brezposelnih oseb	121	Program se v tem letu ni izvajal	156
- od tega žensk	...		103 (66.02%)
Delež vključenih drugih ciljnih skupin, ki niso invalidi in osipniki	...		83 ¹⁴⁸
Rezultat:			
- število udeležencev s pozitivnim rezultatom ob izhodu
Število izhodov v zaposlitev ¹⁴⁹
Št. udeležencev, ki so po 12. mesecih zaposleni

Tabela 40: Planirana in realizirana sredstva¹⁵⁰

¹⁴⁷ Vir: Letno poročilo Koriščenje sredstev Evropskega socialnega sklada v letu 2005

¹⁴⁸ Število vključenih oseb, z upadom delovnih sposobnosti in zaposlitveno oviranostjo

¹⁴⁹ Pridobitev kvalifikacije, uspešen zaključek programa, nadaljevanje izobraževanja ali usposabljanja, pridobitev zaposlitve

¹⁵⁰ Vir: Letno poročilo Koriščenje sredstev Evropskega socialnega sklada v letu 2005

	Planirana sredstva	Realizirana sredstva	Delež realiziranih sredstev od planiranih
2004	Program se v tem letu ni izvajal		
2005	102.329.587,00	92.400,00	0.09%

Ugotovitve in mnenja

Programiranje *Ugotovitev: Pri programiranju niso bili upoštevani vsi vidiki dobrega programiranja*

Pri programu je bil naveden namen tega programa, ni bil pa naveden globalni cilj. V tekstu je naveden le cilj¹⁵¹, za katerega pa v dokumentu ni definirano, ali gre za specifični ali za operativni cilj. Gre za operativni cilj z izidom (usposobitev 243 težje zaposljivih brezposelnih invalidov in težje zaposljivih oseb z upadom delovnih sposobnosti). Potrebno bi bilo natančno definirati globalne, s specifičnih ciljev in operativne cilje, hkrati pa tudi posamezne indikatorje (vpliva, rezultatov in izidov), ki bi jih bilo mogoče spremljati.

Indikatorji so bili kasneje navedeni v Izvedbeni strukturi ukrepa in razdeljeni na posamezne kategorije.

Skladnost s cilji EPD *Ugotovitev: Ciljne skupine, aktivnosti, upravičeni stroški in končni upravičenci so skladni s cilji Enotnega programskega dokumenta.*

Cilji programa so skladni s cilji ukrepa 2.2 iz EPD, ker gre za spodbujanje socialnega vključevanja oseb z ugotovljeno zaposlitveno oviranostjo, oseb z upadom delovnih sposobnosti, ki nima za posledico statusa invalidnosti in invalidnih oseb, katerih znanja, veščine, spretnosti in delovne izkušnje ne omogočajo neposredne zaposlitve. Gre torej za ranljivo populacijo. S cilji ukrepa so skladne upravičene aktivnosti in upravičeni stroški.

Relevantnost *Ugotovitev: Program je relevanten za ciljno skupino, da se prepreči njena socialna izključenosti*

S programom usposabljanje na delovnem mestu v učnih delavnicah in učnih podjetjih se oseba, ki se srečuje z zaposlitveno oviranostjo oziroma upadom delovnih sposobnosti vključi v delovne procese na konkretnem delovnem mestu ali področju pri delodajalcu, z namenom zahtevnejšega usposabljanja za konkretno delo. Usposabljanje poteka na delovnem mestu v učnih delavnicah in učnih podjetjih, na območjih z nadpovprečno stopnjo brezposelnosti v Republiki Sloveniji.

Posebna prednost programa je možnost daljšega, šestmesečnega

¹⁵¹ Izvedbena struktura ukrepa 2.2., str. 6, Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve, 2006

zahtevnejšega usposabljanja oseb iz ciljne skupine na delovnem mestu v učnih delavnicah in učnih podjetjih. Obseg in vrsta povpraševanja na tem področju torej daje možnosti za intenzivno usposabljanje predvsem brezposelnih invalidov in težje zaposljivih oseb z upadom delovnih sposobnosti, še posebej glede na težave s katerimi se te osebe srečujejo na trgu dela, ker zaradi ugotovljene zaposlitvene oviranosti ne morejo enakopravno konkurirati ostalim iskalcem zaposlitve.

Konsistentnost	Program je v skladu z nacionalno in evropsko politiko zagotavljanja enakih možnosti in vključevanja ranljivih skupin ter preprečevanja socialne izključenosti.
Uspešnost in učinkovitost	<p><i>Ugotovitev: Odziv na javni razpis je bil slabši od pričakovanega, zato so se tudi indikatorji izida spremenili. Reševanje vlog je kasnilo, aktivnosti so se začele šele konec leta.</i></p> <p>Aktivnosti so potekale podobno kot pri prejšnjem programu od leta 2005 dalje. Na prva dva roka je prispelo 37 vlog od katerih je na podlagi meril o izpolnjevanju razpisnih pogojev, razpisna komisija izbrala 28 izvajalcev za usposabljanje 127 invalidov, 50 oseb z upadom delovnih sposobnosti in 73 oseb z zaposlitveno oviranostjo.</p> <p>Zaradi postopka odločanja o pozitivno rešenih vlogah na dveh ravneh, so se prve brezposelne osebe iz ciljnih skupin pričele vključevati šele v mesecu novembru. Do konca leta je bilo v program vključenih 156 oseb iz ciljnih skupin, kar je glede na predvideno število (121) 129%. Poraba sredstev je bila zaradi poznega začetka vključitev minimalna.</p>
Horizontalne prioritete	Med vključenimi v program sta dve tretjini žensk, program pa poteka na področjih, kjer je stopnja brezposelnosti višja od povprečja. Vprašanje je, če je to ustrezen pristop, ker je vezan na posamezne regije, ne pa na ciljno populacijo, to je posameznike z upadom delovnih sposobnosti.

Tabela 41: Aktivnost 2.2.2.5

Cilji		Indikator		uspešnost	učinkovitost
operativni cilj	√	izid - output	-		
specifični cilj	-	rezultat	-		
globalni cilj	√	učinek (vpliv)	-		

Ukrep 2.3: Vseživljensko učenje

Splošni cilj: povečati stopnjo udeležbe v vseživljenjskem učenju.

- Cilj ukrepa je vzpostaviti sisteme in strukture, ki bodo podprli strategijo vseživljenjskega učenja prek sodobnejše ponudbe izobraževanja in usposabljanja, usposabljanja učiteljev in izvajalcev tečajev, razvoja lokalnih/regionalnih centrov, širjenja sistema zagotavljanja kakovosti in neposredne pomoči za izobraževanje odraslih z izobrazbenim primanjkljajem ter zmanjševanje stopnje osipa.
- V skladu s ključnimi kazalniki Komisije in merili za spremljanje napredka v udeležbi v vseživljenjskem učenju ukrep vseživljenjskega učenja zasleduje cilj, da bi do leta 2010 povprečna stopnja udeležbe v vseživljenjskem učenju EU dosegla vsaj 15 % odrasle delovno aktivne populacije (starostna skupina 25–64 let) in ta stopnja v nobeni državi ne bi bila nižja od 10 %.

Specifični cilji:

- izboljšati znanje in veščine učiteljev in izvajalcev tečajev, ravnateljev šol in izvajalcev usposabljanja odraslih, mentorjev, izvajalcev in organizatorjev izobraževanja odraslih, svetovalcev;
- doseči večjo prožnost ponudbe izobraževanja in usposabljanja v skladu s potrebami gospodarstva in trga dela;
- zagotoviti kakovostno informiranje, svetovanje in dostopnost možnosti izobraževanja in usposabljanja za vse z vzpostavljanjem lokalnih/regionalnih svetovalnih centrov in kontaktnih točk za vseživljensko učenje;
- spodbujati izvajanje sistema zagotavljanja kakovosti s posebnim poudarkom na širitvi modela samoocenjevanja;
- zmanjšati izobrazbeni primanjkljaj odraslih, ki imajo samo osnovno ali nižjo poklicno šolo, nizko funkcionalno in digitalno pismenost, ter povečati udeležbo ljudi z nezaključenim šolanjem in tistih, ki so zgodaj zapustili izobraževanje, v izobraževanju in usposabljanju.

Indikatorji in ciljne vrednosti

Ključne ciljne vrednosti, ki naj bi se dosegale s tem ukrepom, so kvantificirane. Kjer je bilo mogoče in relevantno se bodo podatki spremljali ločeno za moške in ženske, starostnih skupinah in bodo upoštevali status na trgu dela.

Tabela 42: Indikatorji za ukrep 2.3¹⁵²

Cilj	Vrsta kazalnika	Kazalnik	Izhodiščna / ciljna vrednost 2004-06	Končna / ciljna vrednost 2004-06	Izvajanje do konca leta 2005
Ukrep 2.3 (Vseživljenjsko učenje)	Učinek	Št. zaposlenih odraslih in oseb z nedokončanim šolanjem na področju usposabljanja (od tega v IKT)	Podatek ni na voljo	7.200 Ob koncu programa	23.229 (od tega 4.024 v IKT)
	Učinek	Št. posodobljenih, sprejetih in na novo razvitih programov izobraževanja in usposabljanja	Podatek ni na voljo	350 Ob koncu programa	148
	Učinek	Delež sredstev namenjenih strukturam in sistemom	Podatek ni na voljo	70 %	n.p.*
	Rezultat	Stopnja zаетja ciljnega prebivalstva v usposabljanju za izboljšanje strokovnih sposobnosti in veščin	14,6 % (2003)	24,8 % (70 % povečanje) Ob koncu programa	n.p.*
	Rezultat	Število lokalnih/regionalnih svetovalnih centrov in centrov za vseživljenjsko učenje	9	16	29
	Vpliv	Stopnja vključenosti prebivalstva v vseživljenjsko učenje – VŽU	5,1 % (2003)	12,5 % Ob koncu programa	n.p.
	Učinek	Št. udeležencev, od tega 50 % žensk	0 (2003)	42.400 Ob koncu programa	23.229

* vrednosti kazalnikov bodo posredovane na naslednji redni seji Nadzornega odbora EPD

Tabela 43: Kumulativni podatki za leti 2004 in 2005 na ravni ukrepa 2.3¹⁵³

						Posredovani zahtevki za povračilo na	Število sofinanciranih projektov
	Razpoložljiva sredstva	Razpisana sredstva ¹⁵⁴	Dodeljena sredstva ¹⁵⁵	Podpisane pogodbe ¹⁵⁶	Izplačila iz proračuna ¹⁵⁷		

¹⁵² Vir: Letno poročilo 2005 o izvajanju enotnega programskega dokumenta Republike Slovenije za programsko obdobje 2004-2006

¹⁵³ Vir: Letno poročilo 2005 o izvajanju enotnega programskega dokumenta Republike Slovenije za programsko obdobje 2004-2006

¹⁵⁴ kumulativa v obdobju 1.1.2004 – 31.12.2005

¹⁵⁵ ibid

¹⁵⁶ ibid

¹⁵⁷ ibid

											plačilni organ ¹⁵⁸		
	mio SIT	% ¹⁵⁹	mio SIT	% ¹⁶⁰	mio SIT	% ¹⁶¹	mio SIT	% ¹⁶²	mio SIT	% ¹⁶³	mio SIT	% ¹⁶⁴	
Ukrep 2.3	7.012	100	4.399	62,7	4.204	59,9	3.801	54,2	1.807	25,8	760	14,5	40
Skupaj PN 2	23.375	100	19.079	81,6	17.004	77,0	16.523	71,0	6.444	27,6	2.448	14,0	60
SKUPAJ EPD	78.872	100	69.439	88,0	61.165	77,5	45.764	58,1	23.451	29,7	11.795	19,9	223

Tabela 44: Finančno izvajanje v letu 2004 na ravni ukrepa 2.3¹⁶⁵

	Razpoložljiva sredstva (SIT)*	Dodeljena sredstva (SIT)**	Delež dodeljenih sredstev glede na razpoložljiva sredstva (%)	Delež sredstev EU glede na dodeljena sredstva (%)	Število sofinanciranih projektov
Skupaj ukrep 2.3	7.012.245.300	2.265.910.000	32,2	75	17

* Razpoložljiva sredstva so prevzete obveznosti v skladu z EPD

** Dodeljena sredstva so zneski potrjeni na Programskem svetu

Upravičenci

Ciljni upravičenci:

- Zasebni in javni zavodi in subjekti, ki se ukvarjajo s pripravo, načrtovanjem in izvajanjem izobraževanja in usposabljanja mladih in odraslih. Za nekatere aktivnosti je ciljni upravičenec lahko zgoraj omenjeno ministrstvo.
- Izvajalci usposabljanja (učitelji, izvajalci tečajev, mentorji, izvajalci in organizatorji izobraževanja odraslih, posredniki informacij, svetovalci in upravno osebje na področju izobraževanja in usposabljanja, delodajalci, socialni partnerji, ravnatelji šol in direktorji podjetij);
- Odrasli v aktivnostih izobraževanja in usposabljanja – formalnega in neformalnega, individualnega in podprtega z IKT (zlasti tisti z izobrazbenim primanjkljajem, samo osnovno ali nižjo poklicno izobrazbo, nizko ravno funkcionalne pismenosti, z nezaključenim šolanjem, ki so zgodaj zapustili izobraževanje ...).

Skladnost s horizontalnimi prednostnimi nalogami

Ukrep vseživljenjskega učenja bo imel pozitiven učinek na učinkovitost izvajanja vseh treh horizontalnih prednostnih nalog: enakih možnosti, okolja in informacijske družbe.orma

¹⁵⁸ osnova za izračun deleža je samo EU del

¹⁵⁹ % glede na razpoložljiva sredstva

¹⁶⁰ ibid

¹⁶¹ ibid

¹⁶² ibid

¹⁶³ ibid

¹⁶⁴ ibid

¹⁶⁵ Vir: Letno poročilo 2004 o izvajanju enotnega programskega dokumenta Republike Slovenije za programsko obdobje 2004-2006

Informacijska družba: Evropske primerjalne vrednosti za sisteme izobraževanja in usposabljanja že vključujejo ciljne vrednosti, opredeljene v akcijskih načrtih e-učenje in e-Europe 2002 in 2005. Ta strategija je bila upoštevana tudi pri oblikovanju aktivnosti vseživljenjskega učenja v EPD, ker je bilo e-učenje priznано kot komplementaren cilj ali kot ustrezna metoda/orođje v večini aktivnosti (razvijanje IKT sposobnosti pri učiteljih, razvijanje programov usposabljanja na daljavo, virtualno poklicno svetovanje, izobraževanje odraslih na področju IKT in komunikacijske tehnologije) – predvsem pri reševanju problema nizke stopnje funkcionalne pismenosti pri odraslih. S ciljem pospeševanja dostopa do z IKT podprtega usposabljanja in svetovalnih storitev se v okviru Prednostne naloge št. 1 (inovativno okolje) načrtuje ustanovitev in razvoj lokalnih/regionalnih centrov za vseživljenjsko učenje kot dodatek k ukrepu vseživljenjskega učenja in v skladu z regionalnim razvojem (v skladu z načrti regionalnega razvoja). Ukrepi vseživljenjskega učenja bo zagotovil posodobitev desetih obstoječih e-šol, ki so bile ustanovljene s skupnim medresorskim državnim financiranjem (Ministrstvo za šolstvo, znanost in šport, Ministrstvo za informacijsko družbo) in bo olajšal prenosljivost znanja.

Enake možnosti:

Enake možnosti v izobraževanju, usposabljanju, vključno z usposabljanjem na področju IKT, in učenju se spodbujajo s strategijo vseživljenjskega učenja in aktivnostmi, ki so v skladu z nacionalnimi politikami ter ukrepi za krepitev enakih možnosti za ženske (več žensk v usposabljanju IKT, tehničnih in naravoslovnih znanostih, med vodstvenimi kadri – tudi v sodelovanju z Nacionalnim odborom za enake možnosti). Enakost med spoloma se spodbuja tudi z merilom, ki zahteva, da je vsaj 50 % vseh oseb, ki prejemajo pomoč, ženskega spola.

Varstvo okolja in trajnostni razvoj:

V skladu z nacionalno in EU strategijo bo na podlagi medkurikularnega in interdisciplinarnega pristopa razvit poseben modul usposabljanja za okoljsko izobraževanje, ki bo zajel različne ciljne skupine (učitelji in izvajalci usposabljanja v šolah in podjetjih). Razvoj modula bodo usklajevali Ministrstvo za šolstvo, znanost in šport, Ministrstvo za zdravje in Ministrstvo za okolje, prostor in energijo. Kurikulum bi moral odražati lokalne/regionalne značilnosti in povezati njihove posebne zahteve.

Evalvacija kriterijev za Ukrepi 2.3: Vseživljenjsko učenje

Dodeljena finančna sredstva	<p>Ugotovitev: V letih 2004 in 2005 je bilo za Ukrepi 2.3. dodeljenih skupaj 59,9% razpoložljivih sredstev, kar je nižje od povprečja naloge.</p> <p>V prvih dveh letih je bilo za izvajanje ukrepa 2.3. dodeljenih 59,9% razpoložljivih predvidenih sredstev za ta ukrep. Primerjava s podatki za leto 2004 kaže, da bistvene razlike med obema letoma ni, ker je bilo v letu 2004 porabljenih 32,2% dodeljenih sredstev. Na žalost analize po posameznih programih ali aktivnostih ni mogoče narediti, ker finančnih podatkov o črpanju sredstev v ukrepu 2.3. v poročilih, ki jih dobiva organ upravljanja ni, kar je nenavadno.</p>
Indikatorji	<p>Ugotovitev: Analiza indikatorjev za ukrep 2.3 ni mogoča, ker nismo imeli podatkov za planirane vrednosti posameznih indikatorjev.</p>

Indikatorji za ukrep 2.3 niso najbolj ustrezni. Predvsem se zdi, da se podatki zbirajo zelo naključno, za leto 2004 na primer ni podatkov udeležbi po spolu.

Ugotovitve in mnenja

Programiranje *Ugotovitev: Za programe ukrepa 2.3 nismo videli nobenega od programov, po podatkih v ISU in poročilih pa sklepamo, da pri programiranju nobenega od programov niso bili upoštevani principi dobrega programiranja.*

Struktura ukrepa 2.3. je precej zapletena, s celo vrsto inštrumentov, od javnih razpisov do letnih delovnih načrtov javnih zavodov, daje pa občutek, da med aktivnostmi ni nobene posebne usklajenosti in da gre za nabor različnih inštrumentov ki nagovarjajo različno ciljno publiko. Ocenjujemo, da programi niso bili pripravljani z metodo dobrega programiranja.

Skladnost s cilji EPD *Ugotovitev: Ciljne skupine, aktivnosti, upravičeni stroški in končni upravičenci so bili v vseh programih ukrepa 2.3. skladni s cilji Enotnega programskega dokumenta.*

Inštrumenti ukrepa 2.3. pokrivajo različne aspekte vseživljenjskega učenja, kar je v skladu z Enotnim programskim dokumentom. .

Relevantnost *Ugotovitev: Programi ukrepa so relevantni za ciljne skupine in njihove potrebe.*

V skladu s Sporočilom o evropski primerjalni analizi izobraževanja in usposabljanja – kot nadaljevanje Evropskega sveta v Lizboni – je "izvajanje strategij vseživljenjskega učenja v samem jedru lizbonskih ciljev in sestavni del evropskega socialnega modela". Kot takšno je vseživljenjsko učenje najprej in predvsem potreba, da posamezniki vse življenje nadgrajujejo in dopolnjujejo svoje znanje, sposobnosti in spretnosti za čim učinkovitejši osebni razvoj in ohranjanje ter izboljšanje svojega položaja na trgu dela. Ukrep EPD "vseživljenjsko učenje" je ključni instrument pri doseganju usmerjenega vlaganja v ljudi na določenih prednostnih področjih gospodarstva in zaposlovanja, ki je sinergijsko usmerjen v uresničevanje nacionalnih in EU strategij in politik.

Ukrep vseživljenjskega učenja želi pospešiti proces doseganja večje prožnosti in odzivnosti sistema izobraževanja in usposabljanja, da se zagotovi dolgoročno ravnovesje med ponudbo in infrastrukturo izobraževanja ter zahtevami gospodarstva in trga dela. S to strategijo bi proaktiven odnos do vseživljenjskega učenja lahko postal ključnega pomena za nadaljnji gospodarski in socialni razvoj ter razvoj

zaposlovanja tako na nacionalni kot na lokalni ravni.

Splošni cilj je povečati stopnjo udeležbe v vseživljenjskem učenju, cilj ukrepa pa je vzpostaviti sisteme in strukture, ki bodo podprli strategijo vseživljenjskega učenja prek sodobnejše ponudbe izobraževanja in usposabljanja, usposabljanja učiteljev in izvajalcev tečajev, razvoja lokalnih/regionalnih centrov, širjenja sistema zagotavljanja kakovosti in neposredne pomoči za izobraževanje odraslih z izobrazbenim primanjkljajem ter zmanjševanje stopnje osipa. V skladu s ključnimi kazalniki Evropske Komisije in merili za spremljanje napredka v udeležbi v vseživljenjskem učenju ukrep vseživljenjskega učenja zasleduje cilj, da bi do leta 2010 povprečna stopnja udeležbe v vseživljenjskem učenju EU dosegla vsaj 15% odrasle delovno aktivne populacije (starostna skupina 25–64) in ta stopnja v nobeni državi ne bi bila nižja od 10%.

Med posebnimi cilji so navedena področja, ki jih pokrivajo posamezne aktivnosti in podaktivnosti s programi: izboljšati znanje in veščine izobraževalcev, večja prožnost ponudbe izobraževanja in usposabljanja, kakovostno informiranje in svetovanje, zagotavljanje kakovosti in zmanjševanje izobrazbenega primanjkljaja.

Definirane so ciljne skupine oziroma upravičenci. V tem primeru gre tudi za podporo sistemom, kajti med njimi so zasebni in javni zavodi, ki se ukvarjajo z izobraževanjem, izvajalci usposabljanja in odrasli v aktivnostih izobraževanja in usposabljanja.

Tu gre predvsem za razvoj sistemov, razen v primeru zadnje aktivnosti, ki je namenjena zlasti tistim z izobrazbenim primanjkljajem, samo osnovno ali nižjo poklicno izobrazbo, nizko ravnjo funkcionalne pismenosti, z nezaključenim šolanjem, ki so zgodaj zapustili izobraževanje, ki se izobražujejo formalno ali neformalno.

Izbrani ciljni upravičenci so ustrezni, ker gre za javne zavode, ki pokrivajo posamezna področja izobraževanja in usposabljanja. Aktivnosti, ki jih izvajajo v okviru ukrepa 2.3. so povezani z izobraževanjem izobraževalcev za izboljšanje njihovega znanja in veščin. Izobraževanje je potekalo tudi za računalniško opismenjevanje, usposabljali so tudi delavce v športu. Naslednji velik segment je bilo posodabljanje in razvijanje programov izobraževanja in usposabljanja v poklicnem in terciarnem izobraževanju. Pomembno je tudi razvijanje in širjenje mrež z IKT podprtih lokalnih oziroma regionalnih svetovalnih centrov in centrov za poklicno svetovanje, širjenje sistema zagotavljanja kakovosti in zmanjševanje izobrazbenega primanjkljaja pri odraslih in izobraževanje ter usposabljanje osipnikov.

Aktivnosti v okviru ukrepa 2.3. se izvajajo z dvema inštrumentoma, z javnimi razpisi in letnimi delovnimi načrti javnih zavodov. Končna upravičenca in nosilca proračunske postavke sta Ministrstvo za šolstvo in šport in Ministrstvo za visoko šolstvo, znanost in tehnologijo.

Aktivnosti programov so skladne s cilji tako splošnimi kot tudi posebnimi. Ustrezni so tudi ciljni upravičenci. Programi so relevantni za postavljene cilje.

Za izvajanje takih programov, vezanih vseživljenjsko učenje je nujno sodelovanje lokalnega okolja, kajti brez tega je aktivnosti je težko zagotoviti trajnost. Tu sta bila dva razpisa, Partnerstvo fakultet in šol, in Partnerstvo izobraževanja in dela, kjer je šlo za povezovanje šol in visokošolskih inštitucij oziroma podjetij.

Konsistentnost

Ugotovitev: Programi so skladni z evropsko in nacionalno strategijo zaposlovanja, programi pa so tudi usklajeni z ostalimi inštrumenti EPD.

Programi ukrepa 2.3. so skladni z nacionalno strategijo na področju izobraževanja, predvsem vseživljenjskega učenja, ter v skladu s cilji Evropske unije, da se poveča stopnja udeležbe v vseživljenjskem učenju. Ukrep dopolnjuje tudi druge ukrepe v okviru te prednostne naloge, predvsem izobraževanje in usposabljanje, ki naj bi bilo bolj relevantno za trg dela.

V programih so definirani splošni in posebni cilji, nekateri operativni cilji pa niso opredeljeni v številkah, še posebej pri posameznih aktivnostih in podaktivnostih. Tudi za sam ukrep kazalniki do konca leta 2005 niso bili natančno definirani, nato pa jih je organ upravljanja sprejel in potrdil. Na nivoju aktivnosti posamezni kazalniki niso bili definirani kot kazalniki učinka, rezultata ali vpliva, ampak le kot kazalniki. To kaže, da morebiti pomen kazalnikov ni ustrezno razumljen. V tabeli smo predlagane kazalnike razdelili na kazalnike vpliva, rezultata in učinka, da bi bili tako lažje razumljivi.

Ciljne skupine so dobro opredeljene. Sam projekt se bo lahko nadaljeval, če bodo zagotovljena sredstva za njegovo izvajanje.

Trajnost

Ta ukrep je namenjen vzpostaviti sistemov in struktur, ki bodo podprli strategijo vseživljenjskega učenja prek sodobnejše ponudbe izobraževanja in usposabljanja, usposabljanja učiteljev in izvajalcev tečajev, razvoja lokalnih/regionalnih centrov, širjenja sistema zagotavljanja kakovosti in neposredne pomoči za izobraževanje odraslih z izobrazbenim primanjkljajem ter zmanjševanje stopnje osipa. Gre torej za razvoj sistemov, ki naj bi bili zasnovani, vsaj kar se poklicnega in strokovnega izobraževanja tiče, na modernejših temeljih, usklajeni s potrebami trga dela, ter sistema vseživljenjskega učenja, ob zagotavljanju ustrezne kakovosti (z uporabo predvsem samoevalvacije) ter sistemov spremljanja in sprotne evalvacij novih izobraževalnih programov.

Sredstva namenjena za ta ukrep izvirajo tako iz Evropskega socialnega sklada kot tudi iz lastnih proračunskih virov. V primeru javnih zavodov

so sredstva namenjena za aktivnosti iz letnega delovnega načrta. Tudi sredstva iz razpisov so bila namenjena izobraževanju izobraževalcev, skratka strukturam, ne pa posameznikom. Na ta način se vzpostavljajo oziroma zagotavljajo elementi trajnosti ob predpostavki, da se bodo te aktivnosti nadaljevale.

Lokalna institucionalna struktura je v izvajanje vključena preko razpisov za izvajanje posameznih aktivnosti v okvirih programov, kjer je to mogoče. Tu gre predvsem za projekte dveh partnerstev s šolami, tako visokošolskih inštitucij kot tudi podjetij. Istočasno pa programi, ki se razvijajo, upoštevajo tudi določen delež odprtega kurikula, ki je namenjen lokalnim potrebam oziroma posebnostim.

Sredstva, ki so bila na voljo za izpeljavo projekta, so bila ustrezna in so zadostovala za izvedbo. Realizacije ni bilo mogoče spremljati, ker v poročilih, ki so bila na voljo, finančnih podatkov ni.

Vidiki horizontalnih prioritet so bili upoštevani. Enakost možnosti je bila s zasnovana in upoštevana kot delež žensk vključenih žensk, ki je bil planiran 50%. Na področju izobraževanja in usposabljanja to ni bil problem zaradi strukture zaposlenih, tako da je v večini primerov bilo precej več žensk kot moških. Mogoče bi bilo potrebno razmisliti o ustreznem deležu žensk (ali moških) glede na siceršnjo strukturo zaposlenih.

Informacijsko komunikacijski vidik je predstavljala uporaba IKT pri izobraževanju ali usposabljanju. Posebna aktivnost je bila namenjena prav računalniškemu opismenjevanju, ena od aktivnosti pa je bila postavitve z IKT podprte centre vseživljenjskega učenja.

Uspešnost in učinkovitost

Na osnovi pisnih poročil, ki so na voljo, ocenjujemo, da so programi formalno uspešni, ob upoštevanju nekaterih omejitev. Žal so bili kazalniki nepopolni, tako da ni bilo mogoče primerjati planiranih in realiziranih vrednosti.

Tudi sama poročila za organ upravljanja so precej nepregledna, nekonsistentna, sestavljena iz različnih prispevkov brez naknadne redakcije. Iz njih je težko izluščiti posamezne podatke, res pa je, da je že osnovna struktura ukrepa 2.3. zelo zapletena s kombinacijo dveh instrumentov, javnega razpisa in letnega delovnega načrta, s katerimi se izvajajo iste aktivnosti. To bi bilo potrebno drugače zasnovati, da bi lahko tisti, ki spremljajo posamezne programe, imeli boljši pregled nad situacijo.

Smiselno bi bilo, da se pripravijo programi v obliki logičnega okvira, ki definira cilje, aktivnosti in kazalnike skupaj z njihovimi viri, na osnovi katerih spremljamo potek projekta in lahko v vsakem trenutku primerjamo planirane aktivnosti s tistimi, kar se res izvaja ali pa je bilo izvedeno. To je še posebej pomembno pri tako kompleksnih ukrepih kot je 2.3.

V okviru ukrepa 2.3 je prihajalo do določenih zamikov, ki so vplivali na programe, ki so bili povezani. Tako je zamujala priprava študije o centrih vseživljenjskega učenja, ki se je izkazala kot veliko zahtevnejša kot je bilo predvideno, ta pa je bila osnova za javni razpis za centre, ki je bil predviden v jeseni 2005. Razpis je bil objavljen, potem pa so institucije, ki so se prijavile na razpis, same razvile projekte in jih ponudile v potrditev. Zato je potrebna večja koordinacija aktivnosti in spremljanje poteka, da lahko pravočasno reagiramo in najdemo rešitev.

V okviru ukrepa 2.3, ki ga v večini pokriva Ministrstvo za šolstvo in šport s svojimi javnimi zavodi, ni ustrezne informacijske podpore spremljanju programov. Podatki se zbirajo v papirni obliki, kar zadostuje za redno poročanje organu upravljanja, kar pa tudi doprinese k pisanosti predloženega poročila. Glede na vrsto aktivnosti, ki poteka, bi potrebovali informacijsko podporo, tako za pripravo in vodenje razpisov kot tudi za spremljanje programov in kazalnikov.

Razmisliti je potrebno o optimizaciji dela. Obstajajo različne možnosti. Ena je osredotočenje, na samo nekaj večjih projektov, ki jih je mogoče tudi lažje upravljati. Določene aktivnosti, predvsem administrativne, bi bilo mogoče tudi urediti s pogodbenim odnosom.

Spremljanje kazalcev v ukrepu 2.3 je izjemno težavno in onemogoča učinkovito spremljanje posameznih parametrov programov. Prav tako ocenjujemo, da pretok informacij na nižje ravni ni ustrezen, kljub temu da je seznanjenost s potekom programov bistvena za učinkovito delo in vodenje.

Pri izvajanju aktivnosti ni projektne pristopa, tako da se pojavljajo težave povezane z odgovornostjo za izpeljavo nalog in kompetencami, ki jih ima odgovorna oseba. To je področje, ki bi ga bilo potrebno razrešiti za uspešno implementacijo aktivnosti.

AKTIVNOSTI

V ukrepu vseživljenjsko učenje se aktivnosti izvajajo tako na podlagi razpisa kot tudi Letnih delovnih načrtov (LDN) javnih zavodov. Vrste projektov so razvrščene v aktivnosti in podaktivnosti kot si sledijo v Enotnem programskem dokumentu.

AKTIVNOST 2.3.1- Izobraževanje izobraževalcev

PODAKTIVNOST 2.3.1.1 – Izobraževanje izobraževalcev – javni razpis

Namen programa

Dejavnosti usposabljanja in izobraževanja učiteljev, zlasti učiteljev v srednjih in višjih strokovnih šol, izobraževalcev, mentorjev praktičnega

usposabljanja v podjetjih in ob delu – partnerstvo šole - podjetja, ravnateljev šol, organizatorjev izobraževanja odraslih, strokovnjakov IKT in posrednikov informacij, poklicnih svetovalcev (pridobivanje *novih ključnih sposobnosti*, IKT, učenje, kako se učiti, socialne veščine, podjetništvo, tuji jeziki).

Cilji programa

Priprava novih programov spopolnjevanja, usposabljanje informacijskih mediatorjev, izvedba že obstoječih programov, priprava novih oblik usposabljanja strokovnih delavcev – partnerstvo fakultet in šol, tehnična podpora za izvedbo aktivnosti.

Tabela 45: Indikatorji aktivnosti Izobraževanje izobraževalcev – javni razpis¹⁶⁶

KAZALNIK (RAVEN INSTRUMENTA - RAZPIS)	2004			2005		
	Planirano	Realizirano	%	Planirano	Realizirano	%
Finančni viri	22.484.226	...		129.321.749	...	
število vključenih v aktivnost	...	139		...	2097	

Tabela 46: Indikatorji aktivnosti Izobraževanje izobraževalcev – letni delovni načrt¹⁶⁷

KAZALNIK - LDN	2004			2005		
	Planirano	Realizirano	%	Planirano	Realizirano	%
Finančni viri	44.688.450	...		110.063.177	...	
Povečanje stopnje zajetja ciljnega prebivalstva v usposabljanju	120	224	186.67%	360	235	65.28%
število vključenih v aktivnost	...	549		...	11627	

Ugotovitve in mnenja

Programiranje *Ugotovitev: Pri programiranju niso bili upoštevani vsi vidiki dobrega programiranja*

Analiza programa v okviru te podaktivnosti kaže, da pri programiranju niso bili upoštevani principi programiranja, ki bi jih potem lahko uporabili za spremljanje in usmerjanje programa.

Pri programu niso definirani globalni cilji programa oziroma ni bil naveden namen tega programa. Navedeni niso bili niti specifični niti

¹⁶⁶ Vir: Poročilo o izvajanju ESS za leto 2005; Generalno letno poročilo Koriščenje sredstev Evropskega socialnega sklada v letu 2004 in ISU 2.3, Ministrstvo za šolstvo in šport, 2006

¹⁶⁷ Vir: ibid

operativni cilji.

Indikatorji so bili kasneje navedeni v Izvedbeni strukturi ukrepa in razdeljeni na posamezne kategorije.

Skladnost s cilji EPD

Ugotovitev: Ciljne skupine, aktivnosti, upravičeni stroški in končni upravičenci so skladni s cilji Enotnega programskega dokumenta.

Program je skladen s ciljem Enotnega programskega dokumenta, saj z izobraževanjem prispeva k izboljšanju znanja in veščin učiteljev, izobraževalcev, mentorjev praktičnega usposabljanja v podjetjih in ob delu, ravnateljev šol, organizatorjev izobraževanja odraslih, strokovnjakov IKT in posrednikov informacij, poklicnih svetovalcev. Aktivnosti so skladne s cilji ukrepa 2.3, prav tako tudi končni upravičenci, saj se lahko prijavijo javne ali zasebne institucije, ki se ukvarjajo z razvojem, načrtovanjem, pripravo in izvajanjem izobraževanja in usposabljanja strokovnih delavcev v vzgoji in izobraževanju.

Relevantnost

Program je relevanten, ker gre za izobraževanje izobraževalcev in delavcev v izobraževanju. Podatkov o morebitnih študijah izobraževalnih potreb, na katerih bi lahko bili zasnovani ti programi izobraževanja in usposabljanja nismo zasledili.

Indikatorji v poročilih so sicer ustrezni, vendar nepregledni, prav tako poročila v poročilih, ki jih dobiva organ upravljanja . Potrebno bi bilo uskladiti način poročanja in pripraviti ustrezne tabele, ki bi se izpolnjevale. Tako bi dosegli večjo preglednost poročil, omogočili primerjavo med posameznimi aktivnostmi in olajšali delo koordinatorjem ter organu upravljanja.

Konsistentnost

Uspešnost in učinkovitost

V okviru javnih razpisov je bilo v letu 2004 v izobraževanje vključenih 139 udeležencev, v letu 2005 pa že 2097. Podatkov o planiranih sredstvih v poročilih ne navajajo, tako da je težko oceniti delež porabe sredstev . Povprečen strošek na udeleženca je znašal 36.120,84 SIT, na program 870.636,72 SIT oz. na izpeljavo programa 707.900,89 SIT.

V Okviru letnega delovnega načrta zavodov:

- so se projekti zaključevali konec koledarskega leta 2005, sicer pa so izvajalci pripravili nove vsebine za 39 programov, usposobili 376 multiplikatorjev ter pričeli z izvajanjem izobraževanja učiteljev.
- V projektu Partnerstvo izobraževanja in dela je bilo vključenih 139 udeležencev.
- V projektu je bilo v okviru letnega delovnega načrta v letu 2004 vključenih 548 udeležence iz treh javnih zavodov.
- V projektu Partnerstvo fakultet in šol pa pa je bilo v letu 2004

vključenih 425 udeležencev. V vseh primerih je število žensk vilo veliko višje od števila moških.

Tu se pojavlja vprašanje, če gre resnično za povečanje udeležbe v izobraževanju odraslih, ker gre za udeležence iz izobraževanja, ki se že tako izobražujejo v okviru programov stalnega strokovnega spopolnjevanja in drugih programih, kar torej v resnici ne prinese večjega deleža izobraževanja odraslih. Zdi se tudi, da se na ta način del siceršnjega spopolnjevanja učiteljev in strokovnih delavcev financira iz sredstev Evropskega socialnega sklada in ne neposredno iz proračuna, ker pa ni podatkov o porabi sredstev, ni bilo mogoče oceniti tega dela.

Horizontalne prioritete

Horizontalne prioritete so delno upoštevane. Pri informacijski družbi je navedeno, da gre za komunikacijo s pomočjo informacijske tehnologije. Pri enakih možnosti vidimo, da je bilo v prvem letu žensk med udeleženci manj kot 50%, v letu 2005 pa jih je bilo 87%. Del tega števila je tudi posledica siceršnje strukture po spolu na področju izobraževanja, kjer prevladujejo ženske. Mogoče bi veljalo v tem primeru zagotoviti ustreznost zastopanosti na strani moških.

Tabela 47: Aktivnost 2.3.1.1

cilji		indikator		uspešnost	učinkovitost
operativni cilj	-	izid - output	-		
specifični cilj	-	rezultat	-		
globalni cilj	-	učinek (vpliv)	-		

PODAKTIVNOST 2.3.1.2 – Izobraževanje izobraževalcev v RO.

Namen programa	Usposabljanje in izobraževanje učiteljev za uporabo informacijske tehnologije
Cilji programa	Usposabljanje in izobraževanje učiteljev, priprava (izdelava in nadgradnja e-gradiv, ki so predmet izobraževanja, priprava programov izobraževanja in usposabljanja, seminarska gradiva...), izvedba usposabljanja in izobraževanj.

Tabela 48: Indikatorji aktivnosti Izobraževanje izobraževalcev v RO – javni razpis¹⁶⁸

¹⁶⁸ Vir: Poročilo o izvajanju ESS za leto 2005; Generalno letno poročilo Koriščenje sredstev Evropskega socialnega sklada v letu 2004 in ISU 2.3, Ministrstvo za šolstvo in šport, 2006

KAZALNIK (RAVEN INSTRUMENTA - RAZPIS)	2004			2005		
	Planirano	Realizirano	%	Planirano	Realizirano	%
Finančni viri	3.037.878	...		127.153.814	...	
Število udeležencev v programu	...	263		...	3018	
Povečanje stopnje zjetja ciljnega prebivalstva v usposabljanju za izboljšanje strokovnih sposobnosti in veščin na področju vključenosti v IKT.	

Tabela 49: Indikatorji aktivnosti Izobraževanje izobraževalcev v RO – letni delovni načrt¹⁶⁹

KAZALNIK (RAVEN INSTRUMENTA - LDN Program vseživljenjsko učenje)	2004			2005		
	Planirano	Realizirano	%	Planirano	Realizirano	%
Finančni viri	30.380.100	...		62.100.284	...	
Povečanje stopnje zjetja ciljnega prebivalstva v usposabljanju za izboljšanje strokovnih sposobnosti in veščin na področju vključenosti v IKT.	...	511		...	220	

Ugotovitve in mnenja

Programiranje *Ugotovitev: Pri programiranju niso bili upoštevani vsi vidiki dobrega programiranja*

Analiza programa v okviru te podaktivnosti kaže, da pri programiranju niso bili upoštevani principi programiranja, ki bi jih potem lahko uporabili za spremljanje in usmerjanje programa.

Pri programu niso definirani globalni cilji programa oziroma ni bil naveden namen tega programa. Navedeni niso bili niti specifični niti operativni cilji.

Indikatorji so bili kasneje navedeni v Izvedbeni strukturi ukrepa in razdeljeni na posamezne kategorije.

Skladnost s cilji EPD *Ugotovitev: Ciljne skupine, aktivnosti, upravičeni stroški in končni upravičenci so skladni s cilji Enotnega programskega dokumenta.*

Program je skladen s ciljem Enotnega programskega dokumenta, ukrepa 2.3, saj gre za dejavnosti usposabljanja in izobraževanja učiteljev za pripravo elektronskih gradiv. Aktivnosti so skladne s cilji ukrepa 2.3, prav tako tudi končni upravičenci, saj se lahko prijavijo javne ali

¹⁶⁹ Vir: Poročilo o izvajanju ESS za leto 2005; Generalno letno poročilo Koriščenje sredstev Evropskega socialnega sklada v letu 2004 in ISU 2.3, Ministrstvo za šolstvo in šport, 2006

zasebne inštitucije, ki se ukvarjajo z razvojem, načrtovanjem, pripravo in izvajanjem izobraževanja in usposabljanja strokovnih delavcev v vzgoji in izobraževanju.

Relevantnost

Program je relevanten, ker gre za izobraževanje učiteljev za uporabo informacijske tehnologije. Podatkov o morebitnih študijah izobraževalnih potreb, na katerih bi lahko bili zasnovani ti programi izobraževanja in usposabljanja nismo zasledili.

Indikatorji v poročilih: Podrobnejših podatkov o udeležencih po spolu, starosti, regionalna razporeditev in ostale ni bilo, ker niso bila izvajalcem dana navodila. Med kazalnike je potrebno dodati tudi število udeležencev izobraževanja (ti niso navedeni v ISU)

Konsistentnost

Uspešnost in učinkovitost

Javni razpisi:

- V letu 2005 je bilo v 37 projektih skupno izvedeno 87 programov usposabljanja v 107 izpeljavah. Skupno število udeležencev je bilo 3018, ni pa podrobnejših podatkov o strukturi po spolu.

Letni delovni načrti:

- **Zavod za šolstvo - v letu 2004** so bili doseženi naslednji rezultati:
 - Število pripravljenih programov je bilo nekoliko večje od načrtovanih: 44.
 - Število usposobljenih multiplikatorjev je bilo nekoliko večje od načrtovanih: 495
 - Število usposobljenih učiteljev pa je 495, ker je bilo več pozornosti posvečenih prvima dvema dejavnostima. Ker je ta dejavnost (usposabljanje učiteljev) povezana z instrumentom razpisom (namreč pripravljene programe razširja drug izvajalec, ki je bil izbran na razpisu), kjer se usposablja učitelje, ne moremo reči, da omenjene dejavnosti niso potekale.
- **CPI -leto 2004:**
 - Število pripravljenih programov: 1.
 - Število usposobljenih multiplikatorjev: 16
 - Število usposobljenih učiteljev pa je 16.
- **Javni razpis – leto 2004:**
 - Število izvedenih seminarje: 20.
 - Število usposobljenih učiteljev pa je: 263.
- **Šola za ravnatelje – leto 2004:**
 - Število pripravljenih programov: 1.
 - Število usposobljenih multiplikatorjev: 6
 - Število usposobljenih učiteljev pa je 6.

Podatkov o porabi sredstev v dokumentih in poročilih nismo zasledili.

Horizontalne prioritete Horizontalne prioritete so navedene zelo na splošno, potrebno bi jih bilo definirati natančneje. Najbolj razumljiva je seveda prioriteta enakih možnosti, kjer se običajno navaja le odstotek žensk.

Tabela 50: Aktivnost 2.3.1.2

cilji		indikator		uspešnost	učinkovitost
operativni cilj	-	izid - output	-		
specifični cilj	-	rezultat	-		
globalni cilj	-	učinek (vpliv)	-		

PODAKTIVNOST 2.3.1.3 – Usposabljanje strokovnih delavcev v športu

Namen programa Usposabljanje delavcev v športu, ki nimajo ustrezne izobrazbe

Cilji programa Posredovanje znanja načrtovanja, organiziranja in izvajanja programov v športu

Tabela 51: Indikatorji aktivnosti Usposabljanje strokovnih delavcev v športu¹⁷⁰

KAZALNIK (RAVEN INSTRUMENTA - RAZPIS)	2004			2005		
	Planirano	Realizirano	%	Planirano	Realizirano	%
Finančni viri	60.249.090 ¹⁷¹	0
Št. udeležencev usposabljanja	1520	2711	
Št. na novo usposobljenih (prejete diplome, ki so javna listina)
Povečanje stopnje zаетja ciljnega prebivalstva v usposabljanju strokovnih delavcev v športu

Ugotovitve in mnenja

Programiranje *Ugotovitev: Pri programiranju niso bili upoštevani vsi vidiki dobrega programiranja*

¹⁷⁰ Vir: Poročilo o izvajanju ESS za leto 2005; Generalno letno poročilo Koriščenje sredstev Evropskega socialnega sklada v letu 2004 in ISU 2.3, Ministrstvo za šolstvo in šport, 2006

¹⁷¹ ISU 2.3, str. 9, MDDSZ, 2006

Analiza programa v okviru te podaktivnosti kaže, da pri programiranju niso bili upoštevani principi programiranja, ki bi jih potem lahko uporabili za spremljanje in usmerjanje programa.

Skladnost s cilji EPD

Ugotovitev: Ciljne skupine, aktivnosti, upravičeni stroški in končni upravičenci so skladni s cilji Enotnega programskega dokumenta.

Program je skladen s ciljem Enotnega programskega dokumenta, saj z izobraževanjem prispeva k izboljšanju znanja in veščin učiteljev in drugih delavcev v športu, dviguje pa se tudi usposobljenost. Aktivnosti so skladne s cilji ukrepa 2.3, prav tako tudi končni upravičenci, saj se lahko prijavijo javne ali zasebne inštitucije, ki se ukvarjajo z izvajanjem izobraževanja in usposabljanja strokovnih delavcev po 8. členu in v skladu s 26. in 27. členom Zakona o športu.

Relevantnost

Konsistentnost

Uspešnost in učinkovitost

Ob pristopu sofinanciranja programov usposabljanja strokovnih delavcev v športu iz ESS je bilo predvideno, da se bo v letu 2004 usposobilo 1.520 strokovnih delavcev, programov usposabljanj pa se je udeležilo 2.711 udeležencev. Velika večina je usposabljanje tudi uspešno zaključila. Med udeleženci sta bili dve tretjine moških in ena tretjina žensk.

Za leto 2005 podatkov nismo dobili. Ni finančnih podatkov, prav tako ni podatkov o horizontalnih prioritetah.

Horizontalne prioritete

Tabela 52: Aktivnost 2.3.1.3

cilji		indikator		uspešnost	učinkovitost
operativni cilj	-	izid - output	-		
specifični cilj	-	rezultat	-		
globalni cilj	-	učinek (vpliv)	-		

AKTIVNOST 2.3.2.: Posodabljanje in razvijanje programov izobraževanja in usposabljanja v poklicnem in terciarnem izobraževanju

PODAKTIVNOST 2.3.2.1 - Posodabljanje in razvijanje programov.

Namen programa	Posodabljanje in sprejemanje obstoječih in razvijanje novih programov izobraževanja in usposabljanja v poklicnem in terciarnem izobraževanju, vključno s pripravo široke palete kratkih, po meri izdelanih formalnih in neformalnih programov izobraževanja in usposabljanja, s posebnim poudarkom na IKT in metodah učenja na daljavo, multimedijskih paketih in razvoju sistema spričeval, priprava programov za posebne potrebe.
Cilji programa	v celotnem programskem obdobju naj bi bilo razvitih 350 novih programov.

Tabela 53: Indikatorji aktivnosti Posodabljanje in razvijanje programov – javni razpis¹⁷²

KAZALNIK (Razpis in javno naročilo MVZT)	2004			2005		
	Planirano	Realizirano	%	Planirano	Realizirano	%
Finančni viri	9.529.519	77.971.285
število novih (in prenovljenih) študijskih programov,	...	16	7	...
št. programov za izpopolnjevanje oz. modulov (zaokroženi del študijskega programa)

Tabela 54: Indikatorji aktivnosti Posodabljanje in razvijanje programov – letni delovni načrt¹⁷³

KAZALNIK (RAVEN INSTRUMENTA - LDN Program vseživljenjsko učenje)	2004			2005		
	Planirano	Realizirano	%	Planirano	Realizirano	%
Finančni viri	28.491.540	...		75.004.852	...	
število novih (in prenovljenih) programov, ki bodo ovrednoteni v skladu z enotno metodologijo.	
število vzpostavljenih novih partnerstev	

Tabela 55: Indikatorji aktivnosti Posodabljanje in razvijanje programov – razpis MŠŠ¹⁷⁴

KAZALNIK (RAVEN INSTRUMENTA – RAZPIS - MŠŠ)	2004			2005		
	Planirano	Realizirano	%	Planirano	Realizirano	%

¹⁷² Vir: Poročilo o izvajanju ESS za leto 2005; Generalno letno poročilo Koriščenje sredstev Evropskega socialnega sklada v letu 2004 in ISU 2.3, Ministrstvo za šolstvo in šport, 2006

¹⁷³ Vir: Poročilo o izvajanju ESS za leto 2005; Generalno letno poročilo Koriščenje sredstev Evropskega socialnega sklada v letu 2004 in ISU 2.3, Ministrstvo za šolstvo in šport, 2006

¹⁷⁴ ibid

Finančni viri	20.787.279	68.767.187
število novih (in prenovljenih) programov, ki bodo ovrednoteni v skladu z enotno metodologijo.

Ugotovitve in mnenja

Programiranje *Ugotovitev: Pri programiranju niso bili upoštevani vsi vidiki dobrega programiranja*

Analiza programa v okviru te podaktivnosti kaže, da pri programiranju niso bili upoštevani principi programiranja, ki bi jih potem lahko uporabili za spremljanje in usmerjanje programa.

Skladnost s cilji EPD *Ugotovitev: Ciljne skupine, aktivnosti, upravičeni stroški in končni upravičenci so skladni s cilji Enotnega programskega dokumenta.*

Program je skladen s ciljem Enotnega programskega dokumenta, saj z razvojem in posodabljanjem programov na področju poklicnega in terciarnega izobraževanja prispeva k večji prožnosti usposabljanja in izobraževanja v skladu s potrebami gospodarstva in trga dela.

Tudi aktivnosti so skladne s cilji ukrepa 2.3, prav tako tudi končni upravičenci, saj se lahko prijavijo javne ali zasebne institucije, ki se ukvarjajo z razvojem, načrtovanjem, pripravo in izvajanjem izobraževanja in usposabljanja mladih in odraslih, organizacije, ki imajo sklenjen dogovor o partnerstvu s podjetji ali socialnimi partnerji, visokošolske organizacije in drugi..

Relevantnost Relevantnosti programa prenove študijskih programov ne moremo evalvirati, ker nismo imeli na razpolago ustrezne dokumentacije.

Kazalniki so sicer ustrezni, ne spremljajo se pa ustrezno. Poročila so relativno nepregledna.

Konsistentnost

Uspešnost in učinkovitost Projekti izbrani na razpisu za sofinanciranje aktivnosti pri posodabljanju in razvijanju študijskih programov visokega šolstva v letih 2004 in 2005 so se zaključili. 14 projektov je bilo zaključenih uspešno, za 2 projekta pa izvajalec ni predložil nobenega zahtevka za izplačilo, ker načrtovani cilj ni bil v celoti dosežen. V letu 2005 je bil izveden nov razpis, izbranih je bilo 7 novih projektov.

V drugem delu gre za projekt razvoja višješolskih programov. V letu 2004 je bil v prvem delu izvajanja projekta pripravljen delovni načrt za izvajanje aktivnosti in sicer izdelava izhodišč za prenovo in pripravo višješolskih študijskih programov, ter izdelava enotnih meril za ECTS

kreditno ovrednotenje višješolskih programov. Pripravljen je bil predlog enotnih meril višješolskega izobraževanja po sistemu ECTS in kreditno ovrednoteni programi strojništvo, poslovni sekretar ter gostinstvo in turizem. Ravno tako je projektna skupina pripravila vse potrebne dokumente in obrazce, ki jih mora imeti vsaka šola za višješolske programe.

V okviru aktivnosti za izdelavo izhodišč za prenovu in pripravo višješolskih programov so bile pripravljene novosti, ki bodo vključene v nova izhodišča in sicer Izbirnost, povezovanje strokovnega in praktičnega izobraževanja, modularizacija ter oblika predmetnika. Opravljeno je bilo tudi usklajevanje izhodišč zaradi novega zakona v višješolskem izobraževanju. V projektu je sedaj aktivno vključenih 28 inštitucij. (14 javnih zavodov ter 13 podjetij).

V letu 2005 je potekala prenova izobraževalnih programov na področju kmetijstvo in živilstva, podrobnejših podatkov o tem v poročilih ni.

Letni delovni načrti javnih zavodov

- **Zavod za šolstvo**

Aktivnosti so bile v letu 2004 izvajane po planu, stalo je odprto vprašanje na področju standardov ključnih kvalifikacij za splošnoizobraževalno področje

- **CPI**

Aktivnost »Posodabljanje in razvijanje programov izobraževanja in usposabljanja v poklicnem izobraževanju« zajema 7 projektov. Center RS za poklicno izobraževanje pa je sodeloval z 259 izvajalci iz vseh slovenskih regij.. Znotraj posameznih projektov so bile v letu 2004 izvedene naslednje aktivnosti:

- Prenova programov (pripravljenih 5 nacionalnih izobraževalnih programov, 10 definiranih modulov znotraj nacionalnih izobraževalnih programov)
- Razvoj metodologij (izdelani 3 standardi ključnih kvalifikacij za računalniško pismenost)
- Preverjanje in ocenjevanje znanja (8 usposabljanj za učitelje)
- Zaključevanje izobraževanja (50 dopolnjenih predmetnih izpitnih katalogov, 43 novih predmetnih izpitnih katalogov)
- Preventivni ukrepi za preprečevanje osipa – PUPO (pripravljen osnutek modela preventivnih ukrepov kot podlaga za programe preprečevanja osipa na šolah)
- Informiranje in svetovanje (posodobljen portal VirtuOrientation)
- Pika na i (Pripravljen model vzpostavitve informacijskega kotička)

Horizontalne prioritete

Horizontalne prioritete: V programskih izhodiščih bo še bolj poudarjena vloga sodobne informacijske in komunikacijske tehnologije in družbe,

programi pa bodo prisotni tudi na svetovnem spletu. Prenovljeni programi naj bi vključevali tako moško kot žensko populacijo, pripravljena izhodišča pa omogočajo enake možnosti za oba spola. Razvoj višješolskih programov bo omogočil nadaljnji razvoj tega segmenta izobraževanja, hkrati pa se programi razvijajo in izvajajo na lokalni ravni, kar pripomore k trajnostnemu razvoju območja.

Pri pripravi študijskih programov, je dan poseben poudarek na znanjih, ki poglobljajo sposobnosti uporabe informacijske tehnologije v poslovnem okolju..

Tabela 56: Aktivnost 2.3.2.1

cilji		indikator		uspešnost	učinkovitost
operativni cilj	-	izid - output	-		
specifični cilj	-	rezultat	-		
globalni cilj	-	učinek (vpliv)	-		

PODAKTIVNOST 2.3.2.2 - Evalvacija

Namen programa Namen je vzpostaviti sistem stalnega evalviranja prenovljenih programov in s tem zagotoviti spremljanje temeljnih ciljev na področju vzgoje in izobraževanja.

Cilji programa Niso definirani

Tabela 57: Indikatorji aktivnosti Evalvacije¹⁷⁵

KAZALNIK (RAVEN INSTRUMENTA - LDN Program vseživljenjsko učenje)	2004			2005		
	Planirano	Realizirano	%	Planirano	Realizirano	%
Finančni viri	16.702.070			39.014.716		
št.prenovljenih programov		2			4	
št. vključenih šol		22			66	
št. evalvacijskih študij					6	

Ugotovitve in mnenja

¹⁷⁵ Vir: Poročilo o izvajanju ESS za leto 2005; Generalno letno poročilo Koriščenje sredstev Evropskega socialnega sklada v letu 2004 in ISU 2.3, Ministrstvo za šolstvo in šport, 2006

Programiranje

Ugotovitev: Pri programiranju niso bili upoštevani vsi vidiki dobrega programiranja

Analiza programa v okviru te podaktivnosti kaže, da pri programiranju niso bili upoštevani principi programiranja, ki bi jih potem lahko uporabili za spremljanje in usmerjanje programa.

Pri programu niso definirali globalni cilji programa, prav tako ni podatkov o specifičnih in operativnih ciljih. Naveden je le namen¹⁷⁶, vzpostavitev sistema stalnega evalviranja prenovljenih programov in s tem spremljanje temeljnih ciljev na področju vzgoje in izobraževanja. Z natančno definicijo globalnega, specifičnega ali specifičnih ciljev in operativnih ciljev bi bilo potrebno in mogoče definirati tudi posamezne indikatorje (vpliva, rezultatov in izidov), ki bi jih bilo mogoče spremljati.

Skladnost s cilji EPD

Ugotovitev: Ciljne skupine, aktivnosti, upravičeni stroški in končni upravičenci so skladni s cilji Enotnega programskega dokumenta.

Program je skladen s ciljem Enotnega programskega dokumenta, saj z razvojem in posodabljanjem programov na področju poklicnega in terciarnega izobraževanja prispeva k večji prožnosti usposabljanja in izobraževanja v skladu s potrebami gospodarstva in trga dela, evalvacije pa so del mehanizma za zagotavljanje kvalitete.

Relevantnost

Relevantnosti programa ne moremo evalvirati, ker nismo imeli na razpolago ustrezne dokumentacije.

V poročilih so navedeni podatki o posameznih aktivnostih programa. Težko je oceniti njihovo relevantnost brez natančnejše analize usklajenosti s cilji. V dokumentih je omenjeno evalviranje novih programov, iz ESF pa se financirajo aktivnosti vezane na mednarodne primerjalne študije. Na ta način je mogoče primerjati dosežke slovenskega izobraževalnega sistema v kontekstu dosežkov drugih držav, vendar bi moralo to biti definirano kot cilj in postavljeni ustrezni (kontekstni) indikatorji.

Kazalniki niso ustrezni.

Konsistentnost

Uspešnost in učinkovitost

Opravljenosti aktivnosti:

- **CPI:**
 - Center za poklicno izobraževanje je zbral in obdelal statistiko uspeha pri zaključnih izpitih, pripravil poročilo o spremljanju zaključnih izpitov v srednjem poklicnem izobraževanju in pripravil in predstavil tudi prvo vmesno

¹⁷⁶ Izvedbena struktura ukrepa 2.3., str. 15, Ministrstvo za šolstvo in šport, 2006

- poročilo o spremljanju projekta.
 - Doseženi so bili naslednji cilji (V oklepaju so naveden vrednosti za leto 2004):
 - število vključenih šol v uvajanje programa: 41 (4)
 - Število prenovljenih programov: 1 (1)
 - število učiteljev, vključenih v izvajanje programa: 214 (66)
 - število evalvacijskih poročil: 2 (1)
- **Pedagoški inštitut:**
 - pregledal programe poklicnega izobraževanja,
 - naredil primerjavo učnih načrtov gimnazijskega izobraževanja v petih državah ter
 - pripravil pilotni instrumentarij za študijo prve triade devetletke.
 - Izdelal je nacionalno poročilo za TIMSS 2003 in izvedel priprave na TIMSS 2007.
 - Izvedel je predraziskavo in delno pripravil instrumente za glavno izvedbo za PIRLS 2006 ter pripravil in zbiral podatke za predraziskavo SITES 2006.
 - Doseženi so bili naslednji cilji (V oklepaju so naveden vrednosti za leto 2004):
 - število evalvacijskih študij: 6 (0)
 - število evalvacijskih poročil: rezultat predviden v kasnejši fazi (0)
 - število predstavitev evalvacijskih študij: rezultat predviden v kasnejši fazi (0)
- **Zavod RS za šolstvo:**
 - izvajal spremljanje in evalviranje ključnih kvalifikacij za splošnoizobraževalno področje ter interpretiral rezultate.
 - Pri evalvaciji evropskih oddelkov so vnesli in obdelali podatke, pripravili elemente poročila in interpretirali rezultate.
 - Spremljali in evalvirali so gimnazijski program, evalvirali didaktično izvedbo na ravni predmetnih aktivov in interpretirali rezultate.
 - Doseženi so bili naslednji cilji (V oklepaju so naveden vrednosti za leto 2004):
 - Število evalviranih programov: 3 (1)
 - število vključenih šol v uvajanje programa: 25 (18)
 - število izobraženih (učiteljev) za izvajanje programa: 431 (408)
 - število evalvacijskih poročil: 20 (0)

Ker nimamo relevantnih podatkov, ne moremo oceniti uspešnosti in učinkovitosti.

Niso bile definirane

**Horizontalne
prioritete**

Tabela 58: Aktivnost 2.3.2.2.

cilji		indikator		uspešnost	učinkovitost
operativni cilj	-	izid - output	-		
specifični cilj	-	rezultat	-		
globalni cilj	-	učinek (vpliv)	-		

AKTIVNOST 2.3.3.: Razvijanje in širjenje mreže z IKT podprtih lokalnih/regionalnih svetovalnih centrov in centrov za poklicno svetovanje.

Namen programa Zagotavljanje kakovostnega informiranja, svetovanja in dostopnosti do izobraževanja in usposabljanja za mladino in odrasle v lokalnih oz. regionalnih svetovalnih centrih in kontaktnih točkah za VŽU.

Cilji programa

- priprava koncepta razvijanja in širjenja mreže z IKT podprtih lokalnih/regionalnih svetovalnih centrov, centrov za poklicno svetovanje in kontaktnih točk VŽU;
- razvoj novih dejavnosti svetovanja ter izvajanej dejavnosti za ohranitev in nadaljnji razvoj obstoječih infrastrukturnih dejavnosti: razvoj in prenova izobraževalnih programov za strokovne delavce v infrastrukturnih dejavnostih, usposabljanje strokovnih delavcev, razvoj računalniško podprtega svetovalnega instrumentarija za lokalna svetovalna središča, razvoj računalniške podpore za spremljanje središč za samostojno učenje.

Tabela 59: Indikatorji aktivnosti Razvijanje in širjenje mreže z IKT podprtih lokalnih/regionalnih svetovalnih centrov in centrov za poklicno svetovanje¹⁷⁷

KAZALNIK (RAVEN INSTRUMENTA - RAZPIS)	2004			2005		
	Planirano	Realizirano	%	Planirano	Realizirano	%
Finančni viri	13.514.469	...		61.347.005	...	
Število centrov VŽU,	13	

Tabela 60: Indikatorji aktivnosti Razvijanje in širjenje mreže z IKT podprtih lokalnih/regionalnih svetovalnih centrov in centrov za poklicno svetovanje.¹⁷⁸

¹⁷⁷ Vir: Poročilo o izvajanju ESS za leto 2005; Generalno letno poročilo Koriščenje sredstev Evropskega socialnega sklada v letu 2004 in ISU 2.3, Ministrstvo za šolstvo in šport, 2006

¹⁷⁸ Vir: Poročilo o izvajanju ESS za leto 2005; Generalno letno poročilo Koriščenje sredstev Evropskega socialnega sklada v letu 2004 in ISU 2.3, Ministrstvo za šolstvo in šport, 2006

KAZALNIK (RAVEN INSTRUMENTA - LDN Program vseživljenjsko učenje)	2004			2005		
	Planirano	Realizirano	%	Planirano	Realizirano	%
Finančni viri	20.680.683	23.965.007
Število razvojnih nalog	...	1	4	...
Število novih in prenovljenih programov za strokovne delavce v izobraževanju	...	4
Število novih in prenovljenih učnih gradiv	...	18
Število širitev oziroma novih dejavnosti svetovanja,
št. Vključenih strokovnih delavcev v usposabljanje	...	52	...	20	15	...

Ugotovitve in mnenja

Programiranje *Ugotovitev: Pri programiranju niso bili upoštevani vsi vidiki dobrega programiranja*

Analiza programa v okviru te podaktivnosti kaže, da pri programiranju niso bili upoštevani principi programiranja, ki bi jih potem lahko uporabili za spremljanje in usmerjanje programa. Naveden je le namen¹⁷⁹, zagotavljanje kakovostnega informiranja, svetovanja in dostopnosti do izobraževanja in usposabljanja za mladino in odrasle v lokalnih/regionalnih svetovalnih točkah

Skladnost s cilji EPD *Ugotovitev: Ciljne skupine, aktivnosti, upravičeni stroški in končni upravičenci so skladni s cilji Enotnega programskega dokumenta.*

Program, aktivnosti in udeleženci so skladni z ukrepom 2.3. enotnega programskega dokumenta, ker gre za cilj zagotoviti kakovostno informiranje, svetovanje in dostopnost možnosti izobraževanja in usposabljanja za vse z vzpostavljanjem lokalnih/regionalnih svetovalnih centrov in kontaktnih točk za vseživljenjsko učenje, kar je tudi posebna točka (3) med upravičenimi dejavnostmi.

Relevantnost Pomemben element za učinkovit dostop do izobraževanja in trga dela je zagotavljanje kakovostnega informiranja, svetovanja in dostopnosti do izobraževanja in usposabljanja za mladino in odrasle v lokalnih oz. regionalnih svetovalnih centrih in kontaktnih točkah za vseživljenjsko učenje. Kot rezultat programa se bo razširila mreža lokalnih svetovalnih središč, kar predstavlja odprtje novih in širjenje obstoječih, povečalo se bo število središč za samostojno učenje in drugih svetovalnih centrov, ki zagotavljajo podporne storitve za udeležence v dejavnostih učenja,

¹⁷⁹ Izvedbena struktura ukrepa 2.3., str. 3, Ministrstvo za šolstvo in šport, 2006

individualno pomoč, poklicne storitve za odrasle in mlade, predvsem ženske in osipnike.

Mreže lokalnih/regionalnih svetovalnih centrov se bodo razvijale v skladu s konceptom razvijanja in širjenja mreže z IKT podprtih lokalnih/regionalnih svetovalnih centrov, centrov za poklicno svetovanje in kontaktnih točk VŽU ter poslovnim modelom VŽU pri tem pa je pomembno tesno sodelovanje lokalnih partnerjev za doseganje sinergije. Sam instrument je sicer relevanten, je pa zaradi neusklajenosti oziroma zamujanja prišlo do spremembe pri modelu, ki bi moral biti enoten, potem pa so ga predlagali posamezni ponudniki in na osnovi tega izbrali najbolj ustrezne.

Konsistentnost

Program je konsistenten z drugimi programi, ker združuje različne aktivnosti in (lahko) služi kot centralna referenčna točka tudi za druge programe .

Uspešnost in učinkovitost

V letu 2004 so potekale aktivnosti povezane z Izobraževalnimi središči za izobraževanje odraslih (ISIO), projekt pa se je nadaljeval tudi v letu 2005. V okviru projekta Razvijanje in širjenje mreže z IKT je v letu 2005 delo potekalo na dveh podprojekti (Priprava koncepta in širjenja mreže z IKT podprtih lokalnih/regionalnih svetovalnih centrov in centrov za poklicno svetovanje in drugih oblik, Ohranitev delovanja obstoječih lokalnih svetovalnih središč in drugih infrastrukturnih dejavnosti).

Pri prvem podprojektu sta bila pripravljena osnutka dveh konceptov »Koncept nadaljnega razvoja, širjenja in povezovanja svetovalnih dejavnosti« in »Koncept Centra vseživljenjskega učenja«. Izdelava je zamujala, osnutka sta bila predvidena za predstavitev v mesecu januarju 2006. Zaradi tega je prihajalo do težav pri javnem razpisu za sofinanciranje razvijanja in širjenja mreže z IKT podprtih lokalnih/regionalnih svetovalnih centrov in centrov za poklicno orientacijo – Centri vseživljenjskega učenja. Pri drugem podprojektu pa je bilo v skladu Z z načrtom dela opravljeno vse delo pri nalogi »Razvoj računalniško podprtega svetovalnega instrumentarija za ISIO«.

Pri aktivnosti 2.3.3 se pojavljajo težave, ker sam koncept centrov ni dodelan in je težko razumljiv. V okviru aktivnosti se je na ACS pripravljala naloga, ki bi morala dati osnovo za postavitev centrov vseživljenjskega učenja. Gre za poslovni model, kjer se povezujejo ponudniki svetovalnih dejavnosti, izobraževanja in trga dela, njegov cilj pa je racionalizacija stroškov, racionalna izraba prostora, delavcev, racionalizacija usposabljanja in podobno. Projekt ni bil pravočasno zaključen, kljub temu pa je bil objavljen javni razpis za Centre vseživljenjskega učenja. Zato so ponudniki predložili svoje modele, med njimi je komisija izbrala in potrdila 13. Strokovno podporo pri tem nudita ACS in CPI. Tudi izvajalci se povezujejo med sabo in izmenjujejo izkušnje.

CPI je izvajal koordinacijo mreže informiranje in svetovanje za mlade, ki niso v izobraževalnem sistemu in niso prijavljeni na Zavodu za zaposlovanje (ISM) Cilji so bili: podpora izvajalk ISM na lokalni ravni z izvedbo dveh vsebinsko različnih modulov usposabljanj: (terensko delo, individualizacija: teoretični okvir individualizacije, metoda izdelave individualnega načrta, vzpostavljanje, izvedba ter ocenitev storitve, in drugi: promocija dejavnosti v lokalnem okolju). Opravljeni sta bili dve razvojni nalogi: koncept dejavnosti ISM in spremljava dejavnosti na terenu.

Horizontalne prioritete

Horizontalne prioritete so bile upoštevane, gre za program, ki je zasnovan na uporabi IKT, ki omogoča enakovreden dostop vsem in je postavljen regijsko. Kazalniki so ustrezni, vendar bi jih bilo potrebno uskladiti oziroma združiti na osnovi različnih instrumentov oziroma izvajalcev.

Tabela 61: Aktivnost 2.3.3.

cilji		indikator		uspešnost	učinkovitost
operativni cilj	-	izid - output	-		
specifični cilj	-	rezultat	-		
globalni cilj	-	učinek (vpliv)	-		

AKTIVNOST 2.3.4.: Širjenje sistema zagotavljanja kakovosti.

Namen programa

Spodbujanje procesov ugotavljanja in razvijanja kakovosti na podlagi načel in metod samoevalvacije v vzgojno-izobraževalnih organizacijah in s tem spodbujanje njihove samorazvojne funkcije.

Cilji programa

Eden od ciljev aktivnosti (ki je defniran) je vključevanje različnih interesnih skupin v procese ugotavljanja in razvijanja kakovosti.

Tabela 62: Indikatorji aktivnosti Širjenje sistema zagotavljanja kakovosti¹⁸⁰

KAZALNIK (RAVEN INSTRUMENTA - RAZPIS)	2004	2005
---------------------------------------	------	------

¹⁸⁰Vir: Poročilo o izvajanju ESS za leto 2005; Generalno letno poročilo Koriščenje sredstev Evropskega socialnega sklada v letu 2004 in ISU 2.3, Ministrstvo za šolstvo in šport, 2006

	Planirano	Realizirano	%	Planirano	Realizirano	%
Število vključenih vzgojno-izobraževalnih ustanov,
Število vključenih strokovnih delavcev v vzgoji in izobraževanju,
Število vključenih učencev,
Število vključenih staršev,
Število vključenih partnerjev iz širšega okolja (npr. lokalna skupnost, socialni partnerji itd.),
Število vključenih zunanjih ekspertov.

Tabela 63: Indikatorji aktivnosti Širjenje sistema zagotavljanja kakovosti¹⁸¹

KAZALNIK (RAVEN INSTRUMENTA - LDN Program vseživljenjsko učenje)	2004			2005		
	Planirano	Realizirano	%	Planirano	Realizirano	%
Finančni viri	9.333.992	...		12.843.426	...	
število pilotskih šol na katerih se bo izvajala aktivnost	...	44		...	57	
število izobraženih za izvajanje aktivnosti	...	258		...	358	

Ugotovitve in mnenja

Programiranje *Ugotovitev: Pri programiranju niso bili upoštevani vsi vidiki dobrega programiranja*

Analiza programa v okviru te podaktivnosti kaže, da pri programiranju niso bili upoštevani principi programiranja, ki bi jih potem lahko uporabili za spremljanje in usmerjanje programa.

Inštrument razpisa naj bi se uporabljal šele od leta 2006 dalje.

Skladnost s cilji EPD *Ugotovitev: Ciljne skupine, aktivnosti, upravičeni stroški in končni upravičenci so skladni s cilji Enotnega programskega dokumenta.*

Program, aktivnosti in udeleženci so skladni z ukrepom 2.3. Enotnega programskega dokumenta, ker gre za cilj spodbujanja izvajanja sistema zagotavljanja kakovosti s posebnim poudarkom na širitvi modela samoocenjevanja.

¹⁸¹ Vir: Poročilo o izvajanju ESS za leto 2005; Generalno letno poročilo Koriščenje sredstev Evropskega socialnega sklada v letu 2004 in ISU 2.3, Ministrstvo za šolstvo in šport, 2006

Relevantnost

Kazalniki: Izvajalci predlagajo, da bi se uporabili novi kazalci (*število vključenih otrok, staršev, predstavnikov okolja*). Mislimo, da kazalniki kot so obseg instrumentarija ali število vključenih ni najbolj ustrezen, ker pokaže samo na kvanititeto, ne pove pa nič o kvaliteti. Pomembni so kazalniki, ki povedo, če smo dosegli zastavljene cilje, v tem primeru število šol, ki so bile vključene in število izobraženih za izvajanje aktivnosti, te pa se morajo izvajati z ustreznimi instrumenti in ustreznim vključevanjem in motivacijo vseh deležnikov.

Konsistentnost

Uspešnost in učinkovitost

Projekt se po podatkih RIC izvaja v skladu z načrtom. V obdobju poročanja je Državni izpitni center zbiral vizije svetovalcev Zavoda za šolstvo in Centra za poklicno izobraževanje o delu s šolami. Prevedli so dva evropska dokumenta, natisnili publikacijo "Ustvarimo ogledalo za svojo šolo", ki je priporočeno gradivo za samoevalvacijo na šolah, in jo poslali vrtcem in šolam ter oblikovali novo spletno stran.

Doseženi so bili naslednji cilji (V oklepaju so podatki za leto 2004):

- število pilotskih šol na vseh ravneh douniverzitetnega izobraževanja: 57 (44)
- vrsta in obseg pripravljenega instrumentarija za zagotavljanje kakovosti: 186 vprašalnikov, intervjujev, analiz in načrtov izboljšanja (82)
- število izobraženih za izvajanje aktivnosti: 358 (258)
- število vključenih učencev, učiteljev, staršev in lokalnih skupnosti: 10.490 (6047)

Horizontalne prioritete

Podatkov o horizontalnih prioritetah ni, razen da se vprašalniki izpolnjujejo z uporabo IKT preko spleta, prav tako pa je tudi komunikacija preko elektronske pošte, kar naj bi bila uporaba IKT. Nobenih podatkov ni o zagotavljanju enakih možnosti.

Tabela 64: Aktivnost 2.3.4

cilji		indikator		uspešnost	učinkovitost
operativni cilj	-	izid - output	-		
specifični cilj	-	rezultat	-		
globalni cilj	-	učinek (vpliv)	-		

AKTIVNOST 2.3.5.: Zmanjševanje izobrazbenega primanjkljaja pri odraslih in izobraževanje ter usposabljanje osipnikov.

Namen programa Izvajanje izobraževanja za odrasle, predvsem tiste z izobrazbenim primanjkljajem, ki imajo samo osnovno, nižjo ali srednjo poklicno izobrazbo, so nizko funkcionalno ali digitalno pismeni, osipnike in tiste, ki so zgodaj zapustili izobraževanje (starostna skupina 25-64, za brezposelne 15-64 let).

Cilji programa Eden od ciljev aktivnosti (ki je defniran) je vključevanje različnih interesnih skupin v procese ugotavljanja in razvijanja kakovosti.

Tabela 65: Indikatorji aktivnosti Širjenje sistema zagotavljanja kakovosti¹⁸²

KAZALNIK (RAVEN INSTRUMENTA - RAZPIS)	2004			2005		
	Planirano	Realizirano	%	Planirano	Realizirano	%
Število vključenih vzgojno-izobraževalnih ustanov,
Število vključenih strokovnih delavcev v vzgoji in izobraževanju,
Število vključenih učencev,
Število vključenih staršev,
Število vključenih partnerjev iz širšega okolja (npr. lokalna skupnost, socialni partnerji itd.),
Število vključenih zunanjih ekspertov.

Tabela 66: Indikatorji aktivnosti Širjenje sistema zagotavljanja kakovosti¹⁸³

KAZALNIK (RAVEN INSTRUMENTA - LDN Program vseživljenjsko učenje)	2004			2005		
	Planirano	Realizirano	%	Planirano	Realizirano	%
Finančni viri	9.333.992	...		12.843.426	...	
število pilotskih šol na katerih se bo izvajala aktivnost	...	44		...	57	
število izobraženih za izvajanje aktivnosti	...	258		...	358	

¹⁸²Vir: Poročilo o izvajanju ESS za leto 2005; Generalno letno poročilo Koriščenje sredstev Evropskega socialnega sklada v letu 2004 in ISU 2.3, Ministrstvo za šolstvo in šport, 2006

¹⁸³ Vir: Poročilo o izvajanju ESS za leto 2005; Generalno letno poročilo Koriščenje sredstev Evropskega socialnega sklada v letu 2004 in ISU 2.3, Ministrstvo za šolstvo in šport, 2006

Ugotovitve in mnenja

Programiranje *Ugotovitev: Pri programiranju niso bili upoštevani vsi vidiki dobrega programiranja*

Analiza programa v okviru te podaktivnosti kaže, da pri programiranju niso bili upoštevani principi programiranja, ki bi jih potem lahko uporabili za spremljanje in usmerjanje programa.

Skladnost s cilji EPD *Ugotovitev: Ciljne skupine, aktivnosti, upravičeni stroški in končni upravičenci so skladni s cilji Enotnega programskega dokumenta.*

Program, aktivnosti in udeleženci so skladni z ukrepom 2.3. enotnega programskega dokumenta, ker gre za cilj zmanjšati izobrazbeni primanjkljaj odraslih, ki imajo samo osnovno ali nižjo poklicno šolo, nizko funkcionalno in digitalno pismenost, ter povečati udeležbo ljudi z nezaključenim šolanjem in tistih, ki so zgodaj zapustili izobraževanje, v izobraževanju in usposabljanju

Relevantnost Ker nismo imeli na razpolago dokumentacije o projektu, ne moremo oceniti relevantnosti programa.

Konsistentnost

Uspešnost in učinkovitost V okviru projekta Zmanjševanje izobrazbenega primanjkljaja je bilo v letu 2005 opravljeno delo na 9 razvojnih nalogah (9 načrtovanih), bilo je razvitih 7 programov za strokovne delavce v izobraževanju odraslih (7 načrtovanih) in 4 programi za odrasle (3 načrtovani), razvitih je bilo 21 učnih gradiv (11 načrtovanih) in 399 strokovnih delavcev vključenih v usposabljanje (200 načrtovanih).

Na nekaterih podprojektih je bilo opravljeno dodatno delo, ki ni bilo prvotno načrtovano (na področju pismenosti, v okviru podprojekta POKI, v okviru podprojekta Razvoj in izvajanje izobraževalnih programov za strokovne delavce v izobraževanju odraslih). Na večini nalog je bilo načrtovano delo za leto 2005 v celoti realizirano razen pri nekaterih nalogah in sicer zaradi zunanjih razlogov (zaradi časovnega sovpadanja z drugimi aktivnostmi ESS, zaradi problemov pri zagotavljanju računalniške podpore, zaradi časovnega zamika razpisa MŠŠ za sofinanciranje izobraževalnih programov za zmanjševanje izobrazbenega primanjkljaja)

Horizontalne prioritete Vključenih je bilo 399 udeležencev, med njimi je bilo več kot tri četrtine žensk, ni pa podrobnejših podatkov o siceršnjem upoštevanju horizontalnih prioritet.

Tabela 67: Aktivnost 2.3.5

cilji		indikator		uspešnost	učinkovitost
operativni cilj	-	izid - output	-		
specifični cilj	-	rezultat	-		
globalni cilj	-	učinek (vpliv)	-		

Ukrep 2.4: Spodbujanje podjetništva in prilagodljivosti

Cilji

Splošni cilj je izboljšanje usposobljenosti in spretnosti za spodbujanje prilagodljivosti zaposlenih in podjetij, in ustvarjanje novih kvalitetnih delovnih mest.

Specifični cilji:

- zvišati raven usposobljenosti zaposlenih in managementa za nove zahteve delovnih mest znotraj podjetij z namenom preprečevanja prehoda v brezposelnost, zlasti v sektorjih, ki se prestrukturirajo (prilagajajo),
- izboljšati prilagodljivost zaposlenih in podjetij napredku v proizvodnih procesih, zlasti v obetavnih sektorjih, ki zagotavljajo konkurenčnost celotnega gospodarstva,
- spodbujati individualno ali skupinsko samozaposlovanje tako v profitnem kot neprofitnem sektorju (npr. kooperative)

Upravičene dejavnosti

Upravičene dejavnosti v okviru tega ukrepa so usmerjene na delojemalce in delodajalce ter zajemajo:

1. Nadaljevalno usposabljanje in izobraževanje zaposlenih – v sektorjih v prestrukturiranju – prilagajanju (člen 3.1(a) Uredbe o Evropskem socialnem skladu. Pomoč osebam.)¹⁸⁴
Dejavnost je predvsem usmerjena na sektorje, ki se prestrukturirajo (tekstilna, usnjarska, obutvena industrija itd.); pri usposabljanju bo velik poudarek namenjen uporabi IKT, trajnostnemu razvoju ter izobraževanju in usposabljanju za ženske;
2. Nadaljevalno usposabljanje in izobraževanje zaposlenih – v perspektivnih sektorjih (člen 3.1(a) Uredbe o Evropskem socialnem skladu; pomoč osebam),¹⁸⁵ profitnem in neprofitnem sektorju
Posebna pozornost bo namenjena IKT, raziskavam in razvoju, trajnostnemu razvoju itd.;
3. Usposabljanje in pomoč pri ustanavljanju podjetij (člen 3.1(b) Uredbe o ESS; pomoč osebam)¹⁸⁶
Usposabljanje in pomoč pri samozaposlovanju, ustanavljanju podjetij tako v profitnem kot neprofitnem sektorju, kooperativ ali drugih oblik socialnega podjetništva zaposlenim presežnim delavcem in brezposelnim ter mladim, poseben poudarek bo na pospeševanju ženskega podjetništva.
4. Razvoj novih virov zaposlovanja (člen 3.1(d) Uredbe o ESS; pomoč osebam)¹⁸⁷
Zagotavljala se bo zagonska podpora za novo ustanovljena podjetja in organizacije s področja profitnega in neprofitnega, ki bodo oblikovala projekte lokalnega zaposlovanja, namenjene razvoju novih virov zaposlovanja, kar bo pospešilo ustvarjanje novih delovnih mest in okrepilo partnerstvo na lokalni ravni. Poudarek bo na dostopu do možnosti zaposlovanja za ženske in mlade z motivacijskimi primanjkljaji ter starejše presežne delavce.

¹⁸⁴ Uredba (ES) št. 1784/1999 Evropskega parlamenta in Sveta

¹⁸⁵ ibid

¹⁸⁶ ibid

¹⁸⁷ ibid

Kazalniki in ciljne vrednosti

Vsi pomembni podatki spremljanja se bodo zbirali ločeno za moške in ženske, starostnih skupinah in bodo upoštevali status na trgu dela.

Ključne ciljne vrednosti tega ukrepa so kvantificirane kot sledi:

Tabela 68: Indikatorji za ukrep 2.4¹⁸⁸

Kazalniki	Izhodiščna/ciljna vrednost 2004-06	Izvajanje v 2004	Izvajanje v 2005	Izvajanje do konca leta 2005
Učinek:				
– št. vključenih	7.000	5.558 ¹⁸⁹	10.438	18.350 ¹⁹⁰
- od tega žensk		1.992 ¹⁹¹	4.130	n.p. ¹⁹²
– št. podprtih podjetij	220	1.262 ¹⁹³	1.476 ¹⁹⁴	2.738 ¹⁹⁵
– št. projektov	290	97	232 ¹⁹⁶	329 ¹⁹⁷
- delež sredstev namenjen preoblikovanju in prilagajanju podjetij in posamezniku v posameznih sektorjih	40%			n.p.
Rezultat:				
– št. delovnih mest, ustvarjenih v FTE	1.500	1.319 (1.165) ¹⁹⁸	1.280 (1.244) ¹⁹⁹	2.599 (2.409) ²⁰⁰
- št. vključenih, ki bodo ohranili	80%	n.p. ²⁰¹	n.p. ²⁰²	n.p. ²⁰³

¹⁸⁸ Vir: Letno poročilo 2005 o izvajanju enotnega programskega dokumenta Republike Slovenije za programsko obdobje 2004-2006

¹⁸⁹ v poročilu za leto 2004 je bila posredovana ocena vključitev; kumulativno je za obdobje 2004 – 2005 posredovano pravo število vključitev. Manjkajoča vrednost kazalnika bo posredovana na naslednji redni seji Nadzornega odbora EPD.

¹⁹⁰ ibid

¹⁹¹ ibid

¹⁹² ibid

¹⁹³ navedeno je št. vseh podprtih podjetij, ki so prejela nepovratna sredstva (tudi samozaposlitve)

¹⁹⁴ v letu 2005 manjka podatek – št. podprtih podjetij (projektov) za instrument Spodbujanje zaposlovanja starejših; podatek vključuje št. vseh podprtih podjetij, ki so prejela nepovratna sredstva (tudi samozaposlitve). Prava vrednost kazalnika bo posredovana na naslednji redni seji Nadzornega odbora EPD

¹⁹⁵ ibid

¹⁹⁶ ibid

¹⁹⁷ ibid

¹⁹⁸ je št. delovnih mest (vključena so tudi delovna mesta, ki se realizirajo s samozaposlitvijo – podjetništvom) na osnovi

podatkov o zaposlitvah Prava vrednost kazalnika bo posredovana na naslednji redni seji Nadzornega odbora EPD

¹⁹⁹ ibid

²⁰⁰ ibid

²⁰¹ vrednosti kazalnikov bodo posredovane na naslednji redni seji Nadzornega odbora EPD, vendar ti podatki na stanje na dan 31.12.2005 ne bodo dali povsem realne slike o izvajanju, ker se lahko izvajanje instrumentov nadaljuje v naslednjem letu.

²⁰² ibid

²⁰³ ibid

Kazalniki	Izhodiščna/ciljna vrednost 2004-06	Izvajanje v 2004	Izvajanje v 2005	Izvajanje do konca leta 2005
zaposlitev po 12 mesecih				
- število novih podjetij, delujočih po 12 mesecih	85%	n.p. ²⁰⁴	n.p. ²⁰⁵	n.p. ²⁰⁶

Tabela 69: Kumulativni podatki za leti 2004 in 2005 na ravni ukrepa 2.4²⁰⁷

	Razpoložljiva sredstva 2004-2006		Razpisana sredstva ²⁰⁸		Dodeljena sredstva ²⁰⁹		Podpisane pogodbe ²¹⁰		Izplačila iz proračuna RS ²¹¹		Posredovani zahtevki za povračilo na plačilni organ ²¹²		Število sofinanciranih instrumentov ²¹³
	mio SIT	% ²¹⁴	mio SIT	% ²¹⁵	mio SIT	% ²¹⁶	mio SIT	% ²¹⁷	mio SIT	% ²¹⁸	mio SIT	% ²¹⁹	
Ukrep 2.4	7.012	100	7.012	100,0	5.912	84,3	6.177	88,0	1.852	26,4	402	7,6	7
Skupaj PN 2	23.375	100	19.079	81,6	17.004	77,0	16.523	71,0	6.444	27,6	2.448	14,0	60
SKUPAJ EPD	78.872	100	69.439	88,0	61.165	77,5	45.764	58,1	23.451	29,7	11.795	19,9	223

Tabela 70: Finančno izvajanje v letu 2004 na ravni ukrepa 2.4²²⁰

	Razpoložljiva sredstva (SIT)*	Dodeljena sredstva (SIT)**	Delež dodeljenih sredstev glede na razpoložljiva sredstva (%)	Delež sredstev EU glede na dodeljena sredstva (%)	Število sofinanciranih projektov
Skupaj ukrep 2.4	7.012.453.000	1.202.620.000	17,15	75	4

* Razpoložljiva sredstva so prevzete obveznosti v skladu z EPD.

** Dodeljena sredstva so zneski potrjeni na Programskem svetu.

²⁰⁴ ibid

²⁰⁵ ibid

²⁰⁶ ibid

²⁰⁷ Vir: Letno poročilo 2005 o izvajanju enotnega programskega dokumenta Republike Slovenije za programsko obdobje 2004-2006

²⁰⁸ kumulativa v obdobju 1.1.2004 – 31.12.2005,

²⁰⁹ ibid

²¹⁰ ibid

²¹¹ ibid

²¹² osnova za izračun deleža je samo EU del

²¹³ Ker je v 2. PN kazalnik »št. projektov«, zaradi nedvoumnosti uporabljamo termin instrument

²¹⁴ % glede na razpoložljiva sredstva

²¹⁵ ibid

²¹⁶ ibid

²¹⁷ ibid

²¹⁸ ibid

²¹⁹ ibid

²²⁰ Vir: Letno poročilo 2004 o izvajanju enotnega programskega dokumenta Republike Slovenije za programsko obdobje 2004-2006

Ciljni upravičenci

Med ciljne upravičence pomoči v okviru tega ukrepa lahko sodijo:

- zaposleni in management iz sektorjev v prestrukturiranju (preoblikovanju),
- zaposleni in podjetja v perspektivnih sektorjih, vključno z malimi in srednjimi podjetji, ki potrebujejo za spremembe v proizvodnji višjo raven znanja, razvoj novih proizvodov in storitev; ne bo prihajalo do prekrivanja s ciljnimi skupinami iz ukrepa 2.3.
- potencialni podjetniki iz vrst brezposelnih, še zaposlenih in presežnih delavcev ter starejših in mladih
- zaposleni in organizacije v neprofitnem sektorju

Skladnost s horizontalnimi prednostnimi nalogami

Enake možnosti:

Spodbujanje *enakih možnosti* se bo upoštevalo sistematično pri pripravi programov in projektov, izvajanju in spremljanju vseh programov in pri poročanju. S tem ukrepom se spodbuja dvig ravni človeškega kapitala s poklicnim usposabljanjem in prekvalifikacijo zaposlenih žensk (zlasti v panogah, ki jih čaka prestrukturiranje, pa tudi v razvojno obetavnih panogah). Spodbujalo in razvijalo se bo podjetništvo pri ženskah, npr. z novimi poslovnimi aktivnostmi in novimi oblikami organiziranosti dela. To lahko pomaga tudi zmanjševati razlike med spoloma glede zagona novih podjetij. Načrtujejo se aktivnosti pomoči starejšim ženskam pri premagovanju težav in ohranjanju dela. Kjer se ukrep izvaja s posameznimi projekti, kriteriji izbire vključujejo zagotavljanje položaja žensk v delovnem okolju, na trgu dela in pri razvoju človeških virov. Poleg tega ukrep obsega vsaj eno aktivnost, ki je posebej namenjena ženskam.

Ponavadi se z vodenjem in ustanavljanjem podjetij ukvarja več moških kakor žensk, zato ima od usposabljanja za vodenje koristi več moških kakor žensk. V okviru tega ukrepa bodo zato uvedeni posebni pozitivni ukrepi, namenjeni spodbujanju vključevanja žensk. Ukrepi integracije pozitivnih ukrepov za ženske bodo skušali vključevati izkušnje obstoječih mrež za spodbujanje ženskega podjetništva in posebno usposabljanje za podjetnice.

Informacijska družba:

Ukrep je usmerjen v izkoriščanje možnosti, ki jih nudi *informacijska družba* (ID) in IKT, zlasti na področjih izobraževanja in usposabljanja, spodbujanja sodelovanja vseh v gospodarstvu, ki temelji na znanju, spodbujanja elektronskega poslovanja, spodbujanja zaupanja in varnosti elektronskega poslovanja, spodbujanja lokalnih partnerstev za zaposlovanje.

Razvoj lokalnega zaposlovanja:

Ukrep bo spodbujal *lokalne programe zaposlovanja* na podlagi lokalnih partnerstev in sodelovanja lokalnih subjektov z namenom podpore razvoju lokalnih okolij. Na ta način bo dosežena krepitev sodelovanja na regionalni in lokalni ravni pri zmanjševanju brezposelnosti, spodbujanju zaposlovanja, izboljševanju delovanja trga dela in spodbujanju razvoja lokalnih gospodarstev.

Trajnostni razvoj:

Glede *trajnostnega razvoja se od ukrepa* ne pričakuje pomembnih neposrednih učinkov na okolje. Posredno se bo spodbujala uporaba najboljših razpoložljivih tehnologij in obnovljivih virov energije, da bi prispevali k manjši porabi energije ter manjšemu onesnaževanju zraka, zemlje in vode ter manjšemu vplivu industrijskega onesnaževanja. Če podjetje odkrije šibko točko v svojih okoljskih standardih, možnostih ali ozaveščenosti, se lahko odgovori nanjo predlagajo kakor del strategije človeških virov v okviru strategije za poslovni razvoj podjetja.

V letu 2004 so se izvajale štiri podaktivnosti (Pomoč pri ustanavljanju podjetij, Usposabljanje in izobraževanje zaposlenih, zlasti iz sektorjev v prestrukturiranju, Usposabljanje zaposlenih v perspektivnih sektorjih s hitro stopnjo rasti in Lokalni zaposlitveni programi), v letih 2005 in 2006 pa se bodo izvajale štiri podaktivnosti (Pomoč pri ustanavljanju podjetij, Usposabljanje in izobraževanje zaposlenih, zlasti iz sektorjev v preoblikovanju²²¹, Usposabljanje zaposlenih v perspektivnih sektorjih s hitro stopnjo rasti in Spodbujanje novega zaposlovanja starejših).

Ukrep se izvaja preko instrumenta program in javnega razpisa. Osnova vsem so Programsko dopolnilo 2004-2006, v katerem so v okviru Ukrepa 4 »Spodbujanje podjetništva in prilagodljivosti« opredeljeni cilji, upravičene dejavnosti, kazalniki in ciljne vrednosti, ciljni upravičenci, postopki izbora projektov, skladnost s horizontalnimi prednostnimi nalogami ter finančni okvir, **Nacionalni akcijski program zaposlovanja v RS (NAP)**, ki ga za določena obdobja sprejme Vlada RS .

Evalvacija kriterijev za Ukrep 2.4: Spodbujanje podjetništva in prilagodljivosti

Dodeljena finančna sredstva *Ugotovitev: V letih 2004 in 2005 je bilo za Ukrep 2.4. dodeljenih skupaj 84,3% razpoložljivih sredstev, kar je višje od povprečja naloge.*

V prvih dveh letih je bilo za izvajanje ukrepa 2.4. dodeljenih 84,3% razpoložljivih predvidenih sredstev za ta ukrep. Primerjava s podatki za leto 2004 kaže, da gre za bistveno razlike med obema letoma, ker je bilo v letu 2004 porabljenih le 17,15% dodeljenih sredstev. Med programi je bil najuspešnejši program samozaposlovanja leta 2004, kjer je bilo preseženo število vključitev (1165 namesto planiranih 1100)

Indikatorji *Ugotovitev: Analiza indikatorjev za ukrep 2.4 kaže, da so bile planirane vrednosti krepko presežene. ,*

Indikatorji za ukrep 2.4. kažejo, da se je do konca leta 2005 vključilo 18.350 udeležencev, kar je skoraj trikrat toliko, kolikor je bilo načrtovano (7000). Prav tako je bilo podprtih 2738 podjetij namesto planiranih 200, ustvarilo pa se je skoraj še enkrat toliko delovnih mest, kot je bilo načrtovanih.

²²¹ Aktivnost 2.4.1 je v Programskem dopolnilu imenovana: »Usposabljanje in izobraževanje zaposlenih, zlasti iz sektorjev v prestrukturiranju. Dodeljevanje državnih pomoči gospodarskim družbam za izvajanje programov prestrukturiranja se izvaja v skladu z Zakonom o pomoči za reševanje in prestrukturiranje družb v težavah (Ur. l. RS, št. 110/02), ki med drugim določa tudi, da v času priprave in izvajanja programa prestrukturiranja, gospodarska družba izven programa prestrukturiranja ne sme prejemati druge državne pomoči. Aktivnost 2.4.1 ne predstavlja izvajanje tega zakona, pač pa je namenjena podjetjem, ki so v preoblikovanju (uvajanje novih tehnologij, novih metod dela, novih produktov...). Zaradi neustreznosti izraza »v prestrukturiranju« v tem dokumentu uporabljamo izraz »v preoblikovanju«.

Ugotovitve in mnenja

Programiranje *Ugotovitev: Pri programiranju programov ukrepa 2.4. niso bili upoštevani vsi vidiki dobrega programiranja.*

Analiza programa v okviru tega ukrepa kaže, da pri programiranju niso bili ustrezno upoštevani principi programiranja, ki bi jih potem lahko uporabili za spremljanje in usmerjanje programa.

Skladnost s cilji EPD *Ugotovitev: Ciljne skupine, aktivnosti, upravičeni stroški in končni upravičenci so bili v vseh programih ukrepa 2.4. skladni s cilji Enotnega programskega dokumenta.*

Cilji programa so skladni s cilji ukrepa 2.4 iz EPD, ker gre za dvigovanje izobrazbene ravni zaposlenih, kot tudi za pridobitev ustreznih znanj in spretnosti, ki odgovarjajo potrebam trga dela. V primeru sektorjev v preoblikovanju gre tudi za preprečevanje prehoda presežnih delavcev v odprto brezposelnost. Končni upravičenci, upravičene aktivnosti in upravičeni stroški so skladni s cilji Enotnega programskega dokumenta, saj gre za podjetja, ki vlagajo sredstva v izobraževanje in usposabljanje. V primeru tega programa gre tudi za podporo pri razvoju regij s podporo perspektivnim sektorjem s hitro rastjo, ki potencialno (lahko) zaposlujejo večje število ljudi.

Relevantnost *Ugotovitev: Programi ukrepa so relevantni za ciljne skupine in njihove potrebe.*

Aktivnosti v okviru tega ukrepa so usmerjene na povečanje prilagodljivosti zaposlenih in podjetij pogojem svetovnega trga in trga dela, ohranjanju delovnih mest, povečevanju produktivnosti in konkurenčnosti podjetij ter na odpravljanje razvojnih ovir na področju ponudbe in povpraševanja po delovni sili. Na ravni podjetij bodo aktivnosti prispevale k dvigu ravni kvalifikacij zaposlenih in delodajalcev ter k višji ravni usposobljenosti in znanja za ohranitev zaposlitve. Z vidika regionalnega razvoja bo povečane investicije v znanje aktivnosti prispevale k izboljšanju konkurenčnosti, tehnološkemu in znanstvenemu razvoju. Spodbujali se bodo predvsem lokalni programi s ciljem iskanja novih možnosti zaposlitve glede na lokalne potrebe ter s ustvarjanje novih delovnih mest zlasti v storitvenem in neprofitnem sektorju.

Splošni cilj ukrepa 2.4. je izboljšanje usposobljenosti in spretnosti za spodbujanje prilagodljivosti zaposlenih in podjetij ter ustvarjanje novih kakovostnih delovnih mest. Posebni cilji pa so: dvig ravni kvalifikacij, da se prepreči prehod delavcev v podjetjih, zlasti v sektorjih v preoblikovanju med brezposelne; izboljšanje prilagodljivosti delavcev in

podjetij napredku v proizvodnih procesih, zlasti v perspektivnih sektorjih, ki zagotavljajo konkurenčnost celotnega gospodarstva; spodbujanje ustvarjanja kakovostnih delovnih mest, vključno s samozaposlovanjem.

Definirani so bili ciljni upravičenci pomoči v okviru tega ukrepa::

- zaposleni in management iz sektorjev v prestrukturiranju (preoblikovanju),
- zaposleni in podjetja v perspektivnih sektorjih, vključno z malimi in srednjimi podjetji, ki potrebujejo za spremembe v proizvodnji višjo raven znanja, razvoj novih proizvodov in storitev;
- potencialni podjetniki iz vrst brezposelnih, še zaposlenih in presežnih delavcev ter starejših in mladih
- zaposleni in organizacije v neprofitnem sektorju

Izbrane ciljne skupine so bile ustrezne, ker gre za zaposlene, pri katerih ne bi želeli, da preidejo v odprto brezposelnost, marveč da si pridobijo ustrezna znanja in kompetence, ki jih potrebujejo podjetja v prestrukturiranju ali pa perspektivna podjetja .

Aktivnosti v okviru ukrepa 2.4. se izvajajo skupaj s programi Aktivne politike zaposlovanja, končni upravičenec pa je Zavod Republike Slovenije za zaposlovanje, ki tudi izvaja ali koordinira vse aktivnosti. Njegova infrastruktura z območnimi službami in uradi za delo omogoča tako uporabo podatkov, ki se zbirajo, za izbor in napotitev kandidatov, kot tudi samo izvedbo potrebnih aktivnosti.

Sama izpeljava programov je potekala na osnovi javnih razpisov in prijave podjetij, poleg tega pa glede na izražen interes posameznikov za samozaposlitev.

Pri sami izpeljavi so se pojavile težave, ker je bilo število vključitev manjše, kot je bilo planirano. Razlogi za to so bili različni: kratki roki za izvajanje, zakasnitve pri razpisu, daljše obdobje planiranja v podjetjih in podobno. Pri podjetjih je bil ta odstotek med 50 in 60, medtem ko pa je bilo za zaposlovanje starejših veliko manj zanimanja, realiziralo se je le 15%, poraba pa je bila pod 10% predvidenih sredstev.

Stiki z lokalnimi institucijami in subjekti so (bili) ustrezni, običajno so vključeni lokalni ponudniki storitev ali lokalni uporabniki nekaterih programov ukrepa. S programi se ustvarja večja povezanost lokalnih institucij in subjektov, predvsem takrat, ko programi upoštevajo lokalne razmere in potrebe.

Konsistentnost

Ugotovitev: Programi so skladni z evropsko in nacionalno strategijo zaposlovanja, programi pa so tudi usklajeni z ostalimi inštrumenti EPD.

Programi ukrepa 2.4. so vpeti v nacionalno strategijo zaposlovanja, ki je skladna z evropsko strategijo zaposlovanja. Podpira doseganje slovenskih strateških ciljev do leta 2006, ki so zastavljeni Nacionalnem

programu razvoja trga dela in zaposlovanja do leta 2006, in dopolnjuje izvajanje programov nacionalne politike zaposlovanja.

V programih so definirani splošni in posebni cilji, nekateri operativni cilji pa niso opredeljeni v številkah, še posebej pri posameznih aktivnostih in podaktivnostih. Tudi za sam ukrep kazalniki do konca leta 2005 niso bili natančno definirani, nato pa jih je organ upravljanja sprejel in potrdil. Na nivoju aktivnosti posamezni kazalniki niso bili definirani kot kazalniki učinka, rezultata ali vpliva, ampak le kot kazalniki. To kaže, da morebiti pomen kazalnikov ni ustrezno razumljen.

Ciljne skupine so dobro opredeljene. Sam projekt se bo lahko nadaljeval, če bodo zagotovljena sredstva za njegovo izvajanje. Nekatero izmed aktivnosti bi bile morda po svoji strukturi bolj ustrezne v katerem od drugih ukrepov. Tako bi spodbujanje novega zaposlovanja starejših mogoče bolj spadalo pod ukrep 2.4. ker ni neposredno povezano s spodbujanjem podjetništva.

Trajnost

Na ravni podjetij bodo aktivnosti programa prispevale k dvigu ravni usposobljenosti zaposlenih in delodajalcev in managementa ter k višji ravni sposobnosti in znanja za ohranitev zaposlitve; z vidika regionalnega razvoja bodo prispevale k izboljšanju konkurenčnosti in s pomočjo višje ravni znanja k tehnološkem in znanstvenem razvoju.

Dejavnosti so z vidika udeležencev, katerim je ukrep namenjen, usmerjene zlasti na vodstvene delavce, zaposlene in prostovoljce, s ciljem dviga njihove usposobljenosti za ustvarjanje novih zaposlitvenih priložnosti za presežne delavce in tiste, ki so izgubili delo v tradicionalnih panogah, ter na zaposlene, ki jim grozi brezposelnost, s ciljem, da se jih usposobi za pripravo in realizacijo individualnih ali skupinskih samozaposlitvenih projektov z ustanovitvijo, profitnih ali neprofitnih oblik podjetij ali organizacij ter na vključevanje v prekvalifikacije in prezaposlovanje za presežke z nizko stopnjo usposobljenosti, da bi pospešili njihovo poklicno mobilnost in povečali njihovo znanje, usposobljenost in motivacijo za zaposlovanje na novih področjih in oblikah dela.

Nacionalne usmeritve so v skladu z usmeritvami EU, je pa obseg aktivnosti odvisen od sredstev, ki so na razpolago. Večina programov je povezana oziroma predstavlja del programov aktivne politike zaposlovanja. Dodana vrednost je v tem primeru višina sredstev, ki so na voljo za posamezne programe in omogoča veliko večjo vključenost posameznikov, kot bi jo samo lastna proračunska sredstva, zato je tudi veliko večji obseg aktivnosti. Za posamezne programe so zagotovljena sredstva ESS in lastna udeležba iz proračuna. Intenzivnost aktivnosti je bila posledica dodatnih sredstev, tako da je trajnost teh aktivnosti, ob drugačnih prioritetah, vprašljiva. H

Večina programov, ki je potekala v okviru tega ukrepa, je bila prilagojena lokalnim potrebam. Predvsem gre tu za podjetja, ki

usposabljaajo in izobražujejo zaposlene.

Sredstva, ki so bila na voljo za izpeljavo projekta, so bila ustrezna in so zadostovala za izvedbo, v mnogih primerih pa zaradi težav pri izvedbi vseh ni bilo mogoče črpati.

Enakost možnosti je bila skoraj v vseh primerih zasnovana in upoštevana kot delež žensk vključenih žensk, ki je bil planiran 50%. Informacijsko komunikacijsko družbo je predstavljala uporaba IKT pri izobraževanju ali usposabljanju. Tudi lokalno zaposlovanje je bilo kot horizontalna prioriteta vključeno v programe, ker so bili ciljna populacija zaposleni v sektorjih v prestrukturiranju, kjer bi lahko prešli v odprto brezposelnost oziroma v podjetjih s hitro rastjo. Prav tako je bila ponujena možnost za samozaposlitev in podpor zaposlovanju starejših.

Uspešnost in učinkovitost

Eden od problemov, ki znižuje učinkovitost sistema, so izvedbeni roki za posamezne projekte oziroma aktivnosti. Pri tem se pojavljajo še težave s podjetji, ki morajo planirati svoje izobraževanje vnaprej in pogosto pride do neuskkljenosti. Zamujanje pri pripravi razpisov pomeni zato tudi manjše število udeležencev, slabšo porabo sredstev in tako tudi manjšo učinkovitost.

Prav tako so se ponekod pojavile težave s številom vključitev v posamezne aktivnosti, predvsem gre tu za zaposlovanje starejših. V kolikor ni mogoče tega izvesti na področjih z večjo stopnjo brezposelnosti bi lahko program izvedli v katerikoli regiji, ker gre za ciljno populacijo, ki je neodvisna od regije.

AKTIVNOST 2.4.1. Usposabljanje in izobraževanje zaposlenih, zlasti iz sektorjev v prestrukturiranju

PODAKTIVNOST 2.4.1.1. Usposabljanje in izobraževanje zaposlenih, zlasti iz sektorjev v preoblikovanju (prestrukturiranju)²²².

Opis in cilji programa

- Spodbude so bile namenjene dvigu izobrazbene ravni zaposlenih, pridobivanju ustreznih znanj in spretnosti, ki jih morajo zaposleni v današnjih časih vseskozi dopolnjevati s ciljem ohranjanja delovnih mest in preprečevanja prehoda presežnih delavcev v odprto brezposelnost.
- Aktivnost je namenjena podjetjem in njihovim zaposlenim.

²²² Aktivnost 2.4.1 je v Programskem dopolnilu imenovana: »Usposabljanje in izobraževanje zaposlenih, zlasti iz sektorjev v prestrukturiranju. Dodeljevanje državnih pomoči gospodarskim družbam za izvajanje programov prestrukturiranja se izvaja v skladu z Zakonom o pomoči za reševanje in prestrukturiranje gospodarskih družb v težavah (Ur. l. RS, št. 110/02), ki med drugim določa tudi, da v času priprave in izvajanja programa prestrukturiranja, gospodarska družba izven programa prestrukturiranja ne sme prejemati druge državne pomoči. Aktivnost 2.4.1 ne predstavlja izvajanje tega zakona, pač pa je namenjena podjetjem, ki so v preoblikovanju (uvajanje novih tehnologij, novih metod dela, novih produktov...). Zaradi neustreznosti izraza »v prestrukturiranju« v tem dokumentu uporabljamo izraz »v preoblikovanju«.

- Cilji je dvig izobrazbene in kvalifikacijske ravni zaposlenih z namenom ohranitve delovnih mest, preprečevanje prehoda presežnih delavcev v odprto brezposelnost, povečevanje zaposlitvenih možnosti presežnim delavcem.

AKTIVNOST 2.4.2. Usposabljanje zaposlenih v perspektivnih sektorjih s hitro stopnjo rasti:

PODAKTIVNOST 2.4.2.1. Usposabljanje zaposlenih v perspektivnih sektorjih s hitro stopnjo rasti.

Namen programa Izvajanje dejavnosti, ki so povezane z dvigom izobrazbene ravni zaposlenih, kot tudi s pridobitvijo ustreznih znanj in spretnosti, ki jih morajo zaposleni v današnjih časih vseskozi dopolnjevati s ciljem odgovarjanja potrebam trga dela.

Cilji programa Eden od ciljev aktivnosti (ki je defniran) je vključevanje različnih interesnih skupin v procese ugotavljanja in razvijanja kakovosti.

Tabela 71: Indikatorji aktivnosti Usposabljanje zaposlenih, zlasti iz sektorjev v preoblikovanju²²³

Kazalniki	Izhodiščna/ciljna vrednost za leto 2004	Izhodiščna/ciljna vrednost za leto 2005	Izvajanje v 2004	Izvajanje v 2005
Učinek:				
število vključenih	853	2580	...	8548
od tega žensk	...	60%	...	3409 (39.88%)
število podprtih podjetij	...	120	28	214
število projektov	29	214
delež sredstev namenjen preoblikovanju in prilagajanju podjetij in posamezniku v posameznih sektorjih
Rezultat:				
bruto št. delovnih mest, ustvarjenih v FTE
število vključenih, ki bodo ohranili zaposlitev po 12 mesecih
število novih podjetij, delujočih

²²³ Vir: Letni poročili Koriščenje sredstev Evropskega socialnega sklada v letu 2004 in 2005

Kazalniki	Izhodiščna/ciljna vrednost za leto 2004	Izhodiščna/ciljna vrednost za leto 2005	Izvajanje v 2004	Izvajanje v 2005
po 12 mesecih				

Tabela 72: Indikatorji aktivnosti Usposabljanje in izobraževanje zaposlenih v perspektivnih sektorjih s hitro stopnjo rasti²²⁴

Kazalniki	Izhodiščna/ciljna vrednost za leto 2004	Izhodiščna/ciljna vrednost za leto 2005	Izvajanje v 2004	Izvajanje v 2005
Učinek:				
število vključenih	853	1000	...	610
od tega žensk	...	60%	...	254 (41.6%)
število podprtih podjetij	...	60	30	18
število projektov	32	18
delež sredstev namenjen preoblikovanju in prilagajanju podjetij in posamezniku v posameznih sektorjih
Rezultat:				
bruto št. delovnih mest, ustvarjenih v FTE
število vključenih, ki bodo ohranili zaposlitev po 12 mesecih

Tabela 73: Planirana in realizirana sredstva za podaktivnosti 2.4.1.1 in 2.4.2.1²²⁵

	Planirana sredstva	Realizirana sredstva	Delež realiziranih sredstev od planiranih
2004 (2.4.1.1+2.4.2.1)	341.256.943,00	187.698.539,73	55,00%
2005 2.4.1.1	585.781.420	191.495.235,27	32.69%
2005 2.4.2.1	233.249.292,15	19.882.304,30	8.52%

Ugotovitve in mnenja

Programiranje *Ugotovitev: Pri programiranju niso bili upoštevani vsi vidiki dobrega programiranja*

²²⁴ Vir: Letni poročili Koriščenje sredstev Evropskega socialnega sklada v letu 2004 in 2005

²²⁵ Vir: Letni poročili Koriščenje sredstev Evropskega socialnega sklada v letu 2004 in 2005

Analiza programa v okviru te podaktivnosti kaže, da pri programiranju niso bili ustrezno upoštevani principi programiranja, ki bi jih potem lahko uporabili za spremljanje in usmerjanje programa.

**Skladnost s
cilji EPD**

Ugotovitev: Ciljne skupine, aktivnosti, upravičeni stroški in končni upravičenci so skladni s cilji Enotnega programskega dokumenta.

Cilji programa so skladni s cilji ukrepa 2.4 iz EPD, ker gre za dvigovanje izobrazbene ravni zaposlenih, kot tudi za pridobitev ustreznih znanj in spretnosti, ki odgovarjajo potrebam trga dela. V primeru sektorjev v preoblikovanju gre tudi za preprečevanje prehoda presežnih delavcev v odprto brezposelnost. Končni upravičenci, upravičene aktivnosti in upravičeni stroški so skladni s cilji Enotnega programskega dokumenta, saj gre za podjetja, ki vlagajo sredstva v izobraževanje in usposabljanje. V primeru tega programa gre tudi za podporo pri razvoju regij s podporo perspektivnim sektorjem s hitro rastjo, ki potencialno (lahko) zaposlujejo večje število ljudi.

**Relevantnost
Konsistentnost**

**Uspešnost in
učinkovitost**

V okviru programa sta se izvajali naslednji aktivnosti:

- Sofinanciranje izobraževanja in usposabljanja zaposlenih – perspektivni sektor
- Sofinanciranje izobraževanja in usposabljanja zaposlenih – sektorji v prestrukturiranju
- Predvideno je bilo 750 vključenih oseb (v obeh aktivnostih: 2.4.1. in 2.4.2.). Rezultat se bo ugotavljal glede na število delavcev, ki so uspešno dokončali program izobraževanja in/ali usposabljanja.

Ciljna skupina so bili zaposleni v podjetjih v prestrukturiranju ali v podjetjih s hitro stopnjo rasti. Predvideno število vključenih je bilo 1706 (polovica iz podjetij v preoblikovanju in polovica iz perspektivnih podjetij s hitro rastjo). V letu 2004 se je na razpis prijavilo 96 podjetij, izbranih je bilo 90, pogodbe pa je podpisalo 61, sredstva pa izkoristilo 58, med njimi 28 tistih v prestrukturiranju in 30 perspektivnih. Od planirane višine sredstev se je za program porabilo 187.698.539,73 SIT, kar predstavlja 55% namenjenih sredstev. Ciljna skupina so bili zaposleni v podjetjih v prestrukturiranju ali v podjetjih s hitro stopnjo rasti. Predvideno število vključenih je bilo 1706 (polovica iz podjetij v preoblikovanju in polovica iz perspektivnih podjetij s hitro rastjo). Razlogi za manjšo porabo so različni: kratki roki za izvajanje, zakasnitev pri razpisu, daljše obdobje planiranja pri podjetjih in podobno

V letu 2005 je bilo planiranih 1.000 vključitev, planirana poraba je bila v višini 233.249.292,15 SIT. Vključenih je bilo 60 podjetij, skupaj 610

udeležencev, kar predstavlja 61% planirane vrednosti. Vsi udeleženci, ki so sodelovali v programih posebnega usposabljanja ali pri nacionalnih kvalifikacijah, so program uspešno končali, nekaj pa jih še zaključuje formalno izobraževanje. Od planiranih 233.249.292,15 SIT je bilo porabljeno 8,5% sredstev.

Horizontalne prioritete

Horizontalne prioritete so bile v programu upoštevane. Pri enakih možnostih je bil pogoj javnega razpisa za sofinanciranje usposabljanja in izobraževanja zaposlenih, da je delež žensk, ki so bile v skladu s prijavljenim projektom predvidoma vključene v izobraževanje in usposabljanje, najmanj enak deležu zaposlenih žensk pri vlagatelju. Od vseh vključenih v letu 2005 je bilo 41,6% žensk.

V skladu s kriteriji javnega razpisa je delež sofinanciranja upravičenih stroškov programov usposabljanja in izobraževanja za 10 odstotnih točk večji v območjih (a) in za 5 odstotnih točk v območjih (b), kot so razvrščena v Sklepu o določitvi in razvrščanju območja z višjo stopnjo brezposelnosti od povprečne v RS (Ur.l. RS št. 6/2005).

Pri horizontalni prioriteti informacijska komunikacijska družba so imela prednost pri dodeljevanju sredstev podjetja, katerih vključeni v programe se bodo v večji meri vključevali v informiranje in usposabljanje s področja informacijske družbe. Pri trajnostnem razvoju so v skladu z merili, objavljenimi v javnem razpisu, imela prednost pri dodeljevanju sredstev podjetja, katerih predvideni vključeni v programe (v skladu s prijavljenim projektom) se bodo v večji meri vključevali v informiranje in usposabljanje s področja trajnostnega razvoja.

Tabela 74: Aktivnost 2.4.1

cilji		indikator		uspešnost	učinkovitost
operativni cilj	-	izid - output	-		
specifični cilj	√	rezultat	√		
globalni cilj	-	učinek (vpliv)	-		

Tabela 75: Aktivnost 2.4.2

cilji		indikator		uspešnost	učinkovitost
operativni cilj	-	izid - output	-		
specifični cilj	-	rezultat	√		
globalni cilj	-	učinek (vpliv)	-		

AKTIVNOST 2.4.3. Usposabljanje in pomoč pri ustanavljanju podjetij

PODAKTIVNOST: 2.4.3.2 Sofinanciranje stroškov spodbujanja podjetništva.

Namen programa Namen sofinanciranja stroškov spodbujanja podjetništva je pospeševanje podjetništva in odpiranje novih delovnih mest v malem gospodarstvu, ki se izvaja v obliki enkratne nepovratne pomoči.

Cilji programa Samozaposlitev in ohranitev samozaposlitve za dve leti.

Tabela 76: Indikatorji aktivnosti Sofinanciranje stroškov spodbujanja podjetništva²²⁶

Kazalniki	Izhodiščna/ciljna vrednost za leto 2004	Izhodiščna/ciljna vrednost za leto 2005	Izvajanje v 2004	Izvajanje v 2005
Učinek:				
število vključenih	1100	1820	1165	1244
od tega žensk	...	910	428	448 (36.01%)
število podprtih podjetij
število projektov	1165	1244
delež sredstev namenjen preoblikovanju in prilagajanju podjetij in posamezniku v posameznih sektorjih
Rezultat:				
bruto št. delovnih mest, ustvarjenih v FTE
število vključenih, ki bodo ohranili zaposlitev po 12 mesecih
število novih podjetij, delujočih po 12 mesecih

Tabela 77: Planirana in realizirana sredstva²²⁷

	Planirana sredstva	Realizirana sredstva	Delež realiziranih sredstev od planiranih
2004	565.128.052,00	564.986.089,88	99,97%
2005	900.000.000,00	622.403.026,00	69,15%

Ugotovitve in mnenja

²²⁶ Vir: Letni poročili Koriščenje sredstev Evropskega socialnega sklada v letu 2004 in 2005

²²⁷ Vir: Letni poročili Koriščenje sredstev Evropskega socialnega sklada v letu 2004 in 2005

Programiranje

Ugotovitev: Pri programiranju niso bili upoštevani vsi vidiki dobrega programiranja

Analiza pokaže, da pri programiranju niso bili ustrezno upoštevani principi programiranja, ki služijo za spremljanje in usmerjanje programa.

Pri programu niso definirali globalni cilji programa oziroma ni bil naveden namen tega programa. Naveden je le rezultat specifičnega cilja²²⁸, predvidenih 1100 zaposlitev v letu 2004 in 1820 v letu 2005.

Skladnost s cilji EPD

Ugotovitev: Ciljne skupine, aktivnosti, upravičeni stroški in končni upravičenci so skladni s cilji Enotnega programskega dokumenta.

Cilj programa je skladen s cilji ukrepa 2.4. ker gre za samozaposlovanje brezposelnih oseb in presežnih delavcev. Končni upravičenci, upravičene aktivnosti in upravičeni stroški so skladni s cilji Enotnega programskega dokumenta.

Relevantnost Konsistentnost

Uspešnost in učinkovitost

Program Spodbujanje samozaposlovanja o bil v letu 2004 eden izmed uspešnejših programov. Predvideno število vključitev 1100 je bilo preseženo, kajti samozaposlilo se je 1.165 oseb. Predvidena sredstva 565.128.052,00 SIT so bila porabljena že meseca novembra.

V letu 2005 so se pravila spremenila. Zaradi poznega sprejetja pravnih podlag ter podpisa pogodbe med MDDSZ in ZRSZ se je izvajanje podaktivnosti pričelo konec meseca junija 2005. Izvajanje podaktivnosti je nato potekalo neprekinjeno do konca leta 2005. Največja težava pri tej podaktivnosti so upravičeni stroški, kajti le ti s strani MDDSZ še niso bili konkretno definirani. V letu 2005 so se v podaktivnost vključevale samo samozaposlene osebe, ki so se samozaposlile kot s.p. ali kot pravne osebe. Glede na določilo upravičenih stroškov v okviru državnih pomoči je upravičen strošek lahko samo bruto plača in tukaj je nastal problem, kajti s.p. si v skladu s slovensko zakonodajo ne izplačuje plače in postavilo se je vprašanje kaj je upravičen strošek pri s.p.; ali samo prispevki, ki si jih plačuje ali celotna bruto zavarovalna osnova.

Vključevanje brezposelnih oseb je potekalo skozi vse leto kontinuirano. Poraba razpoložljivih sredstev je zaradi poznega pričetka aktivnosti nekoliko manjša, kot bi dejanska lahko bila. Namesto planiranih 1820 se jih je vključilo 1244, kar predstavlja 68%. Podoben je tudi odstotek porabljenih sredstev od planiranih 900.000.000,00 SIT, kar pomeni, da so

²²⁸ Izvedbena struktura ukrepa 2.4., str. 3, Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve, 2006

bili stroški dobro planirani. Povprečen strošek na vključenega je bil 500.323,98 SIT, nekoliko višji od stroška brezposelne osebe v predhodnem letu.

**Horizontalne
prioritete**

Glede horizontalnih prioritete lahko omenimo le enake možnosti, vendar je med samozaposlenimi le 36% žensk, torej manj, kot je bilo načrtovano. Indikatorji, ki se spremljajo, so ustrezni, čeprav v obdobju poročanja še ni mogoče oceniti dolgoročnejšega vpliva.

Tabela 78: Aktivnost 2.4.3

cilji		indikator		uspešnost	učinkovitost
operativni cilj	-	izid - output	-		
specifični cilj	-	rezultat	√		
globalni cilj	-	učinek (vpliv)	-		

AKTIVNOST 2.4.4.: Razvoj novih virov zaposlovanja:

PODAKTIVNOST: 2.4.4.1. Lokalni zaposlitveni programi.

Namen programa Namen programa je spodbujanje podjetništva in promocija ustvarjanja novih delovnih mest ter odprava regijskih razlik v zaposlovanju.

Cilji programa Cilj programa je spodbujanje neposrednega odpiranja novih delovnih mest za zaposlovanje brezposelnih težje zaposljivih oseb, razvoj novih dejavnosti ter novih oblik dela na območjih z višjo stopnjo brezposelnosti od povprečne v Republiki Sloveniji.

Tabela 79: Indikatorji aktivnosti Sofinanciranje stroškov spodbujanja podjetništva²²⁹

Kazalniki	Izhodiščna/ciljna vrednost za leto 2004	Izhodiščna/ciljna vrednost za leto 2005	Izvajanje v 2004	Izvajanje v 2005
Učinek:				
število vključenih	1100	1820	1165	1244
od tega žensk	...	910	428	448 (36.01%)
število podprtih podjetij
število projektov	1165	1244
delež sredstev namenjen preoblikovanju in prilagajanju podjetij in posamezniku v posameznih sektorjih
Rezultat:				
bruto št. delovnih mest, ustvarjenih v FTE
število vključenih, ki bodo ohranili zaposlitev po 12 mesecih
število novih podjetij, delujočih po 12 mesecih

Tabela 80: Planirana in realizirana sredstva²³⁰

	Planirana sredstva	Realizirana	Delež realiziranih
--	--------------------	-------------	--------------------

²²⁹ Vir: Letni poročili Koriščenje sredstev Evropskega socialnega sklada v letu 2004 in 2005

²³⁰ Vir: Letni poročili Koriščenje sredstev Evropskega socialnega sklada v letu 2004 in 2005

		sredstva	sredstev od planiranih
2004	565.128.052,00	564.986.089,88	99,97%
2005	900.000.000,00	622.403.026,00	69,15%

Ugotovitve in mnenja

Programiranje *Ugotovitev: Pri programiranju niso bili upoštevani vsi vidiki dobrega programiranja*

Analiza pokaže, da pri programiranju niso bili ustrezno upoštevani principi programiranja, ki služijo za spremljanje in usmerjanje programa.

Skladnost s cilji EPD *Ugotovitev: Ciljne skupine, aktivnosti, upravičeni stroški in končni upravičenci so skladni s cilji Enotnega programskega dokumenta.*

Program se je izvajal le v letu 2004. Cilj programa je spodbujanje neposrednega odpiranja novih delovnih mest za zaposlovanje brezposelnih težje zaposljivih oseb, razvoj novih dejavnosti ter novih oblik dela na območjih z višjo stopnjo brezposelnosti od povprečne v Republiki Sloveniji, kar je v skladu s cilji ukrepa 2.4. Končni prejemniki so skladni s ciljem ukrepa, aktivnosti pa le deloma, ker gre za zaposlovanje težje zaposljivih in brezposelnih.

Relevantnost
Konsistentnost

Uspešnost in učinkovitost

Lokalno zaposlitveni program se je v letu 2004 izvajal v manjšem obsegu od predvidenega, 154 delovnih mest od predvidenih 207, prav tako pa je tudi manjša poraba razdeljenih sredstev. Od skupno na javnem razpisu razdeljenih 299.450.000,00 SIT, jih je porabljenih 220.516.333,05 SIT. Manjša poraba sredstev je zaradi manjšega števila realiziranih zaposlitev od predvidenega in zaradi manjše porabe sredstev za stroške odpiranja novih delovnih mest.

Do manjšega števila odprtih novih delovnih mest je prišlo zaradi najrazličnejših objektivnih razlogov pri izvajalcih programa: prekratek čas za pripravo novega delovnega mesta, neustrezni kandidati za zaposlitev.

Horizontalne prioritete

Cilj glede zaposlitev žensk je bil dosežen, od 154 se je zaposlilo 97 žensk. Razen tega kriterija horizontalnih prioritete druge prioritete niso bile spremljane oziroma ni bil opažen noben vpliv. Indikatorji so ustrezni.

Tabela 81: Aktivnost 2.4.4.1

cilji		indikator		uspešnost	učinkovitost
operativni cilj	-	izid - output	-		
specifični cilj	√	rezultat	-		
globalni cilj	√	učinek (vpliv)	-		

AKTIVNOST 2.4.4.: Razvoj novih virov zaposlovanja

PODAKTIVNOST: 2.4.4.2. Spodbujanje novega zaposlovanja starejših.

Namen programa Program je namenjen spodbujanju subvencioniranega zaposlovanja težje zaposljivih oseb, ki so starejše od 50 let, za najmanj dve leti, za polni delovni čas, s ciljem ustvarjanja novih delovnih mest za posebej ranljive skupine brezposelnih oseb.

Cilji programa

Tabela 82: Indikatorji aktivnosti Spodbujanje novega zaposlovanja starejših²³¹

Kazalniki	Izhodiščna/ciljna vrednost za leto 2005	Izvajanje v 2004	Izvajanje v 2005
Učinek:			
število vključenih	250		36
od tega žensk	125		19
število podprtih podjetij	...	Program se v tem letu ni izvajal	52.77%
število projektov
delež sredstev namenjen preoblikovanju in prilagajanju podjetij in posamezniku v posameznih sektorjih
Rezultat:			
bruto št. delovnih mest, ustvarjenih v

²³¹ Vir: Letno poročilo Koriščenje sredstev Evropskega socialnega sklada v letu 2005

Kazalniki	Izhodiščna/ciljna vrednost za leto 2005	Izvajanje v 2005
FTE		
število vključenih, ki bodo ohranili zaposlitev po 12 mesecih
število novih podjetij, delujočih po 12 mesecih

Tabela 83: Planirana in realizirana sredstva²³²

	Planirana sredstva	Realizirana sredstva	Delež realiziranih sredstev od planiranih
2004	Program se v tem letu ni izvajal		
2005	300.000.000,00	27.235.496,80	9.08%

Ugotovitve in mnenja

Programiranje *Ugotovitev: Pri programiranju niso bili upoštevani vsi vidiki dobrega programiranja*

Analiza programa v okviru te podaktivnosti kaže, da pri programiranju niso bili ustrezno upoštevani principi programiranja, ki bi jih potem lahko uporabili za spremljanje in usmerjanje programa.

Skladnost s cilji EPD *Ugotovitev: Ciljne skupine, aktivnosti, upravičeni stroški in končni upravičenci so skladni s cilji Enotnega programskega dokumenta.*

Program se je izvajal le v letu 2004. Cilj programa je spodbujanje neposrednega odpiranja novih delovnih mest za zaposlovanje brezposelnih težje zaposljivih oseb, razvoj novih dejavnosti ter novih oblik dela na območjih z višjo stopnjo brezposelnosti od povprečne v Republiki Sloveniji, kar je v skladu s cilji ukrepa 2.4. Končni prejemniki so skladni s ciljem ukrepa, aktivnosti pa le deloma, ker gre za zaposlovanje težje zaposljivih in brezposelnih.

Relevantnost Program je v skladu s cilji Evropskega socialnega sklada, ni pa v skladu s cilji ukrepa 2.4., ker je njegov cilj spodbujanje zaposlovanja težje zaposljivih oseb, ki so starejše od 50 let. Končni upravičenci so v skladu z ukrepom, prav tako tudi upravičene aktivnosti in upravičeni stroški. Sam program je primernejši za ukrep 2.1.

²³² Vir: Letno poročilo Koriščenje sredstev Evropskega socialnega sklada v letu 2005

Konsistentnost

Uspešnost in učinkovitost

Program ni bil posebej uspešen. Program se je kot mnogi drugi pričel v mesecu avgustu. V letu 2005 sta bila dva roka za odpiranje prispelih vlog in sicer v septembru in oktobru. Na obeh odpiranjih je bilo odobreno 53 vlog delodajalcev za skupno 71 subvencioniranih delovnih mest. Zanimanje delodajalcev za to obliko subvencionirane zaposlitve je bilo manjše od finančnih možnosti podaktivnosti, kar je zlasti posledica omejitve izvajanja razpisa le na območja z nadpovprečno stopnjo brezposelnosti. Od 235 predvidenih vključitev jih je bilo realiziranih le 36, kar predstavlja manj kot 15%. Delež porabljenih sredstev je pod 10%, od planiranih 300.000,00 SIT. Povprečen strošek na vključenega je bil 756.541,50 SIT.

Horizontalne prioritete

Med horizontalnimi prioritetami sta bili upoštevani regionalna (programi so se izvajali na območjih z večjo stopnjo nezaposlenosti) ter enake možnosti, ker je bila več kot polovica udeležencev žensk. Indikatorji za spremljavo so ustrezni.

Tabela 84: Aktivnost 2.4.4.2

cilji		indikator		uspešnost	učinkovitost
operativni cilj	-	izid - output	-		
specifični cilj	√	rezultat	-		
globalni cilj	-	učinek (vpliv)	-		

Priporočila

Na osnovi evalvacije druge prednostne naloge predlagamo naslednja priporočila:

Priporočilo 1: Priprava razpisov

Večina aktivnosti v okviru sredstev Evropskega socialnega sklada je vezana na javne razpise ali javna povabila. Zanje je potrebno pripraviti pravne podlage za koriščenje sredstev ESS za končne upravičence²³³, ki jih pripravljajo ministrstva. Običajno so te aktivnosti vezane tudi na sprejetje proračuna in podpisovanje pogodb s KU, to pa je običajno v mesecu juliju, zato so tudi razpisi objavljeni kasneje, običajno v mesecu avgustu ali septembru, kar pa precej oteži samo izvedbo programa in v večini primerov onemogoči doseganje zastavljenih ciljev.

Zato predlagamo, da bi se vse aktivnosti pri pripravi razpisov izvedle v začetku leta, če je to mogoče, da bi tako omogočili dovolj dolgo obdobje za izvedbo razpisov in samo kvalitetno izvedbo programov. Tako bo omogočena ustrezna vključenost udeležencev in črpanje sredstev, ki so planirana za posamezne programe.

Priporočilo 2: Programiranje

Programiranje je pomemben element sistema priprave in spremljanja programov. Predlagamo, da se poleg planiranja posameznih aktivnosti v okviru programa z uporabo ustreznih orodij za projektno programiranje izvede tudi spremljanje posameznih aktivnosti, ki omogoča natančen nadzor in ustrezno ukrepanje v primeru, da prihaja do zamud pri izvajanju posameznih aktivnosti. Mogoče je tudi pripraviti oceno tveganja za posamezne faze programa in tako optimizirati aktivnosti. Ustrezno orodje bi omogočilo tudi boljši pregled nad stanjem posameznih programov.

Priporočilo 3: Logični okvir

Za učinkovito programiranje bi bilo najprimernejši logični okvir, sistemski instrument, ki vzpostavlja strukturo in hkrati omogoča sledenje procesov. Iz logičnega okvira so razvidni globalni, specifični in operativni cilji projekta/ukrepa, ustrezni indikatorji, sredstva oz. načini izvajanja in stroški, pa tudi tveganja, ki lahko ogrozijo izvajanje projekta. V model so tako vgrajeni vsi bistveni elementi pomembnosti in tveganj. Zato predlagamo, da se za programiranje bodočih programov uporablja logični okvir.

Priporočilo 4: Informacijski sistem

Informacijski sistem je pomembno orodje za spremljanje izvajanja ukrepov. Predlagamo, da pristojni organi in institucije predvsem nadaljujejo z v letu 2006 začetimi aktivnostmi s ciljem pravočasno zagotoviti ustrezno informacijsko podporo izvajanju ukrepov na področju ESF v tem in predvsem v naslednjem finančnem obdobju. Tako predlagamo, da Služba vlade Republike Slovenije za lokalno samoupravo in regionalno politiko zaključi z razvojem informacijskega sistema ISARR-SP in ga uvede v uporabo na vseh v uredbi predvidenih nivojih organizacijske strukture porabe sredstev strukturne politike.

Predlagamo tudi, da Zavod RS za zaposlovanje razvije in uvede v uporabo informacijskih sistem ZPnet, ki bo podpiral izvajanje aktivnosti Končnega uporabnika ESF sredstev.

²³³ glej primer Tabela 1: Pravne podlage za koriščenje ESS sredstev v ZRSZ kot končnemu upravičencu, Letno poročilo Koriščenje sredstev ESS v letu 2005, str. 3 in 4.

Zavod RS za zaposlovanje in Služba vlade Republike Slovenije za lokalno samoupravo in regionalno politiko naj skupaj opredelita podatkovne vmesnike med obema informacijskima sistemoma ter zagotovita njihovo redno obratovanje.

Priporočilo 5: Izvajanje programov

V okviru aktivne politike zaposlovanja je nekaj programov, ki so sorodni ali med seboj povezani, razlikujejo pa se po obsegu, dolžini trajanja, intenziteti, izvajajo pa jih različni izvajalci²³⁴. Smiselno bi bilo te programe povezati in za izvajanje preko razpisa poiskati inštitucije, ki bi bile sposobne izvesti celo vrsto inštrumentov ter tudi ugotoviti, kateri bi bil najprimernejši za posameznega udeleženca. Na ta način bi tudi optimizirali uporabo virov, tako finančnih kot tudi človeških.

Priporočilo 6: Razvoj indikatorjev

Kazalniki, ki se uporabljajo za spremljanje izvajanja programov, so kvantitativni. Potrebno bi bilo razviti nabor indikatorjev, predvsem za področje izobraževanja, ki bi dali realno sliko o znanju naše populacije. Poleg tega bi bilo potrebno tudi uporabiti nekatere kazalnike oziroma instrumente, ki obstajajo a jih ne uporabljamo, kot so na primer podatki raziskave PISA ali TIMSS oziroma analiza funkcionalne pismenosti.

Priporočilo 7: Dokumentacija

Pri poročanju je potrebno priložiti vso potrebno dokumentacijo, ki se za različne namene pogosto tudi večkrat kopira.. Zato bi veljalo razmisliti o možnosti optimizacije postopkov, predvsem v povezavi z e-upravo. Rešitev bi lahko bila skeniranje dokumentov (ki bi seveda zagotavljalo originalnost), ki bi se potem izmenjevali v elektronski obliki, originalna dokumentacija pa bi ostala na enem mestu. Tako bo prišlo do relativno velikih prihrankov hkrati pa bil to lahko prispevek IKT k ukrepom.

Priporočilo 9: Šolsko/koledarsko leto

V okviru aktivnosti ukrepov ESS je nekaj programov, predvsem izobraževalnih, ki niso vezani na koledarsko, marveč na šolsko leto. Tako se sredstva, ki so namenjena za določeno aktivnost, ne morejo ustrezno črpati v obdobju trajanja aktivnosti. Potrebno je proučiti načine, kako zagotoviti nemoteno črpanje sredstev v takih primerih.

Priporočilo 10: Nacionalne poklicne kvalifikacije

NPK bi bilo potrebno promovirati tako pri delodajalcih kot tudi pri nezaposlenih, hkrati pa mora sistem dobiti ustrezno mesto in status tudi v izobraževalnem sistemu, smiselno je da pride do harmonizacije formalnega in neformalnega izobraževanja. Prav tako bi bilo potrebno razviti tiste NPK, predvsem za deficitarne poklice, ki jih potrebujejo nezaposleni, da bi se lahko zaposlili.

²³⁴ Primeri takih programov so npr. Klub za iskanje zaposlitve, Informacijski centri iskalcev zaposlitve, program Pomoč pri načrtovanju poklicne poti in iskanju zaposlitve.

Uporabljeni viri in literatura

- Enotni programski dokument Republike Slovenije za programsko obdobje 2004-2006 (EPD)
- Programsko dopolnilo EPD Republike Slovenije za programsko obdobje 2004-2006
- Methodological working papers WORKING PAPER 3, Indicators for Monitoring and Evaluation: An indicative methodology
- Izhodišča za metodologijo evalviranja programov politik zaposlovanja, MDDSZ, 2005
- Metodologija evalviranja programov politik zaposlovanja, MDDSZ, 2005
- Predhodno vrednotenje Enotnega programskega dokumenta Republike Slovenije za programsko obdobje 2004-2006
- Uredba (ES) št. 1784/1999 Evropskega parlamenta in sveta z dne 12. julija 1999 o Evropskem socialnem skladu
- Letno poročilo 2004 o izvajanju Enotnega programskega dokumenta Republike Slovenije za programsko obdobje 2004-2006
- Letno poročilo 2005 o izvajanju Enotnega programskega dokumenta Republike Slovenije za programsko obdobje 2004-2006
- Letno poročilo o koriščenju sredstev ESS v letu 2005, Zavod RS za zaposlovanje, 2006
- Poročilo o izvajanju ESS za leto 2005, Ministrstvo za šolstvo in šport, 2006
- Izvedbena struktura ukrepa 2.1 za leto 2005, Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve, gradivo za 54. sejo, januar 2006
- Izvedbena struktura ukrepa 2.2 za leto 2005, Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve, gradivo za 54. sejo, januar 2006
- Izvedbena struktura ukrepa 2.3 za leto 2005, Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve, gradivo za 55. sejo, januar 2006
- Izvedbena struktura ukrepa 2.4 za leto 2005, Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve, gradivo za 54. sejo, januar 2006
- Program izobraževanja in pridobitve certifikatov o nacionalnih poklicnih kvalifikacijah za brezposelne osebe "PROGRAM 10.000 +" za šolsko leto 2004/2005
- Program izobraževanja za brezposelne osebe; "Program 10.000+" za šolsko leto 2005/2006
- MŠŠ ISU Popravki; Ukrep 2.3 - Vseživljenjsko učenje
- Izvajanje 2. prednostne naloge Enotnega programskega dokumenta 2004 – 2006 »Znanje, razvoj človeških virov in zaposlovanje«; PROGRAM – IZOBRAŽEVANJE BREZPOSLENIH ; Šolsko leto 2004/2005
- MDDSZ ISU Popravki; aktivnost 2.1.2; Podaktivnost 2.1.2.1 Formalno izobraževanje
- Izvajanje 2. prednostne naloge Enotnega programskega dokumenta 2004 – 2006 »Znanje, razvoj človeških virov in zaposlovanje« PROGRAM – FORMALNO IZOBRAŽEVANJE (podaktivnost 2.1.2.1) V okviru aktivnosti 2.1.2. Izobraževanje brezposelnih za šolsko leto 2005/2006
- Navodila za prejemnike sredstev ESS glede informiranja in obveščanja javnosti, ZRSZ 2005
- MOJSTRSKI IZPITI (MI) kot del Programa 10.000+
- Postopkovnik izvajanja podaktivnosti – formalno izobraževanje
- Interno navodilo za izvajanje formalnega izobraževanja 2005 2006; ZRSZ 2005

- Pregled izvajanja Programa izobraževanja brezposelnih oseb -“PROGRAMA 5.000” v šolskih letih 1998/99, 1999/00, 2000/01, 2001/02, 2002/03 in 2003/04; Izhodišča za pripravo programa izobraževanja brezposelnih oseb za šolsko leto 2005/06
- Programi aktivne politike zaposlovanja za leto 2004
- Programi aktivne politike zaposlovanja za leto 2005
- Dokumentacije javnih razpisov, javnih naročil in javnih povabil:
 - Javni razpis Informacijski centri iskalcev zaposlitve, UL RS št.78/05
 - Usposabljanje na delovnem mestu (Javni poziv), <http://www.ess.gov.si/slo/Dejavnost/JavniRazpisi/10-07-05/JavniRazpis.htm>
 - Javni razpis za pomoč za zaposlovanje dolgotrajno brezposelnih žensk, UL RS št.78/05
 - Javni razpis za projekte netržnih zaposlitvenih programov, UL RS št.78/05
 - Javni razpis za usposabljanje na delovnem mestu in integrirani programi usposabljanja za invalide, UL RS št. 79/05
 - Javni razpis za usposabljanje na delovnem mestu v učnih delavnicah in učnih podjetjih, UL RS št.79/05
 - Javni razpis za sofinanciranje projekta Partnerstvo fakultet in šol v letih 2004 in 2005, UL RS št. 39-42/04
 - Javni razpis za sofinanciranje projekta Partnerstvo izobraževanja in dela v letih 2004 in 2005, UL RS št. 39-42/04
 - Javni razpis za zbiranje in sofinanciranje programov za profesionalni razvoj strokovnih delavcev v vzgoji in izobraževanju, UL RS št. 40-41/05
 - Javni razpis za izbor in izvedbo seminarjev s področja uporabe IKT pri poučevanju in učenju, UL RS št. 43/05
 - Javni razpis za izbor in izvedbo programov izobraževanja (seminarjev) za obdobje 1.9.2004 do 30.6.2005 s področja uporabe IKT pri poučevanju in učenju za strokovne delavce na vzgojno-izobraževalni zavodih in za koordinacijo izvajanja oz. razširjanja obstoječih programov izobraževanja (seminarjev) predvidoma za obdobje od 1.9.2004 do predvidoma 31.12.2006 s področja uporabe IKT pri poučevanju in učenju za strokovne delavce na vzgojno-izobraževalnih zavodih, UL RS št. 80/04
 - Javni razpis za sofinanciranje aktivnosti posodabljanja in razvijanja izobraževalnih programov srednjega šolstva in višjega šolstva s področja kmetijstva in živilstva v letih 2004, 2005 in 2006, UL RS št. 39-42/04
 - Javni razpis za sofinanciranje aktivnosti pri posodabljanju in razvijanju študijskih programov visokega šolstva letih 2004 in 2005, UL RS št. 39-42/04
 - Javni razpis za sofinanciranje aktivnosti pri posodabljanju in razvijanju višješolskih študijskih programov v letih 2004 in 2005, UL RS št. 39-42/04
 - Javni razpis za sofinanciranje izobraževanja odraslih ter razvijanje in širjenje mrež z IKT podprtih lokalnih/regionalnih svetovalnih centrov za poklicno svetovanje, UL RS št. 39-42/04
 - Javni razpis za sofinanciranje razvijanja in širjenja mrež z IKT podprtih lokalnih/regionalnih svetovalnih centrov in centrov za poklicno svetovanje – centri VŽU, UL RS št. 72/05
 - Javni razpis za dodelitev sredstev za odpravljanje izobrazbenega primanjkljaja, UL RS št. 39-42/04
 - Javni razpis za sofinanciranje izobraževalnih programov za zmanjševanje izobrazbenega primanjkljaja, UL RS št. 71-72/05

- Javni razpis za sofinanciranje izobraževalnih programov za zmanjševanje izobrazbenega primanjkljaja v šolskih letih 2004/2005 in 2005/2006, UL RS št. 120-121/05
- Javni razpis za spodbujanje novega zaposlovanja starejših, UL št. 78/05

Priloga 1: Seznam uporabljenih kratic

APZ	Aktivna politika zaposlovanja
EPD	Enotni programski dokument RS za programsko obdobje 2004-2006
ESS	Evropski socialni sklad
EU	Evropska unija
FTE	Ekvivalent polnega delovnega časa
GOI	Gradbena obrtniška izvedba
ID	Informacijska družba
IKT	Informacijska in komunikacijska tehnologija
ISU	Izvedbena struktura ukrepa
KU	Končni upravičenec
LDN	Letni delovni načrt
MDDSZ	Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve
MŠŠ	Ministrstvo za šolstvo in šport
MVZT	Ministrstvo za visoko šolstvo, znanost in tehnologijo
NAP	Nacionalni akcijski program zaposlovanja
NO	Nadzorni odbor za izvajanje EPD
NPP	Nosilec proračunske postavke
OU	Organ upravljanja za strukturne sklade
PD	Programsko dopolnilo RS za obdobje 2004-2006
PN	Prednostna naloga
PO	Plačilni organ za strukturne sklade
PRP	Program razvoja podeželja za Republiko Slovenijo
PT	Posredniško telo
PUM	Projektno učenje za mlajše odrasle
RS	Republika Slovenija
SIT	Slovenski tolar
SURS	Statistični urad RS
UL RS	Uradni list Republike Slovenije
UVI	Urad Vlade za informiranje

